

**ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ

**«ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΟΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ»**

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ :

κ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΣ ΧΡΙΣΤΟΣ, ΜΑ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΕΣ:

**ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΦΡΟΣΩ**

ΠΑΤΡΑ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2004

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	6036
----------------------	------

2

*Αφιερωμένη στη μνήμη
του πατέρα μας Ιωάννη*

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θερμές Ευχαριστίες, σε όλα τα άτομα που στάθηκαν δίπλα μας και μας βοήθησαν στην ολοκλήρωση της εργασίας αυτής, η οποία είναι το τελευταίο και σημαντικότερο βήμα για την ολοκλήρωση των σπουδών μας, στο τμήμα τουριστικών επιχειρήσεων του ΑΤΕΙ Πάτρας.

Αρχικά, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τη μητέρα μας, Αντρούλα, που με την ηθική της υποστήριξη και βοήθεια καταφέραμε να ολοκληρώσουμε τις σπουδές μας.

Επίσης, οφείλουμε ένα μεγάλο ευχαριστώ στους συζύγους μας Ονούφριο και Δημήτρη, για την κατανόηση και την υπομονή που έδειξαν κατά τη διάρκεια της συγγραφής της πτυχιακής μας εργασίας.

Ευχαριστούμε επίσης όλες τις δημόσιες υπηρεσίες (ΚΟΤ, Υπουργείο Οικονομικών, Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου) για το ενδιαφέρον που έδειξαν και μας παρείχαν χρήσιμα στοιχεία για την ολοκλήρωση της πτυχιακής μας εργασίας.

Πολλές ευχαριστίες και σε όλους τους καθηγητές του Τμήματος Τουριστικών Επιχειρήσεων του ΑΤΕΙ Πάτρας.

Τελειώνοντας, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον καθηγητή μας κ. Χρίστο Σακελλάριο που ανέλαβε τον συντονισμό της εργασίας μας. Η συμβολή του στην προετοιμασία της εργασίας μας ήταν καθοριστική. Η βοήθεια και υποστήριξη του ήταν μεγάλη παρά το γεγονός ότι βρισκόμασταν αρκετά μακριά κατά τη διάρκεια της συγγραφής της πτυχιακής μας εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	1
1.1 Κύπρος, το νησί της Αφροδίτης.....	1
1.2 Σύντομη ιστορική επισκόπηση.....	1
1.3 Κυβέρνηση και Πολίτευμα.....	5
1.4 Πληθυσμός.....	7
1.5 Ασφάλεια στην Κύπρο.....	7
1.6 Υγεία και Ασφάλεια / Εμβολιασμοί.....	8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

ΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ.....	10
2.1 Ιστορική εξέλιξη του Τουρισμού.....	10
2.2 Λόγοι ανάπτυξης και εξέλιξης του Τουρισμού.....	11
2.3 Διακρίσεις του Τουρισμού.....	12
2.4 Ο Τουρισμός ως φαινόμενο κοινωνικό και οικονομικό.....	13
2.5 Λόγοι πρόκλησης του Τουριστικού Φαινομένου.....	14
2.6 Προσδιοριστικοί παράγοντες επιλογής του γεωγραφικού περιβάλλοντος προορισμού των τουριστών.....	15
2.7 Εξέλιξη του Τουρισμού Παγκόσμια.....	15
2.8 Εξελίξεις στη ζήτηση και προσφορά τουριστικών υπηρεσιών.....	16
2.9 Παγκόσμιες Τουριστικές εξελίξεις(περιστατικά που σημάδεψαν τον τουρισμό.....	17
2.10 Οι τελευταίες τάσεις της Τουριστικής Ζήτησης και Προσφοράς στη Διεθνή αγορά.....	18

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ.....	20
3.1 Η εξέλιξη του Τουρισμού στην Κύπρο.....	20
3.2 Κύπρος για όλες τις Εποχές.....	21
3.3 Ήλιος και θάλασσα.....	23
3.4 Πόλεις και Αξιοθέατα της Κύπρου.....	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	43
4.1 Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ).....	43
4.2 Ρύθμιση και έλεγχος λειτουργίας Τουριστικών Επιχειρήσεων.....	43

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ.....	46
5.1 Διαμονή στην Κύπρο.....	46
5.2 Η Ποιότητα στην ξενοδοχειακή Βιομηχανία.....	47
5.3 Κλίνες σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα.....	47
5.4 Αεροπορικές Εταιρείες.....	48
5.5 Ο Σύνδεσμος Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου(ΑCTA).....	50
5.6 Ταξιδιωτικά γραφεία στην Κύπρο.....	50

ΜΕΡΟΣ Β'

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	52
1.1 Νέες Μορφές Τουρισμού.....	52
1.2 Ειδικές και εναλλακτικές μορφές Τουρισμού.....	53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	55
2.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Αγροτουρισμού.....	55
2.2 Μορφές (είδη) Αγροτουρισμού.....	55
2.3 Αγροτουρισμός στην Κυπριακή Ύπαιθρο.....	56
2.4 Χωριά ανάπτυξης Αγροτουρισμού στην Πάφο.....	57
2.5 Χωριά ανάπτυξης Αγροτουρισμού στην Λάρνακα.....	63
2.6 Χωριά ανάπτυξης Αγροτουρισμού στην Λεμεσό.....	66
2.7 Χωριά ανάπτυξης Αγροτουρισμού στην Λευκωσία.....	70
2.8 Ποσοστά Πληρότητας Αγροτουρισμού στην Κύπρο.....	72
2.9 Ενέργειες για αύξηση της πληρότητας των Αγροτουριστικών Καταλυμάτων.....	72
2.10 Η σημασία του Αγροτουρισμού για την Ευρωπαϊκή Ένωση.....	73

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	74
3.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Επαγγελματικού Τουρισμού.....	74
3.2 Κοινωνικές, Οικονομικές και Περιβαλλοντικές επιπτώσεις.....	76
3.3 Ο Επαγγελματικός Τουρισμός στην Κύπρο.....	77
3.4 Λόγοι που καθιστούν την Κύπρο κατάλληλη για Επαγγελματικό Τουρισμό.....	78
3.5 Αρχή Κρατικών εκθέσεων Κύπρου.....	79
3.6 Διεθνής εκπαιδευτική έκθεση.....	79
3.7 Ήχος και εικόνα.....	80
3.8 Διεθνής Έκθεση Κύπρου.....	81

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4.

ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	83
4.1 Λευκωσία, το κέντρο Συνεδρίων στο νησί.....	83
4.2 Συνεδριακές εγκαταστάσεις.....	83
4.3 Ταξιδιωτικά γραφεία που διεκτεταίνουν συνεδριακό τουρισμό και τουρισμό κινήτρων.....	85
4.4 Ο μεγαλύτερος διοργανωτής Συνεδρίων στην Κύπρο.....	86
4.5 Δημιουργία νέου Συνεδριακού Κέντρου στη Λεμεσό.....	86
4.6 Οι επιβάτες των αεροπλάνων που ταξίδεψαν για επαγγελματικούς λόγους το 2002 παρουσίασαν μείωση.....	87

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5.

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	89
5.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Θαλάσσιου Τουρισμού.....	89
5.2 Προοπτικές εξέλιξης.....	89
5.3 Η αγορά της Κρουαζιέρας.....	89
5.4 Κύπρος και Κρουαζιέρες.....	90
5.5 Κυπριακές εταιρείες που πραγματοποιούν κρουαζιέρες στην Κύπρο.....	91
5.6 Προβλήματα που αντιμετώπισε ο θαλάσσιος τουρισμός στην Κύπρο.....	92
5.7 Ενέργειες του ΚΟΤ για προώθηση του Τουρισμού Κρουαζιέρας.....	93

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	94
6.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Πολιτιστικού Τουρισμού.....	94
6.2 Ο Πολιτισμός της Κύπρου.....	94
6.3 Πολιτιστικές Εκδηλώσεις.....	98
6.4 Σχέδιο Επιχορήγησης μεγάλων καλοκαιρινών εκδηλώσεων.....	99
6.5 Ενέργειες του ΚΟΤ για προώθηση του Κυπριακού Πολιτιστικού Τουρισμού.....	102

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	103
7.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Οικολογικού Τουρισμού.....	102
7.2 Οικοτουριστικές Δραστηριότητες.....	105
7.3 Παράγοντες που δυσχεραίνουν την Οικοτουριστική ανάπτυξη.....	105
7.4 Η φύση της Κύπρου.....	107
7.5 Ενέργειες του ΚΟΤ για βελτίωση - αναβάθμιση του οικολογικού τουρισμού.....	113

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8.

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	114
8.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Αθλητικού Τουρισμού.....	114
8.2 Αθλητικός Τουρισμός στην Κύπρο.....	114
8.3 Αθλητικές δραστηριότητες στην Κύπρο.....	115
8.4 Σχέδιο δράσης 2004 - 2010 για ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού.....	120
8.5 Ανάπτυξη Τουριστικής Ποδηλασίας στην Κύπρο.....	138
8.6 Γιατί η Κύπρος επενδύει στον Αθλητικό Τουρισμό.....	139
8.7 Οφέλη για την Τουριστική Βιομηχανία της Κύπρου από τους Ολυμπιακούς Αγώνες με επίκεντρο τον Αθλητικό Τουρισμό.....	140

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	141
9.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Θρησκευτικού Τουρισμού.....	141

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ.....	144
10.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Τουρισμού Υγείας.....	144

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 2000 - 2010.....	146
11.1 Ανάλυση Στρατηγικού σχεδίου για τον τουρισμό 2000 - 2010.....	146
11.2 Ενέργειες που πραγματοποίησε ο ΚΟΤ για την προώθηση του Κυπριακού Τουριστικού Προϊόντος.....	152
11.3 Επιπτώσεις του σχεδίου Ανάν στην Κύπρο.....	153

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Προβλήματα που αντιμετωπίζει η Τουριστική Βιομηχανία της Κύπρου και τρόποι επίλυσης τους.....	155
2. Απόψεις και εισηγήσεις.....	156

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Διάρθρωση Υπηρεσιών του ΚΟΤ.....	158
2. Περιγραφή Συνεδριακού Κέντρου.....	159
3. Ξενοδοχειακές Συνεδριακές Εγκαταστάσεις	160

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

1.1 Κύπρος, το Νησί της Αφροδίτης

Η Κύπρος, παρόλο ότι είναι μια μικρή χώρα, εν τούτοις γεωγραφικά είναι ένα μεγάλο νησί, το τρίτο σε μέγεθος στη Μεσόγειο θάλασσα, μετά τη Σικελία και τη Σαρδηνία. Έχει έκταση 9251 τ. χλμ, μήκος 250 χλμ, πλάτος 96 χλμ και βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο της Μεσογείου. Και είναι πράγματι ένα νησί με μία μεγάλη καρδιά, ένα νησί που προσφέρει στους επισκέπτες του μια γνήσια και ειλικρινή φιλοξενία και μια φιλική και εγκάρδια αντιμετώπιση. Ο Έλληνας επισκέπτης του νησιού θα αναγνωρίσει αμέσως ένα χώρο οικείο, θα αισθανθεί τη διάσταση μιας άλλης Ελλάδας, αυτό που έλεγε ο Σαφέρης "απ' εδώ νιώθει κανείς την Ελλάδα ευρύτερη, πιο πλατιά".

Και δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι η θεά Αφροδίτη επέλεξε ανάμεσα στον ελληνικό χώρο να αναδυθεί σ' αυτό ακριβώς το νησί, μαγεμένη από τις φανταστικές φυσικές ομορφιές και το ζηλευτό του κλίμα. Για ακριβώς τον ίδιο λόγο που το επιλέγουν έκτοτε και πολλοί απλοί θνητοί αφού το θεωρούν το "νησί της θεάς της ομορφιάς".

Η Κύπρος είναι ένα πανέμορφο νησί και ταυτόχρονα είναι μια χώρα γεμάτη αντιθέσεις. Τα δροσερά πευκόφυτα βουνά, αυτή η στιγμιαία και αναπάντεχη αλλαγή στο σκηνικό, είναι συνέχεια των χρυσών θαλασσοφιλητών ακρογιαλιών.

Μικρά ήσυχα χωριουδάκια, όπου φαίνεται να έχει σταματήσει ο χρόνος, αποτελούν έντονες αντιθέσεις στις σύγχρονες κοσμοπολίτικες πόλεις. Ξενοδοχεία με υψηλού επιπέδου διευκολύνσεις στις παραλίες εναλλάσσονται με μεγάλες εκτάσεις από φυσικές και παρθένες ομορφιές. Βέβαια όλες οι αποστάσεις στην Κύπρο είναι ασήμαντες και οι περισσότερες διαδρομές γίνονται σε σύγχρονους δρόμους και αυτοκινητόδρομους ενώ υπάρχει πάντοτε η επιλογή κάποιου δευτερεύοντα δρόμου για αυτούς που αρέσκονται στην περιπέτεια. Πάνω από όλα όμως το νησί προσφέρει ψυχική γαλήνη και ηρεμία. Σήμερα που ακόμα και αυτές οι διακοπές επισκιάζονται από το θέμα της ασφάλειας, η Κύπρος προσφέρει αυτό το μοναδικό αίσθημα της ασφάλειας παντού.

1.2 Σύντομη Ιστορική Επισκόπηση

α) Νεολιθική εποχή - 8200 - 3900 π.Χ.

Οι αρχαιότεροι συνοικισμοί της Κύπρου χρονολογούνται σ' αυτή την εποχή και βρίσκονται κυρίως κοντά στα Νότια και Βόρεια παράλια. Στην πρώτη φάση υπάρχουν μόνο λίθινα αντικείμενα. Η αγγειοπλαστική εμφανίζεται μετά το 5000 π.Χ.

β) Χαλκολιθική εποχή - 3900 - 2500 π.Χ.

Οι περισσότεροι χαλκολιθικοί συνοικισμοί βρίσκονται στη δυτική Κύπρο, όπου αναπτύσσεται η λατρεία της θεάς γονιμότητας. Οι κάτοικοι της Κύπρου ανακαλύπτουν το χαλκό, αλλά η εκμετάλλευσή του είναι ακόμη σε πολύ περιορισμένη κλίμακα.

γ) Εποχή της Χαλκοκρατίας - 2500 - 1050 π.Χ.

Γίνεται μεγαλύτερη σε έκταση εκμετάλλευση του χαλκού που φέρνει πλούτο στην Κύπρο. Δημιουργούνται εμπορικές σχέσεις με την Εγγύς Ανατολή, την Αίγυπτο και το Αιγαίο. Μετά το 1400π.Χ. Μυκηναίοι από την Ελλάδα φθάνουν στην Κύπρο σαν έμποροι. Κατά τη διάρκεια του 12^{ου} και 11^{ου} αιώνα διαδοχικά κύματα Αχαιών Ελλήνων εγκαθίστανται στη Κύπρο. Φέρνουν μαζί τους την ελληνική γλώσσα, τη θρησκεία και τα έθιμά τους και ιδρύουν πόλεις - βασιλεία με επιβλητικά μνημεία και εντυπωσιακά κυκλώπεια τείχη, όπως η Πάφος η Σαλαμίνα το Κίτιο και το Κούριον. Οι Αχαιοί εξελληνίζουν την Κύπρο.

δ) Εμφάνιση πόλεων Βασιλείων - 1050 - 50 π.Χ.

Ο ελληνικός πολιτισμός απλώνεται σ' όλη την Κύπρο. Στο νησί υπάρχουν δέκα πόλεις βασιλεία. Φοίνικες εγκαθίστανται στο Κίτιο. Ο 8^{ος} π.Χ. αιώνας είναι εποχή μεγάλης ευημερίας.

ε) Ακμή Κυπριακών Βασιλείων - 750 - 325 π.Χ.

Η εποχή ευημερίας συνεχίζεται αλλά η Κύπρος γίνεται λεία διαφόρων κατακτητών. Τα Κυπριακά βασιλεία αγωνίζονται να διατηρήσουν την ανεξαρτησία τους αλλά υποτάσσονται διαδοχικά σε ξένους ισχυρούς κατακτητές: στους Ασσύριους, στους Αιγυπτίους και στους Πέρσες. Επί εποχής του βασιλιά της Σαλαμίνας Ευαγόρα Α' (411-347π.Χ.) η Κύπρος γίνεται ένα από τα σπουδαιότερα πολιτιστικά κέντρα του Ελληνικού κόσμου. Ο Ευαγόρας Α' επαναστατεί εναντίον των Περσών και ενώνει όλη την Κύπρο. Ύστερα από πολύχρονο πόλεμο αναγκάζεται να συνάψει ειρήνη με την Περσία και χάνει τον έλεγχο της Κύπρου.

στ') Μέγας Αλέξανδρος - 333 - 325 π.Χ.

Κατά τη μεγάλη και νικηφόρα εκστρατεία του ο Μέγας Αλέξανδρος, βασιλιάς της Μακεδονίας κατακτά την Περσία και εντάσσει την Κύπρο στην αυτοκρατορία του.

ζ) Ελληνιστική εποχή - 325 - 58 π.Χ.

Ύστερα από τους πολέμους διαδοχής ανάμεσα στους στρατηγούς του Μεγάλου Αλεξάνδρου και τη διαίρεση της αυτοκρατορίας του, η Κύπρος περιλαμβάνεται στα όρια του ελληνιστικού βασιλείου των Πτολεμαίων της Αιγύπτου και κατ' επέκταση στον Ελληνικό Αλεξανδρινό κόσμο. Για την Κύπρο αυτή η εποχή ήταν περίοδος πλούτου και ακμής. Τα Κυπριακά Βασιλεία καταργούνται και το νησί ενώνεται κάτω από τους Πτολεμαίους, με πρωτεύουσα την Πάφο.

η) Ρωμαϊκή εποχή - 58π.Χ - 330μ.Χ.

Κατά τη διάρκεια των πολέμων ανάμεσα στην Αίγυπτο και τη Ρώμη οι τύχες της Κύπρου εμπλέκονται στη μεγάλη αναμέτρηση. Μετά την ήττα του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας στο Ακτιο (931π.Χ.) η Κύπρος γίνεται οριστικά τμήμα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και διοικείται από ένα Ρωμαίο ανθύπατο που εδρεύει στην Πάφο. Κατά τη διάρκεια της πρώτης περιόδου των Αποστόλων Παύλου και Βαρνάβα (45μ.Χ.), ο

ανθύπατος της Κύπρου Σέργιος Παύλος δέχεται το Χριστιανισμό και η Κύπρος γίνεται η πρώτη χώρα με χριστιανό διοικητή. Ισχυροί σεισμοί κατά τον 1^ο π.Χ. και 1^ο μ.Χ. αιώνα καταστρέφουν πολλές πόλεις οι οποίες ξανακτίζονται. Το 313 με το Διάταγμα του Μεδιολάνου παρέχεται ελευθερία λατρείας στους Χριστιανούς. Το 325 Κύπριοι Επίσκοποι λαμβάνουν μέρος στην Α Οικουμενική Σύνοδο της Νίκαιας.

θ) Βυζαντινή περίοδος - 330 - 1191 μ.Χ.

Με το χωρισμό της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας σε Ανατολικό και σε Δυτικό Κράτος, η Κύπρος γίνεται τμήμα του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους που είναι γνωστό στην ιστορία με τα ονόματα Βυζάντιο και Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Σεισμοί κατά τον 4^ο μ.Χ. αιώνα καταστρέφουν εντελώς τις κύριες πόλεις, οι οποίες εγκαταλείπονται πλέον οριστικά. Εμφανίζονται νέες πόλεις, πρωτεύουσα γίνεται η Κωνσταντία κοντά στη Σαλαμίνα και από τον 4^ο - 5^ο αιώνα μ.Χ. οικοδομούνται μεγάλες Βασιλικές. Το 488, μετά την ανεύρεση στη Σαλαμίνα του τάφου του Αποστόλου Βαρνάβα και του λειψάνου του με το χειρόγραφο Ευαγγέλιο του Ματθαίου ο αυτοκράτορας Ζήνωνας παραχωρεί στην Εκκλησία της Κύπρου πλήρη αυτονομία και στον Αρχιεπίσκοπο αυτοκρατορικά προνόμια, όπως να φέρει αυτοκρατορικό σκήπτρο αντί ποιμαντορική ράβδο, να φέρει κόκκινο αυτοκρατορικό μανδύα και να υπογράφει με κόκκινο μελάνι. Το 647 οι Άραβες με αρχηγό το Μωαβία κάνουν την πρώτη τους καταστρεπτική επιδρομή εναντίον της Κύπρου. Άραβες και πειρατές ταλανίζουν το νησί για τρεις αιώνες, μέχρι που ο αυτοκράτορας Νικηφόρος Φωκάς κατατροπώνει τους Άραβες και ελευθερώνει την Κύπρο το 965.

ι) Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος και Ναΐτες - 1191 - 1192 μ.Χ.

Ο Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος, βασιλιάς της Αγγλίας, παίρνει μέρος στην Γ' Σταυροφορία. Το 1191 ένα από τα πλοία του με την αρραβωνιαστικά του Βερεγγάρια της Ναβάρρας, την αδελφή του και άλλους επίσημους ναυαγεί κοντά στη Λεμεσό. Ο Ισαάκιος Κομνηνός, βυζαντινός διοικητής της Κύπρου που είχε αυτοκηρυχθεί αυτοκράτορας του νησιού, αρνείται βοήθεια προς τους ναυαγούς. Η προσβλητική συμπεριφορά του Ισαάκιου εξοργίζει το Ριχάρδο και του δίνει το πρόσχημα να καταλάβει την Κύπρο, στα 1191. Στη Λεμεσό παντρεύεται τη Βερεγγάρια και τη στέφει βασίλισσα της Αγγλίας. Λίγο αργότερα πουλάει το νησί στους Ναΐτες για 100.000 δηνάρια. Αυτοί όμως, μετά την επανάσταση των κατοίκων εναντίον τους, πωλούν την Κύπρο των Ιεροσολύμων.

κ) Εποχή της Φραγκοκρατίας - 1192 - 1489 μ.Χ.

Ο Γουίδος Λουζινιανός εγκαθιστά το φεουδαρχικό σύστημα στην Κύπρο. Μοιράζει την Κύπρο σε φέουδα τα οποία παραχωρεί σε Ευρωπαίους ευγενείς. Οι ντόπιοι κάτοικοι γίνονται δουλοπάροικοι. Επίσημη εκκλησία αναγνωρίζεται η Καθολική, η οποία με την σύμπραξη της πολιτικής εξουσίας, διώκει και καταπιέζει την ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου. Παρ' όλες τις πιέσεις, λαός και εκκλησία μένουν πρόσκολλημένοι στην Ορθοδοξία. Η Αμμόχωστος γίνεται μία από τις πλουσιότερες πόλεις της Εγγύς Ανατολής. Η Λευκωσία είναι Πρωτεύουσα του νησιού και έδρα των Φράγκων βασιλιάδων. Η δυναστεία των Λουζινιανών τελειώνει όταν η τελευταία βασίλισσα, η Αικατερίνη Κορνάρο, παραχωρεί την Κύπρο στην Ενετική Δημοκρατία το 1489.

λ) Εποχή της Ενετοκρατίας - 1489 - 1571μ.Χ.

Από Φραγκικό βασίλειο η Κύπρος γίνεται αποικία της Δημοκρατίας του Αγίου Μάρκου. Η αυξανόμενη οθωμανική απειλή αναγκάζει τους Ενετούς να οχυρώσουν το νησί. Οι σημαντικές πόλεις της Λευκωσίας και της Αμμοχώστου ενισχύονται με δυνατά τείχη που θεωρήθηκαν δείγματα πρωτοποριακής αμυντικής αρχιτεκτονικής.

μ) Εποχή της Τουρκοκρατίας - 1571 - 1878μ.Χ.

Οι νέες οχυρώσεις των Ενετών δεν προστάτευαν την Κύπρο από τους Οθωμανούς. Το 1570 Τούρκικες δυνάμεις επιτίθενται εναντίον της Κύπρου, καταλαμβάνουν τη Λευκωσία και σφαγιάζουν 20000 από τους κατοίκους. Πολιορκούν για ένα έτος την Αμμόχωστο. Ύστερα από γενναία αντίσταση των υπερασπιστών η Αμμόχωστος παραδίνεται το 1571 στον Τούρκο Πασά Λαλά Μουσταφά, ο οποίος, ενώ είχε υποσχεθεί ελεύθερη έξοδο στους πολεμιστές, τελικά διατάζει το βασανισμό και τη θανάτωση του φρουράρχου Μάρκου Αντωνίου Βραγαδίνου και την εκτέλεση των υπολοίπων. Μετά την Τούρκικη κατάκτηση οι Λατίνοι κληρικοί εκδιώκονται ή εξισλαμίζονται, η Ορθόδοξη εκκλησία αποκαθίσταται και ο Αρχιεπίσκοπος αναγνωρίζεται από την Υψηλή Πύλη σαν αντιπρόσωπος των Ελλήνων Ορθόδοξων κατοίκων. Οι Κύπριοι πέρασαν κάθε είδους δοκιμασίες στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Όταν το 1821 αρχίζει η Μεγάλη Ελληνική επανάσταση, ο Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός, οι τρεις επίσκοποι, άλλοι ανώτεροι κληρικοί και πολλές εκατοντάδες πολιτών εκτελούνται από τους Τούρκους (9 Ιουλίου 1821).

ν) Εποχή της Αγγλοκρατίας - 1878 - 1960μ.Χ.

Το 1878 η Μεγάλη Βρετανία, ύστερα από ειδική συμφωνία με την Οθωμανική Αυτοκρατορία, αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση της Κύπρου, η οποία παραμένει τοπικά τμήμα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας μέχρι το 1914, οπότε οι Βρετανοί προσήρτησαν το νησί, επειδή η Οθωμανική Αυτοκρατορία εισήλθε στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο στο πλευρό της Γερμανίας. Το 1923 η Τουρκία υπογράφει τη Συνθήκη της Λοζάννης και παραιτείται κάθε δικαιώματος πάνω στην Κύπρο, η οποία το 1925 κηρύσσεται από τη Βρετανία αποικία του στέμματος. Κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου χιλιάδες Κύπριοι πολέμησαν εθελοντικά στην Ελλάδα και στο πλευρό των Βρετανών σε πολλά μέτωπα. Μετά τον πόλεμο όμως η Βρετανία αρνείται στους Κυπρίους το δικαίωμα αυτοδιάθεσης που είχε παραχωρήσει σε άλλους λαούς. Μετά από την εξάντληση όλων των ειρηνικών και πολιτικών μέσων αρχίζει το 1955 ο ένοπλος απελευθερωτικός αγώνας της ΕΟΚΑ, που οδήγησε στην ανεξαρτησία και τη δημιουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ξ) Σήμερα - Η Κύπρος ανεξάρτητη δημοκρατία - 1960

Με βάση τις συνθήκες Ζυρίχης - Λονδίνου η Κύπρος ανακηρύχθηκε ανεξάρτητη Δημοκρατία στις 16 Αυγούστου 1960. Η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος του Οργανισμού Ην. Εθνών, του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Κοινοπολιτείας και του Κινήματος των Αδεσμευτών. Με βάση τις Συνθήκες Ζυρίχης - Λονδίνου η Μ. Βρετανία

διατηρεί στην Κύπρο δύο κυρίαρχες στρατιωτικές βάσεις, εκτάσεως 158,4 τετραγωνικών χιλιομέτρων, στη Δεκέλεια και στην περιοχή Ακρωτηρίου – Επισκοπής. Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας αποδείχτηκε ανεφάρμοστο σε πολλές από τις πρόνοιές του και αυτό καθιστούσε αδύνατη την απρόσκοπτη εφαρμογή του. Το 1963 ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προτείνει μερικές τροποποιήσεις για να ευκολυνθεί η λειτουργία του Κράτους. Η Τουρκική Κοινότητα απάντησε με ανταρσία, οι Τουρκοκύπριοι δημόσιοι υπάλληλοι σταμάτησαν να προσέρχονται στην εργασία τους και η Τουρκία απειλούσε να εισβάλει στην Κύπρο. Από τις αρχές του 1964 και ύστερα από σχετική απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας, στο νησί εδρεύει Ειρηνευτική Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών. Από το 1964 η Τουρκία δεν έπαψε να επιβουλεύεται την ανεξαρτησία και την εδαφική ακεραιότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η τουρκοκυπριακή ηγεσία, ενεργώντας κατά τις οδηγίες της Τουρκικής Κυβερνήσεως, εργάζεται από τότε με σκοπό τη διχοτόμηση της Κύπρου και την προσάρτησή της από την Τουρκία.

Τον Ιούλιο του 1974 η στρατιωτική χούντα στην Ελλάδα οργανώνει στην Κύπρο στρατιωτικό πραξικόπημα με σκοπό την ανατροπή του Προέδρου Μακαρίου. Στις 20 Ιουλίου 1974 η Τουρκία εισβάλλει στην Κύπρο με 40000 στρατό. Παρά την ηρωική αντίσταση του κυπριακού λαού τα τουρκικά στρατεύματα κατέλαβαν 37% του εδάφους της Κυπριακής Δημοκρατίας, εκτόπισαν από τις εστίες τους στη βόρεια Κύπρο 200000 Έλληνες Κύπριους και διέπραξαν παντός είδους εγκλήματα (βιασμούς, φόνους εν ψυχρώ, κακοποιήσεις, λεηλασίες κ.λ.π). Τα Τουρκικά στρατεύματα κατέχουν ακόμα το Βόρειο τμήμα της Κύπρου παρά τη διεθνή καταδίκη της Τουρκίας για την εισβολή στη Νήσο και τη συνεχιζόμενη παραβίαση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων του λαού της. Η διεθνής καταδίκη της Τουρκίας και η αναγνώριση των δικαιών του Κυπριακού λαού, περιλαμβάνονται σε ψηφίσματα των Ην. Εθνών, του Συμβουλίου Ασφαλείας, του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Κοινοπολιτείας, των Αδεσμεύτων και άλλων Διεθνών Οργανισμών.

Η Κύπρος έχει ενταχθεί από την 1^η Μαΐου 2004 στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

1.3 Κυβέρνηση και Πολίτευμα

α) Κυβέρνηση

Η Κύπρος είναι ανεξάρτητη, κυρίαρχη Δημοκρατία με προεδρικό σύστημα διακυβέρνησης. Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1960, η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, ο οποίος εκλέγεται με καθολική ψηφοφορία για πενταετή θητεία. Ο Πρόεδρος ασκεί την εκτελεστική εξουσία δια μέσου του Υπουργικού Συμβουλίου το οποίο διορίζει ο ίδιος. Οι Υπουργοί μπορεί να επιλέγονται μεταξύ ατόμων που δεν έχουν εκλεγεί βουλευτές.

Η Κύπρος είναι μέλος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και των επί μέρους σωμάτων του ΟΗΕ. Είναι επίσης μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Κοινοπολιτείας, του Οργανισμού Ασφαλείας και Συνεργασίας στην Ευρώπη και πολλών άλλων διεθνών Οργανισμών. Μετά την υπογραφή στις 16 Απριλίου 2003 της Συνθήκης για Διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Αθήνα και την επικύρωση της από τη Κυπριακή Βουλή των Αντιπροσώπων, η Κύπρος έχει ενταχθεί επίσημα στην Ευρωπαϊκή Ένωση την 1^η Μαΐου 2004.

β) Νομοθετική Εξουσία

Η νομοθετική εξουσία στη Δημοκρατία ασκείται από τη Βουλή των Αντιπροσώπων που σήμερα αποτελείται από ογδόντα βουλευτές (από τους οποίους 56 πρέπει να είναι Ελληνοκύπριοι και 24 Τουρκοκύπριοι) οι οποίοι εκλέγονται σε γενικές εκλογές για πενταετή θητεία. Όταν εγκαθιδρύθηκε, η Βουλή των Αντιπροσώπων αποτελούνταν από 50 βουλευτές, 35 Ελληνοκύπριους και 15 Τουρκοκύπριους. Σύμφωνα με το Σύνταγμα η αναλογία ήταν 70% Ελληνοκύπριοι και 30% Τουρκοκύπριοι. Μετά από την αποχώρηση των Τουρκοκυπρίων βουλευτών, η Βουλή λειτουργεί με μόνο τους Ελληνοκύπριους βουλευτές.

γ) Δικαστική Εξουσία

Η απονομή της Δικαιοσύνης ασκείται από το ξεχωριστό και ανεξάρτητο Δικαστικό Σώμα της νήσου. Σύμφωνα με το Σύνταγμα του 1960 και άλλη ισχύουσα νομοθεσία, εγκαθιδρύθηκαν οι ακόλουθοι δικαστικοί θεσμοί: Το Ανώτατο Δικαστήριο της Δημοκρατίας, Το Κακουργιοδικείο, τα Επαρχιακά Δικαστήρια, το Στρατιωτικό Δικαστήριο, το Δικαστήριο Εργατικών Διαφορών, τα Δικαστήρια Ελέγχου Ενοικιάσεων και τα Οικογενειακά Δικαστήρια. Το Ανώτατο Δικαστήριο είναι το τελικό εφετείο και ο ανώτατος κριτής σε θέματα συνταγματικού και διοικητικού δικαίου.

δ) Πολιτικό Υπόβαθρο

Τον Ιούλιο του 1974, με πρόφαση το στρατιωτικό πραξικόπημα κατά του Προέδρου Μακαρίου, η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο κατά παράβαση του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και όλων των αρχών που διέπουν τις διεθνείς σχέσεις. Ως αποτέλεσμα καταλήφθηκε και βρίσκεται υπό κατοχή το 37% του νησιού. 200 000 Ελληνοκύπριοι οι οποίοι εκδιώχθηκαν βίαια από την περιοχή αυτή, έγιναν πρόσφυγες στον ίδιο τους τον τόπο και στερούνται μέχρι σήμερα του δικαιώματος να επιστρέψουν στα σπίτια και τις περιουσίες τους. Επιπλέον, 1619 Ελληνοκύπριοι είναι ακόμα αγνοούμενοι. Το πλήγμα ήταν βαρύ. Βυζαντινές εκκλησίες, μνημεία και αρχαιότητες καταστράφηκαν ή λεηλατήθηκαν και πολλά αντικείμενα μεταφέρθηκαν λαθραία στο εξωτερικό. Δυστυχώς, η πολιτιστική κληρονομιά του νησιού που χρονολογείται στην έβδομη χιλιετία π. Χ. και αποτελεί μέρος της παγκόσμιας κληρονομιάς, εξακολουθεί και σήμερα να καταστρέφεται συστηματικά και εσκεμμένα στις κατεχόμενες περιοχές.

Επιπλέον, 115 000 έποικοι από την Τουρκία έχουν μεταφερθεί και εγκατασταθεί παράνομα στις κατεχόμενες περιοχές και σε αυτούς παραχωρούνται περιουσίες που αρπάχτηκαν από τους εκδιωχθέντες Ελληνοκύπριους. Ταυτόχρονα μεγάλοι αριθμοί Τουρκοκυπρίων φεύγουν από το νησί, με αποτέλεσμα μια σημαντική συρρίκνωση της τουρκοκυπριακής κοινότητας στα κατεχόμενα. Όλα αυτά, σε συνδυασμό με την ισχυρή στρατιωτική δύναμη στα κατεχόμενα (υπολογίζεται σε 40.000 στρατεύματα) και την προσπάθεια αλλαγής των τοπωνυμίων των χωριών και πόλεων σε τουρκικά, αποτελούν σαφή ένδειξη της πρόθεσης της Τουρκίας να μετατρέψει την κατεχόμενη Κύπρο σε τουρκική επαρχία.

Μια σειρά αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών και του Συμβουλίου Ασφαλείας καταδίκασαν την εισβολή και κατοχή της Κύπρου, απαίτησαν την ασφαλή επιστροφή των προσφύγων στα σπίτια τους και τη διακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων και ζήτησαν σεβασμό για τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των Κυπρίων.

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έκρινε ένοχη την Τουρκία για κατάφορες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Κύπρο κατά και μετά την εισβολή.

Το Νοέμβριο του 1983 η Τουρκία υποκίνησε την τουρκοκυπριακή ηγεσία να διακηρύξει «ανεξάρτητο κράτος» στην κατεχόμενη Κύπρο. Με βάση τα ψηφίσματα 541 του 1983 και 550 του 1984 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, η διεθνής κοινότητα καταδίκασε αυτή τη μονομερή απόφαση της τουρκικής πλευράς, την κήρυξε παράνομη και άκυρη, και ζήτησε την άμεση απόσυρση της διακήρυξης. Η βούληση της διεθνούς κοινότητας αγνοήθηκε από την Τουρκία, αλλά καμία άλλη χώρα δεν έχει αναγνωρίσει το παράνομο κράτος.

Οι διαπραγματεύσεις για την επίλυση του κυπριακού συνεχίζονται κατά περιόδους από το 1975 αλλά η τουρκική αδιαλλαξία παρεμποδίζει την πρόοδο. Όπως δήλωσε ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ σε μια έκθεση του, «η απουσία συμφωνίας οφείλεται κυρίως στην έλλειψη πολιτικής βούλησης από την τουρκοκυπριακή πλευρά». Αυτή η στάση της Τουρκίας καθώς και η συνεχιζόμενη παραβίαση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων του κυπριακού λαού έχουν καταδικαστεί από διεθνή σώματα όπως η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Κίνημα των Αδεσμευτών, η Κοινοπολιτεία και το Συμβούλιο της Ευρώπης.

1.4 Πληθυσμός

α) Δημογραφία

Πληθυσμός: 802 500 (τέλος 2002)

641 700 (80.1%): Ελληνοκύπριοι (περιλαμβανομένων 2600 Αρμενίων, 4800

Μαρωνιτών, 900 Λατίνων)

87 400 (10.9%): Τουρκοκύπριοι

72 500 (9%): Ξένοι κάτοικοι

Σημείωση: Πριν από την τουρκική εισβολή (Ιούλιο-Αύγουστο 1974) οι δυο κοινότητες ζούσαν μαζί σε περίπου τις ίδιες αναλογίες (4 Ελληνοκύπριοι : 1 Τουρκοκύπριο) και στις έξι διοικητικές επαρχίες της νήσου. Μετά την εισβολή, 57000 περίπου Τουρκοκύπριοι έχουν μεταναστεύσει, με αποτέλεσμα σήμερα να αποτελούν μόνο το 10.9% του πληθυσμού σε σύγκριση με 18% πριν από τον Ιούλιο του 1974.

β) Πληθυσμοί κυριοτέρων πόλεων (ελεύθερης Κύπρου-τέλος 2002)

Λευκωσία: 208 900

Λεμεσός: 163 900

Λάρνακα: 73 200

Πάφος: 48 300

1.5 Ασφάλεια στην Κύπρο

Το έγκλημα στην Κύπρο βρίσκεται σε συγκριτικά πολύ χαμηλά επίπεδα. Η Αστυνομία είναι πάντα πρόθυμη να προσφέρει βοήθεια σε όποιον τη χρειάζεται. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης κάποιος μπορεί να καλέσει το 199 ή το 112 (σε όλες τις πόλεις). Όλοι οι αστυνομικοί μιλούν καλά αγγλικά.

1.6 Υγεία και Ασφάλεια / Εμβολιασμοί

α) Ιατρικές Υπηρεσίες και Νοσοκομεία

Οι ιατρικές ανάγκες στην Κύπρο αντιμετωπίζονται σε:

1. Γενικά Κρατικά Νοσοκομεία
2. Ιδιωτικές Κλινικές / Νοσοκομεία

Τα Γενικά Κρατικά Νοσοκομεία και οι Ιδιωτικές Κλινικές / Νοσοκομεία βρίσκονται κυρίως συγκεντρωμένα στις αστικές περιοχές, ενώ στις αγροτικές περιοχές λειτουργούν ιατρικά κέντρα, αγροτικά ιατρεία και φαρμακεία, παρέχοντας ένα δίκτυο για αντιμετώπιση των ιατροφαρμακευτικών αναγκών ολόκληρου του πληθυσμού.

Όλα τα Γενικά Νοσοκομεία καθώς και ορισμένες ιδιωτικές κλινικές διαθέτουν Τμήματα Πρώτων Βοηθειών για έκτακτα περιστατικά.

Η ιατρική περίθαλψη και θεραπεία προσφέρονται δωρεάν στους ξένους τουρίστες σε περιπτώσεις έκτακτων περιστατικών στα Τμήματα Πρώτων Βοηθειών των Κρατικών Νοσοκομείων / Ιδρυμάτων. Η θεραπεία στα εξωτερικά ιατρεία και σε εσωτερικούς ασθενείς παρέχεται έναντι καταβολής των καθορισμένων τελών. Οι ξένοι επισκέπτες μπορούν επίσης να κάνουν χρήση της ασφάλειας υγείας τους, η οποία καλύπτει ιατρικά έξοδα, εφόσον η ασφάλεια καλύπτει τη διάρκεια παραμονής τους στο νησί.

Σχεδόν όλες οι εμπορικές μάρκες φαρμακευτικών σκευασμάτων διατίθενται στην Κύπρο. Οι τοπικές εφημερίδες αναφέρουν τα φαρμακεία που διανυκτερεύουν και παραμένουν ανοικτά τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες, καθώς και τα ονόματα των εφημερευόντων γιατρών.

β) Ασφάλεια Τροφίμων και Ποιότητα Πόσιμου Νερού

Στην Κύπρο η ασφάλεια των τροφίμων και η ποιότητα του πόσιμου νερού ελέγχεται από τους Επιθεωρητές Υγείας των Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Τα τρόφιμα και το πόσιμο νερό είναι υψηλής ποιότητας, απόλυτα ασφαλή και χωρίς ασθένειες¹ μεταφερόμενες με τις τροφές ή το νερό.

Το νερό πίνεται με ασφάλεια στην Κύπρο, μια και η μόλυνση του νερού είναι σχεδόν ανύπαρκτη και κάθε σπίτι έχει φρέσκο τρεχούμενο πόσιμο νερό.

Όλα τα Επαρχιακά Συμβούλια Υδατοπρομήθειας είναι σε συνεχή συνεργασία με τις Κυβερνητικές Υπηρεσίες Υγείας και το Γενικό Χημείο για την πρόληψη τυχόν τοξικολογικών και βακτηριολογικών λοιμώξεων του νερού στην Κύπρο.

Το νερό της βρύσης σε ξενοδοχεία, εστιατόρια, δημόσια κτήρια κλπ πίνεται με ασφάλεια².

Η Κύπρος είναι επίσης ελεύθερη από σοβαρές μολυσματικές ασθένειες. Δεν απαιτούνται εμβολιασμοί για οποιονδήποτε ταξιδιώτη.

γ) Κλίμα

Οι κλιματολογικές συνθήκες στην Κύπρο μπορεί να θεωρηθούν εξαιρετικές όσον αφορά σε θέματα υγείας. Ως εκ τούτου, το κλίμα είναι ιδεώδες για διακοπές.

¹ Πιστοποιημένο από το Υπουργείο Υγείας και Υγειονομικές Υπηρεσίες.

² Πιστοποιημένο από την Υγειονομική Υπηρεσία

καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

δ) Ναρκωτικά – Ψυχοτροπικές ουσίες

Σύμφωνα με την Κυπριακή Νομοθεσία, απαγορεύεται αυστηρά η Εισαγωγή, Κατοχή και Χρήση Ναρκωτικών και Ψυχοτροπικών Ουσιών.

Υπάρχουν καταστήματα Ειδών Υγείας και Υγιεινής Διατροφής με μεγάλη ποικιλία προϊόντων υγείας σε σχεδόν όλες τις πόλεις. Επιπλέον, διατίθενται είδη φροντίδας της υγείας και υγιεινής διατροφής σε Φαρμακεία και σε μεγάλες υπεραγορές σε ολόκληρο το νησί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ

2.1 Ιστορική εξέλιξη του Τουρισμού

Ο τουρισμός σήμερα αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες και πιο ανεπτυγμένες βιομηχανίες παροχής υπηρεσιών, κυρίως, στον κόσμο. Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο με τις καθοριστικές εξελίξεις που συντελέστηκαν στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και τεχνολογικό τομέα, ο τουρισμός μαζικοποιείται και γίνεται αναφαίρετο δικαίωμα του κάθε ανθρώπου, που μπορεί τώρα να απολαμβάνει τις ευεργετικές ιδιότητες μίας τουριστικής μετακίνησης που αναζωογονεί ψυχή και σώμα, και γεμίζει τον ταξιδιώτη με τις απαραίτητες δυνάμεις για να μπορεί να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις του καθ' όλη τη χρονική περίοδο μέχρι την επόμενη τουριστική μετακίνηση.

Η διακοπή από την καθημερινότητα (εξού και ο όρος διακοπές) έχει γίνει απαραίτητη στον άνθρωπο ειδικότερα τις τελευταίες δεκαετίες. Το καθημερινό άγχος, το περιβάλλον των μεγαλουπόλεων που επιβαρύνει σημαντικά τον ψυχικό κόσμο καθώς και το σώμα των κατοίκων αυτών των πόλεων, η ρουτίνα της καθημερινότητας, οι εργασιακές και οικογενειακές υποχρεώσεις, καθίστησαν την διακοπή απ' όλα αυτά απαραίτητη για κάποιο χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του έτους. Σήμερα, οι διακοπές έστω μια φορά το χρόνο είναι επιτακτική ανάγκη για κάθε άνθρωπο.

Σήμερα η τουριστική βιομηχανία, και κυρίως η ξενοδοχειακή, προσφέρει μια μεγάλη γκάμα υπηρεσιών, διαφόρων ποιητών και επιπέδων εξυπηρέτησης, όπου ο κάθε υποψήφιος τουρίστας μπορεί να διαλέξει ανάλογα με τις οικονομικές του δυνατότητες. Το σημαντικότερο βέβαια δεν είναι το πού και το πώς θα περάσει κάποιος τις διακοπές του αλλά το γεγονός ότι σχεδόν όλοι οι άνθρωποι έχουν το δικαίωμα, τα μέσα και όλα τα εχέγγυα πραγματοποίησης μιας τουριστικής μετακίνησης. Ακόμα και αυτοί που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να πραγματοποιήσουν κάποιες, έστω μικρής διάρκειας, διακοπές, ο θεσμός του κοινωνικού τουρισμού έρχεται αρωγός να βοηθήσει τους λιγότερο τυχερούς συνανθρώπους μας.

Το φαινόμενο του τουρισμού ξεκινάει από τους αρχαίους χρόνους και με συνεχείς μεταλλαγές στην πορεία του χρόνου φτάνει να πάρει την μορφή του σύγχρονου τουρισμού που γνωρίζουμε σήμερα. Ιδρυτές του τουρισμού μπορεί να θεωρηθούν οι Σουμέριοι. Οι ολυμπιακοί αγώνες γίνονται αιτία να αναπτυχθούν οι πρώτες οργανωμένες εκδηλώσεις με διεθνή συμμετοχή.

Η συνδρομή των Ρωμαίων στην ανάπτυξη του τουρισμού ήταν καθοριστική, με την δημιουργία ενός τέλειου συστήματος δρόμων (Αππία οδός) καθώς και πανδοχείων, δίνοντας μια εντυπωσιακή ώθηση στον τουρισμό. Η ανάπτυξη του τουρισμού μέχρι και την εποχή των Ρωμαίων χαρακτηρίζεται από την αύξηση και βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών, την εξειδίκευση των τουριστικών ταξιδιών και την εμπέδωση της ασφάλειας μεταφοράς.

Το 1400μ.χ παρατηρείται κάμψη στον τουρισμό η οποία οφείλεται κυρίως στην εμφάνιση των θρησκευτικών προκαταλήψεων και προλήψεων (Ιερά Εξέταση) καθώς και η αναβίωση της ληστείας στην Ευρώπη και στην Μεσόγειο.

Την ίδια όμως εποχή λόγω της εξάρσης του θρησκευτικού φρονήματος των Ευρωπαίων, βλέπουμε τους Αγίους Τόπους να αποκτούν μεγάλο ενδιαφέρον και όλο και περισσότεροι άνθρωποι να επιθυμούν να τους επισκεφτούν. Έτσι, επέρχεται μια τουριστική ανάπτυξη στη περιοχή των Αγίων Τόπων (Παλαιστίνη).

Κατά την περίοδο της Αναγέννησης παρατηρείται μια νέα ώθηση στα Εμπορικά και Εκπαιδευτικά ταξίδια. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα ταξίδια που πήραν την ονομασία " Grand tour" και έφεραν χιλιάδες νεαρούς Άγγλους και όχι μόνο, στην Ευρώπη της εποχής και ιδιαίτερα στην Ιταλία και στη Γερμανία με γνώμονα την απόκτηση εμπειρίας και εκπαίδευσης σε διάφορα επαγγέλματα και ειδικότερα στην ζωγραφική, γλυπτική και αρχιτεκτονική.

Στο χώρο των συγκοινωνιών η εφεύρεση του αυτοκινήτου και κατόπιν η μαζική παραγωγή του δίνει μια εντυπωσιακή ώθηση στα ταξίδια, ιδιαίτερα του εσωτερικού τουρισμού. Τα αεροπλάνα αρχίζουν να κάνουν τις πρώτες οργανωμένες πτήσεις μεταφοράς εμπορευμάτων από τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα ενώ από την δεκαετία του '30 εγκαινιάζονται συστηματικές πτήσεις μικρού αριθμού επιβατών από εταιρίες που ιδρύονται στις Ηνωμένες Πολιτείες και την Ευρώπη. Η ανακάλυψη και εξέλιξη των αεροπλάνων αποτέλεσε τη βάση στην οποία στηρίχθηκε η μαζικοποίηση του διεθνούς τουρισμού στην μεταπολεμική περίοδο.

Σταθμός στην ανάπτυξη του τουρισμού ήταν η δημιουργία του πρώτου πρακτορείου ταξιδιών από τον Τόμας Κουκ στην Αγγλία που σύντομα επεκτείνεται και οργανώνει δύσκολα και μακρινά ταξίδια σ' όλη την Ευρώπη, Αμερική και Αγίους Τόπους. Από τα μέσα του 20ου αιώνα αρχίζει και η εντυπωσιακή ανάπτυξη αλυσίδων ξενοδοχείων σε πολλές χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής (Intercontinental, Sheraton, Holiday Inn, κ.τ.λ.). Ενώ η εισαγωγή των τουριστικών επιταγών από την American Express συμβάλλει στην περαιτέρω διεθνοποίηση των τουριστικών ταξιδιών. Ο τουρισμός αποκτάει για πρώτη φορά όλα τα χαρακτηριστικά μιας βιομηχανίας υπηρεσιών.

2.2. Λόγοι ανάπτυξης και εξέλιξης του Τουρισμού

Τα αίτια της ανάπτυξης και συνεχούς περαιτέρω εξέλιξης του τουρισμού θα πρέπει να αποδοθούν:

α) Στη δημιουργία νέων κοινωνικών, οικονομικών και πολιτιστικών εν γένει συνθηκών, οι οποίες ακολούθησαν την περίοδο της Αναγέννησης, με βασικά χαρακτηριστικά την ανάπτυξη του εμπορίου, της ανακάλυψης του νέου κόσμου (Αμερική), την ανακάλυψη της πυξίδας και την τυρπίδα, με αποτέλεσμα την σημαντική ανάπτυξη των συγκοινωνιών, την ανάπτυξη και επικράτηση της αστικής τάξης και τελικά τις μεγάλες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτικές μεταβολές και ανακατατάξεις οι οποίες ακολούθησαν την περίοδο της πρώτης βιομηχανικής επανάστασης. Η πραγματική όμως ανάπτυξη και εξέλιξη του τουρισμού πραγματοποιήθηκε μετά το τέλος του δεύτερου παγκοσμίου πολέμου και τούτο για τους πιο κάτω λόγους οι οποίοι συνίστανται:

- 1) Στη μεγάλη τεχνική εξέλιξη, η οποία συνέβαλε στη σημαντική ανάπτυξη και εξέλιξη των μέσων συγκοινωνίας και επικοινωνίας.
- 2) Στην αύξηση του εισοδήματος των εργαζομένων.
- 3) Στην άνοδο του πνευματικού επιπέδου των ανθρώπων και επομένως του γενικότερου πολιτιστικού επιπέδου τους.
- 4) Στη καθιέρωση και επέκταση των κοινωνικών παροχών και ειδικότερα στη σημαντική ανάπτυξη και εξέλιξη του θεσμού των κοινωνικών ασφαλίσεων, των υποχρεωτικών ετήσιων αδειών και του περιορισμού του υποχρεωτικού χρόνου εργασίας.
- 5) Στη ρουτίνα, στο άγχος και στις πολυποίκιλες πιέσεις της καθημερινής ζωής, τις οποίες δέχεται συνεχώς το άτομο και ειδικότερα ο άνθρωπος των μεγάλων αστικών κέντρων.

- 6) Στην ανάπτυξη και συνεχώς παρατηρούμενη επέκταση των διαφόρων συλλόγων, σωματείων, οργανώσεων, κ.λ.π.
- 7) Στη μεγάλη ανάπτυξη, εξέλιξη και γενίκευση της διαφήμισης καθώς και στην πληρότητα της ενημέρωσης του κοινού.
- 8) Στην περίοδο ειρήνης σε μεγάλο μέρος του κόσμου μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και
- 9) Στη μεταβολή του τρόπου ζωής μεγάλου τμήματος του ανθρώπινου πληθυσμού, ο οποίος θεωρεί το ταξίδι για λόγους ψυχαγωγίας σαν ένα στοιχείο των νέων αντιλήψεων για τη ζωή.

2.3 Διακρίσεις του Τουρισμού

α) Από πλευράς γεωγραφικού περιβάλλοντος

1. Εσωτερικός - 2. Εξωτερικός τουρισμός

Εσωτερικό τουρισμό έχουμε όταν: α) το γεωγραφικό περιβάλλον της μόνιμου διαμονής του τουριστικώς διακινουμένου ατόμου καθώς και το γεωγραφικό περιβάλλον του προορισμού ευρίσκονται στην ίδια χώρα, δηλαδή περιλαμβάνονται στα όρια της χωρικής επικράτειας του ίδιου κράτους και β) το άτομο το οποίο πραγματοποιεί την τουριστική διακίνηση έχει την υπηκοότητα του κράτους εντός των ορίων του οποίου πραγματοποιείται η τουριστική διακίνηση, ή έχει ξένη υπηκοότητα αλλά διαμένει μόνιμως σε αυτό.

Εξωτερικό τουρισμό έχουμε όταν α) το γεωγραφικό περιβάλλον της μόνιμου διαμονής και το γεωγραφικό περιβάλλον του προορισμού ανήκουν στην χωρική επικράτεια τουλάχιστον δύο διαφορετικών κρατών και β) το άτομο ή τα άτομα που πραγματοποιούν την τουριστική διακίνηση είναι αλλοδαποί, δηλαδή έχουν ξένη υπηκοότητα από εκείνη του κράτους στο οποίο ανήκει το γεωγραφικό περιβάλλον του προορισμού τους, ή είναι ημεδαποί δηλαδή έχουν την ίδια υπηκοότητα πλην όμως διαμένουν μόνιμως στο εξωτερικό.

β) Από πλευράς αριθμού μετακινούμενων ατόμων

1. Ατομικός - 2. Συλλογικός τουρισμός

Ατομικό τουρισμό έχουμε όταν η πρωτοβουλία για την τουριστική διακίνηση ανήκει στο συγκεκριμένο άτομο ή σε μικρή ομάδα ατόμων.

Αντιθέτως όταν η τουριστική διακίνηση οφείλεται σε πρωτοβουλία ενός σωματείου, ενός συλλόγου ή μίας τουριστικής επιχείρησης, τα οποία προγραμματίζουν και οργανώνουν την διακίνηση αυτή, τότε ο τουρισμός είναι συλλογικός.

γ) Από πλευράς εποχής

Από πλευράς εποχής που πραγματοποιείται η τουριστική διακίνηση θα διακρίνουμε τον τουρισμό σε συνεχή και εποχιακό.

ΣΥΝΕΧΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ υπάρχει, όταν η τουριστική διακίνηση πραγματοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Αυτό βέβαια δε σημαίνει ότι το μέγεθος του τουριστικού πλήθους θα πρέπει να είναι το ίδιο σε όλη την περίοδο του έτους. Εφόσον επομένως πραγματοποιούνται τουριστικές διακινήσεις σε όλη τη διάρκεια του έτους, με διαφοροποιήσεις μεν ως προς το μέγεθος του τουριστικού πλήθους, οι

οποίες όμως ούτε πολύ σημαντικές είναι, ούτε επαναλαμβάνονται κατά τα αυτά χρονικά διαστήματα, τότε ο τουρισμός είναι συνεχής.

Αντιθέτως, ΕΠΟΧΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ υπάρχει, όταν το συντριπτικά μεγάλο ποσοστό των τουριστικών μετακινουμένων ατόμων, διακινείται σε μία ορισμένη εποχή του έτους και τις υπόλοιπες εποχές δεν παρουσιάζει καθόλου τουριστική μετακίνηση, ή η παρουσιαζόμενη είναι ελάχιστη και συμπτωματική.

δ) Από πλευράς επιδιωκόμενου σκοπού

Εφ' όσον ο τουρισμός, είτε ως ατομική μετακίνηση είτε ως συλλογική αποτελεί και κοινωνικό φαινόμενο, σημαίνει ότι πραγματοποιείται για να καλύψει κάποιο σκοπό ή κάποια αποστολή. Ο σκοπός αυτός μπορεί να είναι: ψυχαγωγικός, μορφωτικός, καλλιτεχνικός, θρησκευτικός, αθλητικός, επαγγελματικός και τέλος ιαματικός.

ε) Από πλευράς χρησιμοποιούμενου μεταφορικού μέσου

Ανάλογα με το χρησιμοποιούμενο μεταφορικό, μέσο που χρησιμοποιείται για την τουριστική μετακίνηση θα διακρίνουμε τον τουρισμό σε: αεροπορικό, σιδηροδρομικό, ποδηλατικό, ατμοπλοϊκό, αυτοκινητικό και σε πεζοπορικό.

Όλες οι διακρίσεις του τουρισμού που αναφέρθηκαν στο τμήμα αυτό, έχουν μεγάλη πρακτική σημασία, καθ' όσον πάνω σε αυτά βασίζεται ο προγραμματισμός της τουριστικής πολιτικής οποιασδήποτε χώρας ή περιοχής.

2.4 Ο τουρισμός ως φαινόμενο κοινωνικό και οικονομικό

Όπως έχουμε διαπιστώσει από τα προηγούμενα τμήματα, ο άνθρωπος ως κοινωνικό ον έχει κατά γενικό κανόνα την τάση να ζει μαζί με άλλους πάντοτε ανθρώπους, σαν μέλος δηλαδή μιας μικρότερης ή μεγαλύτερης ανθρώπινης κοινωνίας. Το κοινωνικό επομένως άτομο έχει διάφορες ανάγκες, ο αριθμός και η ένταση των οποίων διαφέρει εκάστοτε ανάλογα με τον βαθμό της πνευματικής, μορφωτικής, οικονομικής, κοινωνικής και γενικότερης πολιτιστικής του κατάστασης. Όσο βελτιώνεται το επίπεδο του κοινωνικού αυτού ανθρώπου από πλευράς των τελευταίων προϋποθέσεων, τόσο περισσότερο ο άνθρωπος ξεφεύγει από τα στενά πλαίσια που καθορίζει η ανάγκη για την ικανοποίηση των βασικών και πρωταρχικών ελλείψεων (τροφής, στέγης, ενδυμασίας, φαρμάκων κ.λ.π) και επιδιώκει την ικανοποίηση των διαρκώς εξελισσόμενων αναγκών του, οι οποίες αυξάνονται ανάλογα με την γενικότερη πνευματική, κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική εξέλιξη του. Επομένως θα πρέπει να δεχθούμε ότι ο άνθρωπος πέραν από τις τυχόν μετακινήσεις του από το γεωγραφικό περιβάλλον της μόνιμου διαμονής του σε άλλα ή άλλο με σκοπό είτε την ανεύρεση τροφής, είτε την επίτευξη αποκλειστικά κέρδους, είτε την εξασφάλιση καλύτερων συνθηκών ζωής κ.λ.π, διακατέχεται σαν άτομο κοινωνικό από την επιθυμία της προσωρινής μετάβασης σε ένα άλλο γεωγραφικό περιβάλλον, όχι πλέον για λόγους επαγγελματικούς ή κερδοσκοπικούς, αλλά για την ικανοποίηση ψυχικών επιθυμιών, και πνευματικών περιεργειών. Αυτή επομένως η διακίνηση του ανθρώπου, γεννάται αρχικά σαν επιθυμία και πραγματοποιείται στη συνέχεια μέσα στα πλαίσια της οργανωμένης ανθρώπινης κοινωνίας εντός της οποίας ζει σαν μέλος ο άνθρωπος και αποτελεί κατά συνέπεια μία κοινωνική εκδήλωση η οποία έχει σαν αποκλειστικό σκοπό την

ικανοποίηση των ψυχικών επιθυμιών και πνευματικών περιεργειών του προσωρινά μετακινούμενου ατόμου.

Ετσι η κοινωνική αυτή εκδήλωση η οποία αναπτύσσεται μέσα στα πλαίσια του ανθρώπινου κοινωνικού περιβάλλοντος, αποτελεί και το κοινωνικό στοιχείο του τουρισμού, το οποίο προσδίδει κατά φυσική συνέπεια τα χαρακτηριστικά του κοινωνικού φαινομένου. Άρα αυτή η ανάγκη του κοινωνικού ανθρώπου για προσωρινή μετακίνηση από το γεωγραφικό περιβάλλον της μόνιμου διαμονής του σε ένα τουλάχιστον άλλο, με αποκλειστικό σκοπό την ικανοποίηση ψυχικών επιθυμιών και πνευματικών περιεργειών, αποτελεί το κοινωνικό στοιχείο του τουρισμού και προκαλείται από τις διάφορες πύσεις και παροτρύνσεις οι οποίες είναι αποτέλεσμα των κοινωνικών και πολιτιστικών εν γένει συνθηκών ζωής, οι οποίες υφίστανται και αναπτύσσονται, και εξελίσσονται στις οργανωμένες ανθρώπινες κοινωνίες της συγκεκριμένης περιόδου της ανθρώπινης ιστορικής εξέλιξης.

2.5 Λόγοι πρόκλησης του Τουριστικού Φαινομένου

Οι παράγοντες οι οποίοι στη σημερινή εποχή της υψηλής τεχνολογίας, προκαλούν στον κοινωνικό άνθρωπο την ανάγκη για την πραγματοποίηση της τουριστικής διακίνησης και επομένως την δημιουργία του τουριστικού φαινομένου, παρουσιάζονται πιο κάτω:

α) Κίνητρα Εκπαιδευτικά και Πολιτιστικά:

Πράγματι τα τουριστικώς μετακινούμενα άτομα επιδιώκουν :

1) Να γνωρίσουν νέους ανθρώπους και να διευρύνουν τον ορίζοντα των γνώσεων και εμπειριών τους σε ότι αφορά τον τρόπο κατά τον οποίο άλλοι άνθρωποι ζουν, εργάζονται και διασκεδάζουν σε άλλες πόλεις ή σε άλλες χώρες ή σε άλλα γεωγραφικά περιβάλλοντα. Επομένως από την επιθυμία αυτή της μεταβολής του φυσικού και κοινωνικού περιβάλλοντος του ατόμου, εξηγείται και η παρατηρούμενη μετακίνηση των κατοίκων της υπαίθρου προς τις πόλεις, των κατοίκων των πόλεων προς την ύπαιθρο, των κατοίκων γεωργικών ή αστικών κέντρων μιας χώρας προς γεωγραφικά περιβάλλοντα άλλων χωρών.

2) Να δουν συγκεκριμένα θεάματα (π.χ μία θεατρική παράσταση, μία αθλητική εκδήλωση κ.λ.π).

3) Να παρακολουθήσουν καλύτερα την εξέλιξη γεγονότων για την παγκόσμια επικαιρότητα.

4) Να παρακολουθήσουν από κοντά ορισμένα εξαιρετικά γεγονότα (π.χ απονομή βραβείων NOBEL, θεατρικών και κινηματογραφικών βραβείων OSCAR κ.λ.π.).

β) Κίνητρα για ανάπαυση και αναψυχή

Τα σημαντικότερα κίνητρα για ανάπαυση και αναψυχή είναι τα πιο κάτω:

1) Η ανάγκη να απομακρυνθεί ο άνθρωπος από τον χώρο της καθημερινής ρουτίνας.

2) Η ανάγκη του ανθρώπου να περάσει μερικές ευχάριστες ημέρες σε ένα νέο γεωγραφικό περιβάλλον, ακόμη και εάν δεν εμπίπτει στην προηγούμενη περίπτωση του πολυάσχολου κατοίκου ενός μεγάλου αστικού κέντρου, ο οποίος προσπαθεί να ξεφύγει από το άγχος της καθημερινής ρουτίνας.

3) Η επιδίωξη του ανθρώπου να ικανοποιήσει την επιθυμία του για νέες, συναισθηματικές φύσεως εμπειρίες σε ένα νέο, διαφορετικό γεωγραφικό περιβάλλον.

γ) Εθνικά και λοιπά κίνητρα

Τα τουριστικώς μετακινούμενα άτομα επιδιώκουν :

- 1) Να επισκεφθούν τους τόπους από τους οποίους κατάγεται η οικογένειά τους και να γνωρίσουν τους συγγενείς τους που δεν έχουν γνωρίσει μέχρι τώρα.
- 2) Να επισκεφθούν τα γεωγραφικά περιβάλλοντα στα οποία έχουν πάει άλλα μέλη της οικογένειάς τους ή φίλοι τους, ή γνωστοί τους και για τα οποία άκουσαν ιδιαίτερα κολακευτικά σχόλια.
- 3) Να επισκεφθούν γεωγραφικά περιβάλλοντα με ιδιαίτερα ευνοϊκές προϋποθέσεις, από πλευράς κλίματος, υγείας, σπορ, οικονομικής διαβίωσης, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος κ.λ.π.

2.6 Προσδιοριστικοί παράγοντες επιλογής του γεωγραφικού περιβάλλοντος προορισμού των τουριστών

Γενικά θα πρέπει να τονισθεί, ότι τα τουριστικώς μετακινούμενα άτομα επιζητούν να επιτύχουν την συμπλήρωση ενός συνόλου επί μέρους επιδιώξεων – απολαύσεων, μία ή μερικές από τις οποίες αποτελούν και το ισχυρότερο παράγοντα για την επιλογή του ενός ή του άλλου γεωγραφικού περιβάλλοντος που τελικά θα επισκεφθούν.

ΑΠΟ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ – ΜΕΛΕΤΕΣ, που κατά καιρούς έχουν γίνει σε διάφορα κράτη, προκύπτει ότι οι περισσότεροι σημαντικοί λόγοι για τους οποίους τα άτομα που μετακινούνται τουριστικά επιλέγουν ένα ή περισσότερους τόπους που θα επισκεφθούν, είναι οι παρακάτω:

- Πρώτοι παράγοντες που αποτελούν και την πρώτη βαθμίδα προτιμήσεων είναι:
  - α) Η φιλική διάθεση των ανθρώπων του περιβάλλοντος που θέλουν να επισκεφθούν.
  - β) Οι δυνατότητες άνετης ξενοδοχειακής και λοιπής διαμονής σε συνδυασμό με τις υπόλοιπες παρεχόμενες διευκολύνσεις.
  - γ) Το ωραίο φυσικό περιβάλλον και
  - δ) Το φθηνό κόστος μετακίνησης και διαμονής.
- Δεύτεροι κατά σειρά προτίμησης περιλαμβάνονται οι εξής επί μέρους παράγοντες :
  - α) Ενδιαφέρουσες συνήθειες και τρόπος ζωής:
  - β) Το καλό κλίμα και
  - γ) Το καλό, φημισμένο τοπικό φαγητό.
- Τρίτοι κατά σειρά προτιμήσεως, περιλαμβάνονται οι πιο κάτω παράγοντες:
  - α) Δυνατότητες για ψώνια ιδιαίτερα καλής ποιότητας και τιμής.
  - β) Η ύπαρξη εξωτικού περιβάλλοντος.
  - γ) Ιστορικοί ή οικογενειακοί δεσμοί και
  - δ) Δυνατότητες ασυνήθιστης διασκέδασης.

2.7 Εξέλιξη του Τουρισμού Παγκόσμια

“Από ομιλία της κας Φρίνης Μιχαήλ, Γενικού Διευθυντή του ΚΟΤ στον κύκλο Επιστημονικών Διαλέξεων”.

Από το 1950 όταν τα ταξίδια έγιναν προσιτά στο ευρύ κοινό, οι αφίξεις τουριστών διεθνώς σημείωσαν μέση ετήσια αύξηση κατά 7,4% από 25 εκ. Σε 528,5 εκ. το 1994, ενώ τα έσοδα σε ξένο συνάλλαγμα αυξήθηκαν κατά 12,3% ετήσια από 2,1 δισεκ. δολάρια το 1950 σε 321,5 δισεκ. το 1994. Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία του ΠΟΤ υπολογίζεται ότι κατά το 1994, 1,4 εκ. περιηγητές ταξίδεψαν κάθε μέρα εκτός της χώρας τους για σκοπούς τουρισμού ξοδεύοντας περίπου 880 εκ. δολάρια για διαμονή, φαγητό, διασκέδαση και ψώνια.

Η δραστηριότητα στον τομέα του εσωτερικού τουρισμού, δηλ τα ταξίδια για διακοπές μέσα στην ίδια τη χώρα διαμονής ήταν κατά την περίοδο πολύ μεγαλύτερη, δεκαπλάσια όσον αφορά τις αφίξεις και επταπλάσια περίπου όσον αφορά τις δαπάνες.

Κατά την δεκαετία του 1980 τα έσοδα από τον τουρισμό αυξήθηκαν με πολύ γρηγορότερους ρυθμούς από το διεθνές εμπόριο με αποτέλεσμα σήμερα ο τομέας του τουρισμού να κατατάσσεται στους τρεις κυριότερους τομείς του διεθνούς εμπορίου μαζί με τα πετρελαιοειδή και τη βιομηχανία των αυτοκινήτων.

Από πλευράς απασχόλησης, ο τομέας του τουρισμού και των ταξιδιών είναι σήμερα ο μεγαλύτερος εργοδότης και δημιουργεί, λόγω των πολλαπλασιαστικών του επιπτώσεων σε άλλους τομείς δραστηριότητας τις περισσότερες θέσεις εργασίας στις περισσότερες χώρες. Έτσι, κατά το 1994, υπολογίζεται ότι η άμεση και η έμμεση απασχόληση λόγω τουρισμού ήταν παγκόσμια 200 εκατ. περίπου άτομα.

Οι προορισμοί στους οποίους σημειώθηκαν οι μεγαλύτερες αυξήσεις και οι οποίοι αναπτύχθηκαν με γρηγορότερους ρυθμούς κατά τη δεκαετία του 1980 ήταν οι χώρες της Ανατολικής και ΝΑ Ασίας, η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία με μέση ετήσια αύξηση στις αφίξεις τουριστών 9,3%. Το αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών ήταν η μείωση του μεριδίου της Ευρώπης στην διεθνή τουριστική κίνηση από 69% το 1980 σε 59,6% το 1994, δεδομένου ότι ο ρυθμός αύξησης των αφίξεων ήταν κατά πολύ μικρότερος, παρόλο ότι η Ευρώπη παραμένει πρώτη στις αφίξεις περιηγητών με 315 εκατ. το 1994. Οι προορισμοί με τη μεγαλύτερη ζήτηση κατά το 1994 ήταν η ΝΑ Ασία, η Αυστραλία, η Νέα Ζηλανδία, η Νότια Αμερική, η Καραϊβική και Μεσογειακές χώρες της Νότιας Ευρώπης.

Όσον αφορά τα έσοδα από τον τουρισμό σε ξένο συνάλλαγμα, η σημασία και συνεισφορά του τουρισμού στην οικονομία είναι ασφαλώς πολύ μεγαλύτερη για τις αναπτυσσόμενες χώρες παρά για τις βιομηχανικά αναπτυγμένες, όπως και για καθαρά τουριστικές περιοχές όπως είναι η Καραϊβική και η Νότια Ευρώπη.

Σημειώνεται τέλος ότι οι κυριότερες περιοχές πηγές τουρισμού είναι οι χώρες της Ευρώπης και η Βόρεια Αμερική (ΗΠΑ και Καναδάς). Οι αφίξεις από τις περιοχές αυτές αποτελούν το 57% και το 16% αντίστοιχα της συνολικής τουριστικής κίνησης παγκόσμια.

2.8 Εξελίξεις στη ζήτηση και προσφορά τουριστικών υπηρεσιών

Οι κυριότερες εξελίξεις και αλλαγές κατά τα επόμενα χρόνια στον τομέα της ζήτησης και προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών, χαρακτηρίζονται από τα ακόλουθα:

- α) Αύξηση στην αναλογία του πληθυσμού που πραγματοποιεί ταξίδια για διακοπές, κυρίως σε ξένους προορισμούς.
- β) Περισσότερα από ένα ταξίδια για διακοπές κατά τη διάρκεια του χρόνου.
- γ) Αύξημένη ζήτηση για νέους πιο μακρινούς προορισμούς και νέα πιο "ευφάνταστα" προϊόντα.
- δ) Αύξημένη ζήτηση για περισσότερο δραστήριες και "περιπετειώδεις" διακοπές.

ε) Αυξημένη ζήτηση για σύντομες διακοπές, είτε για ξεκούραση, είτε για ειδικά ενδιαφέροντα και δραστηριότητες.

στ') Αναζήτηση από τους οργανωτές ταξιδιών νέων σχετικά μη αναπτυγμένων προορισμών και διαφοροποίηση των παραδοσιακών πακέτων διακοπών με τη συμπερίληψη νέων προγραμμάτων και περισσότερη εξειδίκευση.

ζ) Τμηματοποίηση της αγοράς με βάση κυρίως τα δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, τρόπο ζωής και ενδιαφέροντα των περιηγητών και προσπάθεια για προσέλκυση των τμημάτων εκείνων στις απαιτήσεις των οποίων ανταποκρίνεται το προσφερόμενο προϊόν.

η) Μείωση του αριθμού των οργανωτών ταξιδιών μεσαίου και μικρού μεγέθους και συγκέντρωση της δραστηριότητας σε μικρό αριθμό μεγάλων οργανωτών ταξιδιών με παγκόσμια εμβέλεια.

θ) Αύξηση των μικρών εξειδικευμένων οργανωτών ταξιδιών για μεμονωμένους προορισμούς.

2.9 Παγκόσμιες Τουριστικές Εξελίξεις (περιστατικά που σημάδεψαν τον τουρισμό)

Ο πόλεμος στο Ιράκ ίσως ανέβαλε την τουριστική ανάπτυξη, αλλά δεν προκάλεσε **κατάρρευση του τουρισμού**.

Η αβεβαιότητα στο χώρο του τουρισμού δημιουργήθηκε από την **αυξημένη προβολή του πολέμου** που είχε αρνητική επίδραση, αφού τροφοδότησε με φόβο, αποθάρρυνε τις κρατήσεις, και καθυστέρησε τα επενδυτικά σχέδια.

"Θα προτιμούσαμε κάτι διαφορετικό από τη χειρότερη λύση, τον πόλεμο. Αλλά υπάρχουν δύο πολύ καλοί λόγοι για να παραμείνουμε λογικά αισιόδοξοι για την ανάκαμψη του τουρισμού. Πρώτον, ο τουρισμός ποτέ δεν παρουσίασε βαθιές και μεγάλες υφέσεις και έχει τη δυνατότητα να ανακάμπτει και μάλιστα πολύ γρήγορα. Δεύτερον, ο τουρισμός μετά τις δύσκολες περιόδους βγαίνει πιο κερδοσώμενος και πιο δυνατός. Η οικονομική κρίση της Ασίας το 1997-1998 είναι ένα παράδειγμα. Οι προορισμοί αυτοί μετά την κρίση βγήκαν πιο δυνατοί και σταθερά προσανατολισμένοι προς την αειφόρο ανάπτυξη³"

Η ανάγκη για ταξίδια είτε είναι αυτά επαγγελματικά είτε για διασκέδαση είναι **βαθιά ριζωμένη στη κοινωνία μας**. Τα ίδια συμπτώματα είχαμε και με τον πόλεμο στα Βαλκάνια και με αυτόν στον Κόλπο το 1991. Παρόλα αυτά η τουριστική βιομηχανία το 1991 είχε παρουσιάσει ανάπτυξη ίση με 1,2%, ενώ το 1992 είχε 8,3%. Οι έρευνες του ΠΟΤ δείχνουν ότι οι χρονικές περίοδοι γύρω από τέτοιες κρίσεις αυξάνουν τις αλλαγές στις συνήθειες των τουριστών και **συμβάλουν στην δημιουργία νέων τουριστικών υπηρεσιών** όπως αυτή των αεροπορικών εταιριών χαμηλού κόστους. Οι κρίσεις έχουν οδηγήσει στην αναδόμηση, στην χρήση των νέων τεχνολογιών, στον εκσυγχρονισμό των τεχνικών μάρκετινγκ, στην ενδυνάμωση των συνεργασιών ανάμεσα στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλο όφελος για όλους. Μετά την 11η Σεπτεμβρίου είχαμε την μεγαλύτερη κρίση στον τουρισμό. Παρά, όμως, τις επιθέσεις σε τουρίστες στην Ντζέρμπα, στο Μπαλί και στην Μομπάσσα ο τουρισμός δεν κατέρρευσε, όπως πολλοί έσπευσαν να προβλέψουν. Το 2001, ο αριθμός των διεθνών αφίξεων έπεσε μόνο κατά 0,5%, ενώ το 2002 αυξήθηκε κατά 3%, φθάνοντας στα 715 εκατ. τουρίστες, παρά την γνωστή κακή οικονομική κρίση. Ο τουρισμός την περασμένη

³ Δηλώσεις του κ. Frangialli

χρονιά ήταν πολύ καλύτερος από ότι όλοι περίμεναν, αποδεικνύοντας την μεγάλη αντοχή της τουριστικής βιομηχανίας".

Μία άλλη θετική οπτική γωνία είναι ότι "Τα μάτια πολλών έχουν ανοίξει και έχουν καταλάβει την οικονομική σημασία του τουρισμού, βοηθώντας ώστε να απολαμβάνει παγκόσμια αναγνώριση. Ο διεθνής τουρισμός είναι μια από τις μεγαλύτερες εξαγωγικές δραστηριότητες σε παγκόσμιο επίπεδο, αφού το 2001 δημιούργησε έσοδα της τάξεως των 464 εκατ. δολαρίων".

2.10 Οι τελευταίες Τάσεις της Τουριστικής Ζήτησης και Προσφοράς στη Διεθνή Αγορά

Τα κύρια χαρακτηριστικά της ζήτησης, μεταξύ άλλων, είναι:

- Ξεκάθαρη τάση για μικρότερα διαστήματα διαμονής στις διακοπές
- Μεγαλύτερος κατακερματισμός των διακοπών, κυρίως λόγω της μείωσης των ωρών εργασίας και αύξησης των πληρωμένων διακοπών
- Μεγαλύτερη ζήτηση για διακοπές 'στα μέτρα μας', που πετυχαίνεται με την χρήση των νέων τεχνολογιών
- Αύξηση της ζήτησης για διαμονή σε διάφορα καταλύματα που δεν είναι ξενοδοχεία
- Αλλαγή από τα ταξίδια δραστηριοτήτων στις διακοπές με 'εμπειρία', με στόχο ο τουρίστας να συμμετέχει στην όλη δραστηριότητα παίρνοντας νέα γνώση και αυθεντικά συναισθήματα
- Αύξηση του αριθμού των μεγάλων σε ηλικία τουριστών
- Αύξηση της σπουδαιότητας της αειφόρου ανάπτυξης του τουρισμού και των δίκαιων συναλλαγών
- Η μετανάστευση έχει παίξει σπουδαίο ρόλο στην τουριστική κίνηση
- Εμφάνιση νέων προορισμών που 'έπασαν' άλλους προορισμούς στον επανασχεδιασμό του τουριστικού τους προϊόν
- Παρουσίαση ευκαιριών στους προορισμούς που έχουν χαλαρά μέτρα προστασίας στα σύνορα τους
- Η τμηματοποίηση της αγοράς έγινε πιο περίπλοκη με την εμφάνιση νέων τάσεων που διαφέρουν από τις παραδοσιακές, όπως ταξίδια νεόνυμφων σε προορισμούς με ήλιο και θάλασσα, συνδυασμός κρουαζιέρας και πολιτιστικού τουρισμού

Από την πλευρά της προσφοράς, υπάρχουν αλλαγές στην στρατηγική των επιχειρήσεων (συμμαχίες, συγχωνεύσεις, και εξαγορές), όπως και στις προτεραιότητες της διοίκησης, αλλαγές στις σχέσεις με τις αεροπορικές εταιρίες, και αλλαγές στα συστήματα διανομής. Είναι σημαντικό να αναλυθούν αυτές οι τάσεις γιατί μπορεί να έχουν σημαντικές επιπτώσεις στους προορισμούς που διαθέτουν κατακερματισμένο τουριστικό προϊόν και που έχουν να αντιμετωπίσουν δύνατά γκρουπ επιχειρήσεων στον τομέα των μεταφορών και της διανομής του τουριστικού προϊόντος.

Η προσφορά πρέπει να περιμένει αλλαγές στην ζήτηση, να επιβεβαιώσει ότι προσφέρει υψηλό επίπεδο ποιότητας και να μεταδώσει στους πελάτες της αυτές τις αξίες μέσω ισχυρών εταιρικών ονομάτων. Αν οι εταιρίες δεν διαθέτουν αυτά τα ισχυρά ονόματα θα πρέπει να διαθέτουν πιστοποιητικά για τις ποιοτικές τους υπηρεσίες.

Βραχυπρόθεσμα οι τουριστικές επιχειρήσεις προσπαθούν να προσαρμοσθούν στην τωρινή κατάσταση μειώνοντας τα κόστη τους ώστε να ισορροπούν σε χαμηλότερα

επίπεδα, και εφαρμόζοντας τέτοια μέτρα ώστε να επηρεάσουν τα προϊόντα τους και τα συστήματα διανομής.

Ένα μόνο στοιχείο παραμένει με μεγάλη αξία διαχρονικά, οι συνεργασίες μεταξύ των κυβερνήσεων και μεταξύ του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα. Ο WTO βλέπει αυτές τις σχέσεις ως πολύ σημαντικές και όχι μόνο συνεχίζει να κάνει προσπάθειες αλλά και τις ενδυναμώνει βοηθώντας τον κλάδο του τουρισμού με όλα τα μέσα που διαθέτει και ιδίως με την **Recovery Committee**, η οποία έχει αποδειχθεί ότι είναι και χρήσιμη αλλά και αποτελεσματική. Τώρα, περισσότερο από ποτέ, οι διαφορετικοί κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες χρειάζονται δημιουργικούς και αποτελεσματικούς μηχανισμούς που τους επιτρέπουν να λειτουργούν παράλληλα, ώστε να επαναφέρουν την εμπιστοσύνη στην τουριστική διαδικασία και να κρατήσουν το τουριστικό σύστημα λειτουργικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

3.1 Η εξέλιξη του τουρισμού στην Κύπρο

Η τουριστική ανάπτυξη στην Κύπρο άρχισε να αντιμετωπίζεται με κάποιο προγραμματισμένο τρόπο με την ίδρυση της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960. Σαν αποτέλεσμα, ο τουρισμός περιλήφθηκε στα πρώτα σχέδια οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το 1969 ψηφίστηκε και ο νόμος για την ίδρυση του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ) ο οποίος θα αναλάμβανε την "προαγωγή του τουρισμού στη Δημοκρατία" και ο Οργανισμός άρχισε να λειτουργεί τον Ιανουάριο 1971.

Η ομαλή πορεία του τουρισμού διακόπηκε το 1974 με την Τουρκική Εισβολή η οποία είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια των δύο κυριότερων τουριστικών περιοχών της Κύπρου, της Αμμοχώστου και της Κερύνειας και του 70% σχεδόν της ξενοδοχειακής μας υποδομής. Αμέσως μετά το 1974, η τουριστική ανάπτυξη υπαγορεύτηκε σε μεγάλο βαθμό από την ανάγκη αναζωογόνησης της οικονομίας του τόπου. Το αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας του ιδιωτικού τομέα που υποστηρίχτηκε από τον ΚΟΤ και την κυβέρνηση με διάφορα κίνητρα, ήταν η δημιουργία αυτού που πολλοί ξένοι ειδικοί χαρακτήρισαν σαν ένα "μικρό θαύμα". Μέχρι το 1980 οι αφίξεις τουριστών ξεπέρασαν κατά πολύ τα επίπεδα του 1973. Η Κύπρος επανέκτησε την θέση της μεταξύ των μεσογειακών τουριστικών προορισμών για τουρισμό του ήλιου και της θάλασσας.

Η δεκαετία του 1980 στη συνέχεια χαρακτηρίζεται από πολύ ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης τόσο από πλευράς ζήτησης, όσο και από πλευράς προσφοράς τουριστικών υπηρεσιών. Σαν νέος τουριστικός προορισμός, η Κύπρος γίνεται πολύ δημοφιλής και περιζήτητη ανάμεσα στους Ευρωπαίους τουρίστες οι οποίοι είναι ακόμα πρόθυμοι να ξοδέψουν. Έτσι, οι αφίξεις περιηγητών το 1990 φθάνουν το 1,6 εκ. σημειώνοντας μέση ετήσια αύξηση, κατά πολύ μεγαλύτερη του μέσου ετήσιου ρυθμού αύξησης του τουρισμού παγκόσμια στην ίδια περίοδο (4,6%).

Η αυξημένη ζήτηση μέσα στη δεκαετία του 1980 οδήγησε σε μια έκρηξη στη δημιουργία νέων ξενοδοχειακών κλινών και αυτή πάλι με τη σειρά της σε μεγαλύτερη ζήτηση. Οι κλίνες αυξήθηκαν με γεωμετρική πρόοδο από 12830 το 1980 σε 59271 το 1990 σημειώνοντας αύξηση κατά έτος 16%. Οι επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού παρουσιάζονται πολύ ελκυστικές στους επενδυτές με ψηλά ποσοστά απόδοσης, ψηλά επίπεδα κέρδους και γρήγορη απόσβεση.

Η ξενοδοχειακή ανάπτυξη ακολούθησε με γρηγορότερους και μεγαλύτερους ακόμα ρυθμούς η οικιστική και εμπορική ανάπτυξη η οποία γινόταν με ελάχιστους περιορισμούς, ενώ ο φυσικός σχεδιασμός ήταν ελλιπής. Η ραγδαία αύξηση προσφοράς κλινών οδήγησε σταδιακά σε μία πτωτική τάση όσον αφορά τα έσοδα κατά τουρίστα σε σταθερές τιμές.

Με τη ραγδαία ανάπτυξη όμως άρχισαν να παρουσιάζονται και ανεπιθύμητα αποτελέσματα ειδικότερα στις παραλιακές περιοχές όπου συγκεντρώθηκε η ανέγερση νέων τουριστικών μονάδων. Καταπόνηση του φυσικού περιβάλλοντος και μεγάλη πίεση στους περιορισμένους φυσικούς και ανθρώπινους πόρους του τόπου. Γύρω στο 1990 γίνεται αναγκαία για η εισαγωγή εργατικού δυναμικού από το εξωτερικό. Επιπρόσθετα, η δημιουργία της αναγκαίας υποδομής όπως δρόμοι, συγκοινωνιακό δίκτυο, αεροδρόμια, διευκολύνσεις για πεζούς και άλλα, ακολουθούσε συνήθως τη δημιουργία της

ξενοδοχειακής υποδομής και δεν μπόρεσε να συμβαδίσει με την αυξημένη ζήτηση και τους ρυθμούς αύξησης της.

Διάφορες αποφάσεις και μέτρα που λήφθηκαν από την κυβέρνηση με εισηγήσεις του ΚΟΤ στη διάρκεια της δεκαετίας του 1980, με αποκορύφωμα το απαγορευτικό διάταγμα του 1989, δεν απέδωσαν τα επιθυμητά αποτελέσματα γιατί οι επενδύσεις στη ξενοδοχειακή βιομηχανία ήταν ακόμη πολύ αποδοτικές. Το Δεκέμβρη του 1990 το απαγορευτικό διάταγμα διαδέχθηκαν άλλα περιοριστικά μέτρα και η έναρξη ισχύος της Πολεοδομικής Νομοθεσίας. Οι αιτήσεις για νέες αναπτύξεις στη ξενοδοχειακή βιομηχανία μειώθηκαν μεν δραστικά σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια, συνέχισαν όμως να κτίζονται και να λειτουργούν νέες μονάδες για τις οποίες είχαν εξασφαλιστεί οι απαραίτητες εγκρίσεις πριν από την λήψη των ρυθμιστικών αυτών αποφάσεων. Έτσι, στο τέλος του 1994, λειτουργούσαν 76000 σε όλες τις τάξεις των αδειούχων τουριστικών καταλυμάτων ενώ βρίσκονταν υπό ανέγερση άλλες 4000 περίπου κλίνες, οι οποίες συμπληρώθηκαν και λειτούργησαν το 1996.

3.2 Κύπρος για όλες τις Εποχές

Το νησί της Αφροδίτης ευλογημένο από το Θεό και τη φύση και προικισμένο με μοναδικές κλιματολογικές συνθήκες με τέσσερις ηλιόλουστες εποχές και τέλειες θερμοκρασίες σχεδόν καθημερινά. Οι πρόνομακές αυτές καιρικές συνθήκες καθιστούν την Κύπρο ένα ιδανικό τουριστικό προορισμό για αδιάκοπες διακοπές σ' όλη τη διάρκεια του έτους. Οι λάτρεις της θάλασσας απολαμβάνουν το κολύμπι στα καθαρά νερά της Μεσογείου μέχρι και τα τέλη Νοεμβρίου, ενώ οι φίλοι της τέχνης και του πολιτισμού έχουν την ευκαιρία να χαρούν τους αρχαιολογικούς θησαυρούς και τα καλλιτεχνικά φεστιβάλ του νησιού ολόχρονα. Το ήπιο και φιλόξενο κλίμα της Κύπρου προσφέρει μαγεμένες εποχές, η κάθε μια με τη δική της γοητεία.

α) Ζεστό Καλοκαίρι

Το καλοκαίρι στην Κύπρο διαρκεί από τα μέσα του Μάη μέχρι τα μέσα του Οκτώβρη και φέρνει μαζί του ψηλές θερμοκρασίες, καθαρούς ουρανούς και δροσερή θαλάσσια αύρα. Είναι η ιδανική εποχή για κολύμπι, ηλιοθεραπεία και μια ατέλειωτη σειρά από θαλάσσια αθλήματα όπως η ιστιοπλοία και οι καταδύσεις. Οι υψηλές θερμοκρασίες του μεσημεριού περιορίζουν τις μετακινήσεις σε συγκεκριμένες πρωινές και απογευματινές ώρες. Καλό είναι να χρησιμοποιείται πάντα αντηλιακή προστασία. Ακόμα και τις πιο ζεστές μέρες του καλοκαιριού όταν η θερμοκρασία στην παραλία αγγίζει τους 32 βαθμούς, στο Τρόδος φυσά πάντα δροσερό αεράκι και ένας περίπατος στα βουνά ξεκουράζει και αναζωογονεί.

Ο Σεπτέμβριος και ο Οκτώβριος είναι ακόμα καλοκαίρι στην Κύπρο, με λιακάδα και θάλασσες προσιτές για κολύμπι. Στη Λεμεσό ο Σεπτέμβριος φέρνει και το Φεστιβάλ του Κρασιού. Ένα ανεπανάληπτο ξεφάντωμα που οπωσδήποτε δεν πρέπει να το χάσετε.

β) Φθινόπωρο: Ζεστό και Ηλιόλουστο

Προς τα τέλη του Οκτώβρη αρχίζει να δροσιζει κάπως το βράδυ. Τον Οκτώβρη και Νοέμβρη τα φύλλα στο Τρόδος αλλάζουν χίλια χρώματα και τα αμπέλια λάμπουν κόκκινα και χρυσά με φόντο τη γλυκιά λάμψη του φθινοπωρινού ήλιου. Στην Κύπρο ο καλός καιρός συνεχίζεται μέχρι και τα μέσα Νοεμβρίου, αλλά προς το τέλος του μήνα

καλό είναι να έχετε μαζί σας κάτι λίγο πιο ζεστό να φορέσετε το απόγευμα και το βράδυ. Το κολύμπι συνεχίζεται και μπορείτε παράλληλα να κάνετε τις εκδρομές σας στα χωριά και τα αμπέλια στο εσωτερικό του νησιού για να απολαύσετε τη μοναδική εμπειρία της γευσσιγνωσίας του κρασιού. Το Φθινόπωρο φέρνει μαζί του και το ετήσιο Φεστιβάλ Κύπρια, με εξαιρετικού ενδιαφέροντος παραστάσεις και συναυλίες οι οποίες πραγματοποιούνται σε διάφορα σημεία του νησιού με τη συμμετοχή καλλιτεχνών διεθνούς κύρους και εμβέλειας.

γ) Χαρές του Χειμώνα

Ο Δεκέμβριος και ο Ιανουάριος θεωρούνται οι μήνες του χειμώνα στη Κύπρο. Μπορεί και να βρέχει πού και πού αλλά ο ήλιος ποτέ δε χάνεται για πολύ και οι ζεστές αχτίδες του ζεσταίνουν το νησί τουλάχιστο έξι ώρες την ημέρα. Αυτή την εποχή πολλοί άλλοι τουριστικοί προορισμοί της Μεσογείου κλείνουν για το χειμώνα, όχι όμως και η Κύπρος. Το νησί είναι παράλληλα σημαντικό επιχειρηματικό κέντρο όπου η οικονομική δραστηριότητα συνεχίζεται αδιάκοπα όλο το χρόνο. Η πλούσια πολιτιστική και αρχαιολογική κληρονομιά προσφέρεται αυτή την εποχή για μελέτη και εξερεύνηση. Επίσης σε όλη τη διάρκεια του χειμώνα οργανώνονται πάρα πολλές εκδηλώσεις και φεστιβάλ σε ολόκληρο το νησί. Το παραλιακό θέρετρο της Αγίας Νάπας για παράδειγμα, προσφέρει τον «Πολιτιστικό Χειμώνα» με συναυλίες κλασικής μουσικής και παραστάσεις σύγχρονων και παραδοσιακών χορών. Στις αρχές Φεβρουαρίου η οροσειρά του Τροόδου ντύνεται στα λευκά προσφέροντας ανεπανάληπτες ευκαιρίες για σκι και εκδρομές στα χιόνια.

δ) Άνοιξη: Κοσμογονία της Φύσης

Οι πρώτες ορχιδέες ανθίζουν από τον Ιανουάριο στην Κύπρο και μέχρι τα μέσα Φεβρουαρίου η ύπαιθρος έχει ήδη στολιστεί με καταπράσινα λιβάδια και ανθισμένες αμυγδαλιές. Οι μέρες του Μάρτη είναι ακόμα δροσερές, με θερμοκρασίες γύρω στους 19 την ημέρα και 9 το βράδυ. Οι ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες συνηγορούν και ευχάριστες μονοήμερες περιπλανήσεις σε αρχαιολογικά μνημεία και τοπία φυσικού κάλλους, όλα ντυμένα με πολύχρωμα "ενδύματα" φτιαγμένα από ανεμώνες και πληθώρα από αγριολούλουδα της Άνοιξης. Η Άνοιξη είναι στις δόξες της μέχρι και τα μέσα του Μάη. Αυτή είναι η εποχή για περιπάτους και πεζοπορίες στις παρθένες περιοχές του Ακάμα. Η Κύπρος έχει 1950 είδη χλωρίδας, από τα οποία 140 είναι ενδημικά στο νησί. Η χερσόνησος του Ακάμα φιλοξενεί 700 είδη, από τα οποία τα 40 είναι ενδημικά. Από το Φεβρουάριο μέχρι τον Απρίλη ο επισκέπτης στα Λουτρά της Αφροδίτης θα έχει την επιπρόσθετη χαρά να απολαύσει τα ροδαλά κυκλάμινα που ξεφυτρώνουν ντροπαλά μέσα από τα βράχια και τους θάμνους. Το Μάρτιο και τον Απρίλη, θα δείτε σε πυκνές συστάδες τη ροζ ορχιδέα με τα φιδίσια φύλλα (*Orchis italica*) στην περιοχή γύρω από την Πάφο.

Το καλοκαίρι η Κύπρος είναι το τέλειο σημείο για ηλιοθεραπεία και ξεκούραση, αλλά η άνοιξη είναι η εποχή για να απολαύσει κανείς ένα παραδεισένιο κόσμο από λουλούδια και άγρια βλάστηση.

3.3 Ήλιος και θάλασσα

Αν ξυπνούσε ξαφνικά ένας αρχαίος Μυκηναίος, ή ακόμα και η ίδια η Αφροδίτη στην Κύπρο, θα έβλεπαν τον ίδιο ζεστό ήλιο στον ουρανό. Ο ήλιος είναι μια αθάνατη δύναμη στην Κύπρο, με αρκετή λάμψη και θερμότητα για να διατηρεί τη θάλασσα αρκετά ζεστή για κολύμπι από τις αρχές του Μάη μέχρι το τέλος του Οκτώβρη. Αυτό είναι που δίνει και στο νησί την πραγματικά μεσογειακή του ατμόσφαιρα.

Ακόμα και στα μέσα του χειμώνα, όταν οι θερμοκρασίες είναι κάπως χαμηλές, ο ήλιος λάμπει για μεγάλο μέρος της ημέρας.

Ο καλύτερος τρόπος για να απολαύσει κανείς την κυπριακή λιακάδα είναι η παραλία, και με περισσότερα από τετρακόσια μίλια ακτογραμμής, υπάρχουν άφθονες παραλίες για να επιλέξει κανείς.

Η Κύπρος με περηφάνια συμμετέχει στην Εκστρατεία Γαλάζιας Σημαίας, ένα πρόγραμμά που εγκαινιάστηκε το 1987 στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Έτους για το Περιβάλλον. Το πρόγραμμα προωθεί τις καθαρές ακτές και την περιβαλλοντικά σωστή διαχείριση των παράκτιων περιοχών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Η «Γαλάζια Σημαία» απονέμεται σε παραλίες οι οποίες πληρούν αυστηρά κριτήρια αναφορικά με την περιβαλλοντική εκπαίδευση και πληροφόρηση, τη διαχείριση των παραλιακών περιοχών, και την ποιότητα του νερού.

Το 2003, η Διεθνής Κριτική Επιτροπή απένειμε τη Γαλάζια Σημαία σε 39 οργανωμένες παραλίες της Κύπρου οι οποίες βρίσκονται σε 12 παράκτιες κοινότητες και δήμους.

Παραλίες με Γαλάζια Σημαία

- Αμμόχωστος / Παραλίμνι: Πρωταράς
- Αμμόχωστος / Αγία Νάπα: Αγία Θέκλα, Βαθιά Γωνιά, Γλυκύ Νερό, Κέρμια, Κατσαρκά, Λάντα, Μακρόνησος, Νησί, Πανταχού
- Λάρνακα: Μακένζυ, Φοινικούδες
- Λεμεσός / Πεντάκωμο: Κάλυμνος
- Λεμεσός / Πύργος: Αόρατοι
- Λεμεσός / Άγιος Τύχων: Αγία Βαρβάρα, Αρμονία, Αφροδίτη, Βούππα, Καστέλλα, Λούρες, Ονήσιλος
- Λεμεσός / Πισσούρι: Πισσούρι
- Πάφος / Γεροσκήπου: Δημοτική Παραλία
- Πάφος : Αλυκές, Βρυσούδα Α, Βρυσούδα Β, Δημοτικά Μπάνια / Φάρος, Παχύαμμος
- Πάφος / Πέγεια: Κόλπος Κοραλλίων / Λαουρού
- Πάφος / Πόλης Χρυσοχούς: Δασούδι, Δημοτική Παραλία.

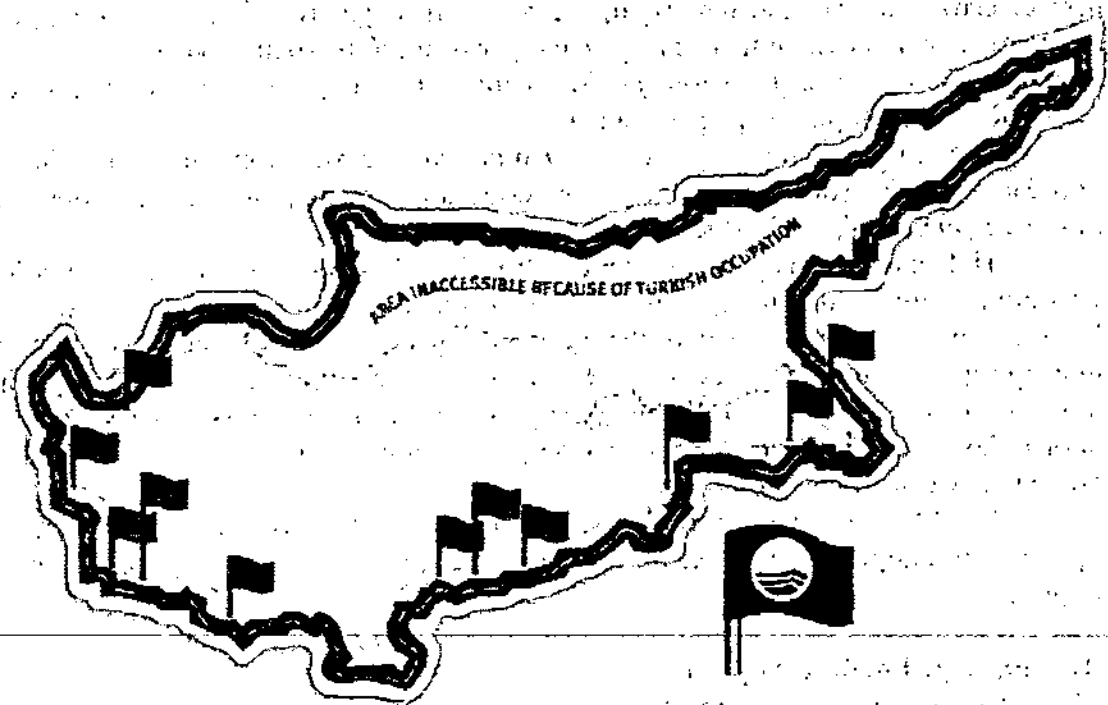
Τέλος θα πρέπει να τονίσουμε ότι Κύπρος μέχρι πρότινος στηριζόταν στον μαζικό τουρισμό που σαν πόλο έλξης έχει τον ήλιο και τη θάλασσα. Αν και η καλοκαιρινή περίοδος στη Κύπρο είναι παρατεταμένη, εντούτοις το πρόβλημα της εποχικότητας δεν λύνεται. Θα πρέπει λοιπόν η Κύπρος να αναζητήσει νέες μορφές τουρισμού και να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για ανάπτυξη τους. Ήδη γίνονται προσπάθειες με πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού όπως οι πιο κάτω:

- Συνεδριακός τουρισμός
- Χειμερινός τουρισμός
- Αγροτουρισμός
- Αθλητικός τουρισμός

- Πολιτιστικός τουρισμός
- Θρησκευτικός τουρισμό
- Οικολογικός τουρισμός

Για τις ειδικές μορφές Τουρισμού στην Κύπρο θα μιλήσουμε στο κεφάλαιο που ακολουθεί.

3.4 Πόλεις και Αξιοθέατα της Κύπρου

α) Λευκωσία, η μοιρασμένη Πρωτεύουσα

Η Λευκωσία βρίσκεται σχεδόν στο κέντρο της Κύπρου και αποτελεί ένα πλούσιο πολιτιστικό πυρήνα. Οι αρχές της ανάγονται στην εποχή του χαλκού. Στην αρχαιότητα και στους πρώτους χριστιανικούς αιώνες ήταν γνωστή με το όνομα Λήδρα. Είναι πρωτεύουσα της Κύπρου από την ύστερη βυζαντινή εποχή (11αι.). Οι Λουζινιανοί τη μετέτρεψαν σε μία μεγαλόπρεπη πόλη με βασιλικά ανάκτορα και 50 τόσες εκκλησίες. Η Λευκωσία του σήμερα συνδυάζει το ιστορικό παρελθόν με τη ζωηρή κίνηση μιας σύγχρονης πόλης. Το κέντρο της πόλης, η παλιά Χώρα που περιβάλλεται από τα Ενετικά τείχη του 16.αιώνα, περιλαμβάνει μουσεία, παλιές εκκλησίες, μεσαιωνικά κτίρια και διατηρεί τη νοχελική ατμόσφαιρα του παρελθόντος. Έξω από τα τείχη η νέα πόλη με τις σύγχρονες ανέσεις ζει σε κοσμοπολίτικους ρυθμούς. Η Λευκωσία παραμένει η μοναδική μοιρασμένη πρωτεύουσα στον κόσμο. Λίγα χιλιόμετρα έξω από τη Λευκωσία υπάρχουν εξαιρετές βυζαντινές εκκλησίες και μοναστήρια.

Ο επισκέπτης της Λευκωσίας μπορεί να γνωρίσει την παλιά πόλη και να νοιώσει τους παλμούς της μέσα από τους οργανωμένους περιπάτους που προσφέρονται δωρεάν κάθε Δευτέρα και Πέμπτη.

Αξιοθέατα

Κυπριακό μουσείο

Στεγάζει πολυτιμότες συλλογές κυπριακών αρχαιοτήτων και θησαυρών τέχνης από τη Νεολιθική μέχρι και την Πρώιμη Βυζαντινή Εποχή.

Καστελιώτισσα (Μεσαιωνική αίθουσα)

Η αίθουσα αποτελούσε τμήμα του παλατιού των Λουζινιανών και χρονολογείται από τον 13^ο – 14^ο αιώνα. Η Καστελιώτισσα με έντονα γοτθικά στοιχεία έχει συντηρηθεί και αποκατασταθεί από το Τμήμα Αρχαιοτήτων. Σήμερα χρησιμοποιείται ως αίθουσα Πολιτιστικών Εκδηλώσεων και είναι ανοικτή για το κοινό μόνο όταν υπάρχουν εκδηλώσεις.

Λεβέντειο – Δημοτικό Μουσείο Λευκωσίας

Το μοναδικό ιστορικό μουσείο της Λευκωσίας που παρουσιάζει τον ρυθμό της ζωής στην πρωτεύουσα, από τα πολύ παλιά χρόνια μέχρι σήμερα.

Βυζαντινό Μουσείο και Συλλογές τέχνης

Εντυπωσιακή συλλογή Βυζαντινών εικόνων από εκκλησίες και μοναστήρια όλης της Κύπρου που χρονολογούνται από τον 9^ο μέχρι το 18^ο αιώνα. Οι συλλογές Τέχνης περιλαμβάνουν ελαιογραφίες, χάρτες, σχέδια και άλλα έργα με ιστορικό ενδιαφέρον

Εθνογραφικό Μουσείο Κύπρου

Περιλαμβάνει ξυλόγλυπτα, εργόχειρα και κεντήματα, είδη αγγειοπλαστικής, κυπριακές ενδυμασίες και υφαντά στον αργαλειό. Το Μουσείο ανήκει στην εταιρεία Κυπριακών Σπουδών.

Μουσείο Εθνικού Αγώνος

Περιλαμβάνει έγγραφα, φωτογραφίες και άλλα ενθυμήματα του Εθνικού Απελευθερωτικού Αγώνα 1955 – 1959.

Καθεδρικός Ναός Αγίου Ιωάννη

Κτίστηκε από τον Αρχιεπίσκοπο Νικηφόρο το 1662 και είναι αφιερωμένος στον Άγιο Ιωάννη το Θεολόγο. Οι τοιχογραφίες, του 18^{ου} αιώνα, αναπαριστούν σκηνές από την Αγία Γραφή και την ανεύρεση του τάφου του Αποστόλου Βαρνάβα στη Σαλαμίνα .

Παλαιό και Νέο Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο

Στον χώρο της Αρχιεπισκοπής βρίσκονται το παλαιό και το νέο Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο. Το Νέο Αρχιεπισκοπικό Μέγαρο τέλειωσε το 1960 και είναι ένα οικοδόμημα σε νεοβυζαντινό ρυθμό.

Αρχοντικό Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου

Είναι το πιο σημαντικό κτίριο του 18^{ου} αιώνα στη Λευκωσία. Υπήρξε κατοικία του Δραγουμάνου της Κύπρου Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου, που εκτελέστηκε το 1809

από τους Τούρκους. Αναστηλώθηκε από το Τμήμα Αρχαιοτήτων και σήμερα στεγάζει το Κυπριακό Εθνολογικό Μουσείο. Το 1988 του απονεμήθει, το βραβείο "EUROPA NOSTRA".

Ταχυδρομικό Μουσείο

Έκθεση σειρών Κυπριακών γραμματοσήμων από το 1880 μέχρι σήμερα. Υπάρχει επίσης έκθεση αντικειμένων που σχετίζονται με την ιστορία των Κυπριακών Ταχυδρομείων.

Μουσείο Χρυσοχοΐας – Αργυροχοΐας

Έκθεση παραδοσιακής χρυσοχοΐας – αργυροχοΐας του τέλους του 19^{ου} – 20^{ου} αιώνα, που περιλαμβάνει κόσμήματα, ιερά σκεύη και παλιά εργαλεία.

Πύλη Αμμοχώστου

Τα ενετικά τείχη, τα οποία περιβάλλουν την παλιά Λευκωσία, έχουν περίμετρο 4,5 χιλιομέτρων και έντεκα προμαχώνες σε σχήμα καρδιάς. Υπήρχαν τρεις μόνο πύλες μια βόρεια, μια ανατολική και μια δυτική.

Η ανατολική πύλη (Πόρτα Τζουλιάνα), γνωστή στα νεότερα χρόνια σαν Πύλη Αμμοχώστου, έχει αναστηλωθεί και λειτουργεί σαν Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Λευκωσίας. Αποτελείται από ένα μεγάλο θολωτό πέρασμα και δυο παράπλευρες αίθουσες. Η εσωτερική είσοδος είναι ιδιαίτερα εντυπωσιακή, ενώ η εξωτερική ανοίγει στην τάφρο που περιβάλλει τα τείχη.

Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας

Η παλαιά Ηλεκτρική – εξαίρετο δείγμα βιομηχανικής Αρχιτεκτονικής – στεγάζει σήμερα το Δημοτικό Κέντρο Τεχνών Λευκωσίας. Στόχος του Κέντρου είναι η προώθηση των Καλών Τεχνών στην Κύπρο. Διαθέτει μεγάλη αίθουσα εκθέσεων, σπάνιες και εξειδικευμένες εκδόσεις τέχνης για τους φιλότεχνους μελετητές.

Κρατική Συλλογή Σύγχρονης Κυπριακής Τέχνης

Αντιπροσωπευτική συλλογή ζωγραφικής και γλυπτικής Κυπρίων Καλλιτεχνών του 20^{ου} αιώνα.

Εκκλησία Παναγίας Χρυσαινιώτισσας

Θεωρείται η παλαιότερη βυζαντινή εκκλησία της Λευκωσίας. Είναι αφιερωμένη στην Παναγία Χρυσαινιώτισσα και πιστεύεται ότι κτίστηκε το 1450 από τη Βασίλισσα Ελένη Παλαιολόγου.

Τζαμί Ομερίε

Κοντά στην Αγορά του παλαιού Δημαρχείου, στην παλιά πόλη. Εκκλησία των Αυγουστινιανών μοναχών αφιερωμένη στην Παναγία που κτίστηκε τον 14^ο αιώνα. Το 1571, μετά την κατάληψη της Λευκωσίας, ο Μουσταφά Πασάς τη μετέτρεψε σε τζαμί με τον ισχυρισμό ότι ήταν κτισμένη στον τόπο όπου είχε ξεκουραστεί ο προφήτης Ομέρ όταν επισκέφθηκε τη Λευκωσία.

Το μεγαλύτερο μέρος του αρχικού κτιρίου είχε καταστραφεί από το Τούρκικο πυροβολικό το 1570. Ενεπίγραφες επιτύμβιες πλάκες της Εποχής των Λουζινιανών χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή νέου δαπέδου στο τζαμί. Κατάλοιπα ενός κτιρίου

των ύστερων χρόνων της Ενετοκρατίας φαίνονται κοντά στην ανατολική άκρη του τεμένους.

Ιερός Ναός Φανερωμένης

Κτίστηκε το 1872 και ήταν η μεγαλύτερη εκκλησία της Λευκωσίας. Το μαρμάρινο μωσαϊκό στα ανατολικά της εκκλησίας περιλαμβάνει τα λείψανα των επισκόπων και άλλων κληρικών που εκτελέστηκαν από τους Τούρκους το 1821.

Ιερός Ναός Τρυπιώτη

Κτίστηκε το 1695 από τον Αρχιεπίσκοπο Γερμανό Β' και είναι δείγμα Φράγκο - Βυζαντινής τεχνοτροπίας. Το εσωτερικό είναι πλούσιο, με ασυνήθιστα πλατύ εικονοστάσι και καλυμμένες με αργυρή επένδυση εικόνες.

Παρατηρητήριο Οδού Λήδρας

Αντικείμενο του Μουσείου είναι η πόλη της Λευκωσίας όπως φαίνεται από τον 11^ο όροφο του Πύργου Σιακόλα. Ο επισκέπτης μπορεί να δει την πόλη και τα μνημεία της από τέσσερις διαφορετικές πλευρές που αντιστοιχούν στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα.

Λαϊκή Γειτονιά

Αναστηλωμένη περιοχή για πεζούς μέσα στην παλιά περιτειχισμένη πόλη, 200 μέτρα ανατολικά της Πλατείας Ελευθερίας. Τα ελικοειδή δρομάκια και τα όμορφα σπίτια που λειτουργούν σαν καταστήματα, εστιατόρια και εργαστήρια τέχνης, είναι τυπικά δείγματα της Κυπριακής αστικής αρχιτεκτονικής μιας περασμένης εποχής.

Δημοτικό Θέατρο

Θέατρο νεοκλασικού ρυθμού που χρησιμοποιείται για θεατρικές και χορευτικές παραστάσεις, μουσικές συναυλίες και άλλες τελετές.

Μετόχι Μονής Κύκκου

Μοναχικό ίδρυμα εξαρτώμενο από το Μοναστήρι του Κύκκου. Ιδρύθηκε το 1890.

Φυλακισμένα Μνήματα

Χώρος των Κεντρικών Φυλακών Λευκωσίας στον οποίον είχαν ταφεί κατά τη διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα 1955-59 οι 9 απαγχονισθέντες (Μιχαήλ Καραολής, Ανδρέας Δημητρίου, Ιάκωβος Πατάτσος, Ανδρέας Ζάκος, Χαρίλαος Μιχαήλ, Στέλιος Μαυρομάτης, Ανδρέας Παναγίδης, Μιχαήλ Κουτσόφτας και Ευαγόρας Παλληκαρίδης) και 4 από τους πεσόντες ήρωες (Μάρκος Δράκος, Γρηγόρης Αυξεντίου, Στυλιανός Λένας και Κυριάκος Μάτσης). Μετά τη λήξη του αγώνα ο χώρος μετατράπηκε σε τόπο προσκυνήματος και πήρε το όνομα Φυλακισμένα Μνήματα από τον πίνακα του Κυπρίου ζωγράφου Πολ Γεωργίου. Στα δεξιά της εισόδου βρίσκονται οι 13 τάφοι των ηρώων και στα αριστερά τα κελιά των μελλοθανάτων και η αγχόνη όπου οι Άγγλοι είχαν εκτελέσει τους 9 ήρωες.

Τύμβος Μακεδονίτισσας

Στρατιωτικό κοιμητήριο και ηρώων κοντά στο μοναστήρι της Μακεδονίτισσας. Εδώ βρίσκονται θαμμένοι Ελλαδίτες και Κύπριοι αξιωματικοί και οπλίτες, που έπεσαν υπερασπιζόμενοι την Κύπρο κατά την εισβολή των Τουρκικών στρατευμάτων το 1974.

Περιοχή Λευκωσίας

Περιοχή Ιδαλίου

Η περιοχή διαθέτει κατάλοιπα όλων των ιστορικών περιόδων του νησιού. Στην κωμόπολη Δαλίου ανασκάπτεται ο χώρος του Αρχαίου Ιδαλίου, μια από τις πόλεις – βασιλεία, της αρχαίας Κύπρου. Στο πέρα χωριό υπάρχει ο βυζαντινός ναός των Αγίων Αποστόλων με εξαιρετες τοιχογραφίες του 2^{ου} αιώνα ήμισυ του 12^{ου} αιώνα που θεωρούνται από τους μελετητές από τις πιο ωραίες της Κομνηνείας τεχνοτροπίας που έχουμε στην Κύπρο. Αξιόλογη εκκλησία στην περιοχή είναι ο Άγιος Δημήτριος (16^{ος} αιώνας). Μεσαιωνικά κατάλοιπα έχουμε στην περιοχή του χωριού Ποταμιά όπου υπάρχουν τα ερείπια του θερινού παλατιού των Φράγκων βασιλιάδων της Κύπρου καθώς και τα ερείπια Γοθικής εκκλησίας.

Ταμασσός

Η Ταμασσός, πλούσια σε μεταλλεύματα χαλκού ήταν μια πολύ σημαντική πόλη – βασιλείο στην αρχαιότητα. Οι ανασκαφές έφεραν στο φως τους Βασιλικούς Τάφους, εργαστήρια χαλκού, το Ιερό της Αφροδίτης – Ασάρτης και άλλα.

Μονή Αγίου Ηρακλειδίου

Ο Άγιος Ηρακλειδίου χειροτονήθηκε επίσκοπος Ταμασσού από τους αποστόλους Παύλο και Βαρνάβα. Μαρτύρησε σε ηλικία 60 ετών και τάφηκε στο σπήλαιο όπου είχε ζήσει και απ' όπου κήρυξε το Ευαγγέλιο. Στα 400 μ.Χ μια εκκλησία κτίστηκε πάνω από τον τάφο του. Το μοναστήρι καταστράφηκε και ξανακτίστηκε αρκετές φορές. Τα σημερινά κτίρια χρονολογούνται στα 1773 όταν ο Αρχιεπίσκοπος Χρυσανθος ανακαίνισε την εκκλησία και τα κελιά. Στην εκκλησία φυλάσσονται τα λείψανα του αγίου. Λειτουργεί σαν γυναικείο μοναστήρι. Οργανωμένες ομάδες τουριστών μπορούν να επισκεφθούν τη Μονή τη Δευτέρα, Τρίτη και Πέμπτη από τις 09:00 – 12:00. Απαγορεύεται η λήψη φωτογραφιών και η χρήση βίντεο μέσα στο χώρο της Μονής.

Μονή Μαχαιρά

40 χλμ. στα νοτιοδυτικά της Λευκωσίας, μέσω του χωριού Πέρα. Ένα από τα παλαιότερα και σημαντικότερα μοναστήρια της Κύπρου. Ιδρύθηκε το 1148 από δύο μοναχούς μετά την ανεύρεση μιας εικόνας της Παναγίας σε παρακείμενο σπήλαιο. Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας ήταν κέντρο παιδείας όπως και τα άλλα μοναστήρια της Κύπρου. Εδώ μόνασε και ο εθνομάρτυρας Αρχιεπίσκοπος Κυπριανός που εκτελέστηκε από τους Τούρκους με εκατοντάδες άλλους κληρικούς και λαϊκούς στις 9 Ιουλίου 1821.

Η αδελφότητα τηρεί εξίσου αυστηρούς κανόνες με την αδελφότητα του Αγίου Όρους.

Το μοναστήρι παραμένει ανοικτό για οργανωμένες ομάδες επισκεπτών τη Δευτέρα, Τρίτη, και Πέμπτη από τις 09:00 – 12:00. Απαγορεύεται η λήψη φωτογραφιών και η χρήση βίντεο μέσα στο χώρο της Μονής.

Κάθε χρόνο στις 15 Αυγούστου και στις 8 Σεπτεμβρίου γίνεται μεγάλη θρησκευτική πανήγυρη. Στα βόρεια της Μονής Μαχαιρά σε απόσταση 2χλμ. περίπου βρίσκεται το κρησφύγετο όπου πολέμησε και θυσιάστηκε ο Γρηγόρης Αυξεντίου, ο μεγαλύτερος ήρωας του Κυπριακού Απελευθερωτικού Αγώνα 1955 – 59. Στις 3 Μαρτίου 1957 βρετανικά στρατεύματα είχαν περικυκλώσει το κρησφύγετο και ζήτησαν από τον Αυξεντίου να παραδοθεί. Αυτός αρνήθηκε και μετά από 7 ώρες σφοδρής μάχης οι Βρετανοί περιέλουσαν το κρησφύγετο με βενζίνη και το ανατίναξαν. Ο Αυξεντίου

κάηκε μαχόμενος. Ενθυμήματα του ήρωα υπάρχουν στο Συνοδικό της Μονής. Το Σκευοφυλάκιο της Ιεράς Μονής Μαχαιρά, το οποίο στεγάζεται στα υπόγεια του Μοναστηριού συντηρήθηκε και οργανώθηκε με χορηγία του Ιδρύματος Α.Γ Λεβέντης. Αποτελείται από τα πρώτα κελιά των μοναχών καθώς και στάβλους και αποθηκευτικούς χώρους της Μονής που αναστηλώθηκαν για το σκοπό αυτό. Το Σκευοφυλάκιο έχει αίθουσα για φύλαξη των παλαιών βιβλίων και χειρογράφων της Μονής, εκθεσιακούς χώρους και αποθηκευτικούς χώρους με εικόνες και εκκλησιαστικά αντικείμενα.

Φικάρδου – Τοπικό Αγροτικό Μουσείο

Δρόμος Μαχαιρά – Λευκωσίας μέσω Κλήρου, 1 χλμ. ανατολικά του χωριού Γούρρι. Το χωριό έχει ανακηρυχθεί 'αρχαίο μνημείο' με σκοπό να διατηρηθεί η λαϊκή αρχιτεκτονική των σπιτιών και τα αξιόλογα έργα ξυλουργικής του 18^{ου} αιώνα. Το Σπίτι του Κατσινιόρου, και το Σπίτι του Αχιλλέα Δημήτρη, μερικά μέρη των οποίων ανάγονται στον 16^ο αιώνα, έχουν αναστηλωθεί τελευταία σαν ζωντανό δείγμα της αγροτικής αρχιτεκτονικής.

Μονή Αγίου Παντελεήμονα

Γυναικείο μοναστήρι του 18^{ου} αιώνα με επικλινή στέγη το οποίο αναστηλώθηκε λίγο μετά το 1960.

Μοναστήρι Αρχαγγέλου Μιχαήλ

Η εκκλησία χρονολογείται από τη Βυζαντινή Περίοδο. Το μοναστήρι ιδρύθηκε από τον Αρχιεπίσκοπο Νικηφόρο, του οποίου ο τάφος βρίσκεται στο νάρθηκα της εκκλησίας.

Ναός Αγίων Βαρνάβα και Ηλαρίωνος

Ο ναός είναι αφιερωμένος στους αγίους Βαρνάβα και Ηλαρίωνα και είναι ένα εξαιρετικό δείγμα Κυπριακής βυζαντινής αρχιτεκτονικής. Κοντά στο ναό βρίσκεται το τουρκικό τζαμί της Περιστερώνας.

β) Λεμεσός

Η Λεμεσός είναι σήμερα το πιο σημαντικό τουριστικό και εμπορικό κέντρο της Κύπρου. Βρίσκεται ανάμεσα σε δύο αρχαίες πόλεις – βασιλεία στην Αμαθούντα στα ανατολικά και το Κούριο στα δυτικά και σε μια ώρα απόσταση από τις άλλες περιοχές της Κύπρου. Με το όνομα Νεάπολις άρχισε να αναφέρεται ήδη από την πρώιμη Βυζαντινή Εποχή. Η νεώτερη πόλη της Λεμεσού είναι το κέντρο της οινόβιομηχανίας και το κυριότερο λιμάνι. Επίσης είναι γνωστή για το Καρναβάλι της, τη Γιορτή του Κρασιού και την παραδοσιακή, αυθόρμητη φιλοξενία των κατοίκων της. Στην επαρχία Λεμεσού υπάρχουν πολλοί αρχαιολογικοί χώροι, τα ωραία Κρασοχώρια, στα ορεινά της επαρχίας, το μαγευτικό θέρετρο των Πλατρών και η γραφική Πιτσιλιά στις νότιες πλαγιές του Τροόδου.

Αξιοθέατα

Φρούριο Λεμεσού – Μεσαιωνικό Μουσείο Κύπρου

Θέση ενός παλαιότερου βυζαντινού φρουρίου. Εδώ ο βασιλιάς της Αγγλίας Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος νυμφεύθηκε, κατά την παράδοση την πριγκίπισσα Βερεγγάρια

της Ναβάρας και την έστεψε βασίλισσα της Αγγλίας το 1191. Σήμερα στεγάζει το Μεσαιωνικό Μουσείο Κύπρου.

Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο

Το Μουσείο περιλαμβάνει μια ενδιαφέρουσα συλλογή αρχαιοτήτων από τη Νεολιθική μέχρι και τη Ρωμαϊκή εποχή που βρέθηκαν στην περιοχή Λεμεσού.

Δημοτικό Μουσείο Λαϊκής Τέχνης

Πλούσια συλλογή αντικειμένων κυπριακής λαϊκής τέχνης του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα.

Δημοτική Πινακοθήκη Λεμεσού

Έκθεση έργων των πιο αξιόλογων παλαιότερων και νεότερων Κυπρίων καλλιτεχνών.

Περιοχή Λεμεσού

Κολότσι – Μεσαιωνικό Κάστρο

Αξιόλογο δείγμα στρατιωτικής αρχιτεκτονικής. Κτίστηκε αρχικά τον 13^ο αιώνα και στη σημερινή του μορφή στα μέσα του 15. αιώνα. Μετά την πτώση της Ακκρας το 1291 έγινε η Μεγάλη Κομμαντερία των Ιπποτών του Τάγματος του Αγίου Ιωάννη της Ιερουσαλήμ και τον 14^ο αιώνα περιήλθε για ένα διάστημα στην εξουσία των Ναϊτών Ιπποτών.

Τοπικό Μουσείο Κουρίου

Ένα ωραίο παλιό σπίτι στεγάζει τα ευρήματα από τις γύρω αρχαιολογικές τοποθεσίες.

Κούριο

Μια σημαντική αρχαία πόλη – βασίλειο και μια από τις πιο εντυπωσιακές αρχαιολογικές περιοχές της Κύπρου, όπου οι ανασκαφές αποκαλύπτουν ακόμα νέους θησαυρούς. Το θέατρο σήμερα είναι πλήρως αναστηλωμένο και χρησιμοποιείται για μουσικές και θεατρικές παραστάσεις. Η κατοικία του Ευστολίου ήταν αρχικά ιδιωτική έπαυλη αλλά κατά την πρώιμη Χριστιανική Εποχή μετατράπηκε σε δημόσιο κέντρο αναγνώσης. Αποτελείται από σύμπλεγμα λουτρών και δωματίων με ωραία ψηφιδωτά πατώματα του 5π.Χ αιώνα.

Ιερό Του Απόλλωνα Υλάτη

Ο Απόλλων ως Υλάτης, θεός δασών, ήταν ο προστάτης του Κουρίου. Οι αρχαιολογικές μαρτυρίες δείχνουν ότι η λατρεία του Απόλλωνα άκμαζε εδώ από τον 8^ο π.Χ μέχρι και τον 4^ο μ.Χ αιώνα.

Αμαθούς

Μια από τις αρχαίες πόλεις – βασίλεια της Κύπρου, όπου κατά την παράδοση, ο Θησέας, άφησε την έγκυο Αριάδνη να τη φροντίσουν ντόπιες γυναίκες. Στην Αμαθούντα πολύ σημαντική ήταν η λατρεία της Αφροδίτης – Ασάρτης. Έχουν ανακαλυφθεί αρκετοί τάφοι, ένας από τους οποίους βρίσκεται στην μπροστινή αυλή του ξενοδοχείου Αμαθούς. Έχουν ανασκαφεί επίσης η Ακρόπολη και το κατώτερο μέρος της πόλης.

Αποκαλύφθηκαν ευρήματα από την Αρχαϊκή μέχρι και τη Ρωμαϊκή και Χριστιανική Εποχή περιλαμβανομένων και πέντε παλαιοχριστιανικών βασιλικών.

Ναός Παναγίας Ιαματικής

Ο ναός είναι τρίκλιτος ξυλόστεγος και διασώζει εξαιρετικής τέχνης τοιχογραφίες της Ιταλοβυζαντικής τεχνοτροπίας που χρονολογούνται στο πρώτο μισό του 16^{ου} αιώνα.

Ναός Αγίας Αναστασίας

Πρόκειται για σύμπλεγμα δύο ναών. Ο παλαιότερος ναός πιθανώς του 12^{ου} αιώνα βρίσκεται στα ανατολικά και ήταν εγγεγραμμένος σταυροειδής με τρούλο. Τον 14^ο αιώνα προστέθηκε στα δυτικά άλλος ναός στον ίδιο αρχιτεκτονικό τύπο.

Ναός Αγίας Χριστίνας

Η Γερμασόγεια είναι σημαντικός Δήμος στην περιοχή της Λεμεσού. Στο κέντρο μπορείτε να επισκεφθείτε την εκκλησία της Αγίας Χριστίνας στην οποία στεγάζεται επίσης το Εικασιαστικό Μουσείο Γερμασόγειας.

Μονή Αγίου Γεωργίου Αλαμάνου

Ιδρύθηκε αρχικά τον 12^ο αιώνα. Σήμερα είναι γυναικείο μοναστήρι όπου οι μοναχές εκτός από τα θρησκευτικά τους καθήκοντα ασχολούνται κυρίως με την αγιογραφία, την παραγωγή μελιού και την καλλιέργεια λουλουδιών και βοτάνων.

Κοιλάδα Του Κούρρη

Στην κοιλάδα του Κούρρη που βρίσκεται σε απόσταση 20 λεπτών περίπου από τη Λεμεσό υπάρχει μια σειρά από σημαντικά Βυζαντινά Μνημεία όπως η Παναγία Αμασογού, ο Τίμιος Σταυρός – Κούκα, ο Αρχάγγελος Μονάγρι. Στην περιοχή βρίσκεται επίσης η γραφική Λάνεια, αγαπημένο χωριό των καλλιτεχνών.

γ) Λάρνακα

Η Λάρνακα μπορεί να περηφανεύεται για τη δική της πλούσια συμβολή στην πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου. Κτισμένη στη θέση του αρχαίου Κιτίου είναι διάδοχος μιας από τις πόλεις – βασιλεία της αρχαιότητας και έδρας του Χριστιανισμού από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια. Το Κίτιον είναι η γενέτειρα του διάσημου φιλοσόφου Ζήνωνα, ιδρυτή της Στωϊκής σχολής, και δεύτερη πατρίδα του φίλου του Χριστού Λαζάρου. Οι Αχαιοί αποίκησαν την πόλη τον 13^ο αιώνα π.Χ και οι Φοίνικες εγκαταστάθηκαν εδώ από τον 9^ο αιώνα π.Χ. κατά τον 18^ο αιώνα είχε γίνει εμπορικό κέντρο της Κύπρου όπου είχαν τις έδρες τους όλα τα ευρωπαϊκά προξενεία. Η νεώτερη πόλη, η Λάρνακα έχει ένα δικό της μοναδικό χαρακτήρα. Κατά τους χειμωνιάτικους μήνες χιλιάδες αποδημητικά πουλιά, φοινικόπτεροι, άγριοι κύκνοι και πολλά άλλα είδη, κάμνουν τον ετήσιο σταθμό τους στην Αλυκή. Η επαρχία Λάρνακας είναι πλούσια σε αξιοθέατα.

Αξιοθέατα

Η Προτομή του Κίμωνα

Στον παραλιακό δρόμο με τις “Φοινικούδες” δεσπόζει η προτομή του Αθηναίου Στρατηγού Κίμωνος, ο οποίος το 450 π.Χ. προσπάθησε να απελευθερώσει την Κύπρο από τους Πέρσες.

Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο

Ενδιαφέρουσα συλλογή από ευρήματα της περιοχής Λάρνακας, τα οποία χρονολογούνται από τη Νεολιθική μέχρι τη Ρωμαϊκή Εποχή.

Μουσείο Πιερίδη

Το παλαιότερο ιδιωτικό μουσείο στην Κύπρο ιδρύθηκε από τον Δημήτριο Πιερίδη και φιλοξενεί αρχαία, μεσαιωνικά, βυζαντινά και αντικείμενα νεώτερου πολιτισμού που ανήκουν στην οικογένεια Πιερίδη. Στην αυλή του μουσείου λειτουργεί γλυπτοθήκη με γλυπτά ελλαδικών και κυπρίων σύγχρονων γλυπτών.

Φρούριο Λάρνακας – Τοπικό Μεσαιωνικό Μουσείο

Κτισμένο αρχικά στο Μεσαίωνα, το φρούριο πήρε την τωρινή του μορφή στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Οι Βρετανοί το μετέτρεψαν σε φυλακή στα πρώτα χρόνια της διακυβέρνησής τους. Τώρα στεγάζει το Τοπικό Μουσείο και το καλοκαίρι χρησιμοποιείται για εκδηλώσεις από το Δήμο Λάρνακας.

Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο Λάρνακας

Πέντε παλιές αποθήκες, αποικιακού ρυθμού, του τελωνείου Λάρνακας έχουν πρόσφατα αναπαλαιωθεί και μετατραπεί στο Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο Λάρνακας. Στο Κέντρο στεγάζεται η Δημοτική Πινακοθήκη και το μοναδικό στην Κύπρο Μουσείο Παλαιοντολογίας στο οποίο εκτίθεται μία μοναδική συλλογή που περιλαμβάνει απολιθώματα πυγμαίων ελεφάντων και ιπποπόταμων που έζησαν στην Κύπρο.

Εκκλησία Αγίου Λαζάρου

Η εκκλησία είναι ένα από τα ωραιότερα δείγματα της βυζαντινής αρχιτεκτονικής στην Κύπρο. Ο άγιος Λάζαρος μετά την έγερσή του από το Χριστό ήλθε στην Κύπρο, χειροτονήθηκε επίσκοπος Κιτίου από τους αποστόλους Βαρνάβα και Μάρκο και έζησε εδώ άλλα τριάντα χρόνια. Ο τάφος του βρίσκεται κάτω από την Αγία Τράπεζα.

Κίτιον

Αρχαία πόλη – βασίλειο, με αρχιτεκτονικά κατάλοιπα που ανάγονται στον 13^ο αιώνα π.Χ. Γύρω στο 1200 π.Χ. οι Μυκηναίοι ξανάκτισαν την πόλη. Από την εποχή αυτή μπορεί να δει κανείς κατάλοιπα των κυκλώπειων τειχών, που ήταν κτισμένα με τεράστιους λίθους και ένα σύμπλεγμα 5 ναών.

Καμάρες – Υδραγωγείο

Ωραίο πετρόκτιστο υδραγωγείο του 18^{ου} αιώνα που έδωσε στην περιοχή το όνομα του και χρησιμοποιήθηκε μέχρι το 1930.

Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Δήμου Λάρνακας

Το Μουσείο φιλοξενεί σπάνια έντομα, πουλιά και ζώα της Κύπρου.

Περιοχή Λάρνακας

Τεκκές Χαλά Σουλτάν

Κτίστηκε το 1816 στον τόπο, όπου κατά την παράδοση, πέθανε η Ούμ Χαράμ το 647, κατά την πρώτη αραβική επιδρομή εναντίον της Κύπρου. Κατά το θρύλο η Ούμ Χαράμ ήταν συγγενής του προφήτη Μωάμεθ. Ο τεκκές είναι σημαντικός τόπος προσκυνήματος για τους Μουσουλμάνους, που τον κατατάσσουν αμέσως μετά τα ιερά της Μέκκας, της Μεδίνας και του Αλ Ακσιά στην Ιερουσαλήμ.

Εκκλησία Παναγίας Αγγελόκτιστης

Βυζαντινή εκκλησία του 11^{ου} αιώνα που κτίστηκε στη θέση μιας κατεστραμμένης πρωτοχριστιανικής βασιλικής. Από τη βασιλική αυτή διασώζεται η ασπίδα μαζί με ένα από τα ωραιότερα κομμάτια βυζαντινής τέχνης, ένα σπάνιο ψηφιδωτό του 6^{ου} αιώνα που παριστάνει την Παναγία με το Χριστό ανάμεσα στους αρχαγγέλους Μιχαήλ και Γαβριήλ και είναι ισάξιο με τα ψηφιδωτά της Ραβέννας.

Βασιλικό Παρεκκλήσι

Κτίστηκε το 1421 από το Λουζινιανό βασιλιά Ιανό που απεικονίζεται μαζί με τη σύζυγό του Καρλόττα των Βουρβόνων στον ανατολικό τοίχο.

Μονή Σταυροβουνίου

Το μοναστήρι είναι σκαρφαλωμένο σε μια βραχώδη κορυφή 750 μέτρα πάνω από τη θάλασσα. Σύμφωνα με την παράδοση ιδρύθηκε από την Αγία Ελένη, μητέρα του Μεγάλου Κωνσταντίνου, η οποία άφησε στο μοναστήρι ένα κομμάτι από τον Τίμιο Σταυρό. Το μοναστήρι είναι άβατο για τις γυναίκες. Στις 14 Σεπτεμβρίου, μέρα της Υψωσης του Τιμίου Σταυρού, γίνεται εντυπωσιακή τελετή και εορτασμός. Εύκολα μπορεί κανείς να επισκεφθεί το Μοναστήρι της Αγίας Βαρβάρας στους πρόποδες του Σταυροβουνίου. Οι μοναχοί εδώ έχουν μεγάλη φήμη σαν αγιογράφοι.

Χοιροκοιτία

Ο αρχαιολογικός χώρος της Χοιροκοιτίας ανήκει από το 1998 στον κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ουνέσκο. Είναι οικισμός της Νεολιθικής περιόδου και διασώζεται σε καλύτερη κατάσταση απ' ό,τι οι περισσότεροι οικισμοί της ίδιας περιόδου όχι μόνον στην Κύπρο αλλά και σ' ολόκληρη την Ανατολική Μεσόγειο. Το Γενικό σχέδιο Ανάπτυξης της Χοιροκοιτίας έχει σαν φιλοσοφία του την διατήρηση της αυθεντικότητας του χώρου, την προστασία του φυσικού και τεχνητού περιβάλλοντος και την παροχή πληροφοριών στον επισκέπτη μέσω της δημιουργίας Κέντρου Επισκεπτών. Έχουν αναδομηθεί σε κοντινή απόσταση πέντε κατοικίες στα πρότυπα των Νεολιθικών κατοικιών, με παραδοσιακά υλικά και έχουν εξοπλισθεί με αντίγραφα αντικειμένων που ανεβρέθησαν στο εσωτερικό των κατοικιών κατά την ανασκαφή, ούτως ώστε να δίνουν μία καλή εικόνα της μορφολογίας του χωριού στην αρχαιότητα.

Καλαβασός - Τέντα

Σε κοντινή απόσταση από το χωριό Καλαβασός βρίσκεται ο νεολιθικός συνοικισμός της Τέντας του 7000 π.Χ.

Λεύκαρα

Γραφικό χωριό, περίφημο για τα κεντήματά του, τα γνωστά “Λευκαρίτικα” και για τα ασημικά του. Κατά την παράδοση, ο Αεονάρντο ντα Βίτσι επισκέφθηκε το χωριό και παράγγειλε ένα τραπεζομάντιλο με παραδοσιακό κέντημα για τον καθεδρικό ναό του Μιλάνου. Τα Λεύκαρα διατήρησαν την παραδοσιακή τους αρχιτεκτονική με τα ωραία πετρόκτιστα σπίτια.

Μονή Αγίου Μηνά

Μονή του 15^{ου} αιώνα με εκκλησία στο κέντρο του μοναστηριού. Οι μοναχές εκτός από τα θρησκευτικά τους καθήκοντα ασχολούνται με την αγιογραφία.

Ναός Αγίου Αντωνίου

Είναι ένας από τους πιο σημαντικούς βυζαντινούς ναούς της Κύπρου, πιθανώς του 9^{ου} αιώνα.

Μουσείο Κώστα Αργυρού

Το Μουσείο εκθέτει τη δουλειά του λαϊκού γλύπτη Κώστα Αργυρού.

Ναός Αγίου Ευφημιανού

Η Βυζαντινή εκκλησία του Αγίου Ευφημιανού βρίσκεται στην κατεχόμενη Λύση. Μετά την τούρκικη εισβολή οι τοιχογραφίες της εκκλησίας είχαν αποκολληθεί από αρχαιοκάπηλους και αφού τεμαχίστηκαν σε 38 κομμάτια πωλήθηκαν σε εμπόρους στο εξωτερικό. Οι τοιχογραφίες βρέθηκαν τελικά στο Μόναχο. Η Κυπριακή Δημοκρατία και το Ίδρυμα Menil στις ΗΠΑ αγόρασαν τις τοιχογραφίες με τη διευθέτηση όπως προτού επιστραφούν στην πατρίδα τους παραμείνουν και εκτεθούν για 15 χρόνια στο Χιούστον των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι Λυσιώτες έχουν κτίσει μια νέα εκκλησία στο πρότυπο της παλιάς όπου στο υπόγειο της βρίσκονται αντίγραφα των περίφημων τοιχογραφιών του τρούλου και της αψίδας.

δ) Πάφος

Ολόκληρη η πόλη της Πάφου περιλαμβάνεται στον επίσημο κατάλογο της ΟΥΝΕΣΚΟ για την Παγκόσμια Πολιτιστική και Φυσική Κληρονομιά. Στην αρχαιότητα, η Πάφος ήταν για ένα μεγάλο διάστημα η πρωτεύουσα της Κύπρου. Σήμερα είναι μια γοητευτική πόλη στα παράλια της Κύπρου. Από το κέντρο της σύγχρονης πόλης μέχρι το γραφικό λιμάνι, καθώς και σ' όλο το μήκος της παραλίας, βρίσκονται αναρίθμητοι αρχαιολογικοί χώροι. Εδώ, σε μια ακτή αναδύθηκε από τη θάλασσα η Αφροδίτη, η Θεά του Έρωτα και της Ομορφιάς, και εδώ βρισκόταν το κέντρο της λατρείας της. Η μαγεία της Θεάς διατηρείται σ' όλη τη περιοχή. Η περιοχή της Πάφου περιβάλλεται από μια υπέροχη ακτή. Στο εσωτερικό και στα ορεινά μέρη, υπάρχουν ωραία μοναστήρια και γοητευτικά χωριά, όπου παραδόσεις και έθιμα διατηρούνται ζωντανά από τα πολύ παλιά χρόνια.

Αξιοθέατα

Επαρχιακό Αρχαιολογικό Μουσείο

Ενδιαφέρουσα συλλογή από Κυπριακές αρχαιότητες της περιοχής Πάφου, που χρονολογούνται από τη Νεολιθική Εποχή μέχρι το 1700 μ.Χ.

Βυζαντινό Μουσείο

Αξιόλογη συλλογή αντικειμένων της Βυζαντινής Περιόδου ανάμεσα στα οποία και βυζαντινές εικόνες 7^{ου} – 18^{ου} αιώνα. Στο Μουσείο σώζεται και η αρχαιότερη εικόνα στην Κύπρο του 7^{ου} ή 8^{ου} αιώνα.

Εθνογραφικό Μουσείο

Ενδιαφέρουσα ιδιωτική συλλογή αντικειμένων από τη Νεολιθική Εποχή μέχρι σήμερα.

Μεσαιωνικό Φρούριο

Αρχικά κτίστηκε σαν Βυζαντινό οχυρό για να προστατεύει το λιμάνι. Ξανακτίστηκε από τους Λουζιτιανούς τον 13^ο αιώνα αλλά οι Ενετοί το χάλασαν το 1570, επειδή δεν μπορούσαν να το υπερασπίσουν εναντίον των Τούρκων, οι οποίοι με τη σειρά τους το ξανάκτισαν και το ενίσχυσαν όταν κατέλαβαν το νησί.

Εκκλησία Αγίας Σολομονής

Αρχικά ήταν χριστιανική κατακόμβη. Στην κορυφή υπάρχει ένα ιερό δέντρο που κατά την παράδοση θεραπεύει τις ασθένειες εκείνων που θα κρεμάσουν ένα προσωπικό τόμα στα κλαδιά του.

Αρχαιολογικό Πάρκο Κάτω Πάφου

Η ένταξη του αρχαιολογικού χώρου Κάτω Πάφου στον κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς το 1980 αποτέλεσε το έναυσμα για τη δημιουργία ενός Γενικού Σχεδίου σκοπός του οποίου είναι πρωταρχικά η προστασία και διατήρηση των αρχαιολογικών καταλοίπων, όπως και η προβολή και ολοκληρωμένη πληροφόρηση των επισκεπτών. Το αρχαιολογικό σύμπλεγμα στην Κάτω Πάφο περιλαμβάνει χώρους και μνημεία από την προϊστορία μέχρι και το μεσαίωνα, ενώ τα περισσότερα κατάλοιπα χρονολογούνται από τη ρωμαϊκή περίοδο. Το σύμπλεγμα περιλαμβάνει κι άλλα σημαντικά μνημεία, όπως το Ασκληπιείο, το Ωδείο, την Αγορά και το Φρούριο των Σαράντα Κολώνων.

Τάφοι των Βασιλέων

Μεγάλη περιοχή που περιλαμβάνει μεγαλόπρεπους υπόγειους τάφους σκαμμένους μέσα σε συμπαγείς βράχους. Χρονολογούνται τον 4^ο π.Χ. αιώνα και πολλοί κοσμούνται με δωρικούς κίονες.

Τα Ψηφιδωτά της Πάφου

Επαύλειες ευγενών του 3^{ου} – 5^{ου} μ.Χ. αιώνα με θαυμάσια ψηφιδωτά πατώματα που θεωρούνται από τα ωραιότερα της Ανατολικής Μεσογείου. Οι σκηνές είναι κυρίως παρμένες από την ελληνική μυθολογία και είναι αριστουργηματικές στην εκτέλεση.

Ωδείο Πάφου

Είναι ένα μικρό Ωδείο του 2^{ου} αιώνα μ.Χ. κτισμένο εξ ολοκλήρου από καλά επεξεργασμένους ασβεστόλιθους. Χρησιμοποιείται τακτικά για μουσικές και θεατρικές παραστάσεις. Κοντά στο Ωδείο βρίσκεται το Ασκληπιείο και τα κατάλοιπα της Ρωμαϊκής Αγοράς.

Σαράντα Κολόνες

Αυτό το Φράγκικο κάστρο κτίστηκε από τους Λουζινιανούς στα τέλη του 12^{ου} αιώνα στη θέση ενός παλαιότερου βυζαντινού, και καταστράφηκε κατά το σεισμό του 1222.

Βασιλική Παναγίας Λιμενιώτισσας

Χρονολογείται από την πρώτη χριστιανική εποχή, πιθανόν από τις αρχές του 5^{ου} αιώνα. Καταστράφηκε σχεδόν εντελώς κατά τις αραβικές επιδρομές του 7^{ου} αιώνα.

Εκκλησία Της Παναγίας Χρυσοπολίτισσας Και Πρωτοβυζαντινη Βασιλική

Η εκκλησία κτίστηκε τον 13^ο αιώνα πάνω στα ερείπια της μεγαλύτερης πρωτοβυζαντινής βασιλικής της Κύπρου. Στον περίβολο υπάρχει η Στήλη του Αποστόλου Παύλου όπου, κατά την παράδοση, ο Απόστολος ραβδίστηκε λίγο προτού ο Ρωμαίος κυβερνήτης Σέργιος Παύλος δεχθεί το Χριστιανισμό.

Εκκλησία Της Θεοσκεπαστής

Σύμφωνα με την παράδοση ο Θεός έστειλε στη γη ένα σύννεφο και προστάτευσε την εκκλησία κατά τις αραβικές επιδρομές. Η νέα εκκλησία κτίστηκε το 1923.

Τα «Λουτρά» Στην Πάφο

Ανάγονται στην Οθωμανική περίοδο και λειτουργούσαν μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '50. Είναι ένα πετρόκτιστο θολωτό οικοδόμημα που αποτελείται από τρεις χώρους: υποδοχή, ενδιάμεσο και κυρίως αίθουσα του λουτρού. Το μνημείο έχει αναστηλωθεί και θα χρησιμοποιηθεί σαν Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Πάφου.

Περιοχή Πάφου

Μουσείο Λαϊκής Τέχνης

Θαυμάσια συλλογή αντικειμένων κυπριακής λαϊκής τέχνης και χειροτεχνίας που στεγάζεται στη γνωστή οικία Χατζησιμθ.

Ναός Αγίας Παρασκευής

Μία από τις πιο ενδιαφέρουσες και ωραίες βυζαντινές εκκλησίες της Κύπρου. Χρονολογείται στον 9^ο αιώνα.

Ιερό Της Αφροδίτης Και Τοπικό Μουσείο Παλαιπάφου

Η Παλαιάπαφος, ήταν ένα από τα πιο διάσημα μέρη προσκυνήματος του αρχαίου Ελληνικού κόσμου και μια από τις πόλεις - βασιλεία της αρχαίας Κύπρου. Εδώ βρίσκονται τα ερείπια του περίφημου ιερού της Αφροδίτης. Τα αρχαιότερα κατάλοιπα ανάγονται στον 12^ο αιώνα π.Χ.

Πέτρα του Ρωμιού (Βράχος ή Ακτή της Αφροδίτης)

Μία από τις ωραιότερες ακτές της Κύπρου με έξοχη φυσική ομορφιά όπου κατά τον θρύλο, αναδύθηκε από τα κύματα η Αφροδίτη η Θεά της Ομορφιάς και του Έρωτα. Απ' αυτό το γεγονός η τοποθεσία πήρε το όνομα Βράχος ή Ακτή της Αφροδίτης. Το όνομα Πέτρα του Ρωμιού συνδέεται με το Διγενή Ακρίτα, το θρυλικό βυζαντινό ήρωα. Κάποτε στα χρόνια των Αραβικών επιδρομών ο Διγενής άρπαξε ένα τεράστιο βράχο και με υπεράνθρωπη δύναμη τον έριξε πάνω στους Σαρακηνούς που προσπαθούσαν να

αποβιβασθούν στην ακτή. Ο βράχος μένει από τότε εκεί και έδωσε σ' όλη την περιοχή το όνομα Πέτρα του Ρωμιού.

Ναός Παναγίας Χρυσελευσας

Πρόκειται για σύμπλεγμα δύο ναών. Αρχαιότερος είναι ο βόρειος που είναι ναός σταυροειδής εγγεγραμμένος με τρούλο ίσως του 12^{ου} αιώνα.

Μετόχι Μονής Κύκκου

Στα βορειοδυτικά του χωριού διασώζεται ένα αξιόλογο συγκρότημα λαϊκής αρχιτεκτονικής, γνωστό ως "Μετόχι του Κύκκου". Σήμερα χρησιμοποιείται σαν Κέντρο Πολιτιστικών εκδηλώσεων της Κοινότητας.

Βασιλικές Αγίου Γεωργίου – "Βρύσες της Πέγεια"

Έξω από το χωριό Πέγεια κοντά στο ψαρολίμανο, βρίσκονται τα ερείπια δύο παλαιοχριστιανικών βασιλικών με μερικά ωραία ψηφιδωτά στο πάτωμα. Οι γραφικές και πολυτραγουδημένες "Βρύσες της Πέγεια"; βρίσκονται στην όμορφη πλακόστρωτη πλατεία του χωριού.

Παλαιόκαστρο

Η σημασία του χώρου αυτού είναι πολύ μεγάλη για την Κύπρο γιατί από εδώ άρχισε ο εξελληνισμός του νησιού. Το μικρό Μουσείο με την πρωτότυπη αρχιτεκτονική είναι έργο ενός από τους μεγαλύτερους αρχιτέκτονες της Ευρώπης του Καθηγητή του Πανεπιστημίου του Τορίνο Andrea Bruno. Το Μουσείο είναι αφιερωμένο στον αποικισμό της Κύπρου από τους Μυκηναίους Έλληνες.

Μοναστήρι Αγίου Νεόφυτου

Ιδρύθηκε γύρω στο 1200 από τον Κύπριο ερημίτη και συγγραφέα Άγιο Νεόφυτο. Η Εγκλείστρα που σκάφηκε από τον Άγιο μέσα στον βράχο περιλαμβάνει μερικές από τις ωραιότερες βυζαντινές τοιχογραφίες που χρονολογούνται ανάμεσα στον 12^ο και τον 15^ο αιώνα. Στο μοναστήρι υπάρχει ένα πολύ αξιόλογο εκκλησιαστικό μουσείο.

Λέμπα

Στο χωριό Λέμπα, ανασκαφές έφεραν στο φως σημαντικούς συνοικισμούς της Χαλκολιθικής περιόδου.

Μονή Χρυσορρογιατίσας

Το μοναστήρι βρίσκεται σε μια υπέροχη τοποθεσία και είναι αφιερωμένο στην Παναγία των "Χρυσών Ροδιών". Ιδρύθηκε τον 12^ο αιώνα. Το παλιό οινοποιείο του μοναστηριού παράγει μερικά από τα παλαιότερα είδη κρασιού στην Κύπρο.

Ναός Παναγίας Χρυσελευσας

Πρόκειται για σύμπλεγμα δύο ναών. Στο ναό σώζονται πολύ αξιόλογες τοιχογραφίες του 12^{ου}, 13^{ου}, 15^{ου} και 16^{ου} αιώνα.

Μονή Παναγίας Του Σίντη

Εγκαταλελειμμένη μονή που βρίσκεται στις όχθες του Ξερού Ποταμού. Το καθολικό της μονής που είναι του 16^{ου} αιώνα σώζεται σε πολύ καλή κατάσταση και θεωρείται από τα πιο αξιόλογα κτίσματα της περιόδου της Ενετοκρατίας. Το 1997

βραβεύτηκε με το βραβείο Europa Nostra για τις εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης του μνημείου.

Πάνω Παναγιά

Είναι η γενέτειρα του αείμνηστου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ', πρώτου Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας. Το σπίτι στο οποίο γεννήθηκε έχει μετατραπεί σε μουσείο.

Περιοχή Λαόνας

Κοντά στην Πόλη Χρυσοχούς και του Ακάμα σ' ένα υψόμετρο πέρα των 600 μέτρων βρίσκονται τα χωριά της Λαόνας π.χ. Ίνεια, Δρούσεια, Κάθηκας κ.α. που προσφέρουν μια θαυμάσια θέα στην γύρω περιοχή. Στην Ίνεια βρίσκεται το Μουσείο / Έκθεση Ψαθοπλεκτικής και στον Κάθηκα Κέντρο Πληροφόρησης Λαόνας / Ακάμα που στεγάζεται στο αναπαλαιωμένο σχολείο στο κέντρο του χωριού. Στη Δρούσεια λειτουργεί το Μουσείο / Έκθεση Υφαντικής.

Πόλη Χρυσοχούς

Η Πόλη Χρυσοχούς είναι κτισμένη στη θέση όπου κατά την αρχαιότητα βρισκόταν το Μάριον, μία από τις πόλεις βασιλεία της Κύπρου. Η Πόλη παραλιακό θέρετρο, διατηρεί τη γραφικότητα της και αρκετά από τα παλιά της σπίτια. Στο κέντρο της πόλης ενδιαφέρον παρουσιάζει ο καμαροσκεπαστος ναός του Αγίου Ανδρόνικου που χρονολογείται στον 16^ο αιώνα. Στη γύρω περιοχή υπάρχουν ωραίες παραλίες και ενδιαφέρουσες εκκλησίες όπως η Αγία Αικατερίνη του 16^ο αιώνα και της Παναγίας Χορτενής του 15^ο αιώνα.

Λουτρά Της Αφροδίτης – Ακάμας

Η βορειο – δυτική χερσόνησος της Κύπρου, γνωστή με το όνομα Ακάμας, είναι μια άγρια ακατοίκητη περιοχή με ωραιότατα τοπία και ακρογιαλιές. Μία τοποθεσία της περιοχής είναι γνωστή σαν Λουτρά της Αφροδίτης και πήρε το όνομα της από μια μικρή λίμνη σε μια φυσική σπηλιά που σκιάζεται από μια πανάρχαια σκιά όπου κατά το θρύλο, συνήθιζε να λούζεται η Αφροδίτη. Τα Μονοπάτια της Φύσης που ξεκινούν από εδώ περνούν μέσα από τοπία που η ομορφιά τους δεν έχει αλλοιωθεί από ανθρώπινη παρέμβαση.

ε) Αμμόγωστος (Παραλίμνι – Αγία Νάπα)

Χρυσές αμμουδερές ακρογιαλιές απλώνονται στην ανατολική γωνιά της Κύπρου, στο ελεύθερο τμήμα της επαρχίας Αμμοχώστου. Τα δημοφιλή κέντρα παραθερισμού της Αγίας Νάπας και του Παραλιμνίου είναι πραγματικός παράδεισος για όσους αγαπούν τη θάλασσα και τα θαλάσσια αθλήματα. Το μαγευτικό τοπίο της περιοχής περιλαμβάνει το μικρό ψαρολίμανο της Αγίας Νάπας και το μεσαιωνικό μοναστήρι στο κέντρο του χωριού, εκατοντάδες ανεμόμυλους και πολλά βυζαντινά εκκλησάκια στην περιοχή Παραλιμνίου και Πρωταρά και στα γύρω χωριά. Η περιοχή έχει πλούσιες πατατοφυτείες και είναι γνωστή κυρίως με το όνομα Κοκκινοχώρια, λόγω του χρώματος της γης. Από τα χωριά της περιοχής αυτής προέρχονται οι καλύτεροι λαϊκοί ποιητές, ποιητάρηδες της Κύπρου.

Αξιοθέατα

Παραλίμνι

Μετά την κατάληψη της Αμμοχώστου από τα Τουρκικά στρατεύματα το 1974, η μικρή αυτή πόλη έγινε προσωρινά το διοικητικό κέντρο της επαρχίας. Η παλιά δίκλιτη εκκλησία, αφιερωμένη στην Παναγία είναι διακοσμημένη με ασυνήθιστα πιάτα πορσελάνης του 18^{ου} αιώνα. Τμήματα του ναού που ανάγονται στον 13^ο αιώνα στεγάζουν ένα μικρό βυζαντινό μουσείο. Στην περιοχή υπάρχουν πολλές ενδιαφέρουσες εκκλησίες.

Αγία Νάπα

Πριν το 1974 ήταν ένα μικρό ήσυχο ψαροχώρι. Τώρα είναι ένα μεγάλο τουριστικό κέντρο. Το επιβλητικό μεσαιωνικό μοναστήρι που είναι αφιερωμένο στην Παναγία των Δασών, βρίσκεται στο μέσο του χωριού και περιβάλλεται από ψηλό τείχος. Η εκκλησία είναι του 16^{ου} αιώνα και ένα μέρος της είναι υπόγειο, σκαμμένο μέσα στο βράχο. Στο Δημαρχείο της Αγίας Νάπας στεγάζεται το αξιόλογο Μουσείο Θαλάσσιας Ζωής.

Δερύνεια

Το χωριό έχει τρεις ενδιαφέρουσες εκκλησίες, τη μικρή θολωτή μεσαιωνική εκκλησία του Αγ. Γεωργίου του 17^{ου} αιώνα, την εκκλησία της Αγίας Μαρίας του 15^{ου} αιώνα και μια εκκλησία αφιερωμένη στην Παναγία με έξοχες εικόνες του 17^{ου} αιώνα. Από το ύψωμα στα βόρεια του χωριού μπορεί κανείς να δει την κατεχόμενη Αμμόχωστο που ήταν κάποτε το πιο δημοφιλές κέντρο παραθερισμού στην Κύπρο. Σήμερα παραμένει μέχρι την απελευθέρωση της, μία έρημη και ακατοίκητη πόλη.

Σωτήρα

Υπάρχουν πέντε Βυζαντινές Εκκλησίες που είναι ιδιαίτερα σημαντικές σ' ότι αφορά κυρίως την αρχιτεκτονική τους και την ωραία τοιχοποιία τους. Το χωριό διαθέτει ένα μικρό εκκλησιαστικό Μουσείο.

Λιοπέτρι

Κοντά στο κέντρο του χωριού βρίσκεται ο Αχυρώνας του Λιοπετρίου, ένα από τα πιο σεβάσιμα ηρώα του απελευθερωτικού αγώνα του 1955-59. Εδώ θυσιάστηκαν στις 2 Σεπτεμβρίου τέσσερα παλικάρια της ΕΟΚΑ (Ανδρέας Κάρυος, Ηλίας Παπακυριακού, Φώτης Πίττας και Χρήστος Σαμαράς.) ύστερα από πολύωρη μάχη με τα βρετανικά στρατεύματα. Τα αγάλματα τους βρίσκονται μπροστά από τον Αχυρώνα για να θυμίζουν τη μεγάλη τους θυσία για την ελευθερία της Κύπρου.

Φρέναρος

Στο χωριό υπάρχουν μικρές βυζαντινές εκκλησίες όπως του Αγίου Ανδρόνικου και του Αρχάγγελου Μιχαήλ που ανάγονται στον 12^ο αιώνα.

Ποταμός Του Λιοπετρίου

Ένα πολύ γραφικό καταφύγιο ψαράδων. Δίπλα βρίσκονται τα ερείπια ενός ενετικού πύργου – παρατηρητηρίου. Ο Γάλλος ποιητής Άρθουρ Ρεμπώ εργάστηκε σ' αυτή την περιοχή στις αρχές της δεκαετίας του 1880.

στ) Τρόδος

Εννέα ξυλόστεγες βυζαντινές εκκλησίες του Τρόδους περιλαμβάνονται στον επίσημο κατάλογο της ΟΥΝΕΣΚΟ για την Παγκόσμια Κληρονομιά. Η επιβλητική οροσειρά του Τρόδους ορθώνει την ψηλότερη κορυφή της πέρα από τα 1900 μέτρα και απλώνει τις κορυφογραμμές της στο μεγαλύτερο μέρος της νότιας και δυτικής Κύπρου. Οροσειρά μαγευτική προσφέρεται το καλοκαίρι σαν δροσερό καταφύγιο, για μακρινούς περιπάτους ανάμεσα στα ευωδιασμένα από από ρετσίνοι πευκόφυτα δάση. Τον χειμώνα ντυμένη στο χιόνι προσφέρει θαυμάσιες ευκαιρίες για χιονοδρομίες και άλλα χειμερινά αθλήματα. Οι πλαγιές του Τρόδους είναι κατάσπαρτες από ωραιότατα θέρετρα και πηγές, βυζαντινά μοναστήρια και εκκλησίες και γραφικά χωριά κτισμένα κλιμακωτά στις πλαγιές των βουνών. Η περιοχή του Τρόδους ήταν από την αρχαιότητα γνωστή για τα πλούσια μεταλλεία της. Στα βυζαντινά χρόνια αναδείχθηκε σε σπουδαίο κέντρο βυζαντινής τέχνης.

Αξιοθέατα

Πιτσιλιά

Η περιοχή ανατολικά του Ολύμπου με τις ψηλότερες κορυφές, Μαδαρή (ύψος 1612 μέτρα) και Παπούτσα (ύψος 1554 μέτρα) είναι γνωστή με το όνομα Πιτσιλιά και περιλαμβάνει 40 περίπου χωριά. Η Πιτσιλιά έχει μια γοητευτική γραφικότητα. Παλιά χωριά σκαρφαλωμένα στις πλαγιές ή κρυμμένα σε κοιλάδες των βουνών, διατηρούν σε μεγάλο βαθμό τον παραδοσιακό χαρακτήρα τους.

Λουβαράς

28 χιλιόμετρα στα βόρεια της Λεμεσού, στη νότια πλευρά της οροσειράς του Τρόδους. Στο κέντρο του χωριού υπάρχει η μικρή εκκλησία του Αγίου Μάμα που κτίστηκε το 1455 και περιλαμβάνει τοιχογραφίες τις οποίες υπογράφει ο Φίλιππος του Γουλ.

Αγρός

Απέχει 28 χλμ. από τη Λεμεσό. Ο Αγρός είναι το κέντρο της Πιτσιλιάς και βρίσκεται σε μια θαυμάσια κοιλάδα, με ξηρό κλίμα και δροσερές πηγές. Μικρά ξενοδοχεία και εστιατόρια εξυπηρετούν τους επισκέπτες και τους παραθεριστές.

Παλαιχώρι

45 χλμ. νότια της Λευκωσίας. Ο Ναός της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος είναι ένα παρεκκλήσιο των αρχών του 16^{ου} αιώνα και βρίσκεται στο λόφο πάνω από το όμορφο χωριό. Στο Παλαιχώρι υπάρχει εκκλησιαστικό μουσείο που στεγάζει εικόνες και άλλα εκκλησιαστικά σκεύη από εκκλησίες του χωριού και Μουσείο Αγάνος που φιλοξενείται σε σπίτι όπου υπήρχε κρησφύγετο των ηρώων της ΕΟΚΑ 1955-59.

Πλατανιστάσα

3 περίπου χλμ. έξω από το χωριό βρίσκεται η περίφημη εκκλησία "Σταυρός του Αγιασμάτι" με τις πιο ολοκληρωμένες σειρές τοιχογραφιών στην Κύπρο που χρονολογούνται στο δεύτερο μισό του 15^{ου} αιώνα.

Λαγουδερά

Στα Λαγουδερά βρίσκεται Ναός του 12^{ου} αιώνα αφιερωμένος στην Παναγία. Μαζί με τους ναούς της Ασίνου και του Αγίου Νικολάου της Στέγης θεωρούνται οι πιο σπουδαίοι βυζαντινοί ναοί της Κύπρου.

Πελέντρι

Το χωριό άνηκε κάποτε στον Ιωάννη Λουζινιανό. Υπάρχουν δύο ενδιαφέρουσες εκκλησίες στο Πελέντρι, μια του 14^{ου} αιώνα αφιερωμένη στον Τίμιο Σταυρό και ο Ναός της Παναγίας Καθολικής του 16^{ου} αιώνα.

Κοιλάδα Της Σολέας

Τα γραφικά της θέρετρα, Γαλάτα και Κακοπετριά, έχουν πολύ καλά ξενοδοχεία και εστιατόρια. Διατηρούν μεγάλο μέρος από την παλιά τους λαϊκή αρχιτεκτονική.

Κακοπετριά

Στην Κακοπετριά βρίσκεται η Εκκλησία του Αγίου Νικολάου της Στέγης. Είναι ολόκληρη ζωγραφισμένη με ωραιότατες τοιχογραφίες χρονολογούμενες ανάμεσα στον 11^ο και 17^ο αιώνα και θεωρείται μια από τις σημαντικότερες βυζαντινές εκκλησίες της Κύπρου. Ένα παλαιό τμήμα του χωριού έχει κηρυχθεί προστατευόμενο και αρκετά σπίτια έχουν αναστηλωθεί.

Γαλάτα

Υπάρχουν τέσσερις αγιογραφημένες εκκλησίες μέσα και γύρω από το χωριό. Ο ναός του Αγίου Σωζόμενου, η εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ ή της Παναγίας Θεοτόκου, ο ναός της Παναγίας Ποδίθου και ο ναός της Αγίας Παρασκευής. Ενδιαφέρον παρουσιάζει και το Χάνι των Καλλιάνων, ένα παλιό πανδοχείο που έχει αναστηλωθεί.

Νικητάρι

5 χλμ. έξω από το χωριό βρίσκεται ο Ναός τη Ασίνου. Μικρή εκκλησία αφιερωμένη στην Παναγία των Φορβίων.

Κοιλάδα της Μαραθάσας

Η εύφορη αυτή κοιλάδα, στις βόρειες πλαγιές της οροσειράς του Τροόδους είναι γνωστή επίσης και σαν κοιλάδα με τις κερασιές. Ο Καλοπαναγιώτης, Μουτουλλάς και Πεδουλλάς είναι μερικά από τα γραφικά χωριά. Η κοιλάδα είναι προσιτή από τα βόρεια.

Καλοπαναγιώτης

Το χωριό είναι γνωστό για τις θειούχες πηγές του και την περίφημη εκκλησία του Αγίου Ιωάννη Λαμπαδιστή που αποτελείται από δύο εκκλησίες και ένα λατινικό παρεκκλήσι που ανάγονται σε διαφορετικές εποχές.

Μουτουλλάς

Το χωριό έχει ένα μικρό παρεκκλήσι του 13^{ου} αιώνα αφιερωμένο στην Παναγία με επικλινή ξύλινη στέγη και τοιχογραφίες χρονολογημένες στο 1280.

Πεδουλάς

Το τρίτο χωριό καθώς ανεβαίνουμε είναι ο Πεδουλάς, ορεινό θέρετρο-περίφημο για τα κεράσια του. Η αγιογραφημένη εκκλησία του Αρχαγγέλου Μιχαήλ βρίσκεται στο χαμηλότερο μέρος του χωριού και χρονολογείται από το 1474.

Τρία Παλαιά Μοναστήρια :

- Μονή Κύκκου

Το γνωστότερο και πλουσιότερο μοναστήρι της Κύπρου. Ιδρύθηκε το 1100 και αφιερώθηκε στην Παναγία. Κατέχει μία από τις τρεις σωζόμενες εικόνες της Παναγίας που αποδίδονται στον Απόστολο Λουκά. Η εικόνα είναι επαργυρωμένη και τοποθετημένη μέσα σ' ένα προσκυνητάρι από κέλφος χελώνας και συντέφι μπροστά στο εικονοστάσι. Ο πρώτος Πρόεδρος της Κύπρου Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ο Γ' υπηρέτησε εδώ σαν δόκιμος. Κατά την επιθυμία του θάφτηκε στο Θρονί, τρία χλμ. δυτικά του μοναστηριού.

- Μονή Τροοδίτισσας

Πολύ ωραίο μοναστήρι ανάμεσα σε πεύκα. Στην εκκλησία υπάρχει μια πολύτιμη εικόνα της Παναγίας καλυμμένη με ασημένιο φύλλο, που έχει μεταφερθεί από τη Μικρά Ασία.

- Μοναστήρι Μέσα Ποταμού

Παλαιό εγκαταλελειμμένο μοναστήρι κοντά στις Πλάτρες σε μια ειδυλλιακή περιοχή με ένα μικρό καταρράκτη.

Κρασοχώρια

Η περιοχή στις Νότιες πλαγιές του Τροόδου είναι γνωστή με το όνομα Κρασοχώρια. Εδώ η καλλιέργεια των αμπελιών και η παραγωγή κρασιού έχουν πολύ παλιά και πλούσια παράδοση. Το περίφημο κόκκινο κρασί του τόπου παράγεται στα χωριά αυτά.

Όμοδος

Ένα από τα μεγάλα κρασοχώρια της Κύπρου. Κάποτε ανήκε στον Sir John De Brie, πρίγκιπα της Γαλλίας. Στο κέντρο του χωριού βρίσκεται το Μοναστήρι του Σταυρού που περιλαμβάνει παλιές εικόνες και άλλα αξιόλογα εκκλησιαστικά αντικείμενα.

Φοινί

Χωριό γνωστό για την αγγειοπλαστική του και τα λουκούμα του.

Κοιλάνι

Ένα γοητευτικό χωριό που παράγει κρασιά. Η εκκλησία της Αγίας Μαύρης, δύο χλμ. έξω από το χωριό είναι τυπικό δείγμα της αρχιτεκτονικής του 12^{ου} αιώνα, με τοιχογραφίες του τέλους του 15^{ου} αιώνα. Στο χωριό υπάρχει τοπικό Εκκλησιαστικό και Αμπελουργικό Μουσείο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

4.1 Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ) ιδρύθηκε και λειτουργεί σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού Νόμου 1969-1999 και τους σχετικούς Κανονισμούς περί Διάρθρωσης και Όρων Απασχόλησης, Διοίκησης και Οικονομικών.

Σύμφωνα με το Νόμο, σκοπός του ΚΟΤ είναι η οργάνωση και προαγωγή του τουρισμού στη Δημοκρατία της Κύπρου, χρησιμοποιώντας όλα τα διαθέσιμα μέσα και πόρους.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού είναι ένα θεσμοθετημένο σώμα με ευθύνη για τον προγραμματισμό και την έρευνα σε θέματα τουρισμού και την ανάπτυξη και εμπορία του τουριστικού προϊόντος.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού διοικείται από εννεαμελές Διοικητικό Συμβούλιο. Ο Οργανισμός αποτελείται από το γραφείο του Γενικού Διευθυντή και τέσσερα τμήματα: το Τμήμα Διοίκησης, το Τμήμα Τουριστικής Οργάνωσης (Προγραμματισμού), το Τμήμα Προβολής και το Τμήμα Παροχής Τουριστικών Υπηρεσιών. Τα κεντρικά γραφεία βρίσκονται στη Λευκωσία.

1. Τα Επαρχιακά Γραφεία του Οργανισμού αποτελούνται από:

- α) Τα γραφεία πληροφοριών εσωτερικού που λειτουργούν στα πιο κάτω σημεία: Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Αγία Νάπα, Πάφο, Αεροδρόμιο Λάρνακας, Αεροδρόμιο Πάφου, Λιμάνι Λεμεσού, Γερμασόγεια, Πλάτρες και Πόλη της Χρυσοχούς.
- β) Τα γραφεία επιθεωρητών που λειτουργούν στη Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο, Αγία Νάπα και Πόλη.
- γ) Τη Μαρίνα Λάρνακας.

2. Ο Οργανισμός λειτουργεί γραφεία εξωτερικού στο Λονδίνο, τη Φρανκφούρτη, το Παρίσι, τη Στοκχόλμη, την Αθήνα, το Μιλάνο, τη Ζυρίχη τις Βρυξέλες, το Άμστερνταμ, τη Βιέννη, τη Νέα Υόρκη, τη Μόσχα, το Τελ Αβίβ, τη Βουδαπέστη, την Πράγα, τη Βαρσοβία και το Τόκιο.

Για διάρθρωση υπηρεσιών του ΚΟΤ βλέπε παράρτημα σελ 158.

4.2 Ρύθμιση και Έλεγχος Λειτουργίας Τουριστικών Επιχειρήσεων

Ο Οργανισμός εφαρμόζει τις πρόνοιες σχετικών νομοθεσιών που διέπουν την ίδρυση και λειτουργία τουριστικών επιχειρήσεων και επαγγελματιών όπως είναι :

- Τα ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα
- Τα τουριστικά γραφεία
- Τα κέντρα αναψυχής
- Οι ξεναγοί

α) Κατάταξη ξενοδοχειακών μονάδων και έγκριση σχεδίων

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία για τα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα, τα σχέδια των ξενοδοχειακών μονάδων που θα ανεγερθούν, καθώς και οι επεκτάσεις και κατατάξεις αυτών που υπάρχουν, πρέπει να εγκρίνονται σε πρώτο στάδιο από την επιτροπή ξενοδοχείων.

Κατά τη διάρκεια του 2002 η επιτροπή συνήλθε σε επτά συνεδριάσεις και εξέτασε θέματα αρχικής κατάταξης νέων ξενοδοχειακών μονάδων, ανακατάταξης και ανάκλησης άδειας λειτουργίας ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, έγκρισης σχεδίων και αιτήσεων δημιουργίας ξενοδοχειακών μονάδων σε παραδοσιακές οικοδομές, επεκτάσεις και μετατροπές / βελτιώσεις επιχειρήσεων ξενοδοχείων και οργανωμένων διαμερισμάτων και ανανέωσης κατάταξης των ξενοδοχειακών μονάδων που λειτουργούν. Οι εισηγήσεις τις επιτροπής όσον αφορά κατάταξη ή ανάκληση άδειας τίθενται στο διοικητικό συμβούλιο του οργανισμού για έγκριση.

β) Καθορισμός σταθερών τιμών ξενοδοχείων, τουριστικών καταλυμάτων και οδηγός ξενοδοχείων

Οι σταθερές τιμές κάθε επιχείρησης που καθορίστηκε από τον επιχειρηματία, ισχύουν για ολόκληρη την περίοδο από 16/3/2002 μέχρι 15/3/2003 και αποτελούν τα ανώτατα όρια τιμών που ο επιχειρηματίας δικαιούται να χρεώσει εντός της πιο πάνω περιόδου. Στις τιμές αυτές περιλαμβάνονται όλες οι χρεώσεις και επιβαρύνσεις.

Ο οδηγός ξενοδοχείων για το 2002 περιλαμβάνει το σύνολο των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που λειτουργούν στις ελεγχόμενες από το κράτος περιοχές, στοιχεία για τα ξενοδοχεία αυτά και τις τιμές κάθε επιχείρησης ξεχωριστά. Στον οδηγό παρουσιάζονται επίσης, με τη μορφή Παραρτήματος και όλες οι ξενοδοχειακές μονάδες που βρίσκονται στις κατεχόμενες περιοχές και ανήκουν σε Έλληνες Κύπριους. Ο οδηγός ξενοδοχείων για το 2002 τυπώθηκε σε 80000 αντίτυπα και περιέχει επίσης πληροφορίες για Ταξιδιωτικά Γραφεία και εταιρείες που προσφέρουν αυτοκίνητα ενοικίασεως.

γ) Γραφεία τουρισμού και ταξιδιών

Όπως φαίνεται και στον πιο κάτω πίνακα. Κατά το τέλος του 2002 βρίσκονταν σε λειτουργία 457 αδειούχα κεντρικά γραφεία τουρισμού και ταξιδιών και 187 υποκαταστήματα σε σύγκριση με 451 και 195 το 2001 αντίστοιχα.

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΑΞΙΔΙΩΝ 2001-2002

ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ		ΥΠΟΚΑΤΑΣΤ. ΓΡΑΦΕΙΩΝ	
	2001	2002	2001	2002
Λευκωσία	145	147	21	20
Λεμεσός	160	162	64	63
Λάρνακα	58	59	33	29
Πάφος	59	59	33	31
Αμμόχωστος	29	30	44	44
Σύνολο	451	457	195	187

δ) Κέντρα αναψυχής

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Νόμου περί κέντρων αναψυχής η επιτροπή κέντρων αναψυχής συνήλθε σε δύο συνεδρίες και εξέτασε θέματα που αφορούσαν την έγκριση σχεδίων, την κατάταξη ή ανακατάταξη κέντρων, την ανάκληση άδειας λειτουργίας κέντρων που είχαν σχέση με τη λειτουργία των κέντρων αναψυχής.

Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2002 λειτουργούσαν με άδεια του οργανισμού 3243 κέντρα αναψυχής διαφόρων κατηγοριών και τάξεων έναντι 3176 κέντρων που λειτουργούσαν την 31^η Δεκεμβρίου 2001. Κατά το τέλος του 2002 λειτουργούσαν επίσης 565 κέντρα αναψυχής εντός ξενοδοχειακών επιχειρήσεων έναντι 551 που λειτουργούσαν την 31^η Δεκεμβρίου του 2001.

ε) Ξενοδοχειακή Εκπαίδευση

Κατάρτιση στα ξενοδοχειακά επαγγέλματα προσφέρεται τόσο από δημόσια όσο και από ιδιωτικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Το Υπουργείο Παιδείας λειτουργεί τμήματα ξενοδοχειακής εκπαίδευσης στις τεχνικές σχολές της Λευκωσίας, της Λεμεσού, της Πάφου, της Πόλης Χρυσούχους, της Λάρνακας και του Παραλιμνίου.

Οι σχολές αυτές προσφέρουν κατάρτιση σε βασικό επίπεδο στα επαγγέλματα του μάγειρα και του τραπεζοκόμου.

Το Ανώτατο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου (ΑΞΙΚ) που λειτουργεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προσφέρει κύκλους σπουδών στην Ξενοδοχειακή Διεύθυνση με ειδικεύσεις στους τομείς Δωματίων, Τροφίμων και Ποτών. Το Ινστιτούτο προσφέρει επίσης κατάρτιση στους κλάδους της υποδοχής, της ξενοδοχειακής οικονομίας, της ζαχαροπλαστικής και της μαγειρικής. Μέσα στο 2002 διάφορες ιδιωτικές ξενοδοχειακές σχολές και κολέγια πρόσφεραν κύκλους σπουδών στα ξενοδοχειακά επαγγέλματα και στη διεύθυνση ξενοδοχειακών και τουριστικών επιχειρήσεων. Επιπρόσθετα από την επαγγελματική κατάρτιση που προσφέρεται από τα διάφορα εκπαιδευτικά ιδρύματα, δημόσια και ιδιωτικά, η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου συνέχισε τη λειτουργία διαφόρων Σχεδίων Κατάρτισης, που σκοπό είχαν την εξύψωση του επαγγελματικού επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού.

στ) Απασχόληση στη Ξενοδοχειακή Βιομηχανία

Σύμφωνα με έρευνα του ΚΟΤ, κατά τη θερινή περίοδο του 2002 απασχολούνταν στη ξενοδοχειακή βιομηχανία 24700 άτομα περίπου, διαφόρων ειδικοτήτων ενώ άλλα 16000 άτομα περίπου, απασχολούνταν σε κέντρα αναψυχής.

ζ) Υπηρεσία Επιθεωρητών

Το Επιθεωρητικό προσωπικό του Οργανισμού αποτελείται από 41 επιθεωρητές. Οι επιθεωρητές είναι επιφορτισμένοι με την τακτική επιθεώρηση όλων των τουριστικών επιχειρήσεων που ελέγχει ο Οργανισμός. Πιο συγκεκριμένα ελέγχεται το επίπεδο καθαριότητας και λειτουργίας των επιχειρήσεων, η τήρηση των εγκεκριμένων τιμών και γενικά η συμμόρφωση των επιχειρηματιών με τις πρόνοιες της σχετικής Νομοθεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

5.1 Διαμονή στην Κύπρο

Οι επισκέπτες στην Κύπρο έχουν να διαλέξουν από μια πολύ μεγάλη ποικιλία από χώρους διαμονής. Μπορούν να επιλέξουν να περάσουν τις διακοπές τους σε ένα αναπαλαιωμένο παραδοσιακό σπίτι σε κάποιο από τα γραφικά ορεινά χωριά του νησιού, ή να απολαύσουν την παραμονή τους στην Κύπρο σε ένα από τα εξαιρετικά ξενοδοχεία τριών, τεσσάρων ή πέντε αστέρων. Στα ξενοδοχεία οι επισκέπτες απολαμβάνουν άνετους και ευχάριστους κοινόχρηστους χώρους, δωμάτια εξοπλισμένα με όλες τις ανέσεις και το υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης για το οποίο φημίζεται η Μεσόγειος. Τα περισσότερα διεθνή ξενοδοχεία (με τρία ή περισσότερα αστέρια) διαθέτουν τουλάχιστο μια πισίνα και συνήθως περισσότερα από ένα εστιατόρια. Πολλά ξενοδοχεία σερβίρουν πλούσιο μπουφέ κι έτσι οι επισκέπτες έχουν την ανεπανάληπτη ευκαιρία να γευτούν τις νοστιμότητες λιχουδιές που προσφέρει το νησί.

Πολλοί τουρίστες επιλέγουν να μείνουν σε οργανωμένα διαμερίσματα τα οποία αποτελούν την ιδεώδη λύση για όσους θέλουν να περάσουν περισσότερο χρόνο στο νησί, είναι μια πιο οικονομική λύση, και πάνω από όλα είναι τέλεια για όσους επιθυμούν πλήρη ελευθερία και ανεξαρτησία. Ζητήστε τις τιμές των ξενοδοχείων και οργανωμένων διαμερισμάτων από το πλησιέστερο σε σας γραφείο του ΚΟΤ.

Η τεράστια ποικιλία τουριστικών καταλυμάτων που προσφέρει η Κύπρος καλύπτει κάθε επιθυμία των επισκεπτών, οι οποίοι μπορούν να επιλέξουν από τα πιο σύγχρονα και πολυτελή ξενοδοχειακά συγκροτήματα μέχρι και τις πιο ζεστές και μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις.

Οι τύποι καταλυμάτων περιλαμβάνουν:

- (α) Ξενοδοχεία
- (β) Οργανωμένα Διαμερίσματα
- (γ) Τουριστικά Χωριά
- (δ) Τουριστικές Επαύσεις
- (ε) Χώρους Κατασκήνωσης
- (στ) Παραδοσιακά Σπίτια (Ξενοδοχεία, Διαμερίσματα)
- (ζ) Τουριστικά Διαμερίσματα
- (η) Επιπλωμένα Διαμερίσματα
- (θ) Μικρές Μονάδες
- (ι) Ξενώνες Νεότητας

Τα περισσότερα Ξενοδοχεία και Οργανωμένα Διαμερίσματα διαθέτουν πισίνες, γήπεδα τένις, αθλητικές εγκαταστάσεις, σάουνα, κλιματισμό στα δωμάτια κλπ. Οι τιμές υπόκεινται στην έγκριση του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού. Τα περισσότερα καταλύματα προσφέρουν ειδικές τιμές εκτός της περιόδου αιχμής, συνήθως μεταξύ 16 Νοεμβρίου και 15 Μαρτίου, με εξαίρεση την περίοδο μεταξύ 20 Δεκεμβρίου και 6 Ιανουαρίου. Για την περίοδο από 16.03.2003 μέχρι 31.12.2003 παραχωρείται υποχρεωτική έκπτωση για Κυπρίους τουλάχιστον 30% για την καλοκαιρινή περίοδο και 50% για τη χειμερινή περίοδο πάνω στις εγκεκριμένες τιμές και ανεξάρτητα από τους όρους διαμονής.

Τα ξενοδοχεία και τουριστικά καταλύματα Λευκωσίας και Ορεινών Θέρετρων εξαιρούνται της υποχρέωσης αυτής. Σε όλα τα ξενοδοχεία ομιλούνται τα αγγλικά. Σε πολλά ξενοδοχεία ομιλούνται και τα γαλλικά και γερμανικά. Οι Ξενώνες Νεότητας παραμένουν ανοιχτοί ολόχρονα. Όλοι τους διαθέτουν κουζίνα.

5.2 Η Ποιότητα στην Ξενοδοχειακή Βιομηχανία

Η ποιότητα τα τελευταία χρόνια παίζει σημαντικό ρόλο στις αποφάσεις μας για αγορές. Η τιμή πλέον δεν αποτελεί τον καθοριστικό αγοραστικό παράγοντα. Ο σημερινός καταναλωτής αναζητά πάνω από όλα την ποιότητα. Ωστόσο η ποιότητα είναι δύσκολο να διαπιστωθεί και ιδιαίτερα στις βιομηχανίες παροχής υπηρεσιών όπως η τουριστική. Έτσι οι φορείς του τουρισμού προσπαθούν μέσω ορισμένων πιστοποιητικών ποιότητας και υγιεινής να ελαχιστοποιήσουν την αβεβαιότητα του καταναλωτικού κοινού. Τα πλείστα ξενοδοχεία της Κύπρου λειτουργούν με βάση το πιστοποιητικό ISO που διασφαλίζει τα πρότυπα ποιότητας και τα τελευταία χρόνια προχωρούν και στην απόκτηση του πιστοποιητικού HACCP που διασφαλίζει την υγιεινή και την ασφάλεια. Η ποιότητα στη τουριστική και κυρίως στη ξενοδοχειακή βιομηχανία της Κύπρου παίζει σημαντικότερο ρόλο γι' αυτό και η Κύπρος έχει καθιερωθεί σαν ένας τουριστικός προορισμός που παρέχει τουριστικές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας.

5.3 Κλίνες σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα

Κατά το 2002 λειτούργησαν συνολικά 2539 νέες κλίνες σε σύγκριση με 3341 το 2001. Από αυτές, 1385 ήταν σε πέντε νέες μονάδες ξενοδοχείων αστέρων και από τις υπόλοιπες 1154, οι 150 ήταν σε μία νέα μονάδα οργανωμένων διαμερισμάτων Α' τάξης, 976 αφορούσαν 4 νέα τουριστικά χωριά Α' τάξης και 28 κλίνες τρεις νέες παραδοσιακές οικοδομές.

Η συνολική προσφορά κλινών σε αδειούχα ξενοδοχειακά καταλύματα αυξήθηκε από 89056 στο τέλος του 2001 σε 94466 στο τέλος του 2002. Από τις 94466 κλίνες που λειτουργούσαν στο τέλος του 2002, 52410 ήταν σε 241 ξενοδοχεία αστέρων, 23537 σε 273 μονάδες οργανωμένων διαμερισμάτων πολυτελείας, Α', Β' και Γ' τάξης, οι 4958 σε 17 τουριστικά χωριά και οι υπόλοιπες 13561 σε τουριστικές επαύλεις, τουριστικά διαμερίσματα, επιπλωμένα διαμερίσματα, παραδοσιακές οικοδομές, ξενοδοχεία χωρίς αστέρα, ξενώνες και κατασκηνωτικούς χώρους.

Στο τέλος του 2002 βρίσκονταν επίσης υπό ανέγερση 5 ξενοδοχεία αστέρων με δυναμικότητα 1245 κλίνες, 2 συγκροτήματα οργανωμένων διαμερισμάτων Α' τάξης με 424 κλίνες, 2 τουριστικά χωριά Α' τάξης με 760 κλίνες και 2 συγκροτήματα παραδοσιακών οικοδομών με 10 κλίνες. Επιπρόσθετα γίνονταν επεκτάσεις δυναμικότητας 97 κλινών σε 2 ξενοδοχεία αστέρων, 64 κλινών σε ένα συγκρότημα οργανωμένων διαμερισμάτων Β' τάξης και 72 κλινών σε ένα τουριστικό χωριό Β' τάξης.

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ-5-1 ΑΣΤΕΡΩΝ 2001-2002

	5*	4*	3*	2*	1*	Σύνολο
2001	8871	19244	17344	4153	1320	50932
2002	9429	19781	17519	4407	1274	52410

ΚΛΙΝΕΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΔΕΙΟΥΧΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ 2001-2002

	ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ				ΤΟΥΡΙΣΤ. ΠΑΡΑΔΟΣ			ΣΥΝΟΛΟ
	ΠΟΛΥΤ.	Α' ΤΑΞΗ	Β' ΤΑΞΗ	Γ' ΤΑΞΗ	ΧΩΡΙΑ	ΟΙΚΟΔ.	ΑΛΛΑ*	
2001	114	9467	11814	2332	3926	569	13022	41244
2002	114	9595	11738	2090	4958	625	12936	42056

*Τουριστικά διαμερίσματα, επιπλωμένα διαμερίσματα, τουριστικές επαύλεις, ξενοδοχεία χωρίς αστέρα, ξενώνες και κατασκηνοτάκτοι χώροι

5.4 Αεροπορικές Εταιρείες

Περισσότερες από 40 Αεροπορικές Εταιρείες συμπεριλαμβανομένου και των Κυπριακών Αερογραμμών πραγματοποιούν προγράμματα πτήσεων από και προς το Διεθνή Αερολιμένα της Λάρνακας (5 χιλ. από το κέντρο της Λάρνακας) και της Πάφου.

Αεροπορικές εταιρείες που πραγματοποιούν πτήσεις στην Κύπρο:

Cyprus Airways, Adria Airways, Aeroflot – Soviet Airlines, Aerosweet, Air Malta, Air Moldova, Air Slovakia, Air 2000 Ltd, Alitalia, Austrian Airlines, Armenian Airlines, Balkan – Bulgarian Airlines, Belavia Airlines, British Airways, CSA Czechoslovak Airlines, Egypt Air, EL – AL Israel Airlines, Emirates, Finnair, Gulf Air, Helios Airways Ltd, Iran Air, Jat – Yugoslav Airlines, KLM Airlines, Kuwait Airways, Libyan Arab Airlines, LOT – Polish Airlines, Lufttransport, Lufthansa, Malev Airlines, Middle East Airlines, Olympic Airways, Royal Jordanian Airlines, Syrian Arab Airlines, Tarom – Romanian Airlines, Transaero Airlines.

α) Πώς να φθάσει κανείς στην Κύπρο

Από την Ευρώπη:

Εκτελούνται απευθείας πτήσεις από όλες τις κύριες πόλεις της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης από τις Κυπριακές Αερογραμμές και τους εθνικούς αερομεταφορείς των χωρών της Ευρώπης.

Οι κύριες πόλεις από τις οποίες μπορεί κανείς να ταξιδέψει απευθείας προς την Κύπρο είναι: Αθήνα, Λονδίνο, Μάντσεστερ, Αμστερνταμ, Βρυξέλες, Φρανκφούρτη, Παρίσι, Ρώμη, Μιλάνο, Γενεύη, Ζυρίχη, Βιέννη, Μάλτα, Μόσχα, Βουδαπέστη, Σόφια, Βουκουρέστι, Βαρσοβία και Πράγα. Επιπλέον, εκτελούνται και ναυλωμένες πτήσεις, κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες. Από τις Σκανδιναβικές χώρες, υπάρχουν ναυλωμένες πτήσεις κατά την περίοδο Μαρτίου και Νοεμβρίου.

Από τη Μέση Ανατολή:

Εκτελούνται απευθείας πτήσεις από όλες τις κύριες πόλεις της Μέσης Ανατολής καθώς και από τις χώρες του Κόλπου, από τις Κυπριακές Αερογραμμές και τους εθνικούς αερομεταφορείς αυτών των χωρών.

Οι κύριες πόλεις από τις οποίες εκτελούνται οι πτήσεις είναι: Αμάν, Μπαχρέιν, Βηρυτός, Κάιρο, Δαμασκός, Ντουμπάι, Τζέντα, Κουβέιτ, Ριάντ, Τελ Αβίβ, Αμπου Ντάμπι, Τεχεράνη και Βεγγάζη.

Από την Ιαπωνία κ τη Νοτιοανατολική Ασία:

Οι επισκέπτες από την Ιαπωνία και τις χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας μπορούν να ταξιδέψουν στην Κύπρο μέσω βολικών ανταποκρίσεων στην περιοχή του Κόλπου, μέσω Μπαχρέιν (Gulf Air), και Κουβέιτ (Kuwait Airways). Εναλλακτικά, υπάρχουν τακτικές ανταποκρίσεις από τα κύρια ευρωπαϊκά αεροδρόμια και τις χώρες της Μέσης Ανατολής.

Από την Αφρική:

Υπάρχει αεροπορική σύνδεση μεταξύ Κύπρου και της Αφρικανικής Ηπείρου μέσω των εξής πόλεων:

Κάιρο, Χαράρε, Αντίς Αμπέμπα, Βεγγάζη, Τρίπολη.

Οι αερογραμμές, πέρα από τις Κυπριακές, είναι:

Egypt Air, Libyan Arab Airlines

Από την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία:

Από τη Νότια Αφρική υπάρχει σύνδεση μέσω Αθηνών (Ολυμπιακή Αεροπορία) και Ντουμπάι.

Οι επισκέπτες από την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία μπορούν να ταξιδέψουν στην Κύπρο με ενδιάμεσο σταθμό σε χώρες του Κόλπου όπως Ντουμπάι (Emirates) και Μπαχρέιν (Gulf Air). Εναλλακτικά, υπάρχουν τακτικές συνδέσεις από τις κύριες ευρωπαϊκές πόλεις και τις χώρες της Μέσης Ανατολής.

Από τη Νότια Αμερική:

Οι επισκέπτες από χώρες της Κεντρικής και της Λατινικής Αμερικής μπορούν να ταξιδέψουν στην Κύπρο δια μέσου μεγάλων Ευρωπαϊκών πόλεων όπως το Λονδίνο, το Αμστερνταμ, τη Ρώμη, το Μιλάνο, το Παρίσι, τη Φρανκφούρτη κλπ.

Από τη Βόρεια Αμερική:

Είναι πολύ πιο εύκολο να ταξιδέψετε στην Κύπρο από ότι ίσως φανταζόσαστε. Με αφετηρία πολλές από τις μεγάλες πόλεις των ΗΠΑ (Νέα Υόρκη, Βοστώνη, Ουάσινγκτον, Μαϊάμι, Σικάγο, Λος Άντζελες, Σαν Φρανσίσκο, κλπ) και του Καναδά (Μόντρεαλ, Τορόντο, Βανκούβερ) οι επισκέπτες μπορούν να ταξιδέψουν προς την Κύπρο μέσω ενός μεγάλου αριθμού ευρωπαϊκών πόλεων, όπως για παράδειγμα: το Λονδίνο, το Αμστερνταμ, την Αθήνα, το Παρίσι, τη Ρώμη, τη Ζυρίχη, τη Βιέννη ή τη Φρανκφούρτη.

Σε όλη τη διάρκεια του χρόνου υπάρχει καθημερινή σύνδεση μέσω Λονδίνου από τις ΗΠΑ και τον Καναδά με τις American Airlines, United Airlines, Continental, AirCanada κλπ και τις Κυπριακές Αερογραμμές.

Επειδή χρειάζεται ενδιάμεσος σταθμός για το ταξίδι προς την Κύπρο (stopover), οι ταξιδιώτες έχουν μια θαυμάσια ευκαιρία να συνδυάσουν το ταξίδι τους στην Κύπρο με μια επίσκεψη σε ευρωπαϊκή πρωτεύουσα. Η Ολυμπιακή, οι Βρετανικές Αερογραμμές, η KLM, η Lufthansa, η Alitalia, η Swissair και η Austrian Airlines, εκδίδουν ένα εισιτήριο μέχρι και τη Λάρνακα με ολιγόωρο ενδιάμεσο σταθμό (συνήθως 2 ώρες) στην αντίστοιχη πόλη.

Εάν βρίσκεστε ήδη σε μια από τις μεγάλες πόλεις της Ευρώπης ή της Μέσης Ανατολής, είναι πολύ πιθανό οι Κυπριακές Αερογραμμές να μπορούν να σας μεταφέρουν από εκεί μέχρι την Κύπρο.

Η θέση της Κύπρου στο σταυροδρόμι της Ανατολικής Μεσογείου, κάνει το νησί τον τέλειο προορισμό στα πλαίσια μιας οδύσσειας προς τη Μέση Ανατολή. Οι ταξιδιώτες μπορούν να συνδυάσουν μια επίσκεψη στο νησί με ένα ταξίδι στο Ισραήλ, το Λίβανο και την Αίγυπτο. Οι ολιγόημερες κρουαζιέρες προς αυτούς τους προορισμούς αποτελούν δημοφιλή επιλογή για πολλούς επισκέπτες στην Κύπρο.

5.5 Ο Σύνδεσμός Τουριστικών Πρακτόρων Κύπρου (ACTA)

Ο ACTA είναι ο μόνος αναγνωρισμένος φορέας τουριστικών πρακτορείων στη Κύπρο και κάθε τουριστικό πρακτορείο υποχρεούται να εγγράφεται στον ACTA και να παίρνει άδεια λειτουργίας. Ο ACTA ιδρύθηκε το 1954 σε μία προσπάθεια να συνενώσει όλους τους τουριστικούς πράκτορες της Κύπρου κάτω από την ομπρέλα ενός κοινού οργανισμού προωθώντας έτσι καλύτερα τους σκοπούς και τις επιδιώξεις των τουριστικών πρακτόρων καθώς και να συμβάλει στη περαιτέρω ανάπτυξη του τουρισμού της Κύπρου.

5.6 Ταξιδιωτικά Γραφεία στην Κύπρο

Η εγκαθίδρυση και λειτουργία των Ταξιδιωτικών Πρακτορείων στην Κύπρο ρυθμίζονται από τον Περί Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Πρακτορείων και Τουριστικών Οδηγών Νόμο του 1995.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του πιο πάνω Νόμου:

α) Ένα ξένο Πρακτορείο το οποίο διεξάγει δραστηριότητες στην Κύπρο πρέπει να αντιπροσωπεύεται από εγκεκριμένο τοπικό Πρακτορείο.

β) Ένα ξένο Πρακτορείο δεν δύναται να διεξάγει στην Κύπρο δραστηριότητες σε οργανωμένη ή μόνιμη βάση, εκτός μέσω του εγκεκριμένου τοπικού Πρακτορείου.

Το ξένο Πρακτορείο μπορεί να διαπραγματεύεται απευθείας και να υπογράφει οποιοδήποτε συμβόλαιο με εγκεκριμένες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, νοούμενου ότι τέτοιο συμβόλαιο πρέπει να υπογράφεται και από το τοπικό Πρακτορείο, διαφορετικά τέτοιο συμβόλαιο θα θεωρείται άκυρο και άνευ ισχύος. Δεν προκύπτει αστική ευθύνη στα τοπικά Πρακτορεία ως αποτέλεσμα της υπογραφής τέτοιων συμβολαίων.

γ) Το ξένο Πρακτορείο και το τοπικό Πρακτορείο πρέπει από κοινού να γνωστοποιούν στον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού την ημερομηνία έναρξης της συνεργασίας τους καθώς και την ημερομηνία τερματισμού της, και να προσκομίζουν στον Οργανισμό οποιαδήποτε στοιχεία τα οποία μπορεί να απαιτηθούν αναφορικά με την άφιξη, μεταφορά και το χώρο παραμονής των τουριστών.

δ) Ο τοπικός Πράκτορας είναι από κοινού υπεύθυνος με τον ξένο Πράκτορα για οποιαδήποτε παράβαση του Νόμου η οποία διαπράττεται από το ξένο Πρακτορείο.

Στο νησί λειτουργούν περίπου 454 εγκεκριμένα (από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού) Ταξιδιωτικά Πρακτορεία (συν 167 υποκαταστήματα), πολλά από τα οποία είναι μέλη της ΙΑΤΑ(International Air Transport Association) (Αύγουστος 2000).

Κατάλογος των Ταξιδιωτικών Πρακτόρων περιλαμβάνεται στον ετήσιο Οδηγό του ΚΟΤ για τα «Ξενοδοχεία, Ταξιδιωτικά Πρακτορεία και άλλες Τουριστικές Υπηρεσίες». Ο Οδηγός διατίθεται σε όλα τα γραφεία του ΚΟΤ στην Κύπρο και το εξωτερικό.

Ο Σύνδεσμος Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου (ΑCTA) εκδίδει ετήσιο οδηγό με τους βασικούς στόχους του Συνδέσμου και κατάλογο των μελών του.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

**ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΔΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

1.1 Νέες Μορφές Τουρισμού

Με την παρουσία του οργανωμένου μαζικού τουρισμού, ο οποίος αποτελεί ένα σταθερό κοινωνικό φαινόμενο μεγάλης χρονικής διάρκειας δημιουργήθηκαν ενδογενή προβλήματα, όπως η εποχικότητα της ζήτησης, η υπερσυγκέντρωση της προσφοράς, οι περιφερειακές ανισότητες, η εξάρτηση από τις εισαγωγές, τα συναλλαγματικά ελλείμματα και η υποβάθμιση του περιβάλλοντος.

Έτσι η τουριστική πολιτική αποβλέποντας στην αντιμετώπιση των προβλημάτων έθεσε τους παρακάτω στόχους:

1. Την άμβλυνση της εποχικότητας.
2. Την αποκέντρωση της προσφοράς.
3. Την περιφερειακή ανάπτυξη.
4. Την προώθηση των επενδύσεων.
5. Την εισροή συναλλάγματος και την περιβαλλοντική προστασία.

Πρόσφορο μέσο για την επίτευξη των στόχων αυτών είναι ο περιορισμός του μαζικού οργανωμένου τουρισμού με παράλληλη ενθάρρυνση των νέων μορφών τουρισμού. Έτσι επιτυγχάνονται σε μεγάλο βαθμό, τόσο οι τουριστικοί, όσο και οι γενικότεροι αναπτυξιακοί στόχοι, καθώς ορισμένες νέες μορφές τουρισμού δεν είναι εποχικές, συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και οδηγούν σε νέα τουριστική πελατεία είτε νέα τουριστική δραστηριότητα.

Η ανάπτυξη προγραμμάτων ειδικών μορφών τουρισμού διαφέρει κατά επίπεδο και τύπο τουριστικής ανάπτυξης της χώρας υποδοχής. Καθοριστικοί παράγοντες στην ανάπτυξη των ειδικών μορφών αποδείχθηκαν οι τοπικές ιδιομορφίες σε χώρες ή περιοχές και η συχνή συνύπαρξη δύο ή τριών ειδικών μορφών σε ένα κοινό μοντέλο ανάπτυξης.

Υπάρχει κατά αυτό το τρόπο μία τομή ανάμεσα στις ειδικές και τις νέες μορφές τουρισμού, υπό δύο έννοιες.

Πρώτον, σε πολλές περιπτώσεις (π.χ αγροτουρισμός) οι ειδικές μορφές προϋπήρχαν χρονικά τόσο του μαζικού τουρισμού όσο και των νέων μορφών τουρισμού (π.χ οικοτουρισμός).

Δεύτερον, οι ειδικές μορφές λειτούργησαν σε πολλές περιπτώσεις ως συμπληρωματική μορφή του μαζικού τουρισμού, ενώ οι νέες μορφές εμφανίστηκαν κυρίως τα τελευταία 20 χρόνια ως απάντηση στην αλλαγή των κινήτρων των τουριστών, με έμφαση σ' αυτά που συνδέονται με την οικολογία και το περιβάλλον.

(α) Στις νέες μορφές περιλαμβάνονται όσες αναπτύχθηκαν μετά ή παράλληλα με το μαζικό οργανωμένο τουρισμό και συχνά σε σχέση μ' αυτόν. Η σχέση αυτή εμφανίζεται είτε ως συμπληρωματική, είτε ως αντιθετική με την έννοια της εξυπηρέτησης, μέσω νέων μορφών προσφοράς, νέων αναγκών των τουριστών και ιδιαίτερα κάποιων ομάδων τους (γυμνιστές, συνταξιούχοι τρίτης ηλικίας κ.τ.λ.). Οι νέες μορφές τουρισμού κατέληξαν να λειτουργούν με οργανωμένη και συχνά μαζική μορφή, διαφέροντας από τον κλασικό μαζικό τουρισμό μόνο στο θέμα της εξειδικευμένης προσφοράς η οποία ανταποκρίνεται στο ειδικό κίνητρο του ταξιδιού. Η πλειοψηφία των νέων μορφών αντλεί πελατεία και από την κλασική πελατεία του μαζικού τουρισμού.

(β) Στις εναλλακτικές μορφές περιλαμβάνονται όσες έχουν ως βασικό χαρακτηριστικό τους την αντίθεση στο κλασικό πρότυπο του μαζικού τουρισμού,

έχοντας ως αφετηρία την ανάγκη προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος, την διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και τη φυσική ζωή. Η πλειοψηφία αυτών των μορφών εμπεριέχει την ενεργό συμμετοχή των τουριστών στις δραστηριότητες αυτών των εναλλακτικών μορφών. Πολλές απ' αυτές τις μορφές αναπτύχθηκαν υπό την επιρροή του οικολογικού κινήματος ενώ είναι συχνό φαινόμενο η παράλληλη ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών που συνδέουν την οικολογία και τον πολιτισμό(π.χ οικοτουρισμός - πολιτιστικός τουρισμός).

(γ) Οι ειδικές μορφές που δεν περιλαμβάνονται στις δύο υποκατηγορίες που αναλύθηκαν είναι αυτές που μπορούν να θεωρηθούν κλασικές. Ο αγροτουρισμός και ο χειμερινός τουρισμός αποτελούν μια από τις παλιότερες μορφές τουρισμού διακοπών που συνδυάζαν οικογενειακό τουρισμό, γνωριμία με τη φύση και χαμηλό κόστος. Ο θρησκευτικός τουρισμός, τέλος, είναι ίσως μια από τις πρώτες μορφές τουρισμού (σε συνδυασμό με την εκπαίδευση) και παραμένει μια δυναμική ειδική μορφή συνδεδεμένη με θρησκευτικές γιορτές ή περιοχές ιδιαίτερης λατρευτικής σημασίας.

Εννοιολογικά υπάρχουν ειδικές μορφές που μπορούν να θεωρηθούν και νέες και εναλλακτικές (π.χ γυμναστικός), ενώ σε άλλες περιπτώσεις η διαφορετική διάρθρωση της προσφοράς (οργάνωση, διαφήμιση, υποδομή, τύποι πελατών κ.τ.λ) καθορίζει αν μια ειδική μορφή πρέπει να περιληφθεί τόσο στις νέες όσο και στις εναλλακτικές.(π.χ οικολογικός, συμπλέγματα αγροτουρισμού). Συχνό είναι επίσης το φαινόμενο ο τίτλος που ορίζει τα χαρακτηριστικά κάποιας ειδικής μορφής να συνδέεται και με υπηρεσίες του μαζικού τουρισμού. Η αναζήτηση του αρχικού κινήτρου στην περίπτωση αυτή μας δείχνει αν πρόκειται για ειδική περίπτωση ή όχι. Στην περίπτωση του τουρισμού υγείας, για παράδειγμα, η ειδική μορφή συνίσταται στην ανάπτυξη κέντρων - θεραπευτηρίων που συνδυάζουν ιατρικές εξετάσεις με κούρες αδυνατίσματος και φυσικής διατροφής, οπότε το αρχικό κίνητρο δεν είναι συνήθως η ύπαρξη κάποιας αρρώστιας. Παρόμοια περίπτωση είναι και ο θαλάσσιος τουρισμός ο οποίος εκτός από ειδική μορφή είναι και σημαντικό στοιχείο του μαζικού τουρισμού διακοπών.

Προγράμματα ανάπτυξης ειδικών μορφών δεν έχουν υπάρξει σε καμία χώρα. Σε ορισμένες μόνο περιπτώσεις ο προγραμματισμός ξεκίνησε από το τοπικό επίπεδο καθώς και από ιδιωτικές εταιρείες που στόχευαν στη βελτίωση και διεύρυνση της προσφοράς του κλασσικού πακέτου του μαζικού τουρισμού, με ειδικές μορφές που ανταποκρίνονταν στη ζήτηση του σύγχρονου τουρίστα.

Οι ειδικές μορφές που προκρίθηκαν να αναπτυχθούν χαρακτηρίζονται από συμπληρωματικότητα στο πρότυπο του μαζικού τουρισμού.

Η ανάπτυξη πολλών απ' αυτές ακολούθησε την πορεία μαζικού τουρισμού απευθυνόμενη ουσιαστικά σε περισσότερο απαιτητικούς πελάτες (π.χ μορφές αγροτουρισμού, θαλάσσιου κ.τ.λ).

1.2 Ειδικές και εναλλακτικές μορφές τουρισμού

- Κοινωνικός τουρισμός
- Αγροτουρισμός
- Τουρισμός στο ύπαιθρο . Φυσιολατρικός τουρισμός
- Τουρισμός τρίτης ηλικίας
- Αθλητικός τουρισμός (διάφοροι τύποι)
- Περιηγητικός τουρισμός

- Θαλάσσιος τουρισμός (διάφοροι τύποι)
- Οικολογικός τουρισμός, Οικοτουρισμός (διάφοροι τύποι)
- Τουρισμός υγείας και φυσικής ζωής
- Ιαματικός τουρισμός
- Πολιτιστικός τουρισμός
- Εκπαιδευτικός τουρισμός
- Θρησκευτικός τουρισμός
- Επαγγελματικός τουρισμός
- Εκθεσιακός τουρισμός
- Συνεδριακός τουρισμός
- Τουρισμός κινήτρων
- Ορεινός τουρισμός
- Χειμερινός τουρισμός
- Γυμναστικός τουρισμός
- Χρονομεριστική μίσθωση
- Τουρισμός περιπέτειας
- Τουρισμός σε οργανωμένα τουριστικά χωριά ειδικού τύπου(club)
- Τουρισμός σε θεματικά πάρκα και θεματικά μουσεία
- Αστικός τουρισμός

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Αγροτουρισμού

Αγροτουρισμός είναι οι τουριστικές δραστηριότητες μικρής κλίμακας, οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής, που αναπτύσσονται σε χώρο αγροτικό, από ανθρώπους που απασχολούνται κυρίως στη γεωργία, με βασικό σκοπό να δοθούν εναλλακτικές λύσεις στην απασχόληση γεωργών και να βελτιωθεί το εισόδημα τους.

Παρέχει στον τουρίστα την ευκαιρία να κάνει τις διακοπές του κοντά στους απλούς ανθρώπους του χωριού που είναι ακόμα δεμένοι με τη γη και να γνωρίσει τα ήθη, τα έθιμα και τις παραδόσεις του τόπου τους.

Βασικοί στόχοι του αγροτουρισμού είναι :

- Η εξασφάλιση πρόσθετου – συμπληρωματικού εισοδήματος στους αγρότες – γεγονός που μπορεί να λειτουργήσει θετικά τόσο στη συγκράτηση όσο και στην παλιννόστηση του ντόπιου οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην ύπαιθρο.
- Η προσφορά εναλλακτικής λύσης στο μαζικό τουρισμό για το σύγχρονο άνθρωπο της βιομηχανικής κοινωνίας που αναζητά ένα φυσικό, απλό, ήσυχο αλλά και φτηνό τόπο να περάσει τις διακοπές του.

2.2 Μορφές (είδη) Αγροτουρισμού

α) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις που παρέχουν διαμονή και σίτιση στο σπίτι του αγρότη (Farm-house holidays) ή διακοπές αγροικιών

Πρόκειται για την παραδοσιακή μορφή αγροτουρισμού όπου ο τουρίστας μένει στο σπίτι του αγρότη σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους. Συμμετέχει εθελοντικά σε αγροτικές εργασίες και το κόστος των διακοπών είναι χαμηλό.

β) Αγροτικές εκμεταλλεύσεις που παρέχουν διαμονή και σίτιση σε ξεχωριστό οίκημα

Αυτή η μορφή αγροτουρισμού έχει συνεχή ανάπτυξη λόγω των πλεονεκτημάτων που παρουσιάζει τόσο για τους αγρότες επιχειρηματίες όσο και για τους τουρίστες πελάτες. Οι μεν αγρότες διατηρούν την αυτονομία τους και την ιδιωτική τους ζωή οι δε πελάτες διαμένοντες σε ατομικούς οικίσκους είναι εντελώς ανεξάρτητοι όσο αφορά τη σίτιση και τον ύπνο γεγονός πολύ δελεαστικό για οικογένειες με μικρά παιδιά.

Παράλληλα υπάρχει και όλη η υποδομή για αθλητισμό, φυσιολατρία, παιδικές χαρές. Η ανάπτυξη τέτοιων αγροτουριστικών μονάδων απαιτεί αρκετά σημαντική επένδυση και μεγάλη αγροτική εκμετάλλευση.

γ) Αγροτουριστικά συγκροτήματα συνεταιριστικής μορφής

Μορφή που αναπτύχθηκε κύρια στην Ιταλία είτε σαν συνεταιρισμός προώθησης και προβολής ντόπιων προϊόντων είτε σαν συνεταιρισμός διαχείρισης της

αγροτουριστικής μονάδας. Συχνή είναι ύπαρξη εκθετηρίων για τα αγροτικά προϊόντα και μικρών μουσείων που διατηρούν ζωντανή την πολιτιστική ιστορία της περιοχής.

δ) CAMPING σε αγροκτήματα

Μορφή αγροτουρισμού αναπτυγμένη στη Μεγάλη Βρετανία και την Νότια Ευρώπη. Ίσως η φθηνότερη μορφή που απευθύνεται σε νέους, φυσιολάτρες και οικογένειες με παιδιά. Η αγροτική εκμετάλλευση παρέχει εκτός από το χώρο, νερό, τουαλέτες και υποδομή εστιατορίου. Το πλεονέκτημα αυτής της μορφής αγροτουρισμού αφορά τον αγρότη – επενδυτή λόγω της μικρής κλίμακας επένδυσης και της γρήγορης απόσβεσής της.

ε) Αγροτουρισμός σε προστατευόμενους χώρους (Εθνικά πάρκα)

Αφορά περιοχές με περιορισμούς στη δόμηση καθώς και σε ό,τι μπορεί να επηρεάσει την πανίδα και τη χλωρίδα του τόπου. Οι κοινότητες που περιλαμβάνονται σε αυτές τις περιοχές, λειτουργούν συχνά σε συνεταιριστική βάση και αναπτύσσουν ήπιες μορφές αγροτουρισμού όπως οικοτουρισμός, φυσιολατρικός τουρισμός κλπ. Αυτή η μορφή αγροτουρισμού παρουσιάζει αυξητικές τάσεις.

στ) Αγροτουρισμός σε οικισμούς που χτίζονται με παραδοσιακά υλικά ώστε να δίνουν την εικόνα «παραδοσιακού χωριού»

Σύγχρονη μορφή αγροτουρισμού που γνωρίζει μεγάλη άνθηση τόσο στην Κ. Ευρώπη όσο και στη Β. Αφρική. Η όλη προσπάθεια στηρίζεται στη δημιουργία (α) είτε εκ του μηδενός ολόκληρων χωριών με βάση παραδοσιακά υλικά του τόπου και (β) είτε επισκευάζονται εγκαταλελειμμένα χωριά έτσι ώστε να κρατούν το τοπικό χρώμα και να μοιάζουν παραδοσιακά.

ζ) Αγροτουρισμός – (ΚΛΙΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΓΕΥΜΑ)

Αυτή η μορφή αφορά τη δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων και εννοικιαζομένων δωματίων σε εξωαστικούς μικροοικισμούς, όχι απαραίτητα αγροτικού χαρακτήρα, και τη φιλοξενία τουριστών σε αυτά συνήθως με το σύστημα «BED AND BREAKFAST». Αποτελεί τη βάση του αγροτουρισμού στην Αγγλία, Γαλλία, Σκωτία, Ιρλανδία, Ιταλία, Φιλανδία και παρουσιάζει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης στην Κύπρο.

2.3 Αγροτουρισμός στην Κυπριακή Ύπαιθρο

Διακοπές στην ενδοχώρα της Κύπρου με οδηγούς την Παράδοση και τη Φύση.

Η ύπαιθρος της Κύπρου κρύβει μέσα της έναν ανεξάντλητο ιστορικό, φυσικό και ανθρώπινης ποιότητας πλούτο που αποκαλύπτει με γενναιοδωρία σε όσους την επισκέπτονται. Τα παραδοσιακά της χωριά, κατάσπαρτα, στολίζουν και συμπληρώνουν το υπέροχο φυσικό περιβάλλον, με τον τοπικό τους χαρακτήρα και την παραδοσιακή τους δόμηση και λαϊκή αρχιτεκτονική.

Σε τέτοια μέρη προάγεται η αρμονική συνύπαρξη του ανθρώπου με τη φύση, μια σχέση που ολοένα και περισσότεροι επισκέπτες αναζητούν στις διακοπές τους.

Μέσα σ' αυτό το περιβάλλον ο επισκέπτης βιώνει καθημερινά την πλούσια παράδοση των ανθρώπων των χωριών, τους απλούς και ήρεμους ρυθμούς της ζωής, τις λαϊκές ασχολίες και συνήθειες, τις αυθεντικές γεύσεις του παραδοσιακού φαγητού φιλτραρισμένα από εκείνο το αίσθημα της γνήσιας φιλοξενίας.

Ο Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, αφού μελέτησε καλά την τάση πολλών επισκεπτών να ζήσουν μια νέα, εναλλακτική πρόταση διακοπών, ξεκίνησε ένα πρόγραμμα ανασκευής παραδοσιακών οικιών και ενδυνάμωσης του παραδοσιακού στοιχείου στα χωριά, ώστε να εξυπηρετούν τη φιλοσοφία του αγροτουρισμού. Η αναγκαιότητα για καλύτερη και πιο οργανωμένη λειτουργία του αγροτουρισμού οδήγησε στην ίδρυση της Κυπριακής Εταιρίας Αγροτουρισμού, ενός οργάνου που ασχολείται αποκλειστικά με τις διακοπές στην ενδοχώρα της Κύπρου.

Σήμερα ο αγροτουρισμός αποτελεί πια, ένα αυθυτόστατο, ζωντανό κομμάτι του κυπριακού τουρισμού που περιλαμβάνει, σε όλη την Κύπρο, παραδοσιακά καταλύματα ιστορικής αξίας, έτοιμα να προσφέρουν μια νέα, εναλλακτική πρόταση διακοπών.

Σ' αυτά τα αναπαλαιωμένα καταλύματα οι νοικοκύρηδες καλωσορίζουν πραγματικά τον επισκέπτη, φτιάχνοντας αμέσως μια ζεστή ατμόσφαιρα που θα χαραχθεί στη μνήμη του. Παράλληλα, θα απολαμβάνει όλες τις ανέσεις ενός ολοκληρωμένου σπιτικού που γρήγορα θα το αισθανθεί σαν δικό του σπίτι. Από κει και πέρα τον περιμένουν πολλές ευχάριστες εκπλήξεις έξω στη φύση με εκατοντάδες μυρωδιές, με εικόνες απaráμιλλης ομορφιάς, με περίπατους μέσα σε καταπράσινα μονοπάτια, με κολύμπι σε καταγάλανα νερά, με επισκέψεις σε ιστορικά μοναστήρια και αρχαιολογικούς χώρους, με την πραγματική ζωή του αγρού. Και θα χαιρέται τη μια μέρα με την άλλη και θα νιώθει μια δροσερή αναζωογόνηση να τον κυριεύει.

Όσο για το φαγητό στα μέρη αυτά, είναι σίγουρο ότι θα το επιθυμείτε για πολύ καιρό αφού το δοκιμάσετε.

2.4 Χωριά ανάπτυξης Αγροτουρισμού στην Πάφο

α) Δρούσια

Κύρια χαρακτηριστικά η εκπληκτική πανοραμική θέα, όπου διακρίνονται τα όμορφα ακρογάλια του Ακάμα, η Λάρα, το Αμμούδι, το Δάσος του Ακάμα με την πλούσια φυσική βλάστηση και το νησάκι του Αγίου Γεωργίου της Πέγειας.

Στο χωριό είναι ανεπτυγμένη η εκτροφή προβάτων και κατσικών και οι καλλιέργειες αμπελιών, σιτηρά, όσπρια, επίσης ελιές και αμυγδαλιές.

Ανήκει στο σχέδιο Λαόνας⁴. Η περιοχή είναι πλούσια σε θρήνους και παραδόσεις όπως και ο γειτονικός Ακάμας.

Χώροι Διαμονής

1. Πανδοχείο Σαπφώ

Το Πανδοχείο "ΣΑΠΦΩ" βρίσκεται στο κέντρο του χωριού Δρούσια, στα όρια

⁴ Σχέδιο Λαόνα: Σκοπεύει στην γενική αναμόρφωση και ενδυνάμωση της ευρύτερης περιοχής με βάση τον παραδοσιακό και φυσικό χαρακτήρα της.

της Χερσονήσου του Ακάμα.

Στη διάρκεια της ιστορίας του το Πανδοχείο πρόσφερε φιλοξενία σε χιλιάδες επισκέπτες, αποτελούσε δε και τον κοινωνικό πυρήνα του χωριού.

Τα επτά άνετα διαμερίσματά του έχουν εξοπλισμό και ανέσεις όπως μπάνιο και αποχωρητήριο, μικρή κουζίνα και κεντρικό σύστημα κλιματισμού και οι φιλοξενούμενοι έχουν δικαίωμα χρήσης της πισίνας.

β) Νικόκλεια

Περίπου 17 χλμ. νοτιοανατολικά της Πόλης Πάφου βρίσκεται το χωριό Νικόκλεια μέσα στην κοιλάδα που διασχίζει ο ποταμός Διάριζος. Η κοιλάδα του Διάριζου αποτελεί ένα πολύ ενδιαφέρον βιότοπο με εκατοντάδες γνωστά και άγνωστα πουλιά καθώς και καλλιέργειες αμπελιών, εσπεριδοειδών, φασολιών, λαχανικών και φιστικιών. Δίπλα από το χωριό δεσπόζει το φράγμα του Ασπρόκρεμμου που προσφέρει ένα εξαιρετικό θέαμα στους επισκέπτες.

Χώροι Διαμονής

1. Ξενοδοχείο Βασιλιάς Νικοκλής

Λίγο έξω από τα Νικόκλεια βρίσκεται το μικρό ξενοδοχείο Βασιλιάς Νικοκλής, ένα αναπαλαιωμένο, πέτρινο οικοδόμημα με παραδοσιακό εξοπλισμό, εξωτερική και εσωτερική αυλή, ταβέρνα και μπαρ.

Σήμερα μετά την προσεγμένη αναπαλαιώσή του προσφέρει μια πρώτης τάξεως επιλογή γι' αυτούς που θέλουν το διαφορετικό στις διακοπές τους.

Το Βασιλιάς Νικοκλής είναι, ακόμα, ένα ιδανικό παρατηρητήριο πουλιών για όσους έχουν τέτοια ενδιαφέροντα. Για ψάρεμα προσφέρεται η λίμνη του Ασπρόκρεμμου.

γ) Κάθικας

Βόρεια της Πόλης Πάφου, σε περίπου 22 χλμ. απόσταση βρίσκεται το ιστορικό χωριό Κάθικας, χτισμένο με πέτρα, στην κορυφή μικρών λόφων. Ο Κάθικας είναι ένα από τα πιο ελκυστικά χώρια της περιοχής, με ξακουστό όνομα για την ποιότητα των σταφυλιών του που είναι και το κύριο προϊόν ασχολίας των κατοίκων.

Χώροι Διαμονής

1. Τα Ανώγια του Μιχάλη

Στο κέντρο του χωριού Κάθικας βρίσκονται Τα Ανώγια του Μιχάλη, ένα υπέροχο κτίσμα που μετρά πάνω από 70 χρόνια. Τα Ανώγια αναπαλαιώθηκαν χωρίς να αλλάξει ο παραδοσιακός τους χαρακτήρας.

Από το ανώι ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει την υπέροχη θέα, το δάσος της Πάφου και τα βουνά του Τροόδους. Κύριο χαρακτηριστικό η παραδοσιακή πέτρα, η μεγάλη καμάρα, η ψάθα στο ταβάνι και η πετρόκτιστη ψησταριά στην αυλή που εκεί θα περάσετε υπέροχες στιγμές με κρασί του Κάθικα (πολύ φημισμένο). Είναι ένα υπέροχο ορμητήριο για την γύρω περιοχή Ακάμας, ποδηλασία, μονοπάτια της φύσης. Ο Κόλπος των Κοραλίων απέχει μόνο 7 χλμ.

Επίσης κοντά στο σπίτι υπάρχουν παραδοσιακές ταβέρνες. Ο επισκέπτης απολαμβάνει την διαμονή του παραδοσιακά.

2. Χελιδόνα

Κοντά στην πλατεία του χωριού με την εκκλησία, τους καφενέδες και τις ταβέρνες βρίσκεται η Χελιδόνα, ένα πετρόχτιστο συγκρότημα τριών διαμερισμάτων του ενός υπνοδωματίου.

Κάθε διαμέρισμα αποτελείται από το καθιστικό με την κουζίνα, το υπνοδωμάτιο και το λουτρό. Ο διάκοσμος της Χελιδόνας είναι παραδοσιακός με παλαιά έπιπλα και διάφορα αντικείμενα μιας άλλης εποχής που φαντάζει ρομαντική πια.

3. Το Σπίτι της Λωξάνδρας

Στο εσωτερικό ο επισκέπτης το πρώτο που θα αντικρίσει είναι η μεγάλη καμάρα που βρίσκεται στο καθιστικό με τζάκι ενώ το οικοδόμημα αποτελείται από δύο διαμερίσματα, κάτω και πάνω, του ενός υπνοδωματίου καθώς και δύο στούντιο.

Στο ανώι το μπαλκόνι προσφέρει μαγικό θέαμα προς τις θάλασσες του Ακάμα. Αφήνοντας τα μάτια του να περιπλανηθούν στον ορίζοντα, ο επισκέπτης θα αισθανθεί μια μοναδική αγαλλίαση, ένα συναίσθημα που θα το έχει μαζί του για πολύ καιρό μετά που θα αφήσει το Σπίτι της Λωξάντρας.

δ) Κρίτου Τέρα

Το χωριό Κρίτου Τέρα είναι μία πανέμορφη όαση χτισμένη με πέτρα που μαγεύει αμέσως τον επισκέπτη με τις ομορφιές του. Η εύφορη γη της περιοχής καθώς και οι ιδιαιτερότητες της φύσης προσελκύουν πολλούς φυσιοδίφες και φυσιολάτρες. Στο παλιό σχολείο δημιουργήθηκε το κέντρο περιβαλλοντικών μελετών της φύσης που ερευνά το πλούσιο φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Ανήκει στο σχέδιο Λαόνα.

Χώροι Διαμονής

1. Μακρυνάρι

Στο κέντρο περίπου του πανέμορφου χωριού βρίσκεται το Μακρυνάρι, μια πετρόχτιστη, παραδοσιακή οικοδομή με κρόδομα.

Το Μακρυνάρι αποτελείται από τρία στούντιο. Η μεγάλη εσωτερική αυλή της οικοδομής, με τον κήπο και τον φούρνο της, δημιουργεί μια ανεξάντλητη πηγή ξεκούρασης και χαλάρωσης καθώς και έναν ιδανικό χώρο για φαγοπότια.

Η αναπαλαίωση της οικοδομής έγινε με πολύ μεράκι και με παραδοσιακές τεχνικές.

2. Το Κονάτζι της Κρίτου

Η πρώτη ματιά στο Κονάτζι της Κρίτου πέφτει στην μεγαλειώδη πλακόστρωτη, εσωτερική αυλή που πραγματικά δημιουργεί ανείπωτα συναισθήματα με την κοιλάδα της Χρυσοχούς να προσφέρει μαγικές θεάσεις.

Το Κονάτζι, που είναι χτισμένο σε ύψωμα εδώ και 200 χρόνια περίπου, αποτελείται από ένα διαμέρισμα του ενός υπνοδωματίου που διαθέτει και τζάκι, και τρία στούντιο.

ε) Πάνω Κάτω Ακουρδάλια

Βορειοανατολικά της Πάφου βρίσκεται το χωριό Κάτω Ακουρδάλια κτισμένο σε ύψωμα, με την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της περιοχής.

Το μικρό γραφικό χωριό μπορεί να μην προσφέρει αξιοθέατα στοιχεία, παρέχει όμως μία εξαιρετική αίσθηση γαλήνης και ηρεμίας. Το φυσικό περιβάλλον του χωριού με την κοιλάδα της Χρυσοχούς από κάτω, είναι πλούσιο σε βλάστηση με αμπέλια, χαρουπιές, αμυγδαλιές, εσπεριδοειδή, σιτηρά και προκαλεί τον επισκέπτη σε μία πρωτόγνωρη περιπέτεια εξερεύνησής του. Ανήκει και αυτό στο σχέδιο Λαόνα.

Χώροι Διαμονής

1. Αμάρακος (Κάτω Ακουρδάλια)

Χτίστηκε στα τέλη του 18ου αιώνα από πέτρα των βουνών της Πάφου και ανακαινίστηκε πλήρως διατηρώντας, χωρίς μετατροπές, την εξωτερική και εσωτερική του αρχιτεκτονική.

Σχεδόν όλος ο εξοπλισμός του είναι καθαρά παραδοσιακός και χειροποίητος.

Στο Αμάρακος ο επισκέπτης θα αισθανθεί από την πρώτη κιόλας στιγμή μέλος του αρχοντικού με τα προνόμια της ζεστής φροντίδας της οικογένειας.

2. Το εξοχικό της Όλγας (Κάτω Ακουρδάλια)

Το Εξοχικό της Όλγας είναι μια υπέροχη κατοικία που γράφει ιστορία 200 χρόνων, κρατώντας την ενέργεια της ίδιας οικογένειας για πολλές γενεές. Μετά την αναστύλωσή της, η οικογένεια την εξόπλισε για να προσφέρει μια διαφορετική νότα στους ντόπιους και ξένους τουρίστες.

Μια από τις καλύτερες εικόνες που μπορεί να έχει ο επισκέπτης είναι να απολαμβάνει ειδικά τις πολύ πρωινές ή αργά απογευματινές ώρες την εξαιρετική θέα της κοιλάδας της Χρυσοχούς.

3. Το σπίτι της Χλόης (Πάνω Ακουρδάλια)

Το σπίτι της Χλόης βρίσκεται στο κέντρο του χωριού, δίπλα από το μουσείο Χλωρίδας και Πανίδας της περιοχής Ακάμα.

Κύριο χαρακτηριστικό του σπιτιού, είναι κτισμένο μέσα στον αμπελώνα που κατά την περίοδο που τα σταφύλια είναι έτοιμα προσφέρει υπέροχο θέαμα.

Διαθέτει μεγάλη αυλή με κληματαριά, ροδιές, ελιές και συκαμιά. Ταβανιού. Το σπίτι μπορεί να φιλοξενήσει από δύο μέχρι έξη άτομα.

στ) Αρόδες

Βορειοανατολικά της Πόλης της Πάφου και σε απόσταση 23χλμ. βρίσκεται το χωριό Αρόδες. Απέχει 7χλμ. από τη θάλασσα και είναι δίπλα από τη χερσόνησο του Ακάμα. Προστατεύεται από τη Green Peace. Στο χωριό σώζονται αρκετά πετρόκτιστα σπίτια, μακρυνάρια, δίχωρα και ανάγια μερικά του περασμένου αιώνα και οι κάτοικοι του χωριού είναι μόνο 70 άτομα.

Οι Αρόδες κατατάσσονται στην κατηγορία των αμπελοχωριών. Καλλιεργούνται επίσης αμυγδαλιές, χαρουπιές και ελιές. Αξιοσημείωτα είναι τα φαράγγια Άβακα της Ειρήνης και του Διόταμου. Ίσως από τα πιο εντυπωσιακά που διαθέτει η Κύπρος.

Χώροι Διαμονής

1. Το Αγροτόπιστο Καρυδιά

Η κατοικία αποτελείται από μεγάλο σαλόνι μαζί με κουζίνα επιπλωμένη και εξοπλισμένη με όλα τα σύγχρονα μέσα, το μεγάλο τζάκι που είναι ένα εξαιρετικό κτίσμα και τρία υπνοδωμάτια.

Το Αγροτόπιστο Καρυδιά είναι ένα υπέροχο σπίτι, ζεστό το χειμώνα και δροσερό το καλοκαίρι.

Το Αγρόκτημα καρυδιά είναι ένα ορμητήριο για την γύρω περιοχή, χερσόνησος του Ακάμα, με μονοπάτια της φύσης. Εκεί γεννά και η χελώνα καρέτα-καρέτα που είναι προστατευμένα από την Green Peace.

ζ) Παναγιά

Βορειοανατολικά της Πάφου, 33χλμ. περίπου βρίσκεται το χωριό Παναγιά, χτισμένο με πέτρα, σε περιοχή με άγριο, βουνίσιο χαρακτήρα, με απότομες πλαγιές. Η μεγαλύτερη έκταση του χωριού καταλαμβάνεται από το καταπράσινο δάσος της Πάφου.

Οι ήσυχoi και φιλόξενοι κάτοικοι του χωριού ασχολούνται με την οινοποιεία, τις καλλιέργειες αμπελιών την κτηνοτροφία και την πτηνοτροφία.

Αξιόλογο ενδιαφέρον παρουσιάζει το Πολιτιστικό κέντρο Μακάριος Γ, το πατρικό σπίτι του Εθνάρχη, η οινοποιεία του χωριού καθώς και τα πανέμορφα φυσικά μονοπάτια του δάσους.

Χώροι Διαμονής

1. Παλάτι του Ξυλάρη

Στην καρδιά του χωριού Παναγιά βρίσκεται ένα υπέροχο, πετρόκτιστο οικοδόμημα.

Το Παλάτι του Ξυλάρη, αποτελείται από τέσσερα διαμερίσματα, ένα από τα οποία είναι μικρογραφία Μυκηναϊκού ανακτόρου που χτίστηκε πριν από 250 περίπου χρόνια, με την πέτρα του βουνού της Παναγιάς. Χαρακτηριστική η εστία του χώρου, το δωμάτιο με το τζάκι που είναι και το καθιστικό, με παραδοσιακό διάκοσμο.

2. Το Σπίτι του Στέλιου

Το Σπίτι του Στέλιου είναι μια πανέμορφη πετρόκτιστη κατοικία στην Παναγιά κοντά στο Μουσείο Μακαρίου ΙΙΙ που χρονολογείται από το 1850.

Η κατοικία αποτελείται από ένα καθιστικό μακρυνάρι με κυρίαρχο στοιχείο το πετρόκτιστο, μεγάλο τζάκι καθώς και ένα υπνοδωμάτιο στο ανώι με μπαλκόνι που βλέπει στο χωριό και στα γύρω βουνά.

Υπέροχη είναι και η πλακόστρωτη αυλή με τα μεγάλα παραδοσιακά πιθάρια και την κλιματαριά.

3. Λιακωτό

Δίπλα στο Μουσείο Μακαρίου ΙΙΙ βρίσκεται το όμορφο πετρόκτιστο Λιακωτό που αποτελείται από ένα διαμέρισμα των δύο υπνοδωματίων και ένα στούντιο στο ανώι της κατοικίας.

Στο κάτω μέρος της κατοικίας δεσπόζει η μεγάλη τραπεζαρία με τζάκι, μπαρ και κουζίνα ενώ η εσωτερική αυλή δημιουργεί μια μοναδική όαση με πανέμορφα λουλούδια, ελιές και το χαρακτηριστικό μεγάλο πιθάρι. Το Λιακωτό διαθέτει και δικό του χώρο πάρκιγκ.

4. Το Αρχοντικό του Μελετίου

Το Αρχοντικό του Μελετίου δίπλα στο Μουσείο Μακαρίου ΙΙΙ στο πανέμορφο χωριό της Παναγιάς, είναι ένα συγκρότημα κατοικιών που μόλις πρόσφατα ανακαινίστηκαν για να μπουν στο πρόγραμμα του Αγροτουρισμού.

Το Αρχοντικό Μελετίου έχει πάνω από 200 χρόνια ζωής. Το συγκρότημα αποτελείται από τέσσερα διαμερίσματα, ένα των δύο υπνοδωματίων και δύο του ενός υπνοδωματίου καθώς και ένα στούντιο με τζάκι.

η) Χούλου

Περίπου 22χλμ.απο την πόλη της Πάφου βρίσκεται η όμορφη Χούλου. Κυριότερη ασχολία των κατοίκων είναι οι καλλιέργειες αμπελιών τα οποία οινοποιούνται ενώ σιτηρά, κουκιά, καπνός, αμυγδαλιές, ελιές, χαρουπιές, εσπεριδοειδή συμπληρώνουν το καλλιεργήσιμο έδαφος της περιοχής.

Χώροι Διαμονής

1. Το σπίτι της Ρήγαινας

Στη γραφική Χούλου βρίσκεται το πέτρινο Σπίτι της Ρήγαινας, ένα παραδοσιακό δείγμα λαϊκής αρχιτεκτονικής 140 χρόνων ζωής, που πρόσφατα ανακαινίστηκε για να συμπεριληφθεί στο αγροτουριστικό πρόγραμμα.

Το σπίτι είναι τριών υπνοδωματίων και είναι κατάλληλο για οικογένειες ή μεγάλες παρέες. Αποτελεί ένα ιδανικό ορμητήριο για όσους θέλουν να εξερευνήσουν τις πολλές φυσικές ομορφιές της περιοχής.

θ) Γουδί

Το Γουδί είναι ένα όμορφο χωριουδάκι χτισμένο με πέτρα σε ένα μικρό ύψωμα. Το περιβάλλον του χωριού είναι πανέμορφο και προσφέρει στον επισκέπτη μοναδικές στιγμές γαλήνης, ενώ παράλληλα αποτελεί και ένα ιδανικό ορμητήριο για εξερεύνηση της γύρω περιοχής.

Χώροι Διαμονής

1. Ο Κωσταρής

Λίγο κάτω από το κέντρο του χωριού βρίσκεται ο Κωσταρής, ένα πετρόκτιστο συγκρότημα τριών ανεξάρτητων παραδοσιακών σπιτιών, ένα διάροφο κι ένα ισόγειο. Ανάμεσά τους η μεγάλη κοινόχρηστη αυλή με τον κήπο της, τον παραδοσιακό φούρνο και το πατητήρι σταφυλιών και, πισίνα για δροσερές στιγμές το καλοκαίρι.

Η αναπαλαίωση των σπιτιών έγινε με παραδοσιακές μεθόδους, ο δε εξοπλισμός παραπέμπει στον παλιό κυπριακό χαρακτήρα των σπιτιών.

2. Το Σπίτι του Σπανού

Το Σπίτι του Σπανού στο Γουδί έχει κάτι το ιδιαίτερο συγκριτικά με τα υπόλοιπα και αυτό γιατί το αναπαλαιωμένο σπίτι είναι μέσα σε περβόλι από πορτοκαλιές με την ωραία πισίνα να αντανακλούν μέσα στο νερό. Όλα τα σπίτια μοιράζονται την πισίνα και κάθε ένας μπορεί να κόψει πορτοκάλια σαν να είναι στο σπίτι του.

2.5 Χωριά ανάπτυξης Αγροτουρισμού στην Λάρνακα

α) Τόχνη

Στο Νοτιοδυτικό άκρο της επαρχίας της Λάρνακας σε απόσταση 20χλμ, βρίσκεται η Τόχνη, ένα μικρό γραφικό, πέτρινο χωριό, χτισμένο αμφιθεατρικά σε δύο πλαγιές που τις χωρίζει μικρός ποταμός.

Η φυσιογνωμία του χωριού έχει παραμείνει παραδοσιακή, μία αίσθηση που διαφαίνεται με το πρώτο κοίταγμα και επαυξάνεται με μία βόλτα στα μικρά σοκάκια με τα πέτρινα σπίτια, τις εσωτερικές αυλές και τους μπαξέδες.

Χώροι Διαμονής

1. Άννα (Cyprus Villages Traditional Houses Rental Ltd)

Το Cyprus Villages είναι ένα συγκρότημα παραδοσιακών καταλυμάτων, με ιδιαίτερα στοιχεία το καθένα, που βρίσκονται σε διάφορα σημεία μέσα στο χωριό Τόχνη.

Η αναπαλαίωσή τους δεν έχει επηρεάσει καθόλου την παραδοσιακή τους ταυτότητα που επιβάλλεται με τα βασικά της υλικά, την πέτρα και το ξύλο, αλλά και παλιά αντικείμενα και έργα τέχνης.

Δίπλα στην εκκλησία του χωριού βρίσκεται το γραφείο του συγκροτήματος που μπορεί να εφοδιάσει τους επισκέπτες με πληροφορίες και υλικό για να αξιοποιήσουν το χρόνο τους δημιουργικά με δραστηριότητες όπως: κολύμπι στην κοντινή παραλία της

Ακτής του Κυβερνήτη, ψάρεμα, περπάτημα σε φυσικά μονοπάτια, μάζεμα ελιών, πορτοκαλιών, παρουσία στην παραδοσιακή παραγωγή του λαδιού και του χαλουμιού, ποδηλασία, μαθήματα παραδοσιακής μαγειρικής και άλλες τέτοιες ασχολίες που προκύπτουν από την καθημερινότητα της ζωής του αγρού.

2. Δανάη

Στο πιο ψηλό σημείο του χωριού βρίσκεται η Δανάη, ένα υπέροχο πετρόχτιστο συγκρότημα ανεξάρτητων σπιτιών.

Η διαμονή σ' ένα από τα αναπαλαιωμένα, παραδοσιακά σπίτια της Δανάης σε συνδυασμό με την πληθώρα αξιοθέατων και τόπων αναψυχής (σε πολύ κοντινές αποστάσεις) που ο επισκέπτης μπορεί να επισκεφθεί, αποτελούν εγγύηση στο να περάσει στιγμές αξέχαστες.

3. Το πετρόχτιστο της κυρ Αγγέλας

Στο κέντρο του χωριού βρίσκεται Το Πετρόχτιστο της κυρ Αγγέλας, μία υπέροχη οικοδομή με ιστορία πάνω από 100 χρόνια. Μόλις μπει ο επισκέπτης θα αντικρίσει τη μεγάλη εσωτερική αυλή με τις κληματαριές, τις λεμονιές, τις ροδιές και τις συκιές.

Τα σπίτια είναι αναπαλαιωμένα, με σαλόνι και κουζίνα το καθένα. Τα μπαλκόνια τους προσφέρουν υπέροχη θέα στην αυλή και σε μέρος του χωριού.

4. Το σπίτι του Βασιλόπουλου

Το Σπίτι του Βασιλόπουλου βρίσκεται στην ανατολική πλαγιά του χωριού Τόχνης και είναι μέρος της αμφιθεατρικής πλαγιάς που τις χωρίζει μικρός ποταμός.

Η μεγάλη πλακόστρωτη αυλή με την Λαϊκή Αρχιτεκτονική που διατηρεί εδώ και 300 χρόνια κάνει τα σπίτια της οικογένειας Βασιλόπουλου ένα από τα πιο αξιόλογα του χωριού (τα ανώγια κτίστηκαν το 1902). Το συγκρότημα αποτελείται από 3 δωμάτια του ενός υπνοδωματίου και 5 στούντιο, όλα τα δωμάτια έχουν το δικό τους μπάνιο, κουζίνα, αποχωρητήριο και έχουν πρόσβαση στην αυλή με την κληματαριά, λεμονιά.

5. Το σπίτι του Σωκράτη

Το Σπίτι του Σωκράτη κτίστηκε στο τέλος του 19ου αιώνα και αναπαλαιώθηκε με όλες τις ανέσεις που μπορεί να έχει ένα σύγχρονο παραδοσιακό ξενοδοχείο που παρέχει και υπηρεσίες παραδοσιακού εστιατορίου (ταβέρνα).

Η πανοραμική θέα του Σωκράτη προς την ανατολική πλαγιά της Τόχνης είναι κάτι φαντασμαγορικό αφού στα βόρεια προβάλλει η εκκλησία του Αγίου Κωνσταντίνου και Ελένης που είναι μια από τις παλαιότερες εκκλησίες του νησιού.

6. Βασιλικός No 1 (Cyprus Villages Traditional Houses Rental Ltd)

7. Βασιλικός No 2. (Cyprus Villages Traditional Houses Rental Ltd)

8. Μέσπιλο No 1 (Cyprus Villages Traditional Houses Rental Ltd)

9. Μέσπιλο No 2. (Cyprus Villages Traditional Houses Rental Ltd)

β) Βάβλα

Στα δυτικά της επαρχίας Λάρνακας είναι χτισμένη η Βάβλα, ένα παραδοσιακό μικρό χωριό που διατηρεί σε αρκετό βαθμό τη λαϊκή αρχιτεκτονική του.

Αξιόλογο για τον επισκέπτη το μοναστήρι του Αγίου Μηνά κοντά στο χωριό, οι βόλτες σε φυσικά μονοπάτια της περιοχής, ο νεολιθικός οικισμός της Χοιροκιτίας καθώς και οι κοντινές ακρογιαλιές.

Χώροι Διαμονής

1. Το Σπίτι Παπαδόπουλου

Μπαίνοντας στο χωριό από τα όμορφα λιθόστρωτα δρομάκια βρίσκεται το Σπίτι Παπαδοπούλου, ένα υπέροχο πέτρινο σπίτι με ανώι, με ιστορία πάνω από 200 χρόνια που είναι χαραγμένη σε κάθε γωνιά του με αυθεντικά παλιά αντικείμενα του αγρού.

Όλος ο διάκοσμος, τα έπιπλα και τα κρεβάτια είναι παραδοσιακά προκαλώντας μια μοναδική αίσθηση στον επισκέπτη.

γ) Καλαβασός

Τρία χιλιόμετρα δυτικά της Τόχνης βρίσκεται η Καλαβασός, ένα εξίσου γραφικό χωριό, μεγαλύτερο σε μέγεθος, χτισμένο πάνω σε ύψωμα

Οι άνθρωποι της Καλαβασού διατηρούν ακόμα πολλές από τις παραδόσεις και τις συνήθειές τους κάτι που φαίνεται αμέσως στον επισκέπτη. Λίγο έξω από το χωριό βρίσκεται το φράγμα της Καλαβασού μ' ένα απίστευτα γαλήνιο περιβάλλον, ενώ φημισμένο είναι και το μεταλλείο του χωριού που σήμερα είναι ανενεργό.

Χώροι Διαμονής

1. Το Σπίτι του Κοντογιάννη

Κοντά στην πλατεία του χωριού, με τους καφενέδες και την εκκλησία, βρίσκεται το Σπίτι του Κοντογιάννη. Παραδοσιακό πέτρινο συγκρότημα της οικογένειας Κοντογιάννη, κτίστηκε 1850, έχει δύο διαμερίσματα στο ισόγειο, δύο διαμερίσματα ανώγεια και πανέμορφη εσωτερική αυλή. Η νοικοκυρά του σπιτιού θα φροντίξει να μη λείπει τίποτα στους επισκέπτες.

2. Στράτος

Κοντά στο κέντρο της πλατείας του χωριού Καλαβασός βρίσκεται το σπίτι του Στράτου. Ο επισκέπτης περνά την λιθόστρωτη πλατεία προς τα στενά δρομάκια.

Το σπίτι έχει δύο μεγάλα δωμάτια. Το κάθε ένα εξοπλισμένο με μπάνιο, κουζίνα και αεριστήρες οροφής. Το δωμάτιο μπορεί να φιλοξενεί μέχρι και τέσσερα άτομα.

3. Τάκης (Cyprus Villages Traditional Houses Rental Ltd)

Το Cyprus Villages είναι υπεύθυνο εκτός από τα καταλύματα στην Τόχνη και για μια σειρά αναπαλαιωμένων σπιτιών στην Καλαβασό με την ίδια φιλοσοφία της διατήρησης της παλιάς εξωτερικής και εσωτερικής αρχιτεκτονικής. Παλιές φωτογραφίες με πρόσωπα του χωριού και έργα τέχνης κοσμούν τους τείχους ενώ παραδοσιακά αντικείμενα στολίζουν τους χώρους. Κι εδώ οι επισκέπτες θα μείνουν έκθαμβοι από τη μεγαλειώδη ατμόσφαιρα που δημιουργούν αυτά τα σπίτια με τις εσωτερικές τους αυλές γεμάτες αμπέλια και λουλούδια. (βλ. Cyprus Villages, Τόχνη)

4. Τάκης Β (Cyprus Villages Traditional Houses Rental Ltd)

5. Σωφρόνης (Cyprus Villages Traditional Houses Rental Ltd)

6. Τέντα (Cyprus Villages Traditional Houses Rental Ltd)

δ) Σκαρίνου

Η προνομιακή θέση του χωριού με τα πετρόκτιστα σπιτάκια αρμονικά απλωμένα στις πλαγιές ενός λόφου, προσφέρει μια υπέροχη θέα προς την καταπράσινη κοιλάδα του Αγίου Θεοδώρου.

Με άνεση και ευκολία ο επισκέπτης μπορεί να εξερευνήσει όλο το νησί, αλλά και την γύρω περιοχή που συνδυάζει σε κοντινές αποστάσεις μοναδικές αρχαιότητες, ξακουστά μοναστήρια, αλλά και τις ομορφιές της θάλασσας, του βουνού και της γραφικής κυπριακής υπαίθρου.

Χώροι Διαμονής

1. Το Σπίτι του Κοσμά

Στο ύψωμα, πίσω από την εκκλησία του χωριού, δεσπόζει το εντυπωσιακό πατρικό σπίτι της οικογένειας Κοσμά. Αναπαλαιωμένο με περισσή φροντίδα και μαεστρία, στέκει αγέρωχο, σιωπηλός μάρτυρας μιας όμορφης εποχής που γεμίζει όλους με νοσταλγία και αλησμόνητες αναμνήσεις. Τα δωμάτια του χθες, "το παλάτι, οι τσάμπρες, το ανώι, το ανωούι και τα σώσπιτα", προσεχτικά αναπαλαιωμένα γύρω από μια ηλιόλουστη εσωτερική αυλή προσφέρουν σύγχρονες ανέσεις μέσα σε ένα παραδοσιακό περιβάλλον που θυμίζει άλλες εποχές. Το μικρό, ήσυχο και φιλόξενο χωριό της Σκαρίνου, εγγυάται μια ήρεμη και ξέγνοιαστη διαμονή.

2.6 Χωριά ανάπτυξης Αγροτουρισμού στην Λεμεσό

α) Επισκοπή

Δυτικά της Λεμεσού και σε απόσταση 14χλμ. βρίσκεται η Επισκοπή χτισμένη κοντά στον ποταμό Κούρη, ένα χωριό με πλούσια γεωργία και κτηνοτροφία, αλλά και εμφανείς ρίζες ζωής από την αρχαιότητα.

Χώροι Διαμονής

1. Το Σπίτι του Αντώνη

Στο κέντρο του χωριού βρίσκεται το διάφορο Σπίτι του Αντώνη ένα από τα πιο παλιά πέτρινα σπίτια του χωριού.

Το σπίτι διατηρεί τον αρχικό του παραδοσιακό χαρακτήρα που πραγματικά εντυπωσιάζει τον επισκέπτη.

β) Σαϊττάς

Βορειοδυτικά της Λεμεσού, σε απόσταση 33 χλμ. βρίσκεται ο οικισμός Σαϊττάς, χτισμένος σε μια πανέμορφη βουνίσια τοποθεσία κοντά στην όχθη του παραπόταμου Αμιάντου.

Ο Σαϊττάς σήμερα είναι ένας μικρός οικισμός που προσφέρεται κυρίως σαν βάση για τους φυσιολάτρες που θέλουν να χαρούν τα εξαιρετικά φυσιογραφικά χαρακτηριστικά των βουνών και δασών του Τροόδους καθώς και τα γραφικά χωριά της περιοχής.

Χώροι Διαμονής

1. Οκέλλα

Στο δρόμο Σαϊττά - Κάτω Αμιάντου βρίσκεται το μικρό ξενοδοχείο Οκέλλα, ένα διάφορο, παραδοσιακό οικοδόμημα από πέτρα που έχει πλήρως αναπαλαιωθεί.

Σήμερα, κρατώντας τον παραδοσιακό του χαρακτήρα προσφέρει μια ιδανική αφετηρία και κατάληξη στους φυσιολάτρες, τους ορειβάτες, τους χιονοδρόμους και όσους γενικά θέλουν να χαρούν με τον καλύτερο τρόπο τη μαγεία της φύσης.

γ) Άρσος

Χωριό της επαρχίας Λεμεσού με ιδιαίτερη γοητεία στην αρχιτεκτονική του που διατηρεί σε μεγάλο βαθμό τον λαϊκό της χαρακτήρα με κύριο υλικό την άψογα πελεκητή ασβεστόπετρα. Το αρσιώτικο κρασί από τα αρχαία χρόνια θεωρείται από τα καλύτερα του νησιού, μια φήμη που ισχύει και σήμερα προσδίδοντας τη βασική ασχολία του χωριού.

Χώροι Διαμονής

1. Μούστος

Στο μαγευτικό Άρσος βρίσκεται και ο Μούστος, ένα υπέροχο, διάφορο πετρόχτιστο συγκρότημα με δύο διαμερίσματα των δύο υπνοδωματίων με μεγάλους πετρόχτιστους χώρους και εσωτερική αυλή.

Χαρακτηριστικό το σαλόνι με τις μεγάλες ξύλινες μπάρες και τη μεγάλη καμάρα και το τζάκι καθώς και ο κοινόχρηστος μουσειακός χώρος που λειτουργεί και σαν αίθουσα διαφόρων εκδηλώσεων με όλο τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό. Εκεί έγινε και η

παρουσίαση της Ευρωπαϊκής Μέρας Πολιτισμού και απονεμήθηκε και η ανάλογη σημαία

2. Το Σπίτι της Ντίας

Στην είσοδο του χωριού βρίσκεται Το Σπίτι της Ντίας που κτίστηκε πριν από 100 περίπου χρόνια. Οι δύο μεγάλες επιβλητικές καμάρες του σπιτιού το καθιστούν ένα από τα πιο όμορφα σπίτια του χωριού.

Αποτελείται από καθιστικό, κουζίνα τραπεζαρία και δύο υπνοδωμάτια στο πάνω μέρος με μεγάλο μπαλκόνι που ενώνεται με την αυλή.

3. Οικία Κορνάρο

Η Οικία Κορνάρο χρονολογείται από το 18ο αιώνα και αφού πέρασε μια ολόκληρη ιστορία, μετατράπηκε σήμερα σε ένα ανανεωμένο οικοδόμημα με τέσσερα ανεξάρτητα διαμερίσματα.

Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό στοιχείο της Οικίας Κορνάρο είναι οι αυθεντικές κυπριακές αντίκες που κοσμούν τους χώρους.

Στην Οικία Κορνάρο ο επισκέπτης μπορεί να βρει ένα ιδανικό ορμητήριο για απολαυστικές πεζοπορίες στις βουνοπλαγιές και την υπέροχη κοιλάδα γύρω από το χωριό.

δ) Κοιλάνι

Κύρια χαρακτηριστικά του χωριού, τα στενά δρομάκια και στα σπίτια συναντάς μεγάλα πιθάρια και πατητήρια για την παραγωγή του κρασιού.

Στην περιοχή καλλιεργούνται αμπέλια, φρουτόδεντρα, μηλιές, αχλαδιές, δαμασκηγιές, ελιές λίγα εσπεριδοειδή και αμυγδαλιές.

Χώροι Διαμονής

1. Μαυρίκιος

Κύριο χαρακτηριστικό η μεγάλη αυλή με την κληματαριά και οι μεγάλοι χώροι στο εσωτερικό πετρόκτιστο σπίτι, που διαθέτει δύο διαμερίσματα του ενός υπνοδωματίου και μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι και έξι άτομα.

ε) Αψιού

Στην επαρχία, Λεμεσού, νότια του δάσους Λεμεσού, βρίσκεται η Αψιού, ένα μικρό χωριουδάκι.

Ακόμα και σήμερα στο χωριό καλλιεργούνται ποικιλίες αμπελιών που οινοποιούνται ενώ ευδοκίμουν και ελιές, χαρουπιές, αμυγδαλιές και σιτηρά.

Ο επισκέπτης θα βρει στην Αψιού ένα ιδανικό μέρος για ουσιαστική ξεκούραση, γαλήνη και αρκετές φυσικές ομορφιές που μπορεί να περιπλανηθεί.

Χώροι Διαμονής

1. Μπλε (Το εξοχικό της Αψιού)

Το Εξοχικό της Αψιού είναι μια υπέροχη πετρόκτιση κατοικία του 1812 που έχει ανακαινιστεί πλήρως για να εξυπηρετεί όλες τις ανάγκες μιας άνετης και γαλήνιας διαμονής.

Το Εξοχικό αποτελείται από ένα μεγάλο καθιστικό με κτιστό καναπέ και παραδοσιακό διάκοσμο.

στ) Βάσα Κελακίου

19χλμ. βορειοανατολικά της Λεμεσού βρίσκεται το χωριό Βάσα Κελακίου. Μπαίνοντας κάποιος στο χωριό θα δει σπίτια Λαϊκής Αρχιτεκτονικής που για καλή τύχη του χωριού αλλά και της παράδοσης άρχισαν να αναπαλαιώνονται προσφέροντας έτσι όλες τις ανέσεις ενός σύγχρονου σπιτιού χωρίς να χάσουν από την αρχική τους εικόνα.

Χώροι Διαμονής

1. Το Πλιθαρένιο

Στην είσοδο του χωριού Βάσα το πρώτο σπίτι που θα συναντήσεις είναι Το Πλιθαρένιο. Είναι ένα δείγμα Λαϊκής Αρχιτεκτονικής, ισόγειο και ανώγιο με μεγάλη καμάρα και πλακόστρωτη αυλή.

Χαρακτηριστικό του σπιτιού είναι ο συνδυασμός πλιθαριού με την πέτρα καθώς επίσης και η μεγάλη αυλή στο πίσω μέρος του σπιτιού που έχει κληματαριά, μεσπηλιά, μανταρινιά. Ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει την μεγάλη αυλή και να γευτεί τα φρούτα εποχής από την αυλής χωρίς καμιά επιβάρυνση.

ζ) Ανώγυρα

Η Ανώγυρα είναι ένα μικρό αλλά εντυπωσιακό χωριουδάκι που βρίσκεται μεταξύ των δύο πόλεων Λεμεσού και Πάφου.

Κύριο χαρακτηριστικό η μεγάλη πλακόστρωτη πλατεία του χωριού με τους καφενέδες, τα παραδοσιακά αντικείμενα και τις ταβέρνες. Στο χωριό υπάρχει και μεγάλο οικογενειακό οινοποιείο που αξίζει στον κάθε ένα να το επισκεφθεί και να δοκιμάσει το παραδοσιακό κρασί που είναι υπέροχο.

Χώροι Διαμονής

1. Αγροτόσπιτο Μαρίας και Νικόλα

Το Σπίτι του Νικόλα και της Μαρίας βρίσκεται στο κέντρο του χωριού. Είναι ένα παραδοσιακό πετρόκτιστο σπίτι που μετρά πάνω από 300 χρόνια ζωής. Ανακαινίστηκε διατηρώντας τον παραδοσιακό του χαρακτήρα προσαρμοσμένο για τις σύγχρονες ανάγκες.

Το σπίτι αποτελείται από 6 στούπιος, 1 μακρινάρι και 1 μεγάλο παραδοσιακό σπίτι (παλάτι).

2.7 Χωριά ανάπτυξης Αγροτουρισμού στην Λευκωσία

α) Κακοπετριά

Η Κακοπετριά βρίσκεται χτισμένη στην ανατολική όχθη του ποταμού Καρκώτη και αποτελεί ένα από τα πιο ωραία τουριστικά θέρετρα του νησιού. Το χωριό απλώνεται στην κοιλάδα Καρκώτη, με τον καινούργιο οικισμό στα δεξιά της και τον παλιό στα αριστερά.

Η παλιά Κακοπετριά, που έχει κηρυχθεί σε αρχαίο μνημείο, συγκεντρώνει μεγάλο ενδιαφέρον αφού εκεί επιβάλλεται η παραδοσιακή κυπριακή αρχιτεκτονική στα σπίτια, που έχουν σχεδόν όλα ανώγι και ξύλινο μπαλκόνι, ενώ στα στενά πέτρινα δρομάκια το περπάτημα είναι μια απόλαυση.

Χώροι Διαμονής

1. Πανδοχείο Λήνος

Το Πανδοχείο Λήνος στην παλιά Κακοπετριά είναι ένα σύμπλεγμα παλιών σπιτιών που έχουν αναπαλαιωθεί και διαμορφωθεί για να προσφέρει ένα υπέροχο σπιτίσιο περιβάλλον. Λαϊκή αρχιτεκτονική, παραδοσιακή ζεστασιά, όλες οι σύγχρονες ανέσεις και η φιλοξενία των ιδιοκτητών σίγουρα θα σας συγκινήσουν.

β) Λυθροδόνας

Ο Λυθροδόνας βρίσκεται στην επαρχία Λευκωσίας. Το χωριό αυτό είναι ξακουστό για τις σημαντικές ελαιοκαλλιέργειες που προορίζονται κυρίως για ελαιοπαραγωγή.

Το τοπίο είναι πλούσιο σε άγρια βλάστηση, ενώ πλούσιες είναι και οι καλλιέργειες εσπεριδοειδών, αμπελιών, διαφόρων φρούτοδεντρών, όσπριων, λαχανικών, καρυδιών και σιτηρών.

Χώροι Διαμονής

1. Αυλή Γιωργαλλίδα

Στον παραδοσιακό πυρήνα του Λυθροδόνα βρίσκεται η Αυλή Γιωργαλλίδα, ένα εξαιρετικό δείγμα λαϊκής αρχιτεκτονικής που αποτελείται από τρεις παλιές πλίνθινες οικοδομές με ξύλινες στέγες και κεραμίδια, που ενοποιήθηκαν μετά την ανακαίνισή τους.

Το όλο οικοδόμημα λόγω του αξιόλογου παραδοσιακού του χαρακτήρα κηρύχθηκε διατηρητέο και η συντήρησή του έγινε με τις παραδοσιακές τεχνικές και υλικά.

γ) Τσακίστρα

Το χωριό Τσακίστρα βρίσκεται νοτιοδυτικά της Λευκωσίας. Η μεγαλύτερη γεωγραφική έκταση του χωριού καλύπτεται από το πλούσιο δάσος της Πάφου, ένα στοιχείο που δίνει στη Τσακίστρα μια μεγάλη φυσική αίγλη με πεύκα, θυμαριές και πολλά είδη θάμνων και δέντρων. Η Τσακίστρα αποτελεί μια μοναδική πηγή αληθινής επαφής με τη μαγεία της φύσης.

Χώροι Διαμονής

1. Το σπίτι της Χριστίνας

Το Σπίτι της Χριστίνας είναι μια ωραία ισόγεια κατοικία. Στο σπίτι της Χριστίνας ο επισκέπτης θα περάσει ανεπανάληπτες στιγμές με ουσιαστική επαφή με τη φύση και περίπατους στα πολλά και όμορφα μονοπάτια της φύσης.

δ) Πολύστυπος

Ο Πολύστυπος είναι χτισμένος σε μια βουνοπλαγιά και σε ένα τοπίο που διαμελίζεται από μικρούς παραπόταμους. Η περιοχή έχει πολύ πλούσια βλάστηση. Το βουνίσιο κλίμα του είναι μια ιδανική συνθήκη για τους επισκέπτες που ψάχνουν καθαρό και αναζωογονητικό περιβάλλον.

Χώροι Διαμονής

1. Το Σπίτι της Ευρυδίκης

Στον γραφικό Πολύστυπο βρίσκεται το ξεχωριστό πετρόχτιστο διάροφο Σπίτι της Ευρυδίκης που αποτελείται από δύο κατοικίες των δύο υπνοδωματίων. Χαρακτηριστικά σημεία αναφοράς του οικοδομήματος τα μεγάλα μπαλκόνια του ανωγιού που προσφέρουν καταπληκτική θέα στα βουνά, καθώς και ο μεγάλος ηλιακός που είναι ιδανικός χώρος για συναναστροφές αλλά και περισυλλογή.

ε) Καλοπαναγιώτης

Ο Καλοπαναγιώτης είναι ένα χωριό χτισμένο μέσα στο πράσινο. Το θαυμάσιο φυσικό περιβάλλον του χωριού με τα δάση, με τις πολλές πηγές, κάποιες από τις οποίες είναι ιαματικές, το εντυπωσιακό ορεινό ανάγλυφο της περιοχής, ο παραδοσιακός του χαρακτήρας είναι στοιχεία που έκαναν τον Καλοπαναγιώτη πόλο έλξης πολλών επισκεπτών κάθε χρόνο.

Χώροι Διαμονής

1. Το Κατώι

Κοντά στο κέντρο του χωριού βρίσκεται Το Κατώι, ένα ανισόπεδο πετρόχτιστο οικοδόμημα χτισμένο πάνω σε απότομη πλαγιά, με το κεντρικό του σπίτι να έχει ιστορία πάνω από 300 χρόνια.

2. Το Σπίτι της Πολυξένης

Μπαίνοντας στο χωριό Καλοπαναγιώτης ένα από τα πρώτα σπίτια που συναντάς είναι αυτό της κυρίας Πολυξένης με την μεγάλη πλακόστρωτη αυλή με θέα προς τον φράκτη.

Η διαμονή του επισκέπτη στο σπίτι της Πολυξένης θα του δώσει την ευκαιρία να περάσετε ανεπανάληπτες στιγμές κάτω από την ατμόσφαιρα ενός παραδοσιακού αναπαλαιωμένου σπιτιού με θέα κάθετα προς τον φράκτη και την κοιλάδα της Μαραθάσσας με εξαιρετικό τοπίο.

στ) Ασκάς

Το χωριό Ασκάς βρίσκεται νοτιοδυτικά της Λευκωσίας, πάνω από την θάλασσα.. Κύρια χαρακτηριστικά τα ψηλά απότομα βουνά που διαμέσου διαπερνά ο ποταμός Ασκάς με βαθιές κοιλάδες και ρεματιές.

Τα στενά λιθόστρωτα δρομάκια του παλαιού χωριού εντυπωσιάζουν με τον τρόπο που είναι κτισμένα. Μέσα στα σπίτια βρίσκονται πολλά μικρά και μεγάλα πιθάρια που μαρτυρούν την μεγάλη ποσότητα κρασιών που παρασκευάζονταν στα παλιά χρόνια.

Χώροι Διαμονής

1. Το Σπίτι της Ευγένιας

Το Σπίτι της Ευγένιας βρίσκεται στα στενά λιθόστρωτα σοκάκια του παλαιού χωριού. Είναι ένα αναπαλαιωμένο αρχοντικό με 4 ευρύχωρα στούντιο. Το σπίτι είναι ανώι και κατώι, με πλάκες παραδοσιακές στο πάτωμα και καλάμια στο ταβάνι. Τα μπαλκόνια του σπιτιού είναι υπέροχα αφού από εκεί μπορείς να απολαύσεις τις απότομες βουνοκορφές και το χωριό του Ασκά.

Το σπίτι είναι ένα ορμητήριο για την γύρω περιοχή της Πιτσιλιάς που με τα ωραία τοπία και την Λαϊκή Αρχιτεκτονική αξίζει να τα επισκεφτείτε.

2.8 Ποσοστά Πληρότητας Αγροτουρισμού στην Κύπρο

Η μέση ετήσια πληρότητα των αγροτουριστικών καταλυμάτων στην Κύπρο κυμαίνεται γύρω στο **25%**, ενώ η αντίστοιχη πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων που βρίσκονται στα ορεινά θέρετρα δεν υπερβαίνει το **28%**.

Στα πλαίσια του προγράμματος του ΚΟΤ για τον αγροτουρισμό έχουν δημιουργηθεί **65 αγροτουριστικά καταλύματα** που βρίσκονται σε **30 χωριά** της υπαίθρου και διαθέτουν **625 κλίνες**, όμως η απόδοση τους έχει κριθεί αρκετά χαμηλή.

2.9 Ενέργειες για αύξηση της πληρότητας των Αγροτουριστικών Καταλυμάτων

Ο στόχος προτεραιότητας θα πρέπει να είναι η **ενίσχυση των υφιστάμενων καταλυμάτων**, ώστε να εξασφαλίσουν ψηλότερες πληρότητες και καλύτερη αποδοτικότητα, όπως επίσης και η **ανάδειξη της ταυτότητας και η διαφύλαξη της**

αυθεντικότητας της υπαίθρου και των χωριών της Κύπρου. Επομένως, τα άμεσα βήματα και οι ενέργειες πρέπει να στραφούν προς τη δημιουργία εμπλουτιστικών δραστηριοτήτων και δυνατών προσελκυστικών στοιχείων, με επίκεντρο τον πολιτισμό και τη φύση, όπως προϊόντα διατροφής, περιβάλλοντικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, εργαστηρίων, παραδοσιακών και αγροτικών προϊόντων, τεχνών, τοπικών θεματικών μουσείων, θεματικών διαδρομών κλπ. Ο υπουργός Τουρισμού ανέφερε ότι η κατάσκευή νέων τουριστικών καταλυμάτων στην ύπαιθρο δεν απαγορεύεται. Όμως, η ανέγερση νέων κτιρίων σε σχέση με την αποκατάσταση διατηρητέων / παραδοσιακών οικοδομών για τουριστική χρήση δεν ενισχύεται οικονομικά, διότι κάτι τέτοιο θα ωθήσει τους επενδυτές προς την κατεύθυνση του "νέου", λόγω και χαμηλότερου κόστους, με αποτέλεσμα, αφενός οι οικοδομές με αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον και χαρακτήρα να αφεθούν στη φθορά του χρόνου και να χαθούν και αφετέρου νέα κτίρια να διεισδύσουν στην ύπαιθρο, αλλοιώνοντας τελικά ακριβώς εκείνο το στοιχείο που θα προσελκύσει τους περιηγητές.

2.10 Η σημασία του Αγροτουρισμού για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η ανάπτυξη του αγροτουρισμού αποτελεί κεντρική κατευθυντήρια πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Χωρίς να μειώνεται το φαινόμενο της αστυφίας, διαφαίνονται ισχυρές αντίρροπες τάσεις, από νέους, κυρίως, ανθρώπους, οι οποίοι αναζητούν την ποιότητα ζωής της υπαίθρου αλλά, παράλληλα, και λύση στο πρόβλημα της απασχόλησης. Η ύπαιθρος είναι ανταγωνιστική και αποτελεί μια από τις μεγάλες δεξαμενές της χώρας, αντίδοτο στους κινδύνους ερήμωσης της περιφέρειας και συρρίκνωσης του αγροτικού εισοδήματος.

Στην Ιταλία και την Αυστρία, παρατηρήθηκε ότι σε περιοχές με εντατική γεωργία καταγράφονται λιγότερα αγροκτήματα διακοπών, ενώ, σε ορεινές περιοχές, υψηλό ποσοστό αγροκτημάτων διακοπών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

3.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Επαγγελματικού Τουρισμού

Ραγδαία αναπτυσσόμενος, ο Επαγγελματικός τουρισμός αποτελεί ίσως τη σημαντικότερη μορφή τουρισμού, αν και επίσημα, συγκριτικά στοιχεία για τον τομέα αυτό από τις υποκατηγορίες του δεν υπάρχουν. Υπολογίζεται ότι ένας πολύ μεγάλος αριθμός των ταξιδιωτικών μετακινήσεων, που ενδεχομένως να ξεπερνά και το 25% τουλάχιστον στην Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική γίνεται για επαγγελματικούς λόγους. Για ένα στέλεχος συχνά είναι προτιμότερο να ταξιδέψει επί τόπου και να αντιμετωπίσει το πρόβλημα, παρά να βασιστεί στη γραπτή ή τηλεφωνική κλπ επικοινωνία με τους συνεργάτες του. Οι λόγοι που τον οδηγούν στην απόφαση αυτή είναι:

- Για να συνεργαστεί με στέλεχη υποκαταστημάτων θυγατρικών εταιρειών, με τους αντιπροσώπους ή πελάτες
- Για να συμμετέχει σε συνέδρια, σε σεμινάρια, σε διασκέψεις ή για να επισκεφτεί κλαδικές εκθέσεις
- Για να προωθήσουν προϊόντα εφόσον είναι στέλεχη επιχειρήσεων

Παράγοντες όπως η διεθνοποίηση της οικονομίας, η ανάπτυξη των μεταφορών και η εξέλιξη της τεχνολογίας συνέβαλαν αποφασιστικά στην άνθηση του επαγγελματικού τουρισμού, ο οποίος εξακολουθεί να παρουσιάζει τεράστια περιθώρια ανάπτυξης. Η διεθνής επαγγελματική μετακίνηση υπολογίζεται ότι αυξάνει με ρυθμούς άνω του 10% το χρόνο. Το γεγονός αυτό είχε σαν συνέπεια, να αφυπνιστεί το ενδιαφέρον των κρατικών φορέων και των ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Στις μέρες μας έχει αρχίσει ένας ανταγωνισμός εθνικών κυβερνήσεων, ταξιδιωτικών γραφείων, αεροπορικών εταιρειών, ξενοδοχείων, όπως και γραφείων ενοικίασως αυτοκινήτων, τεχνολογικού εξοπλισμού και άλλων επιχειρησιακών δραστηριοτήτων για την απόσπαση όσο το δυνατό μεγαλύτερου κομματιού από την πίτα της επαγγελματικής τουριστικής αγοράς.

Με τον όρο επαγγελματικός τουρισμός εννοείται η κάθε ταξιδιωτική μετακίνηση που πραγματοποιείται εξαιτίας επαγγελματικών λόγων. Στο πλαίσιο αυτό διακρίνονται ως κυριότερες υποκατηγορίες, ο τουρισμός για παρακολούθηση συνεδρίων και εκθέσεων, τα ταξίδια κινήτρων, η παρακολούθηση σεμιναρίων ή άλλων επιμορφωτικών προγραμμάτων και τα ταξίδια για επαγγελματικές επαφές, συναντήσεις κλπ.

α) Συνεδριακός – Εκθεσιακός Τουρισμός

Ο Συνεδριακός – Εκθεσιακός Τουρισμός είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη μορφή κατά τα τελευταία χρόνια. Αφορά ειδικές ομάδες (επιχειρηματίες, επιστήμονες, στέλεχη επιχειρήσεων) που κατοικούν σε ανεπτυγμένες χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής.

Πρόκειται για μορφή τουρισμού που συγκεντρώνει διεθνώς μεγάλο ενδιαφέρον, διότι πρόκειται για μία συναλλαγματοφόρα μορφή, αφού σε αυτόν μετέχουν κατά κανόνα άτομα υψηλού εισοδηματικού επιπέδου. Λειτουργεί ικανοποιητικά κατά την εκτός αιχμής περίοδο καθώς και σε μη τουριστικές κατ' ανάγκη περιοχές.

Το 25% των Συνεδρίων διαρκούν από 1 έως 3 ημέρες, ενώ το 75% έχουν διάρκεια 3-5 ημερών. Το 38% των Συνεδρίων οργανώνεται αποκλειστικά σε συνεδριακά κέντρα και κατευθύνονται προς χώρες που διαθέτουν την κατάλληλη υποδομή. Ο μεγαλύτερος

αριθμός των Συνεδρίων συνοδεύεται και από παράλληλες τουριστικές δραστηριότητες που προσφέρουν στους συνέδρους, όπως περιηγήσεις ή κρουαζιέρες.

Βασικό χαρακτηριστικό της ανάπτυξης αυτής της ειδικής μορφής τουρισμού είναι η ανάγκη αντιμετώπισης του προβλήματος της μεταφοράς των συνέδρων. Η αεροπορική μεταφορά προσεγγίζει το 100% του διεθνούς συνεδριακού τουρισμού τουλάχιστον μέχρι την άφιξη στη χώρα υποδοχής. Επίσης αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα μέσα προβολής της χώρας υποδοχής του στη Διεθνή Τουριστική Αγορά. Η ύπαρξη σύγχρονων και ολοκληρωμένων από την άποψη των εξυπηρετήσεων συνεδριακών κέντρων και εκθεσιακών χώρων αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη συνεδριακού τουρισμού. Από τη στιγμή της άφιξης τους και μετά οι συνέδροι δρουν ομαδικά και προγραμματισμένα και η διακίνηση τους στο εσωτερικό γίνεται κυρίως οδικά και κατά δεύτερο λόγο ακτοπλοϊκά. Σε σχέση με τον πλωτό συνεδριακό τουρισμό, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ύπαρξη κρουαζιερόπλοιων και η υψηλή ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών σ' αυτά. Άλλα στοιχεία που σχετίζονται άμεσα με τη διεξαγωγή συνεδριακού τουρισμού είναι η πληρότητα της υλικοτεχνικής υποδομής καθώς και η δυνατότητα συμπληρωματικής ανάπτυξης και άλλων μορφών τουρισμού σε μία περιοχή.

Το γεγονός ότι, σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, ο συνέδρος – τουρίστας συνδυάζει την εργασία με την αναψυχή, δηλώνει την ανάγκη ύπαρξης τουριστικής υποδομής και ειδικών εξυπηρετήσεων υψηλής στάθμης.

Η ύπαρξη οργανωμένου πακέτου πολιτιστικών εκδηλώσεων, αναλόγου με τα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων σε ένα συνέδριο, αποτελεί αναγκαιότητα για τη δυνατότητα οργάνωσης ενός επιτυχημένου συνεδρίου ή υποδοχής ενός ταξιδιού κινήτρων σε συνδυασμό με τη δυνατότητα προσφοράς υψηλής στάθμης ψυχαγωγίας. Ταυτόχρονα, η λειτουργία συνεδριακών κέντρων και εκθεσιακών χώρων έχει ως απαραίτητη προϋπόθεση ή καλύτερα περιλαμβάνει μια σειρά από εξειδικευμένες υπηρεσίες – οργανωτές, υπεύθυνοι συνεδρίων/εκθέσεων, μεταφραστικό σύστημα κλπ.

Παράλληλα με την εξασφάλιση της κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής, είναι αναγκαία η κατάρτιση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα παρέχουν εξειδικευμένες γνώσεις στο αντικείμενο οργάνωση και διεξαγωγή συνεδρίων και εκθέσεων, ώστε να υπάρχουν ειδικευμένοι επαγγελματίες που θα έχουν τη δυνατότητα και ικανότητα επιτυχούς οργάνωσης και στελέχωσης ενός συνεδρίου.

β) Τουρισμός κινήτρων – Ταξίδια κινήτρων

Μια άλλη μεγάλη κατηγορία του επαγγελματικού τουρισμού είναι τα ταξίδια κινήτρων ή Incentive Tours. Τα ταξίδια κινήτρων γεννήθηκαν και καθιερώθηκαν στις ΗΠΑ.

Πρόκειται για ταξίδια που οι μεγάλες επιχειρήσεις διοργανώνουν για τους υπαλλήλους ή τα στελέχη τους ως επιβράβευση για την απόδοσή στην εργασία του. Η αιτία που ορισμένοι κατατάσσουν την κατηγορία αυτή των ταξιδιών στα επαγγελματικά ταξίδια δεν είναι ο λόγος της πραγματοποιούμενης επίσκεψης – που στην περίπτωση αυτή είναι κυρίως αναψυχή – αλλά το αίτιο για το οποίο προσφέρεται το ταξίδι, που είναι η επαγγελματική απόδοση. Σε αντίθεση λοιπόν με τις άλλες υποκατηγορίες, ο σκοπός της μετακίνησης είναι οι διακοπές και μάλιστα όχι οι συνήθεις διακοπές πακέτου που ενδεχομένως ο εργαζόμενος θα μπορούσε να απολαύσει και μεμονωμένα, αλλά οι διακοπές υψηλού επιπέδου που συνδυάζουν ποιότητα και πρωτοτυπία προσφερόμενων υπηρεσιών.

Οι βασικότεροι λόγοι που δημιουργούν την ανάγκη επαγγελματικών ταξιδιών στο εσωτερικό είναι:

- Λειτουργικές ανάγκες της επιχείρησης
- Ενημέρωση – Επιμόρφωση – Συνέδρια
- Πωλήσεις, κλείσιμο παραγγελιών, εργολαβιών και
- Υψηλού επιπέδου επαφές

Από την άλλη πλευρά τα ταξίδια εξωτερικού κυρίως έχουν ως στόχους :

- Υψηλού επιπέδου επαφές
- Λειτουργικές ανάγκες της επιχείρησης
- Ενημέρωση – Επιμόρφωση – Συνέδρια
- Επίσκεψη εκθέσεων, πωλήσεις.

Η ταχύτητα και η άμεση εξυπηρέτηση καθώς και η εξεύρεση αεροπορικών θέσεων πάντα ακόμη και σε περίοδο αιχμής, όπως και οι όροι πληρωμής αποτελούν τα σημαντικότερα κριτήρια για την εξεύρεση γραφείου. Άλλα κριτήρια που επηρεάζουν την επιλογή του γραφείου θεωρούνται η εξασφάλιση φθηνών εισιτηρίων και ξενοδοχείων με πληρωμή στην Κύπρο, η δυνατότητα επικοινωνίας με το γραφείο οποτεδήποτε υπάρχει ανάγκη και λιγότερο η περιοχή όπου βρίσκεται το γραφείο.

Γενικά φαίνεται ότι η επιλογή του γραφείου ταξιδιών στηρίζεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στο πόσο το γραφείο ταξιδιών μπορεί να ικανοποιήσει όλες τις ανάγκες της επιχείρησης στο μικρότερο δυνατό χρόνο και χωρίς προβλήματα.

Το κόστος, σημαντικό βέβαια, δεν υπερκαλύπτει τα άλλα κριτήρια, χωρίς όμως να παύει να είναι σημαντικό να υπάρχουν καλές τιμές. Ο ανταγωνισμός μεταξύ των γραφείων είναι τεράστιος με αποτέλεσμα διάφορα γραφεία να κάνουν ο, τι είναι δυνατόν για να κρατήσουν τους πελάτες τους.

Πρόκειται για μια αναπτυσσόμενη αγορά που αρχίζει να καλύπτει ένα σημαντικό μέρος του τζίρου των γραφείων ταξιδιών αλλά και ελληνικών ξενοδοχείων και η οποία παρουσιάζει έντονη αυξητική τάση της τάξης του 10% περίπου ετησίως. Σύμφωνα με έρευνα της «Ταξιδιωτικής Α.Ε» η βασική κατηγορία προσωπικού που ταξιδεύει είναι τα ανώτατα στελέχη των επιχειρήσεων και οι πωλητές. Όσον αφορά τους κλάδους, οι εμπορικές επιχειρήσεις, οι εταιρίες μεταφορών διαθέτουν το μεγαλύτερο μέρος του σχετικού προϋπολογισμού τους για ταξίδια ανωτάτων στελεχών, ενώ οι τραπεζικές και οι τηλεπικοινωνιακές διαθέτουν το μεγαλύτερο μέρος του προϋπολογισμού τους για ταξίδια μεσαίων στελεχών.

3.2 Κοινωνικές, Οικονομικές και Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

α) Κοινωνικές επιπτώσεις

Οι κοινωνικές επιπτώσεις από την ανάπτυξη του συνεδριακού και εκθεσιακού τουρισμού καθώς και του τουρισμού κινήτρων χαρακτηρίζονται θετικές, τόσο για την τοπική κοινωνία όσο και για τη διεθνή.

Η πραγματοποίηση ενός συνεδρίου ή μιας έκθεσης αποτελεί ουσιαστικά την υλοποίηση της ανταλλαγής γνώσης και ενημέρωσης σε θέματα τεχνολογικού και επιστημονικού ενδιαφέροντος.

Για μια χώρα υποδοχέα συνεδρίων και εκθέσεων το όφελος είναι διπλό. Πρώτον, διότι χωρίς μετακίνηση του επιστημονικού της δυναμικού ενημερώνεται και άρα προάγει το συγκεκριμένο τομέα-γνωστικό αντικείμενο-πεδίο εφαρμογής και δεύτερον, διότι αποκτά τη δυνατότητα συνολικής προβολής της διεθνώς.

β) Οικονομικές επιπτώσεις

Με δεδομένο ότι ο συνεδριακός τουρισμός και ο τουρισμός κινήτρων θεωρούνται ως οι περισσότερο συναλλαγματοφόρες μορφές τουρισμού, η ανάπτυξη αυτών των μορφών σε μια χώρα παρουσιάζει θετικές οικονομικές επιπτώσεις.

Παρόλα αυτά, η εμπειρία από τη λειτουργία των συνεδριακών κέντρων στο εξωτερικό δείχνει ότι τα περισσότερα από αυτά (όταν δεν περιλαμβάνουν στο συγκρότημα τους και άλλες χρήσεις, όπως ξενοδοχεία, εμπορικό κέντρο, κέντρα ψυχαγωγίας, κλπ.) παρουσιάζουν σοβαρό έλλειμμα.

Γεγονός είναι ότι ο συνεδριακός και εκθεσιακός τουρισμός περιλαμβάνουν ένα πακέτο εξυπηρετήσεων που όσο καλύτερα είναι οργανωμένο, τόσο μεγαλύτερα είναι τα οικονομικά οφέλη για τη χώρα που φιλοξενεί συνέδρια-εκθέσεις.

γ) Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του συνεδριακού τουρισμού – εκθεσιακού τουρισμού και του τουρισμού κινήτρων αφορούν κατά κύριο λόγο τα μεγάλα αστικά κέντρα και την περιφέρεια τους και τις ανεπτυγμένες τουριστικά περιοχές.

Δεδομένου ότι η ανάπτυξη αυτών των ειδικών μορφών προϋποθέτει την ύπαρξη σημαντικής υποδομής, η οποία προφανώς εξυπηρετεί γενικότερα τις ανάγκες είτε του μόνιμου πληθυσμού, στην περίπτωση των αστικών κέντρων, είτε άλλων μορφών τουριστικής δραστηριότητας, είναι δυνατό να υποστηριχθεί ότι τουλάχιστον ως προς τον τουρισμό κινήτρων δεν δημιουργούνται πρόσθετες αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον (από τη στιγμή που δεν παραβιάζεται η φυσική χωρητικότητα των τόπων υποδοχής). Αντίθετα, επειδή η διασφάλιση υψηλής περιβαλλοντικής ποιότητας αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην προσέλκυση της αντίστοιχης πελατείας, τα αποτελέσματα είναι θετικά.

Όσον αφορά τον συνεδριακό – εκθεσιακό τουρισμό, οι αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις προέρχονται κυρίως από προβλήματα που αφορούν τον κυκλοφοριακό φόρτο που δημιουργείται σε τρεις περιόδους αιχμής ημερησίως και είναι ανάλογος προς τη χωρητικότητα του κέντρου σε συνέδρους, καθώς επίσης προς τον αριθμό των υπαλλήλων που το εξυπηρετούν. Η υφή αυτών των επιπτώσεων ανάγεται σε ηχορύπανση κυρίως.

Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η χωροθέτηση αυτών των κέντρων και η δυνατότητα εξυπηρέτησης τους από δημόσια μέσα μεταφοράς μπορούν να μειώσουν σημαντικά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη λειτουργία τους.

3.3 Ο Επαγγελματικός Τουρισμός στην Κύπρο

Εδώ και χιλιετίες, η Κύπρος, το μικρό αυτό νησί στην άκρη της Μεσογείου, βρίσκεται στο σταυροδρόμι της ιστορίας. Για τους οργανωτές ταξιδιών, τίποτα δεν έχει αλλάξει. Η εξαιρετικά ευνοϊκή θέση του νησιού σε συνδυασμό με τα καταπληκτικά ξενοδοχεία και τη μεσογειακή γοητεία του, το κάνει τέλειο για διεθνείς συναντήσεις και συνέδρια. Δεν υπάρχει πιο ξεχωριστό και φιλικό μέρος από την Κύπρο, για την οργάνωση μικρών ή μεγάλων εκδηλώσεων.

Μεγάλες διεθνείς εταιρείες με υψηλές απαιτήσεις σε θέματα εξυπηρέτησης και εγκαταστάσεων επιλέγουν τα ξενοδοχεία της Κύπρου για τα διεθνή τους συνέδρια και άλλες δραστηριότητες ειδικών κινήτρων. Στη Λευκωσία, τα άνετα, πολυτελή ξενοδοχεία

τα οποία προσφέρουν ότι θα μπορούσε να ζητήσει κανείς, εντυπωσιάζουν το μεγάλο αριθμό επιχειρηματιών που επισκέπτονται το νησί. Όμως, και τα παραθαλάσσια ξενοδοχεία έχουν τη δική τους γοητεία. Δίνουν τη μοναδική ευκαιρία σε άτομα που επισκέπτονται το νησί για επαγγελματικούς σκοπούς να βγουν από την αίθουσα συνεδριάσεων και να βρεθούν στη παραλία σε λίγα μόλις λεπτά.

3.4 Λόγοι που καθιστούν την Κύπρο κατάλληλη για Επαγγελματικό Τουρισμό

Η γενέτειρα της θεάς της ομορφιάς που ενέπνευσε πολλούς διάσημους Έλληνες ποιητές, προσφέρεται σαν κέντρο συνάντησης αντιπροσώπων από όλο τον κόσμο. Εδώ θα γοητευτούν από την ομορφιά του τοπίου και θα εντυπωσιαστούν από τις ευκολίες που προσφέρονται στην Κύπρο.

Χαρακτηριστικά της Κύπρου που την καθιστούν κατάλληλη για ανάπτυξη Επαγγελματικού Τουρισμού:

Φυσική Ομορφιά: Οι χρυσές αμμουδιές, τα καταπράσινα δάση, η ζεστασιά της εξοχής, οι μοντέρνες πόλεις, τα γραφικά κρασοχώρια και οι πανέμορφοι ελαιώνες της εναλλάσσονται σε ένα ήρεμο και χαλαρό Κύπρο – Μεσογειακό περιβάλλον. Η Κύπρος δεν είναι κατάλληλη μόνο για Συνέδρια αλλά είναι ένας τόπος για ξεκούραση και χαλάρωση.

Πλεονεκτική θέση: Η πλεονεκτική τοποθεσία της Κύπρου σε συνδυασμό με τις εξαιρετικές εγκαταστάσεις, την τοποθετεί σε μία ζηλευτή θέση κάνοντάς την έναν από τους καλύτερους προορισμούς στον κόσμο. Η Κύπρος, που βρίσκεται στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων και είναι το τρίτο μεγαλύτερο νησί στη Μεσόγειο, είναι προικισμένη με ζωηρά χρώματα, ένα ευχάριστο κλίμα και μαγευτικές περιοχές.

Τέλειες Συγκοινωνίες: Καθημερινές πτήσεις, όπως και συχνές θαλάσσιες συγκοινωνίες προσφέρουν εύκολη πρόσβαση σε όλους τους επισκέπτες. Όλες οι κύριες αερογραμμές εξυπηρετούν την Κύπρο μέσω των διεθνών αεροδρομίων της Λάρνακας και της Πάφου, με πτήσεις προς Ευρώπη, Αφρική, Μέση Ανατολή, ΗΠΑ. Από τη θάλασσα, η Κύπρος συνδέεται με τον Πειραιά, με πολλά άλλα Ελληνικά νησιά και γειτονικές χώρες. Οι οργανωμένες εβδομαδιαίες κρουαζιέρες παρέχουν εναλλακτικές επιλογές για μοναδικές κοινωνικές εκδηλώσεις.

Οι αποστάσεις στο νησί είναι πολύ μικρές και τα ταξίδια μεταξύ των πόλεων είναι ενδιαφέροντα. Το Διεθνές αεροδρόμιο της Λάρνακας είναι μόνο 45 λεπτά μακριά από την Πρωτεύουσα και μόνο τρεις ώρες από το πιο απομακρυσμένο σημείο του νησιού.

Η Κύπρος προσφέρει ένα από τα πιο ανεπτυγμένα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα. Με πολλούς δορυφορικούς σταθμούς σε λειτουργία και υπόγεια καλώδια, προσφέρει ταχείες και αποδοτικές υπηρεσίες οι οποίες φέρνουν την Κύπρο πολύ κοντά σε κάθε γωνιά του πλανήτη.

Διαφορετικότητα τρόπου ζωής: Η κάθε πόλη έχει τον δικό της ξεχωριστό χαρακτήρα που φαίνεται από τα ιστορικά της μνημεία και τις γραφικές τοποθεσίες. Σε όλη την Κύπρο το κοσμοπολίτικο στοιχείο αναμιγνύεται με την παράδοση, τα ευρωπαϊκά δεδομένα, το μεσογειακό κλίμα και το ευχάριστο ταξίδι με κάθε μοντέρνα υπηρεσία.

Οι φιλόξενοι κάτοικοι συμβάλουν με το δικό τους τρόπο σε μια ευχάριστη διαμονή και η επιλογή των εκδρομών και των εκδηλώσεων που προσφέρει η χώρα διασφαλίζουν την χαλαρότητα και την καλοπέραση.

3.5 Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου

Η Αρχή Κρατικών Εκθέσεων Κύπρου ιδρύθηκε το 1968 σαν ημικρατικός οργανισμός. Το Δ.Σ. του οργανισμού διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Η Αρχή Κρατικών Εκθέσεων διοργανώνει την Ετήσια Διεθνή Έκθεση καθώς και μια σειρά από άλλες εξειδικευμένες εκθέσεις με σκοπό την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών των Κύπριων και ξένων εκθετών στην Κύπρο και στις γειτονικές χώρες.

Σημαντικό γεγονός αποτελεί επίσης η διοργάνωση από Κύπριους και ξένους σεμιναρίων και διασκέψεων στο Συγκρότημα Πολλαπλής Χρήσης. Η Αρχή έχει επίσης εμπλακεί ενεργά στην ενουκίαση των εγκαταστάσεων/εκθεσιακών της χώρων σε τρίτους με σκοπό τη διοργάνωση εκθέσεων εκμεταλλευόμενη τη στρατηγική θέση της Κύπρου σε συνάρτηση με το όμορφο φυσικό περιβάλλον της χώρας.

Η Αρχή συνεργάζεται με πολλά κυβερνητικά σώματα, το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, τον ΟΕΒ, καθώς επίσης και με την ΜΤΡΑ, την Union of Balkan Fairs, την Union of International Fairs, την Helexpro και πολλούς άλλους. (Για το πρόγραμμα εκθέσεων βλέπε παράρτημα σελ. 164).

3.6 Διεθνής Εκπαιδευτική Έκθεση

Η Διεθνής Εκπαιδευτική Έκθεση αποτελεί τον ιδανικό χώρο για σωστή και πλήρη ενημέρωση των υποψηφίων φοιτητών σε προγράμματα και τίτλους σπουδών που προσφέρονται στην Κύπρο και το εξωτερικό.

Απόφοιτοι λυκείων, φοιτητές, μαθητές, γονείς σύμβουλοι επαγγελματικού προσανατολισμού από όλη την Κύπρο θα βρίσκονται εκεί για να ενημερωθούν και να συζητήσουν με καθηγητές και συμβούλους από κυπριακά και ξένα πανεπιστήμια και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Παράλληλα, στην Έκθεση θα παρουσιαστούν νέες εκδόσεις βιβλίων, εκπαιδευτικός εξοπλισμός και άλλα εκπαιδευτικά βοηθήματα.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

Η Διεθνής Εκπαιδευτική Έκθεση οργανώνεται από την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων που αποτελεί τον επίσημο εκθεσιακό φορέα της Κύπρου, σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού.

Ο ΧΩΡΟΣ

Η Έκθεση λειτουργεί στο χώρο της Διεθνούς Έκθεσης Κύπρου. Ένα μοντέρνο Εκθεσιακό Κέντρο που καλύπτει 41,500 τ.μ. εκθεσιακού χώρου.

ΟΙ ΕΚΘΕΤΕΣ

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου με όλα τα τμήματα του και τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, Υπουργεία Παιδείας άλλων χωρών, Πανεπιστήμια, Κολλέγια, Ιδιωτικές και Δημόσιες Σχολές Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, άλλα εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Εκδοτικοί Οίκοι, Προμηθευτές Η.Υ και Προγραμμάτων για την Εκπαίδευση και άλλων Εκπαιδευτικών βοηθημάτων.

ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

Τελειόφοιτοι Λυκείων, Μαθητές / Σπουδαστές
Νέοι που υπηρετούν την στρατιωτική τους θητεία

Γονείς
Καθηγητές / Εκπαιδευτικοί
Σύμβουλοι Επαγγελματικού Προσανατολισμού

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

Εντατική και προσεκτικά προσδιορισμένη εκστρατεία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Προβολή της Έκθεσης από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού σε όλα τα Γυμνάσια και Λύκεια της Κύπρου

Οργανωμένες Επισκέψεις στην Έκθεση από τελειόφοιτους Λυκείων και στρατευμένους

Προσωπικές προσκλήσεις στους Συμβούλους Επαγγελματικού προσανατολισμού
Πληροφοριακό υλικό σε στρατόπεδα

Η ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ:

Έτοιμο περίπτερο με βασικό εξοπλισμό (λεπτομέρειες στους κανονισμούς συμμετοχής στο έντυπο αίτησης)

Διαφήμιση και προώθηση της Έκθεσης

Δωρεάν καταχώρηση στον Κατάλογο

Κατάλογος ονομάτων και διευθύνσεων των σχολείων που θα επισκεφτούν την έκθεση κατά τις πρωινές ώρες

Χρήση του Γραφείου Τύπου

Παραχώρηση του συνεδριακού κέντρου, χωρητικότητας από 100 μέχρι 500 καθίσματα, για ομιλίες και άλλες εκδηλώσεις (μόνο μετά από διευθέτησή με τους οργανωτές)

Προσωπικό και τεχνικούς που θα εξασφαλίζουν την ομαλή λειτουργία της Έκθεσης

Υπηρεσία Ασφαλείας

Μεταφορά ξένων εκθετών προς από την Έκθεση

Δωρεάν εκδρομή και ξενάγηση για όλους τους εκθέτες από το εξωτερικό

3.7 Ήχος και Εικόνα

Η Έκθεση «Ήχος και Εικόνα» παρουσιάζει μια σειρά από προϊόντα υψηλής ψηφιακής τεχνολογίας, τα οποία είναι άμεσα συνυφασμένα με τον Ήχο και την Εικόνα.

Η ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

Είναι η πρώτη φορά που η έκθεση αυτή διοργανώνεται από μόνη της και έχει αυτή τη μορφή. Στόχος είναι η έκθεση να εδραιωθεί ως το γεγονός της χρονιάς.

ΕΚΘΕΜΑΤΑ

Η έκθεση καλύπτει διάφορες κατηγορίες προϊόντων όπως:

Συστήματα Οικιακού Κινηματογράφου

Ηχεία

DVDs

Συστήματα Προβολής

Επαγγελματικός Εξοπλισμός

Φωτογραφικά Είδη και Φωτογραφικές Μηχανές και άλλα συναφή προϊόντα

Παράλληλες Εκδηλώσεις

Η Έκθεση θα υποστηριχθεί από παράλληλες εκδηλώσεις όπως:

- Έκθεση Φωτογραφίας
- Μουσικές Εκδηλώσεις
- Σεμινάρια και Συζητήσεις

3.8 Διεθνής Έκθεση Κύπρου

Στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων στην Κύπρο, διοργανώνεται το ιδανικό γεγονός για την ανάπτυξη επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Η Διεθνής Έκθεση Κύπρου προσελκύει 130000 επισκέπτες και προσφέρει τη μοναδική ευκαιρία για νέες και υπόσχόμενες επιχειρηματικές επαφές. Κάθε χρόνο περισσότεροι από 350 εκθέτες παρουσιάζουν προϊόντα 500 εταιρειών από 30 χώρες.

ΟΙ ΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

Η Διεθνής Έκθεση Κύπρου διοργανώνεται από την Αρχή Κρατικών Εκθέσεων που αποτελεί τον επίσημο και δυναμικότερο εκθεσιακό φορέα της Κύπρου.

ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Για τη μεγαλύτερη επιτυχία της έκθεσης οι οργανωτές συνεργάζονται στενά με το Υπουργείο Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού, το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο, την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων, τα εμπορικά τμήματα των ξένων πρεσβειών στην Κύπρο και τις Κυπριακές Αερογραμμές.

Ο ΧΩΡΟΣ

Η Έκθεση λειτουργεί στον ιδιόκτητο εκθεσιακό χώρο των διοργανωτών στη Λευκωσία. Ο Χώρος της Διεθνούς Έκθεσης Κύπρου είναι ένα μοντέρνο Εκθεσιακό κέντρο με έκταση 41,500Μ2. Διαθέτει 30,000Μ2 εσωτερικού εκθεσιακού χώρου, άλλους ανοικτούς εκθεσιακούς χώρους, συνεδριακές εγκαταστάσεις με άμεση σύνδεση στον εκθεσιακό χώρο, άνετους χώρους στάθμευσης για εύκολη πρόσβαση, εστιατόρια και καφετέριες.

ΟΙ ΕΚΘΕΤΕΣ

Στην έκθεση λαμβάνουν μέρος Κύπριοι βιομήχανοι και εισαγωγείς καταναλωτικών και βιομηχανικών προϊόντων, Κύπριοι εισαγωγείς προϊόντων διεθνούς φήμης καθώς και αριθμός εταιρειών από το εξωτερικό με απ' ευθείας συμμετοχή.

Επίσης κάθε χρόνο 15 περίπου ξένες χώρες συμμετέχουν στην έκθεση με δικό τους κρατικό περίπτερο όπου διάφορες εταιρείες παρουσιάζουν το φάσμα της βιομηχανίας τους.

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ

Κυπριακά Βιομηχανικά Προϊόντα: Έπιπλα, οικοδομικά υλικά, πλαστικά στρώματα, ηλιακοί θερμοσίφωνες, τρόφιμα, συσκευές, κλιματισμού, αντλίες είδη ταξιδιού, παιδικά είδη, είδη αλουμινίου κ.α.

Εισαγόμενα Προϊόντα: Βιομηχανικός εξοπλισμός, ηλεκτρικές οικιακές συσκευές, αυτοκίνητα, τηλεπικοινωνιακός εξοπλισμός, είδη υγιεινής, εξαρτήματα, οικιακά σκεύη κ.α.

ΟΙ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ

- Κύπριοι Επιχειρηματίες
- Επίσημες εμπορικές αποστολές από το εξωτερικό
- Το Κοινό

ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ:

- 1.Εντατική και προσεκτικά προσδιορισμένη εκστρατεία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.
- 2.Διαφημιστικά.
- 3.Διαφημιστικά.
- 4.Προβολή της έκθεσης από το Υπουργείο Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού και το Κυπριακό Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο.
- 5.20000 προσκλήσεις σε ενδιαφερόμενους επισκέπτες, επιχειρηματίες και κοινό.
- 6.30000 δωρεάν εισιτήρια εισόδου σε επαγγελματικούς συνεργάτες των εκθετών.
- 7.Διάσκεψη Τύπου πριν την έναρξη της έκθεσης για ενημέρωση των ΜΜΕ.
- 8.Προσκλήσεις σε Εμπορικό Επιμελητήριο και οργανισμούς γειτονικών χωρών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΚΥΠΡΟΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

4.1 Λευκωσία, το κέντρο Συνεδρίων στο νησί

Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο της Κύπρου δεσπόζει της πρωτεύουσας. Από εκεί η Λευκωσία απλώνεται μπροστά στα μάτια σου σε μια πανοραμική θέα και σε προσκαλεί να γνωρίσεις την πόλη. Είναι μία πόλη με σύγχρονη αρχιτεκτονική, πλούσια σε παράδοση και θεαματικές τοποθεσίες. Με πληθυσμό 187000 κατοίκους η Λευκωσία είναι το κέντρο όλων των οικονομικών, πολιτικών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων του νησιού.

Λόγοι που καθιστούν την Λευκωσία κατάλληλη για διεξαγωγή Συνεδρίων:

Ανέσεις μιας μεγάλης πόλης : Πολυτελή ξενοδοχεία μέχρι 1500 κλίνες, που βρίσκονται σε μία απόσταση μόνο 10 λεπτών από το Συνεδριακό Κέντρο, προσφέρουν διαμονή σε όλους τους αντιπροσώπους. Μεγάλα εμπορικά κέντρα κατά μήκος των κυριότερων λεωφόρων της πόλης προσκαλούν τους αντιπροσώπους και άλλους επισκέπτες σε μία ενδιαφέρουσα βόλτα στις βιτρίνες τους, ενώ οι γραφικές καφετέριες στο κέντρο της πόλης ελκύουν τους περαστικούς για ένα απολαυστικό διάλειμμα.

Μοντέρνα και συνάμα ιστορική: Η Λευκωσία προσφέρει όλες τις διευκολύνσεις μιας μοντέρνας μεγάλης πόλης αλλά διακρίνεται ταυτόχρονα και για το πλούσιο ιστορικό της παρελθόν. Ένα Βενετικό τείχος γύρω από την παλιά πόλη στέκεται ως απόδειξη της πολιτιστικής της κληρονομιάς. Στην παλιά πόλη ο επισκέπτης μπορεί να απολαύσει μια ξενάγηση στα μουσεία της, να θαυμάσει τα σπίτια νεοκλασικού τύπου και να φωτογραφίσει τις παλιές βυζαντινές εκκλησίες. Εκεί θα δει και την «πράσινη γραμμή» η οποία σημαδεύει την τελευταία διαιρεμένη πόλη της Ευρώπης.

Κοσμοπολίτικος Τρόπος Ζωής: Η νυχτερινή ζωή της Λευκωσίας προσφέρει μία πλειάδα επιλογών ακόμα και για τους πιο απαιτητικούς επισκέπτες. Εστιατόρια Ευρωπαϊκού Τύπου βρίσκονται δίπλα – δίπλα με παραδοσιακές ταβέρνες, νυχτερινά κέντρα με ζωντανή ελληνική και ξένη μουσική, μοντέρνα μπαρς. Εμπορικά κέντρα, μουσεία και πινακοθήκες βρίσκονται εκεί για να τα επισκεφτούν και να τα απολαύσουν οι επισκέπτες.

4.2 Συνεδριακές εγκαταστάσεις

Το υπερσύγχρονο Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο Κύπρου βρίσκεται στην κορυφή ενός λόφου με πανοραμική θέα της Λευκωσίας. Καλύπτει μια έκταση 2916 τετραγωνικών μέτρων και είναι ιδανικό για την οργάνωση διεθνών συνεδρίων, εκθέσεων, παρουσιάσεων νέων προϊόντων και τηλεοπτικών εκπομπών. Μπορούν να διοργανώνονται εκδηλώσεις για μέχρι 1600 άτομα.

Η Αρχή Κρατικών Εκθέσεων διοργανώνει την Ετήσια Διεθνή Έκθεση καθώς και μια σειρά από άλλες εξειδικευμένες εκθέσεις με σκοπό την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών των Κύπριων και ξένων εκθετών στην Κύπρο και στις γειτονικές χώρες. Σημαντικό γεγονός αποτελεί επίσης η διοργάνωση από Κύπριους και ξένους σεμιναρίων και διασκέψεων στο Συγκρότημα Πολλαπλής Χρήσης.

Αν προτιμάτε να πραγματοποιήσετε τη διεθνή συνάντησή σας στη Λάρνακα, τη Λεμεσό, ή σε οποιοδήποτε άλλο σημείο του νησιού, δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα. Οι εξαιρετικές, υπερσύγχρονες συνεδριακές εγκαταστάσεις των παραλιακών ξενοδοχείων με

την πολυτέλεια που προσφέρουν και με συναρπαστικές καινοτομίες όπως τα κέντρα θαλασσοθεραπείας, κάνουν και την πιο δύσκολη συνάντηση εύκολη υπόθεση. Τα περισσότερα ξενοδοχεία απέχουν μια ανάσα από τις πιο εντυπωσιακές αρχαιολογικές τοποθεσίες του νησιού. Οι συμμετέχοντες σε διεθνή συνέδρια και συναντήσεις έχουν την ευκαιρία να επισκεφτούν σημαντικότερα μνημεία όπως το Κολόσσι, το μεσαιωνικό Κάστρο των Σταυροφόρων, και το Κούριο, το περίφημο ελληνορωμαϊκό θέατρο το οποίο είναι κτισμένο σε μια βουνοπλαγιά πάνω από πράσινα λιβάδια και τις υπέροχες παραλίες της Κύπρου. Βόρεια της Λεμεσού είναι οι πρόποδες της πευκόφυτης οροσειράς του Τροόδους, με γοητευτικά κρασοχώρια όπως το Όμοδος, τη Λάνεια και τις Πλάτρες. (Για ξενοδοχειακές Συνεδριακές εγκαταστάσεις βλέπε παράρτημα σελ. 160).

α) Συνεδριακό Κέντρο Λευκωσίας

Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο που βρίσκεται σε μια από τις πιο όμορφες περιοχές της Λευκωσίας, αποτελεί την ιδανική επιλογή σε κάθε οργανωτή Συνεδρίων.

Χάρη στον καλά προγραμματισμένο και λειτουργικό σχεδιασμό του μπορεί να φιλοξενήσει διάφορα συνέδρια, σεμινάρια, εκθέσεις, επιδείξεις μόδας, προωθήσεις προϊόντων και συνεντεύξεις τύπου.

Το Διεθνές Συνεδριακό Κέντρο της Κύπρου συνδυάζει τις τελευταίες τεχνικές εγκαταστάσεις με άριστες υπηρεσίες. Είναι κατάλληλα εξοπλισμένο για να ικανοποιεί τις απαιτήσεις ακόμα και της πιο απαιτητικής διοργάνωσης.

Έχοντας ένα επιβλητικό σχεδιασμό εντυπωσιάζει κάθε επισκέπτη. Η κομψή διακόσμησή και η αισθητική τελειότητα των αιθουσών του προσδίδουν εκτός από λειτουργικότητα την αίσθηση της άνεσης.

Για περιγραφή Συνεδριακού Κέντρου βλέπε σχεδιάγραμμα παραρτήματος στη σελίδα 159.

Αίθουσα Εισόδου(entrance hall)

Εδώ οι αντιπρόσωποι έχουν στην διάθεσή τους όλες τις απαραίτητες διευκολύνσεις και εγκαταστάσεις όπως : τραπεζικές, ταξιδιωτικές, γραμματειακές κ.λ.π.

Ο χώρος αυτός μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί και για δεξιώσεις μέχρι 900 άτομα. Μπορεί να λειτουργήσει και σαν χώρος εκθέσεων ή επιδείξεων.

Αίθουσα Συνεδρίων (Friendship Hall)

Αποτελεί τον κυρίως χώρο όπου διεξάγεται ένα συνέδριο με επιτυχία, λόγω της δυναμικής και άψογης οργάνωσής του. Ανάμεσα στα κύρια χαρακτηριστικά του είναι και η τεχνολογική του τελειότητα καθώς και η δυνατότητα διαμόρφωσης του χώρου ανάλογα με τις ανάγκες κάθε συνεδρίου.

Μπορεί να φιλοξενήσει μέχρι 1200 συνέδρους σε θεατρική διαμόρφωση και 800 σε διαμόρφωση τύπου τάξης. Παρέχει την δυνατότητα ταυτόχρονης μετάφρασης για 6+1 γλώσσες, ασύρματο εξοπλισμό προβολής και κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης. Υπάρχουν 7 υποδοχές με τηλεοπτικές κάμερες και 6 για ραδιοφωνικές μεταδόσεις. Η αίθουσα είναι ειδικά σχεδιασμένη για εξαιρετική ακουστική ποιότητα. Μέσα στον ίδιο χώρο υπάρχει μια μεγάλη σκηνή που μπορεί να αντέξει μέχρι και 40 άτομα.

Όταν οι διοργανωτές επιθυμούν μικρότερη αίθουσα τότε μπορεί να διαχωριστεί μέχρι και κατά 4 τμήματα τα οποία προσφέρουν ακριβώς τις ίδιες ανέσεις.

Ο χώρος αυτός μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για δεξιώσεις για περίπου 1500 άτομα καθώς και για συμπόσια μέχρι 800 άτομα. Μπορεί επίσης να μεταμορφωθεί και σε ένα εξαιρετικό χώρο επιδείξεων, μοναδικό στο είδος του σε ολόκληρη την Κύπρο.

Αμφιθέατρο

Είναι ένας ιδανικός χώρος για συνέδρια μέχρι 150 θέσεων. Εξοπλισμένο με ατομικές μικροφωνικές συσκευές και τελευταίο τεχνικό οπτικοακουστικό εξοπλισμό μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με τις ανάγκες των συνεδριών. Διαθέτει εξοπλισμό μετάφρασης για 4+1 γλώσσες. Δύο τηλεοπτικές οθόνες μπορούν να αναμεταδίδουν την ίδια ώρα τις εργασίες των συνεδριών που λαμβάνουν χώρα στην κυρίως αίθουσα (Friendship Hall) μετατρέποντας έτσι το αμφιθέατρο σε μία προέκταση ουσιαστικά της κυρίως αίθουσας, παρέχοντας απεριόριστες επιλογές σε όλους τους συνέδρους.

Τρεις μικρότερες αίθουσες με χωρητικότητα από 20-70 άτομα, ένα ειδικό δωμάτιο προβολής καθώς και ένας αριθμός γραφείων συμπληρώνουν την εικόνα μιας άψογης υπηρεσίας.

Αίθουσα Τύπου (Media Center)

Βρίσκεται δίπλα από το αμφιθέατρο και προσφέρει στους δημοσιογράφους όλες τις διευκολύνσεις (γραφομηχανές, τηλέφωνα, μηχανές fax κλπ.). Παρέχει επίσης τη δυνατότητα της άμεσης τηλεοπτικής και ραδιοφωνικής κάλυψης των γεγονότων. Επίσης έχει τη δυνατότητα δορυφορικών συνδέσεων.

Στον ίδιο χώρο λειτουργεί και μια άνετη καφετέρια.

Αίθουσα Επισήμων (VIP Lounge)

Η αίθουσα αυτή προσφέρει άνεση και ξεκούραση στους επίσημους καλεσμένους καθώς και ασφάλεια και διακριτικότητα. Διαθέτει καφετέρια και μπαρ και έχει χωρητικότητα μέχρι 90 άτομα. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αίθουσα αναψυχής, αίθουσα ιδιωτικών συναντήσεων και αίθουσα αναμονής.

Καφετέρια (Cafeteria)

Βρίσκεται στην αριστερή μεριά της αίθουσας εισόδου και με το μοναδικό της στυλ προσφέρει μια χαλαρωτική ατμόσφαιρα για όλους τους συνέδρους. Προσφέρει ακόμη υπηρεσίες catering με τα μενού να κυμαίνονται από ένα σάντουιτς μέχρι και ένα πλούσιο μπουφέ.

Τεχνικές υπηρεσίες και ασφάλεια

Η τεχνική υποστήριξη του κέντρου, μοναδική στο είδος της σε ολόκληρη την Κύπρο, εγκυιάται την ομαλή διεξαγωγή των συνεδριών, συμβάλλοντας στην επιτυχία τους.

Στο Κέντρο λειτουργούν δύο γραφεία ασφαλείας με ειδικά εκπαιδευμένο προσωπικό. Εξοπλισμένα με σύγχρονες συσκευές ασφαλείας εγγυώνται την ασφάλεια των συνεδριών καθ' όλη τη διάρκεια παραμονής τους στο Κέντρο.

4.3 Ταξιδιωτικά Γραφεία που διεκπεραιώνουν Συνεδριακό Τουρισμό και Τουρισμό Κινήτρων

α) Αμμόχωστος: Nefelis Travel & Tours

β) Λάρνακα: Amethyst travel, Delta travel, Melody travel, Unicatours (trading) Ltd,

γ) Λευκωσία: Airtour CTA Ltd, Amphitryon travel Ltd, Elpis travel & Tours, Inter Eviair Ltd, LCI Laureate Conference (incentive tour Ltd), Loizides Bros Ltd, Louis Tourist Agency Ltd, Oralia travel & Tours, Thalassa travel & Tourism, Top Kinisis travel Ltd, Volare Ltd, Wingate Aviation Ltd, Zizo travel & Tourism.

δ) Λεμεσός: Adonis Travel, Aeolos Cyprus, Travel Bureau, Aionas travel, Althea tours Ltd, A.L.Mantoran & Sons Ltd, A.D.A travelscope Ltd, Byzantium travel & tours, Chryciana travel, Creative tours Ltd, Drakos travel Ltd, G.M.G Special Interest Tourism, Honeywell travel, Incema travel Ltd, Intrima travel, Kyprotours Ltd, Intvima travel, Kyprotours Ltd, Neon travel, New travel Art DMC, N. Roussos travel.

ε) Πάφος: Kalliopi travel & Tours, Leda Travel Ltd, Memodays travel Ltd.

4.4 Ο μεγαλύτερος διοργανωτής Συνεδρίων στην Κύπρο

Ο Όμιλος Εταιριών ΛΟΥΗΣ ανακοίνωσε την εξαγορά του 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας **Congresswise** από την εταιρία **Louis Tourist Agency Ltd**. Η εταιρία Congresswise ιδρύθηκε το 1996 και εξειδικεύεται στη διοργάνωση συνεδρίων και εκθέσεων στην Κύπρο και το εξωτερικό.

Έχοντας ήδη στο ενεργητικό της την επιτυχή διοργάνωση μεγάλου αριθμού διεθνών συνεδρίων και εκθέσεων, έχει ήδη εξασφαλίσει τη διοργάνωση περισσότερων από 20 συνεδρίων τα επόμενα τρία χρόνια.

Η Louis Tourist Agency Ltd, με τη συγκεκριμένη εξαγορά, εδραιώνει πλέον τη θέση της ως ο μεγαλύτερος διοργανωτής συνεδρίων στην Κύπρο. Παράλληλα, η εξαγορά αυτή θα βοηθήσει την εταιρία να εισέλθει δυναμικά στον τομέα της οργάνωσης εκθέσεων, αλλά και να επεκτείνει τις δραστηριότητες της στη διοργάνωση συνεδρίων και εκθέσεων στο εξωτερικό.

4.5 Δημιουργία νέου Συνεδριακού Κέντρου στη Λεμεσό

Δεκαπέντε περίπου εταιρίες έδειξαν ενδιαφέρον για να αναλάβουν την εκπόνηση τεχνοοικονομικής μελέτης για τη δημιουργία του συνεδριακού κέντρου στη Λεμεσό, του οποίου τη μελέτη για τη βιωσιμότητα και τη χωροθέτηση έχει αναλάβει το **Εμπορικό Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λεμεσού, ΕΒΕΛ**. Η μελέτη, που θα διαρκέσει τρεις περίπου μήνες, θα χρηματοδοτηθεί από τον **Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού**, ενώ η επιλογή της εταιρίας που θα την αναλάβει θα γίνει μέχρι το τέλος του **Μαρτίου**.

Για το συνεδριακό αυτό κέντρο, που αναμένεται να είναι ένα από τα μεγαλύτερα στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, έχουν προταθεί εκτός από τους δύο συγκεκριμένους χώρους στο Δήμο Λεμεσού, και διάφοροι άλλοι χώροι κοντινών δήμων.

Την πρωτοβουλία για το έργο έχει το **Εμπορικό Βιομηχανικό Επιμελητήριο Λεμεσού, ΕΒΕΛ**. "Πρόθεση του Επιμελητηρίου, αλλά και των τοπικών Αρχών, είναι η δημιουργία ενός Συνεδριακού Κέντρου, πολλαπλής χρήσης, κατάλληλου όχι μόνο για μεγάλα συνέδρια με συμμετοχή πολυμελών ομάδων, αλλά και για πολιτιστικές εκδηλώσεις, εμπορικές εκθέσεις και άλλες συναφείς χρήσεις. Αναφερόμενος στην οικονομική βιωσιμότητα του έργου ο κ. Αντωνίου εισηγείται την ανάπτυξη στον ίδιο χώρο εμπορικών χρήσεων, όπως καταστήματα, εστιατόρια και αίθουσες προβολών"⁵.

⁵ Δήλωση του κ. Τώνη Αντωνίου, προέδρου του Εμπορικού Βιομηχανικού Επιμελητηρίου Λεμεσού (ΕΒΕΛ)

Με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα, αλλά και τη μελέτη του **Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού**, για την τουριστική ανάπτυξη σε παγκόσμια βάση, η Λεμεσός προσφέρεται για συνεδριακό τουρισμό, αφού διαθέτει μεγάλης δυναμικότητας ξενοδοχεία.

Σύμφωνα με την μελέτη του ΚΟΤ ο συνεδριακός τουρισμός αναπτύσσεται συνεχώς με υψηλούς ρυθμούς, και αποτελεί πλέον μια από τις σημαντικότερες μορφές τουρισμού. Το **Συνεδριακό Κέντρο**, θα βοηθήσει τα μέγιστα, στην αύξηση του **ποιοτικού** τουρισμού, και θα βοηθήσει στο πρόβλημα της **εποχικότητας**.

Μετά την απόφαση ότι το έργο του Συνεδριακού Κέντρου, θα γίνει με τη **μέθοδο της αυτοχρηματοδότησης**, δηλαδή της εμπλοκής του ιδιωτικού τομέα, ιδρύθηκε από το ΕΒΕΛ εταιρεία, στην οποία θα συμμετέχουν επιχειρηματίες και ξενοδοχοί, ώστε να χρηματοδοτηθεί το έργο. Το Επιμελητήριο, έχει ήδη εξασφαλίσει από τον ΚΟΤ τα κονδύλια, για να προχωρήσει σε μελέτη.

4.6. Οι επιβάτες των αεροπλάνων που ταξίδεψαν για επαγγελματικούς και συνεδριακούς λόγους το 2002 παρουσίασαν μείωση

Μείωση της τάξεως του 30% παρουσίασαν οι επιβάτες των αεροπλάνων που ταξίδεψαν για επαγγελματικούς λόγους το 2002, σύμφωνα με την έρευνα Air Travel Survey, της Travel Industry Association of America's (TIA) που είχε ως στόχο να αναλύσει τους πιθανούς λόγους για την μείωση που παρατηρείται τελευταία στα αεροπορικά ταξίδια.

Η έρευνα, στην οποία χορηγός είναι το Bureau of Transportation Statistics, βασίστηκε σε 4.000 επιβάτες που ταξίδεψαν για επαγγελματικούς λόγους έστω και μια φορά μέσα στο 2002. Το 30% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι έχουν μειώσει τα αεροπορικά ταξίδια τους, ενώ το 21% δήλωσε ότι τα έχουν αυξήσει.

Πάρα την μείωση των αεροπορικών ταξιδιών το 2002, οι προβλέψεις για το 2003 είναι θετικές με το 29% των ερωτηθέντων να δηλώνει ότι θα ταξιδέψει με αεροπλάνο περισσότερες φορές την επόμενη χρονιά, και 55% να δηλώνει ότι θα παραμείνει στα ίδια επίπεδα.

Περίπου το 80% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι την τελευταία χρονιά η εταιρία τους εφαρμόζει συγκεκριμένη πολιτική για τα ταξίδια, που σύμφωνα με την οποία μειώνονται τα ταξίδια με αεροπλάνο, ή περιορίζονται στις ΗΠΑ, μειώνεται ο αριθμός των υπαλλήλων που ταξιδεύει, και ενθαρρύνονται οι υπάλληλοι να ταξιδεύουν με το αυτοκίνητο παρά με το αεροπλάνο. Ακόμα, σε πολλές περιπτώσεις αναφέρθηκε εκτός από την αριθμητική μείωση των ταξιδιών, μείωση και στη διάρκεια τους, ή ακόμα και αλλαγή στην κατηγορία των ξενοδοχείων που χρησιμοποιούνται.

'Η ερώτηση είναι αν αλλάζει η γενική εικόνα στα ταξίδια για επαγγελματικούς λόγους ή αν οι αλλαγές που βλέπουμε αυτή τη στιγμή είναι βραχυπρόθεσμες', τόνισε η Δρ. Suzanne Cook αντιπρόεδρος ερευνών της Travel Industry Association of America. *'Πολλές εταιρίες έμαθαν να κάνουν δουλειές με διαφορετικό τρόπο και έχουν αλλάξει την στρατηγική τους για τα ταξίδια, και μάλιστα πολλές φορές υπολογίζουν τι οικονομικό όφελος θα υπάρξει από κάποιο ταξίδι πριν το κάνουν. Προσωπικά πιστεύω',* τόνισε *'ότι θα γυρίσουν σύντομα στα αεροπορικά ταξίδια*⁶.

Η ανάπτυξη που γνωρίζει η ηλεκτρονική επικοινωνία έχει δώσει ώθηση στη χρήση της τεχνολογίας ως εναλλακτικού μέσου των επαγγελματικών ταξιδιών. Οι

⁶ Δρ. Suzanne Cook, αντιπρόεδρος ερευνών της Travel Industry Association of America

Τηλεσυνεδριάσεις, (teleconference) έχουν χρησιμοποιηθεί από τα στελέχη των εταιριών που ταξιδεύουν για επαγγελματικούς λόγους σε ποσοστό 42% την προηγούμενη χρονιά ως αντικατάσταση κάποιου ταξιδιού. Τα Videoconferencing και webcasting ή webconferencing αντικατέστησαν τα ταξίδια κατά 17% και 15% αντίστοιχα. Η χρήση αυτών των τεχνολογιών αυξάνεται ανάλογα με τον αριθμό των ταξιδιών που πραγματοποιεί το άτομο. Το 25% των ταξιδιωτών που κάνουν πάνω από 8 ταξίδια το χρόνο αντικατέστησαν μερικά από τα ταξίδια τους τα παραπάνω μέσα, ενώ μόλις το 15% των ταξιδιωτών που ταξιδεύουν σπάνια έκαναν χρήση των παραπάνω διευκολύνσεων. Τα δύο τρίτα όλων των ταξιδιωτών που ταξιδεύουν για επαγγελματικούς λόγους πιστεύουν ότι οι παραπάνω τεχνολογίες είναι περισσότερο ικανοποιητικές από τα ταξίδια όσον αφορά το χρόνο και τα χρήματα, όμως μόνο το 20% πιστεύει ότι είναι και πιο αποτελεσματικές.

Η μείωση των ταξιδιών πιστεύουν οι ερωτηθέντες ότι είναι αποτέλεσμα των όρων που θέτουν οι εταιρίες, της μείωσης του προϋπολογισμού για ταξίδια, της αβέβαιης οικονομίας, και του υψηλού κόστους των ταξιδιών. Οι ταξιδιώτες που ταξιδεύουν για επαγγελματικούς λόγους στρέφονται στο Internet για να βρουν καλύτερες τιμές, ενώ το 50% αυτών έχουν αγοράσει έστω και για μια φορά την περασμένη χρονιά τα εισιτήρια τους οι ίδιοι από το Internet, και όπως δήλωσε το 35% αυτών την επόμενη χρονιά θα το χρησιμοποιήσουν περισσότερο. Επίσης, το ένα τρίτο αυτών που δεν χρησιμοποίησε το Internet την προηγούμενη χρονιά θα το πράξει το 2003.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

5.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Θαλάσσιου Τουρισμού

Θαλάσσιος τουρισμός με την ευρύτερη έννοια θα μπορούσε να χαρακτηριστεί κάθε δραστηριότητα τουριστική ή αναψυχής που έχει σχέση με τη θάλασσα και τις ακτές, δηλαδή όλο σχεδόν το φάσμα των τουριστικών δραστηριοτήτων. Συνήθως όμως ως θαλάσσιος ή ναυτικός τουρισμός νοούνται οι θαλάσσιες περιηγήσεις – περίπατοι – κρουαζιέρες με κρουαζιερόπλοια ή άλλα σκάφη αναψυχής καθώς και γαυταθλητικές δραστηριότητες όπως ιστιοπλοία με σκάφη αναψυχής, θαλαμηγούς ή τουριστικά σκάφη.

Ο Θαλάσσιος ή Ναυτικός τουρισμός κατά κύριο λόγο αναφέρεται στο Yachting και στην κρουαζιέρα. Το σκάφος – πλοίο αναψυχής αποτελεί κύριο συστατικό θαλάσσιου τουρισμού. Η θαλάσσια διαδρομή έχει ιδιαίτερη σημασία για τον θαλάσσιο τουρισμό.

5.2 Προοπτικές εξέλιξης

Οι Μεσογειακές ακτές και θάλασσες, κοινή κληρονομιά της Ευρώπης είναι ο τελικός προορισμός του μεγαλύτερου ποσοστού του Τουρισμού γενικά και του θαλάσσιου τουρισμού ειδικότερα. Η Μεσόγειος είναι ένας τόπος από τους δύο μεγαλύτερους πόλους θαλάσσιου τουρισμού, ο άλλος είναι η Καραϊβική.

Η Κύπρος αποτελεί μία χώρα μοναδική και χαρισματική για την ανάπτυξη του θαλάσσιου τουρισμού. Προικισμένη από τη φύση με συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι όλων των άλλων χωρών της Ευρώπης, μπορεί και πρέπει να αναπτύξει τον θαλάσσιο τουρισμό, όχι μόνο για τα συναλλαγματικά οφέλη που μπορεί να αποκομίσει αλλά και για τις ευνοϊκές επιπτώσεις του, γενικότερα στον τουρισμό.

Ο κλάδος των κυπριακών κρουαζιερόπλοιων, ιδιαίτερης σημασίας για την οικονομία της χώρας διαθέτει ένα αξιόλογο δυναμικό τόσο σε στόλο όσο και σε ειδικευμένο και έμπειρο ανθρώπινο δυναμικό καθώς και σε υπηρεσίες στήριξης και οργάνωσης.

5.3 Η αγορά της κρουαζιέρας

Η αγορά της κρουαζιέρας αν και υψηλού εισοδήματος, είναι αγορά μαζική, προσφέρει πολυτελής διακοπές σε ολοένα ευρύτερες και νεώτερες μάζες πληθυσμών. Δεν έχει σταθερή δομή ούτε σχεδιασμό και γι αυτό χαρακτηρίζεται από ανταγωνισμό. Χαρακτηριστικό της κρουαζιέρας, που σήμερα είναι προσιτή όχι μόνο σε υψηλές εισοδηματικές τάξεις αλλά και σε μεσαίες, είναι η πολυτελής διαβίωση, το εξαιρετικό φαγητό, η ψυχαγωγία με παραστάσεις, χορό, μουσική, καζίνο, καταστήματα κλπ.

Η διαμόρφωση της μελλοντικής ζήτησης για τουρισμό κρουαζιέρας εξαρτάται από τη συμπεριφορά των ποικίλων κοινωνικοοικονομικών παραγόντων, που άμεσα ή έμμεσα επηρεάζουν την τουριστική ζήτηση στις χώρες – πηγές τουρισμού.

Όπως είναι γνωστό καθοριστικοί παράγοντες επηρεασμού της τουριστικής ζήτησης είναι κυρίως τα οικογενειακά εισοδήματα στις χώρες – πηγές και οι τιμές των προσφερόμενων υπηρεσιών στις χώρες – δέκτες τουρισμού. Στη συγκεκριμένη περίπτωση του cruising, κρίσιμες για τη ζήτηση θα είναι οι τιμές της κρουαζιέρας,

συμπεριλαμβανομένης της αερομεταφοράς, όπως επίσης οι εκτός πακέτου τιμές των υπηρεσιών στα κρουαζιερόπλοια και στους κρουαζιερικούς προορισμούς.

5.4 Κύπρος και Κρουαζιέρες

Προτού οι στρατιές του Μεγάλου Αλέξανδρου ξεκινήσουν για τις περιφημες εκστρατείες τους προς την Ανατολή και τις μέχρι τότε ακατάκτητες χώρες, οι στόλοι τους έκαναν σταθμό στα λιμάνια της Κύπρου για ανεφοδιασμό. Η ίδια αυτή στρατηγική θέση, η οποία έκανε την Κύπρο ένα σημαντικό σημείο στη διευρυνόμενη αυτοκρατορία του Αλέξανδρου κάνει και σήμερα το νησί ένα επιθυμητό κέντρο για μια πιο γαλήνια θαλάσσια δραστηριότητα: τις κρουαζιέρες. Είτε πρόκειται για κρουαζιέρα με αφετηρία την Κύπρο, είτε ως σταθμός σε κρουαζιέρα (port of call) ή ως επιλογή πτήσης με κρουαζιέρα (fly and cruise), η Κύπρος σήμερα συγκαταλέγεται ανάμεσα στους δημοφιλέστους προορισμούς κρουαζιερών της Μεσογείου.

α) Κρουαζιέρες από την Κύπρο

Η προνομιακή θέση της Κύπρου στη ανατολική άκρη της Μεσογείου την καθιστά ιδανικό σημείο αφετηρίας για κρουαζιέρες σε κάθε γωνιά σ' αυτή την εκπληκτικά ποικιλόμορφη αυτή περιοχή. Σε όλη τη διάρκεια του χρόνου, με σημείο αναχώρησης τη Λεμεσό, οργανώνονται ενδιαφέρουσες κρουαζιέρες από εταιρείες που έχουν την έδρα τους στο νησί, δίνοντας την ευκαιρία σε Κύπριους και σε ξένους τουρίστες να θαυμάσουν το μεγαλείο της αρχαίας Αιγύπτου, τα αξιοθέατα του Ισραήλ και του Λιβάνου, και ασφαλώς τα νησιά της Ελλάδας. Οι κρουαζιέρες διαρκούν από δυο ως πέντε ημέρες. Με τον τρόπο που γίνεται το ταξίδι οι επιβάτες δεν χρειάζεται να κατάλυσουν σε ξενοδοχεία στα μέρη που θα επισκεφθούν. Για παράδειγμα, στη δημοφιλέστατη διήμερη κρουαζιέρα στην Αίγυπτο, (μόνο 300 χιλιόμετρα στα νότια), οι επιβάτες διανυκτερεύουν στο πλοίο, έχουν μια ολόκληρη μέρα στη διάθεση τους για να θαυμάσουν τις Πυραμίδες της Γκίζας και επιβιβάζονται και πάλι για άλλη μια απολαυστική βραδιά στο πλοίο, για το ταξίδι επιστροφής.

Οι κρουαζιέρες πραγματοποιούνται με μεγάλα και άνετα πλοία τα οποία προσφέρουν διαμονή με πλήρη διατροφή και ψυχαγωγία, σε πολύ λογικές τιμές. Μπορείτε να κάνετε κρατήσεις για τις κρουαζιέρες και κατά τη διάρκεια της παραμονής σας στην Κύπρο. Επιπλέον, πολλοί οργανωτές ταξιδιών στην Ευρώπη και αλλού περιλαμβάνουν τις κρουαζιέρες στα προγράμματα εκδρομών τους.

Οι κρουαζιέρες σχεδιάζονται ειδικά για να ικανοποιούν όλα τα γούστα, και υπάρχει αρκετά μεγάλη επιλογή σε ότι αφορά τις ημέρες αναχώρησης, τα δρομολόγια και τους προορισμούς.

Οι επιλογές που συνήθως προσφέρονται είναι οι εξής:

ΟΛΟ ΤΟ ΧΡΟΝΟ

1. Διήμερες κρουαζιέρες στην Αίγυπτο, οι οποίες περιλαμβάνουν επίσκεψη στο Μουσείο του Καίρου και τις Πυραμίδες.
2. Διήμερες κρουαζιέρες στον Ισραήλ, οι οποίες περιλαμβάνουν επίσκεψη στους Αγίους Τόπους στην Ιερουσαλήμ και τη Βηθλεέμ.
3. Τριήμερη συνδυασμένη κρουαζιέρα για Ισραήλ και Αίγυπτο, οι οποίες περιλαμβάνουν τις πιο πάνω εκδρομές.

ΕΠΟΧΙΑΚΕΣ

Μάιο-μέχρι Οκτώβριο με διαφοροποιήσεις ανάλογα με την κρουαζιέρα:

1. Διήμερη κρουαζιέρα στο Λίβανο, η οποία περιλαμβάνει επίσκεψη στη Βηρυτό και άλλα αξιοθέατα, και ευκαιρία για ψώνια.
2. Τριήμερη κρουαζιέρα στο Λίβανο και την Αίγυπτο.
3. Διήμερη κρουαζιέρα στη Ρόδο.
4. Κρουαζιέρα πέντε ή έξη ημερών στα ελληνικά νησιά, περιλαμβανομένης της Ρόδου, της Μυκόνου και της Σαντορίνης, και μια διανυκτέρευση στο πλοίο στον Πειραιά...

β) Κρουαζιέρες προς την Κύπρο

Με την εγγύτητα της στη Μέση Ανατολή, τις καλές λιμενικές εγκαταστάσεις και τα αξιοθέατα εξαιρετικού ενδιαφέροντος σε πολύ μικρή απόσταση από τα λιμάνια, η Κύπρος είναι το τέλειο λιμάνι προσέγγισης για μικρά και μεγάλα κρουαζιερόπλοια. Οι επιβάτες κρουαζιέρων μπορούν με μεγάλη άνεση να επισκεφθούν και να θαυμάσουν πολλά σημαντικά αξιοθέατα, στη διάρκεια μιας σύντομης επίσκεψης. Η ασφάλεια που προσφέρει το νησί και τα διεθνώς αναγνωρισμένα επίπεδα εξυπηρέτησης συνέβαλαν στο γεγονός ότι η Κύπρος θεωρείται σήμερα ένα από τα πιο ελκυστικά κέντρα για κρουαζιέρες στην Ανατολική Μεσόγειο.

Τα περισσότερα διεθνή κρουαζιερόπλοια που πραγματοποιούν κρουαζιέρες στην περιοχή προσεγγίζουν το λιμάνι της Λεμεσού ή της Λάρνακας σε κάποιο στάδιο του δρομολογίου τους.

Η μικρή Κύπρος βρίσκεται στο σταυροδρόμι της ιστορίας εδώ και 10.000 χρόνια. Η πλούσια ιστορία της Κύπρου της έχει χαρίσει μια καταπληκτικά πλούσια πολιτιστική κληρονομιά. Στο νησί της Αφροδίτης ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να δει νεολιθικούς οικισμούς, εξαιρετικούς ελληνικούς και Ρωμαϊκούς αρχαιολογικούς χώρους, μεγαλόπρεπα μεσαιωνικά κάστρα, παλαιοχριστιανικές βασιλικές, λαμπρές βυζαντινές εκκλησίες και πολλά άλλα. Οι πιο εντυπωσιακοί αρχαιολογικοί χώροι δεν απέχουν πολύ από το λιμάνι Λεμεσού. Τα σημαντικότερα αξιοθέατα περιλαμβάνουν το Κούριο, ένα Ελληνορωμαϊκό θέατρο πάνω σε λόφο με καταπληκτική θεά την καταγάλανη Μεσόγειο, και το Μεσαιωνικό Κάστρο των Σταυροφόρων στο Κολότσι.

Στα βόρεια της Λεμεσού είναι η πευκόφυτη οροσειρά του Τροόδου, με γραφικά πετρόκτιστα χωριουδάκια όπως η Λάνια, το Ομοδος και η Τόχη. Η Πάφος στη δυτική ακτή του νησιού περιέχει τόσα πολλά σημεία ιστορικού ενδιαφέροντος που ολόκληρη η πόλη έχει περιληφθεί στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ.

5.5 Κυπριακές εταιρείες που πραγματοποιούν κρουαζιέρες στην Κύπρο

α) Luis Cruise Lines

Είναι μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες κρουαζιέρων στον κόσμο η οποία φέρνει περισσότερους επιβάτες στη Λεμεσό από οποιαδήποτε άλλη εταιρεία στη Μεσόγειο. Μπήκε στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου τον Αύγουστο του 1999. Μέρος του Οργανισμού Luis, το τμήμα κρουαζιέρων ελέγχει περισσότερο από το 60% των κρουαζιέρων από την Κύπρο. Δραστηριοποιείται επίσης στην Καραϊβική και στην Δυτική Μεσόγειο ενώ συνεχώς ανανεώνει και επεκτείνει τον στόλο του.

Ο Οργανισμός Λούης ιδρύθηκε το 1938 από τον αποβιώσαντα Λούη Λοΐζου και από τότε δεσμεύτηκε να ικανοποιεί τις ανάγκες και τις επιθυμίες των πελατών του

εξασφαλίζοντας την καλύτερη ποιότητα για την καλύτερη δυνατή τιμή. Στις αρχές της δεκαετίας του 80, όταν επεκτάθηκε και στον τομέα των κρουαζιέρων, κατέστησε την Κύπρο ένα ιδανικό προορισμό και μία δημοφιλή δίοδο για Αίγυπτο, Αγίους Τόπους και Ελληνικά Νησιά.

Ο στόλος αποτελείται από 9 πλοία. Όλα έχουν πρόσφατα ανακαινιστεί και αναβαθμιστεί στα ψηλότερα επίπεδα ποιότητας και υπηρεσιών. Έχουν εξοπλιστεί με όλες τις μοντέρνες εγκαταστάσεις και ανέσεις συμπεριλαμβανομένου εστιατορίων, μπαρ, discos, καταστήματα αδασμολόγητων ειδών, καζίνο, πισίνες κλπ.

Τα 9 πλοία των Luis Cruise Lines είναι :

- α) Thomson Spirit – 1500 άτομα
- β) Emerald – 1153 άτομα
- γ) Sapphire – 650 άτομα
- δ) Calypso – 596 άτομα
- ε) Serenade – 739 άτομα
- στ) Ausonia – 620 άτομα
- ζ) Princesa Marissa – 853 άτομα
- η) Princesa Cypria – 733 άτομα
- θ) Princesa Victoria – 750 άτομα

β) Paradise Cruises

Διαμέσου των αιώνων, η Κύπρος ήταν γνωστή ως το σκαλοπάτι που ενώνει την Ευρώπη με την Μέση Ανατολή. Για αιώνες έμποροι, ναυτικοί καθώς και απόστολοι και σταυροφόροι χρησιμοποίησαν την Κύπρο ως πέρασμα.

Το 2003 η Paradise γιόρτασε 25 χρόνια υπηρεσίας στην τουριστική βιομηχανία και προσφοράς ποιοτικών κρουαζιέρων σε μερικούς από τους πιο δημοφιλείς και εξωτικούς προορισμούς στη Μεσόγειο.

Τα γραφεία της Paradise βρίσκονται σε όλες τις πόλεις του νησιού ενώ παραρτήματά της βρίσκονται και σε Αγγλία, Ελβετία, Γερμανία, Ολλανδία και Σουηδία.

Από το 1992 της ανήκει και η εταιρεία κρουαζιέρων Atalante. Υπήρξε πρωτοπόρος όσον αφορά βελτιώσεις και αναβαθμίσεις στον κλάδο των κρουαζιέρων και μεταμόρφωσε αυτό που κάποτε ήταν ένα απλό ταξίδι με πλοίο, σε μία πραγματική κρουαζιέρα. Όλοι οι χειρισμοί, τόσο στη ξηρά όσο και στη θάλασσα, γίνονται από μία ομάδα διαλεκτών νέων επαγγελματιών οι οποίοι εξασφαλίζουν κάθε λεπτομέρεια.

γ) Salamis Tours

Η Salamis Tours έχει ενεργά αναμιχθεί στον εισερχόμενο και εξερχόμενο Τουρισμό ως μία από τις μεγαλύτερες εταιρείες στην Κύπρο. Στη εταιρεία ανήκουν 5 πλοία. Τα τελευταία χρόνια έχει επεκταθεί στον τομέα της Ναυτιλίας, στις Διεθνείς φορτωτικές εμπορευμάτων κλπ.

Πρόσφατα η Salamis Tours έχει επεκταθεί και στη ξενοδοχειακή βιομηχανία καθώς και στις αερομεταφορές από και προς την Κύπρο.

5.6 Προβλήματα που αντιμετώπισε ο θαλάσσιος τουρισμός στην Κύπρο

Ο θαλάσσιος τουρισμός της Κύπρου αντιμετώπισε προβλήματα μετά από την εφαρμογή του φόρου κατανάλωσης για τα σκάφη αναψυχής.

Συγκεκριμένα, ο φόρος κατανάλωσης για τα σκάφη αναψυχής, τις εξωλέμβιες και τις έσω-εξωλέμβιες μηχανές αυξήθηκε στο 20% κατ' αξία με συνέπεια η συλλογική επιβάρυνση, μαζί με το φορολογικό συντελεστή του Φ.Π.Α., ο οποίος ανέρχεται στο 15%, να έχει αυξηθεί στο 38%, δεδομένου ότι ο φορολογικός συντελεστής Φ.Π.Α. επιβάλλεται και επί του ποσού του φόρου κατανάλωσης.

Το θέμα απασχόλησε την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών στην οποία εκπρόσωπος του υπουργείου Οικονομικών ανέφερε ότι η Τουρκία, ο Λίβανος και η Μάλτα αποτελούν ανταγωνιστικούς προορισμούς, αφού διαθέτουν μαρίνες υψηλών προδιαγραφών, επιβάλλοντας πολύ χαμηλότερη φορολογία. Η ενδεχόμενη απομάκρυνση των σκαφών αναψυχής από τις μαρίνες της Κύπρου θα πλήξει την κυπριακή βιομηχανία κατασκευής σκαφών, θα πλήξει το θαλάσσιο τουρισμό της Κύπρου με συνεπακόλουθο την απώλεια εισοδημάτων, θα ανατρέψει τις προβλέψεις και τον προγραμματισμό για την κατασκευή μαρίνων και θα στερήσει στο κράτος έσοδα από την καταβολή του Φ.Π.Α. που πληρώνουν τα σκάφη αυτά.

Το υπουργείο Οικονομικών, λαμβάνοντας όλα αυτά υπόψη, αλλά και δεδομένου ότι τα ετήσια έσοδα από την επιβολή φόρου κατανάλωσης στα σκάφη αναψυχής ανέρχονται μόλις στις £250.000, εισηγήθηκε την κατάργηση του φόρου κατανάλωσης για τα σκάφη αυτά.

Στο ίδιο πλαίσιο είναι και οι θέσεις του Κυπριακού Συνδέσμου Εναλίου Εμπορίου και Βιομηχανίας (ΚΥΣΕΕΒ) και του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου οι οποίοι κατ' επανάληψη έχουν θέσει το θέμα της υψηλής φορολογίας των σκαφών αυτών υποστηρίζοντας ότι πολλοί ιδιοκτήτες σκαφών αναψυχής εγκαταλείπουν την Κύπρο και ελλιμενίζουν τα σκάφη τους σε γειτονικές χώρες, ενώ εισηγούνται την κατάργηση του φόρου κατανάλωσης, ώστε η φορολογική επιβάρυνση να περιοριστεί το 15% του Φ.Π.Α.

5.7 Ενέργειες του ΚΟΤ για προώθηση του Τουρισμού Κρουαζιέρας

Ο Οργανισμός εκτιμώντας τη σημασία του πιο πάνω κλάδου προέβη σε σειρά ενεργειών με στόχο την προβολή και προώθηση των κρουαζιέρων από Κύπρο όσο και αυτών προς την Κύπρο. Συμπληρώθηκε η εκτύπωση σειράς εντύπων που προβάλλουν την Κύπρο ως κέντρο για κρουαζιέρες στην Ανατολική Μεσόγειο και ετοιμάστηκε ειδική αφίσα για χρησιμοποίηση της σε τουριστικές εκθέσεις. Συμμετείχε επίσης στην εξειδικευμένη έκθεση Seatrade 2002 στην Ιταλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

6.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Πολιτιστικού Τουρισμού

Η παγκόσμιος διακήρυξη της Μανίλας, που υπογράφηκε το Φεβρουάριο του 1980, διακηρύσσει ότι «οι φυσικές και πολιτιστικές αξίες αποτελούν θεμελιώδη πόλο τουρισμού». Σε άλλο σημείο ότι «όλα τα τουριστικά αγαθά αποτελούν μέρος της κληρονομιάς της ανθρωπότητας και γι' αυτό ο σεβασμός και η προστασία τους είναι αναγκαίοι και απαραίτητοι».

Η σύνταξη της Μανίλας έδωσε έτσι τις διαστάσεις των σχέσεων τουρισμού και πολιτισμού, δηλαδή προσδιόρισε κάπως τον **πολιτιστικό τουρισμό**, χαρακτηρίζοντας τον σαν ένα **πόλο έλξης** και μια κοινωνική και πολιτιστική λειτουργία.

Λίγοι όμως είναι αυτοί οι τουρίστες οι οποίοι επισκέπτονται τη χώρα μας για να γνωρίσουν τον πολιτισμό μας. Γιατί ο τουρισμός μας στη συντριπτική του πλειοψηφία ανήκει στον οργανωμένο **μαζικό τουρισμό των διακοπών**, του οποίου το μοναδικό σχεδόν κίνητρο είναι ο ήλιος, η θάλασσα, η διασκέδαση, η περιπέτεια και τα **γαστρονομικά ερεθίσματα**.

Το παρήγορο είναι τον τελευταίο καιρό όλο και περισσότερο αντιδρούν άνθρωποι που ταξιδεύουν, σ' αυτό το τυποποιημένο και μαζικής κατανάλωσης προϊόν, αναζητώντας κάτι παραπάνω από ήλιο και θάλασσα, κάτι διαφορετικό.

Αυτό που απομένει είναι το πώς θα αξιοποιήσουμε και θα προβάλλουμε το πολιτιστικό μέρος του τουριστικού μας προϊόντος και προπάντων πώς θα το προστατέψουμε από μια ενδεχόμενη κακή διαχείριση ή χρήση.

Πριν από μερικά χρόνια όσοι μιλούσανε για την ανάγκη ανάπτυξης οικολογικού και πολιτιστικού τουρισμού, δέχονταν τους χαρακτηρισμούς του κουλτουριάρη, του ανθρώπου που πετά στα σύννεφα, που δεν πατά στη γη. Σήμερα, καθώς το θέμα του πολιτιστικού τουρισμού μπήκε σε πεδία εφαρμογής, φαίνεται πώς οι άνθρωποι αυτοί βλέπανε λίγο πιο μακριά πιο ψηλά. Δικαιώνοντας και τη ρήση του Κομφούκιου που πριν από 2500 χρόνια, έλεγε πώς «ο άνθρωπος ανήκει στα δημιουργήματα, που ενώ πατούν στη γη, ατένίζουν τ' άστρα».

6.2 Ο Πολιτισμός της Κύπρου

Δεν αποτελεί καθόλου έκπληξη το γεγονός ότι αυτή η μακραίωνη ιστορία του νησιού, έχει δώσει στην Κύπρο ένα εκπληκτικά πλούσιο πολιτισμό. Η σημασία του πολιτισμού αυτού έχει τιμηθεί από την UNESCO, η οποία συμπεριέλαβε εννέα από τις ορεινές βυζαντινές εκκλησίες της Κύπρου, ολόκληρη την πόλη της Κάτω Πάφου, την Παλαιόπαφο και το νεολιθικό συνοικισμό της Χοιροκοιτίας στον κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Όπου και να βρεθεί κανείς στην Κύπρο αισθάνεται αυτή την ισχυρή ελληνική παράδοση που κρατήθηκε ζωντανή και ατόφια, από γενεά σε γενεά, μέσα από όλες τις εκδηλώσεις του λαού.

Δεν περνά βδομάδα στην Κύπρο που να μη γιορτάζεται κάτι, ένα γεγονός είτε αυτό είναι μια αναφορά στην ονομαστική γιορτή ενός Αγίου, είτε μια λαϊκή γιορτή. Το πανηγύρι, η παραδοσιακή υπαίθρια γιορτή, γίνεται συνήθως στα χωριά την ημέρα της

ονομαστικής γιορτής του Αγίου, στη μνήμη του οποίου είναι αφιερωμένη η τοπική εκκλησία. Το Πάσχα, η σημαντικότερη θρησκευτική εκδήλωση των απανταχού Ελλήνων Ορθοδόξων γιορτάζεται και εδώ με κάθε επισημότητα και λαμπρότητα.

Το καρναβάλι είναι από τις πιο γνωστές κυπριακές γιορτές, μαζί με τα Ανθεστήρια, αυτό τον ύμνο στα λουλούδια της άνοιξης, όπως επίσης και τον Κατακλυσμό, τη γιορτή των υδάτων, που συνταυτίζεται με την Πεντηκοστή. Κατά τη διάρκεια όλου του χρόνου οργανώνονται εκθέσεις, μουσικές θεατρικές και άλλες εκδηλώσεις.

Η κυπριακή παράδοση αντικατοπτρίζεται μέσα από την πλούσια λαϊκή τέχνη του νησιού. Πανάρχαιες τέχνες, που πέρασαν από τη μια γενιά στην άλλη, συνεχίζονται σήμερα από ικανούς τεχνίτες που κατασκευάζουν έργα τέχνης, τόσο διακοσμητικά όσο και λειτουργικά, που κοσμούν με χάρη το κάθε σπίτι.

Σ' αυτή την κοινωνία, όπου η εκκλησία παραδοσιακές αξίες έχουν διατηρηθεί και η οικογενειακή δομή συντηρεί ζωντανά τα πανάρχαια έθιμα που υπογραμμίζουν αυτό το ζεστό χαρακτήρα των Κυπρίων.

Από πού να αρχίσει κανείς για να περιγράψει την τόσο πλούσια κληρονομιά μιας χώρας προικισμένης με 10.000 χρόνια ιστορία; Κάθε γωνιά του νησιού κρύβει στοιχεία και θησαυρούς από την αρχέγονη ιστορία της Κύπρου: το αρχαίο Κούριο με το υπέροχο θέατρο που δεν έπαψε ποτέ να ζει και όπου μαζεύονται χιλιάδες θεατές για να ζήσουν μαγευτικές βραδιές κάτω από τα άστρα σε θεατρικές παραστάσεις και συναυλίες, το Ιερό της Αφροδίτης, οι αρχαιότητες της Πάφου, ο Νεολιθικός Οικισμός της Χοιροκοιτίας και οι εννιά βυζαντινές εκκλησίες στο Τρόδος - όλοι αυτοί οι μοναδικοί θησαυροί περιλαμβάνονται στον Κατάλογο Πολιτιστικής Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ. Δεν είναι μόνο αυτά όμως. Η Κύπρος έχει προικιστεί και με ένα εκθαμβωτικά όμορφο και ποικίλο μεσογειακό τοπίο.

α) Αρχαιολογία στην Κύπρο

Κύπρος και αρχαιολογία: δυο λέξεις σχεδόν ταυτόσημες. Δυο έννοιες που φέρνουν στο νου άλλες εποχές, ρομαντικές αλλά και γεμάτες ταραχή. Εποχές που ζωντανεύουν μπροστά στα μάτια μας μέσα από τα αρχαία θέατρα, τους ναούς και τα ιερά, τους τάφους και ολόκληρες αρχαίες πολιτείες. Το μικρό νησί της Κύπρου είναι ένα ολάκερο μουσείο με εκθέματα τόσο διαφορετικά και ποικιλόμορφα όπως νεολιθικούς οικισμούς και υπέροχα ρωμαϊκά ψηφιδωτά. Χρειάζονται τόμοι ολόκληροι για να χωρέσει κάθε λεπτομέρεια της λαμπρής ιστορίας των 10.000 χρόνων, και τα πιο κάτω δεν είναι παρά ένα πολύ μικρό μέρος του μεγαλείου που λέγεται αρχαιολογική Κύπρος.

Ο Νεολιθικός Οικισμός της Χοιροκοιτίας, 32 χιλιόμετρα από τη Λάρνακα και 48 χιλιόμετρα νότια της Λευκωσίας, συμπεριλαμβάνεται στον Κατάλογο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ από το 1998. Τα ερείπια ανήκουν σε ένα οικισμό της ακεραμικής φάσης, με μια τεράστια συνάθροιση από κυκλικές πέτρινες κατοικίες και ένα «τοίχο» μήκους σχεδόν 185 μέτρα, ο οποίος χωρίζει τον οικισμό σε δυο τμήματα. Η εμφανώς κοινοτική διάρθρωση υποδηλώνει πολύ ψηλό επίπεδο κοινωνικής συνοχής και οργάνωσης.

Με το μεγαλόπρεπο, ελληνορωμαϊκό θέατρο κτισμένο σε μια βουνοπλαγιά πάνω από την αστραφτερή θάλασσα της Μεσογείου, το αρχαίο Κούριο είναι μια πραγματικά εκθαμβωτική τοποθεσία. Οι αρχαιολογικοί θησαυροί του Κουρίου περιλαμβάνουν την Οικία του Ευστολίου, τα μεγάλης έκτασης ψηφιδωτά τα οποία ο επισκέπτης μπορεί να

απολαύσει από στεγασμένα μονοπάτια, την Παλαιό Χριστιανική Βασιλική, την αρχαία Αγορά, το Νυμφαίο, τα λουτρά και την Οικία των Μονομάχων.

Σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, το Κούριο ιδρύθηκε από Αχαιούς που ήρθαν στο νησί μας από το Άργος. Το αρχικό θέατρο ήταν πολύ πιο μικρό από αυτό που βλέπουμε σήμερα και χρονολογείται στο 2ο αιώνα π. Χ. Αναστηλώθηκε κατά την αυτοκρατορία του Νέρωνα κατά το δεύτερο ήμισυ του 1ου αιώνα. Το θέατρο υπέστη σοβαρές ζημιές στους σεισμούς του 77 μ. Χ., αλλά αποκαταστάθηκε και επεκτάθηκε στις αρχές της αυτοκρατορίας του Τραϊανού (98-117).

Το Ιερό του Απόλλωνα Υλάτη (5ος αιώνας π. Χ.), πίσω από το Κούριο, είναι μια από τις σημαντικότερες ιστορικές και δοξαστικές τοποθεσίες της αρχαίας Κύπρου. Ο Απόλλωνας ήταν ο θεός της ομορφιάς, της μουσικής, των δασών, της προφητείας και της τοξοβολίας. Ήταν επίσης προστάτης των δέντρων και των κοιταδιών, και του ίδιου του Κουρίου. Η τοποθεσία καλύπτει πάνω από 15.000 τετραγωνικά μέτρα.

Η Πάφος θεωρείται Τοποθεσία Παγκόσμιας Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ από το 1980. Πέρα από το γεγονός ότι η Πάφος παραμένει και σήμερα μια εξαιρετικά γοητευτική πόλη, στην Κάτω Πάφο, κοντά στο λιμανάκι βρίσκονται τα ερείπια της αρχαίας πόλης της Νέας Πάφου. Η τοποθεσία είναι σήμερα Αρχαιολογικό Πάρκο το οποίο φιλοξενεί τα μεγαλειώδη ρωμαϊκά ψηφιδωτά στις Οικίες του Διόνυσου, Θησέα και Αιώνα.

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου επιβλέπει τις ανασκαφές που διεξάγονται στο νησί, συχνά από τα αρχαιολογικά τμήματα σημαντικών ευρωπαϊκών και αμερικάνικων πανεπιστημίων. Το Τμήμα έχει επίσης την ευθύνη για την προστασία και διατήρηση των αρχαιοτήτων, τη συντήρηση των τοποθεσιών και πολλά άλλα συναφή θέματα. Οι περισσότερες τοποθεσίες είναι ανοικτές για το κοινό, και ο επισκέπτης μπορεί επίσης να απολαύσει τα διάφορα εκθέματα στα μουσεία σε όλες τις πόλεις καθώς και στις ίδιες τις αρχαιολογικές τοποθεσίες. Το Κυπριακό μουσείο στη Λευκωσία στεγάζει την πιο εκτεταμένη συλλογή αρχαίων τεχνουργημάτων της Κύπρου. Η Κυπριακή Αίθουσα του Metropolitan Museum της Νέας Υόρκης περιέχει πολύτιμα αντικείμενα τα οποία λεηλατήθηκαν από το νησί. Το Βρετανικό μουσείο, το Λούβρο και άλλα διάσημα μουσεία περιέχουν έξοχες συλλογές κυπριακών αρχαιοτήτων.

β) Τέχνη και Χειροτεχνία

Η καλλιτεχνική κληρονομιά της Κύπρου αποτελεί τη ζωντανή έκφραση της αρχέγονης ιστορίας και παράδοσης του νησιού. Τα ήθη και έθιμα της Κύπρου αποτυπώνονται με δεξιοτεχνία στα υπέροχα κεντήματα και τις δαντέλες, στα έργα ξυλουργικής και αγγειοπλαστικής και στα μοναδικά κοσμήματα. Από το 1975 γίνεται μεγάλη προσπάθεια διατήρησης της Κυπριακής χειροτεχνίας με την ίδρυση της Κυπριακής Υπηρεσίας Χειροτεχνίας. Υπάρχει μεγάλο Κέντρο Χειροτεχνίας στη Λευκωσία καθώς και επίσημα καταστήματα χειροτεχνίας και λαογραφικά μουσεία στη Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα και Πάφο.

Τα κεντήματα και οι δαντέλες της Κύπρου φημίζονται για την ποιότητα και την καλλιτεχνική τους λεπτότητα. Το χωριό Λεύκαρα είναι ιδιαίτερα γνωστό για τα περίφημα Λευκαρίτικα κεντήματα του. Οι κεντημένες δαντέλες, δουλεμένες αριστοτεχνικά πάνω σε λινό ή βαμβακερό ύφασμα, χρησιμοποιούνται ως εντυπωσιακά τραπεζομάντιλα, κουρτίνες και πετσετάκια. Μια τέχνη για την οποία διακρίνεται η Πάφος είναι τα γεωμετρικά Φοιτιώτικα κεντήματα. Τα Λευκονιζιάτικα χαρακτηρίζονται από φωτεινές

ραβδώσεις, ενώ η *Αλατζιά*, επίσης με ραβδώσεις, έχει πιο λεπτή ύφανση και ελαφριά γυαλάδα

Η αγγειοπλαστική είναι μια τέχνη που δεν έπαψε να αναπτύσσεται στην Κύπρο εδώ και χιλιάδες χρόνια και τα κυπριακά αγγεία διακρίνονται για την ποιότητα και την ποικιλία τους. Ποιος δε θα ήθελε για ενθύμιο από την Κύπρο ένα από τα υπέροχα αντίγραφα αρχαίων αγγείων από τερακότα και λευκά διακοσμητικά στοιχεία; Άλλα έργα χειροτεχνίας που θα ήταν τέλειο στολίδι για το κάθε σπίτι είναι τα έξοχα φτιαγμένα χάλκινα σκεύη, οι αποξηραμένες κολοκύθες ζωγραφισμένες από το χέρι καλλιτέχνη, τα παραδοσιακά χειροποίητα καλάθια και τα υπέροχα κοσμήματα με αρχαία μοτίβα. Οι κασέλες από πεύκο, ή *σεντούκια*, στολισμένα με σύμβολα από τη θρησκεία ή τη φύση παραγγέλλονται από τα καταστήματα της Κυπριακής Χειροτεχνίας.

γ) Ηθη και Έθιμα

Πολλές λαϊκές παραδόσεις της Κύπρου, όπως για παράδειγμα το *Καρναβάλι* και ο *Κατακλυσμός* έχουν τις ρίζες τους βαθιά στην αρχαιότητα. Το Καρναβάλι γιορτάζεται αμέσως πριν από τις νηστείες της Σαρακοστής. Επίκεντρο του τρελού ξεφαντώματος και της μεγάλης παρέλασης του καρναβαλιού είναι η Λεμεσός, αλλά και στη Λάρνακα και την Πάφο γίνονται καθημερινά γλέντια και γιορτές.

Ο *Κατακλυσμός* είναι μια πενθήμερη γιορταστική περίοδος, 50 μέρες μετά το Πάσχα. Σε όλες τις παραλιακές πόλεις γίνονται διάφορες εκδηλώσεις αλλά στο επίκεντρο των εορτασμών είναι πάντα η Λάρνακα. Αποκορύφωμα των εκδηλώσεων είναι η πορεία προς τη θάλασσα όπου οι συμμετέχοντες καταβρέχουν ο ένας τον άλλο με νερό. Κανείς δε γνωρίζει τι ακριβώς γιορτάζεται τον Κατακλυσμό. Μερικοί πιστεύουν ότι η γιορτή γίνεται στη μνήμη του Νώε και της επιβίωσης του μετά το βιβλικό κατακλυσμό, άλλοι υποστηρίζουν ότι ο Κατακλυσμός τιμά την άφιξη του Λάζαρου στη Κύπρο μετά την ανάσταση του από το Χριστό, ή ότι γιορτάζει τη γέννηση της Αφροδίτης. Όποια κι αν είναι η αλήθεια πάντως, ο Κατακλυσμός είναι μια ζωντανή και καθαρά Κυπριακή γιορτή.

Στις 28 και 29 Ιουνίου, γιορτάζεται η μνήμη του Αποστόλου Παύλου στην Πάφο, όπου ταξίδεψε αφού έφυγε από την Ιερουσαλήμ.

Κάθε Σεπτέμβριο πραγματοποιείται στη Λεμεσό η Γιορτή του Κρασιού, του πολύτιμου και νόστιμου καρπού των σταφυλιών της Κύπρου. Για δέκα ολόκληρες μέρες το κρασί ρέει ελεύθερα και γίνονται ξεφαντώματα αντάξια του ίδιου του Διόνυσου.

Οι παραδόσεις της Κύπρου στη μουσική και το χορό είναι εξαιρετικά πλούσιες και πολύ διαφορετικές από αυτές που συναντάμε στην Ελλάδα. Οι λαϊκοί χοροί συνοδεύονται από το βιολί και το λαούτο, το παραδοσιακό έγχορδο με τέσσερις διπλές χορδές το οποίο παίζεται με πέννα φτιαγμένη από φτερό αετού ή γύπα. Πολλοί χοροί χορεύονται αντικριστά ή κυκλικά από τους επιδέξιους χορευτές και χορεύτριες της Κύπρου. Το στοιχείο της τελετουργικής ερωτοτροπίας σε πολλούς παραδοσιακούς κυπριακούς χορούς τους κάνει ιδιαίτερα δημοφιλείς σε γαμήλιες τελετές.

δ) Θρησκεία

Από όλα τα νησιά της Μεσογείου η Κύπρος είναι το κοντινότερο νησί προς τους Αγίους Τόπους τόσο γεωγραφικά όσο και πνευματικά, και η ίδια η ιστορία της Κύπρου είναι άρρηκτα συνυφασμένη με το Χριστιανισμό. Το 45 μ. Χ. ο Απόστολος Παύλος ταξίδεψε μαζί με το Βαρνάβα στο νησί, όπου και κατόρθωσε να πείσει το Ρωμαίο Ανθύπατο Σέργιο Παύλο στην Πάφο να ασπαστεί το Χριστιανισμό. Έτσι, η Κύπρος έγινε

η πρώτη χώρα που απέκτησε Χριστιανό ηγέτη. Αργότερα, σύμφωνα με την Αγία Γραφή, μετά την ανάσταση του από τον Χριστό, ο Λάζαρος ταξίδεψε στην Κύπρο όπου έζησε για άλλα 30 χρόνια. Η σαρκοφάγος του βρίσκεται στην κρύπτη της Εκκλησίας του Αγίου Λαζάρου στη Λάρνακα.

Η νέα θρησκεία δεν αναγνωρίστηκε επίσημα μέχρι τη Βυζαντινή Περίοδο. Το 313 μ. Χ. παραχωρήθηκε η ελευθερία λατρείας από τον Αυτοκράτορα Κωνσταντίνο με αυτοκρατορικό διάταγμα και καταργήθηκαν πολλοί από τους πιο αυστηρούς νόμους των Ρωμαίων. Στα τέλη του 4ου μ.Χ. αιώνα, ο Αυτοκράτορας Θεοδόσιος διέταξε να κλείσουν οι ειδωλολατρικοί ναοί. Ο Πατριάρχης της Αντιοχείας έκανε απόπειρα να φέρει την Εκκλησία της Κύπρου υπό τη δική του διοίκηση αλλά συνάντησε μεγάλη αντίσταση από τους ίδιους τους Κυπρίους. Η επίκαιρη ανακάλυψη των αγίων λειψάνων του Απόστολου Βαρνάβα με το χειρόγραφο αντίγραφο του Κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο από τον τότε Αρχιεπίσκοπο της Κύπρου Ανθέμιο, αποτέλεσε την αδιάσειστη απόδειξη ότι η Εκκλησία της Κύπρου είχε ιδρυθεί από τους Αποστόλους Παύλο και Βαρνάβα και έτσι μπορούσε να θεωρηθεί αποστολική.

Ο Αρχιεπίσκοπος Ανθέμιος πήρε τα λείψανα και το Ευαγγέλιο στην Κωνσταντινούπολη στον Αυτοκράτορα Ζήνωνα, ο οποίος κήρυξε την Εκκλησία της Κύπρου Αυτοκέφαλη και παραχώρησε στον Αρχιεπίσκοπο της Κύπρου ορισμένα προνόμια. Ο Απόστολος Βαρνάβας, Κύπριος και ο ίδιος, θεωρείται ο ιδρυτής της Εκκλησίας της Κύπρου.

ε) Μουσεία

Τα μουσεία της Κύπρου αντικατοπτρίζουν την μακραίωνη και ποικιλόμορφη ιστορία του νησιού. Πέρα από τα παραδοσιακά μουσειακά κτήρια, περιλαμβάνονται και αρχαιολογικές και εκκλησιαστικές τοποθεσίες. Μεταξύ των παραδοσιακών μουσείων, το πιο σημαντικό είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο Λευκωσίας, όπου ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει μια εξαιρετικά εκτεταμένη και ολοκληρωμένη συλλογή αρχαιολογικών ευρημάτων. Επίσης στην πρωτεύουσα είναι το Βυζαντινό Μουσείο, με την τεράστια συλλογή από θρησκευτικές εικόνες. Εξαιρετικό ενδιαφέρον παρουσιάζει και το Αρχαιολογικό Μουσείο Πάφου, το Μεσαιωνικό Κάστρο της Λεμεσού και το Μουσείο του Ιδρύματος Πιερίδη στη Λάρνακα.

6.3 Πολιτιστικές Εκδηλώσεις

Δεν υπάρχει εποχή του χρόνου που να μην οργανώνεται μια πανδαισία από εκδηλώσεις στην Κύπρο. Πιο κάτω μπορείτε να δείτε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα από τα δρώμενα για το 2004.

2004

Φεβρουάριος/ Μάρτιος/ Απρίλιος

Πολιτιστικός- Χειμώνας Αγίας Νάπας: Μια γεύση παράδοσης στον παράδεισο του καλοκαιρινού clubbing, με παραστάσεις κυπριακών χορών, συναυλίες Ελληνικής και Κυπριακής μουσικής και σύγχρονο χορό.

Ευρωπαϊκό Φεστιβάλ Λεμεσού (Νοέμβριο-Απρίλιο) - Διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις εξαιρετικού ενδιαφέροντος.

Μαραθώνιος Πάφου Spidernet (7 Μαρτίου)

Καρναβαλιστικές Εκδηλώσεις σε όλες τις πόλεις (12-22 Φεβρουαρίου)

Διεθνής Διαγωνισμός Ποδηλασίας "Αυξέντια" (5-7 Μαρτίου)

Μαΐος/ Ιούνιος/ Ιούλιος

Ανθεστήρια στη Λάρνακα, Πάφο, Λεμεσό και Γερμασόγεια

Διεθνής Ημέρα Μουσείων (18 Μαΐου)

Κατακλυσμός, (28-31 Μαΐου) Μια καθαρά κυπριακή γιορτή. Η γιορτή του Κατακλυσμού συμπίπτει με την Πεντηκοστή και γιορτάζεται πανηγυρικά σε όλες τις παραλιακές πόλεις.

Ημέρα Μουσικής (21 Ιουνίου) Σε όλες τις Πόλεις.

Φεστιβάλ Σαίξπηρ (24-26 Ιουνίου) Αρχαίο Θέατρο Κουρίου

Φεστιβάλ Αρχαίου Ελληνικού Δράματος (9 Ιουλίου - 9 Αυγούστου) Ωδείο Πάφου

Διεθνές Φεστιβάλ Λάρνακας (Ιούλιο 1-31)

Αύγουστος/ Σεπτέμβριος/ Οκτώβριος

Γιορτή του Κράσιου Λεμεσού (31 Αυγούστου - 12 Σεπτεμβρίου) Το περίφημο ετήσιο φεστιβάλ στο Δημοτικό Κήπο Λεμεσού, με ντόπιες λιχουδιές, παραδοσιακή μουσική και χορούς και δωρεάν Κυπριακό κρασί.

Φεστιβάλ Αφροδίτη, Πάφος (3-5 Σεπτεμβρίου) Rigoletto του G. Verdi

Κύπρια 2004: Διεθνές Φεστιβάλ Τεχνών, Σεπτέμβριο-Νοέμβριο, σε όλες τις πόλεις.

Ημέρα Εθνικής Ανεξαρτησίας (1 Οκτωβρίου)

Φεστιβάλ Σταφυλιού «Αφάμια» (2-4 Οκτωβρίου)

Νοέμβριος/ Δεκέμβριος

11ος Ημι-Μαραθώνιος Αφροδίτη (11 Νοεμβρίου)

6ος Ημι-Μαραθώνιος Κολοσσίου (5 Δεκεμβρίου)

Πολιτιστικός Χειμώνας Αγίας Νάπας

Ετήσιες Χριστουγεννιάτικες Συναυλίες

Γκαλά Όπερα στο Θέατρο Ριάλο, Λεμεσός (Δεκέμβριος)

6.4 Σχέδιο Επιχορήγησης μεγάλων καλοκαιρινών εκδηλώσεων

α) Γενικά

Η διοργάνωση μεγάλων καλοκαιρινών πολιτιστικών/ καλλιτεχνικών εκδηλώσεων συμβάλλει στην καθιέρωση της Κύπρου ως προορισμού όπου διοργανώνονται εκδηλώσεις διεθνούς εμβέλειας, οι οποίες προάγουν τον πολιτισμό και ενισχύουν τη θετική εικόνα της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού και ικανοποιούν τα κριτήρια που αναφέρονται στο μέρος ε' και στ' πιο κάτω:

β) Στόχος

Η ενθάρρυνση οργάνωσης μεγάλων καλοκαιρινών εκδηλώσεων, που ανήκουν στην κατηγορία των παραστατικών τεχνών, κατά την περίοδο Μαΐου - Σεπτεμβρίου εμπλουτίζοντας το τουριστικό προϊόν και μεγιστοποιώντας τα κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά οφέλη.

γ) Διάρκεια

Το παρόν Σχέδιο ισχύει μέχρι τις 31/12/2007.

δ) Δικαιούχοι

- (1) Τοπικές Αρχές (Δήμοι και Κοινοτικά Συμβούλια).
- (2) Κυβερνητικά Τμήματα.
- (3) Ξένες Πρεσβείες και ξένα Πολιτιστικά Κέντρα.
- (4) Σωματεία, Σύνδεσμοι, Όμιλοι μη κερδοσκοπικής φύσεως.
- (5) Πολιτιστικά Ιδρύματα μη κερδοσκοπικής φύσεως.
- (6) Ιδιωτικοί πολιτιστικοί φορείς (εταιρείες καλλιτεχνικών παραγωγών, ιδιώτες/ άτομα καλλιτεχνικών παραγωγών και καλλιτέχνες).

Οι δικαιούχοι μπορούν να υποβάλλουν οιονδήποτε αριθμό προτάσεων επιθυμούν, ο τελικός όμως αριθμός που θα επιλέγεται ανά δικαιούχο δεν θα υπερβαίνει, για σκοπούς ίσης μεταχείρισης και ευκαιριών και εξασφάλισης υψηλού επιπέδου εκδηλώσεων, κατ' ανώτατο αριθμό τις 2 προτάσεις.

ε) Αξιολόγηση

Οι αιτήσεις αξιολογούνται από Ειδική Συμβουλευτική Επιτροπή με βάση τα πιο κάτω κριτήρια και μέσα στα πλαίσια των εγκεκριμένων πιστώσεων του ετήσιου προϋπολογισμού του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού.

A. Οι αιτήσεις θα αξιολογούνται βάσει των Γενικών και Ειδικών Κριτηρίων που ακολουθούν:

Γενικά Κριτήρια

- (1) Η δυνατότητα της εκδήλωσης να εμπλουτίσει το πολιτιστικό και τουριστικό προϊόν του τόπου προσφέροντας υψηλής ποιότητας εμπειρίες στους επισκέπτες, και στους κατοίκους της περιοχής.
- (2) Η δυνατότητα της εκδήλωσης να έχει διεθνή απήχηση και να ενισχύσει την εικόνα της Κύπρου ως κέντρου διοργάνωσης μεγάλων εκδηλώσεων.
- (3) Η δυνατότητα της εκδήλωσης να συμβάλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιοχής και του τόπου γενικότερα.
- (4) Η συνεισφορά στη διεύρυνση και αναβάθμιση της υποδομής.
- (5) Η δυνατότητα της εκδήλωσης να προωθήσει τις τέχνες και να δημιουργήσει δυνατότητες ψυχαγωγίας.

Ειδικά Κριτήρια

- (1) Η συμμετοχή στην εκδήλωση σημαντικών καλλιτεχνικών και άλλων συντελεστών του εσωτερικού ή/ και του εξωτερικού.
- (2) Το επίπεδο, η θεματολογία, το περιεχόμενο και η πρωτοτυπία της εκδήλωσης.
- (3) Ο τρόπος προώθησης της εκδήλωσης και τα μέσα προβολής και δημοσιοποίησης.
- (4) Οι προτάσεις πρέπει να αφορούν εκδηλώσεις με προϋπολογισμό εξόδων άνω των £80.000.
- (5) Η δυνατότητα του αιτητή να οργανώνει αποτελεσματικά την εκδήλωση.

Β. Οι αιτήσεις που πληρούν τα Γενικά και Ειδικά Κριτήρια θα αξιολογούνται στη συνέχεια με τα ακόλουθα κριτήρια:

(1)	Καλλιτέχνικό επίπεδο του σχήματος/ καλλιτεχνών	40%
(2)	Περιεχόμενο της εκδήλωσης σε σχέση με τη δυνατότητά της να προσελκύσει όσο το δυνατό μεγαλύτερο αριθμό θεατών.	25%
(3)	Η δυνατότητα της προτεινόμενης υποδομής (καταλληλότητα χώρου και τεχνική υποδομή) να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της εκδήλωσης	20%
(4)	Προφίλ δικαιούχου και προηγούμενη εμπειρία στην οργάνωση εκδηλώσεων	10%
(5)	Αριθμός περιοχών που προτείνεται να πραγματοποιηθεί η εκδήλωση	5%

	Σύνολο	100%

Οι προτάσεις οι οποίες εξασφαλίζουν πέραν του 65% θα επιχορηγούνται κατά σειρά προτεραιότητας με βάση την υψηλότερη βαθμολογία που εξασφαλίστηκε και μέχρι εξαντλήσεως του σχετικού κονδυλίου.

στ) Επιχορήγηση

Το ύψος επιχορήγησης καθορίζεται σε ποσοστό 33% του προϋπολογισμού, με ανώτατο ποσό τις £100.000,00.

Το ποσό που εγκρίνεται θα μειώνεται εκεί όπου οι πραγματικές δαπάνες είναι χαμηλότερες, σε καμιά όμως περίπτωση δεν θα αλλοιώνεται το ποσοστό του 33%.

Προτάσεις οι οποίες δεν θα επιχορηγούνται με βάση το παρόν Σχέδιο δύνανται να εξασφαλίζουν χορηγία από το Σχέδιο Επιχορήγησης Καλλιτεχνικών/ Πολιτιστικών Εκδηλώσεων νοουμένου ότι έχουν υποβάλει έγκαιρα αίτηση για το Σχέδιο αυτό και πληρούν τα κριτήρια.

Οι δικαιούχοι θα ενημερώνονται για τη λήψη τελικής απόφασης από το Διοικητικό Συμβούλιο του ΚΟΤ εντός τεσσάρων (4) εβδομάδων, ή 30 ημερών το αργότερο από την ημερομηνία της απόφασης και υποχρεούνται να επιβεβαιώσουν γραπτώς εντός τεσσάρων (4) εβδομάδων, ή 30 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης του Οργανισμού ότι η εκδήλωση θα πραγματοποιηθεί σύμφωνα με την αίτησή τους.

6.5 Ενέργειες του ΚΟΤ για προώθηση του Κυπριακού Πολιτιστικού Τουρισμού

Η διατήρηση, ενίσχυση και ανάδειξη της παράδοσης και ιστορίας του τόπου, αλλά και η στήριξη της πολιτιστικής έκφρασης του σύγχρονου Κύπριου είναι βασική προϋπόθεση για την επιτυχή επανατοποθέτηση της τουριστικής Κύπρου. Με στόχο την δημιουργία του κατάλληλου τουριστικού προϊόντος ο Οργανισμός προωθεί και υποστηρίζει την πραγματοποίηση καλλιτεχνικών, πολιτιστικών και άλλων εκδηλώσεων που σχετίζονται με την κυπριακή παράδοση και πραγματικότητα. Επιπρόσθετα ο Οργανισμός επιδιώκει οι εκδηλώσεις αυτές να διοργανώνονται σε διάφορες εποχές του χρόνου ώστε να υποστηρίζεται η ανάπτυξη του χειμερινού τουρισμού και να καλύπτουν όλες τις περιοχές της Κύπρου. Εντός του 2002 ο Οργανισμός διοργάνωσε επτά κύκλους καλλιτεχνικών εκδηλώσεων σε διάφορες περιοχές που κάλυψαν σχεδόν όλη τη διάρκεια του χρόνου:

Παράλληλα, ο Οργανισμός επιχορήγησε μεγάλο αριθμό πολιτιστικών και καλλιτεχνικών εκδηλώσεων που οργάνωσαν τοπικές αρχές, μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί και οργανωτές φεστιβάλ. Ο Οργανισμός επιχορήγησε επίσης μεγάλες πολιτιστικές εκδηλώσεις όπως «Μεγάλα Μπαλέτα του Κόσμου», «Μπαλέτα 20^{ου} αιώνα», «Συριέν Κατσαρή» κ.α.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

7.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Οικολογικού Τουρισμού

Ο οικολογικός τουρισμός αποτελεί μια νέα μορφή τουρισμού με δικά της χαρακτηριστικά και αρκετές ιδιομορφίες. Δημιουργήθηκε από τις απαιτήσεις και τις ανάγκες των δικών του ανθρώπων και αποτελεί μορφή που αναπτύσσεται με ταχύτητα τα τελευταία χρόνια. Ο οικοτουρισμός βασίζεται στην ανάδειξη και αξιοποίηση των φυσικών πόρων μιας χώρας. Ενώ αρχικά εμφανίσθηκε ως τουρισμός ομάδων με εξειδικευμένα ενδιαφέροντα, στις μέρες μας συνδυάζεται με πληθώρα άλλων μορφών τουρισμού.

Η εκτενέστερη ανάλυση αυτής της μορφής τουρισμού οφείλεται στο γεγονός ότι συνδέεται άμεσα με την υψηλής στάθμης ποιοτική κατάσταση του περιβάλλοντος, έναν παράγοντα σημαντικό γενικότερα για την έλξη και άλλων μορφών τουρισμού. Επομένως η ικανοποίηση των προϋποθέσεων για τη διατήρηση υψηλής ποιότητας περιβάλλοντος αποβαίνει σε όφελος γενικότερα του τουρισμού.

Όπως συμβαίνει με τις περισσότερες μορφές τουρισμού, ο οικοτουρισμός είναι αρκετά διαδεδομένος κυρίως στους κάτοικους των μεγαλουπόλεων των ανεπτυγμένων χωρών. Η αύξηση του πληθυσμού των πόλεων ανά τον κόσμο, σημείωσε μια αύξηση στη ζήτηση για ειδικές μορφές τουρισμού, με τις οποίες αναπληρώνεται τουλάχιστον προσωρινά η ανθρώπινη ανάγκη για επαφή με τα διάφορα στοιχεία της φύσης, κάτι το οποίο δεν μπορεί να αναπληρωθεί από τα υποκατάστατα που προσφέρονται είτε σε μορφή πάρκων, ζωολογικών κήπων, είτε χώρων εξάσκησης με ενεργές μορφές αναψυχής. Έτσι, πολλές μορφές τουρισμού αντικαθιστούν την ένταση της ζωής στην πόλη με τη γαλήνη και τους ήχους της φύσης, την πνευματική δραστηριότητα με τη φυσική κινητικότητα και τη συνήθη συνυφασμένη εμπορική δραστηριότητα με το μαζικό τουρισμό με το ενδιαφέρον για άλλου είδους προϊόντα όπως χειροτεχνήματα, φυσικά προϊόντα κτλ. Αυτού του είδους οι τουριστικές δραστηριότητες καλούνται σήμερα οικοτουρισμός.

Η κατηγορία των φυσιολατρών του οικολογικού τουρισμού αποκτά χρόνο με το χρόνο όλο και περισσότερες δυνατότητες να αποτελέσει δυναμικό σχήμα της τουριστικής πραγματικότητας και, φυσικά, η επανάσταση για την προστασία του περιβάλλοντος σε όλη την Ευρώπη που απέκτησε πολλούς οπαδούς, ενίσχυσε σημαντικά το σώμα της συγκεκριμένης ομάδας τουριστών. Είναι γνωστό πως στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, όπως και στην Αμερική, Αυστραλία, Αφρική, τόποι ιδιαίτερης σπάνιας ομορφιάς, διαφυλάσσονται προβάλλονται διεθνώς και αποτελούν πόλο έλξης τουριστών ειδικών ενδιαφερόντων. Αυτοί μπορεί να είναι ειδικοί επιστήμονες ή απλοί αλλά φανατικοί φυσιολάτρες όλων των ηλικιών και όλων των οικονομικών τάξεων.

Τα διεθνή πάρκα, μνημεία της φύσης της Γης του Πυρός ή τα σπήλαια της Ισπανίας με τις ζωγραφιές των πρώτων ανθρώπων της γης, τα υψίπεδα του Θιβέτ και του Νεπάλ, τα πάρκα της Κέννας, τα φιόρντ της Σκανδιναβίας, τα χωριά των Άνδεων κτλ., φυσικά αποτελούν το μεγάλο όνειρο των οπαδών του οικολογικού τουρισμού, που είναι και φίλοι της περιπέτειας. Γι' αυτούς όμως που αποζητούν τις διακοπές σε πιο προσιτούς τόπους ή που ταξιδεύουν για να δουν σπάνια πουλιά ή ζώα, όμορφα, πλούσια δάση και γραφικά χωριά η Κύπρος μπορεί να προσφέρει εξαιρετικά πολλές δυνατότητες επιλογών.

Αυτό που αντικειμενικά πρέπει να συνοδεύσει την προσπάθεια ανάδειξης και προβολής τους είναι η δημιουργία της στοιχειώδους σε μερικές των περιπτώσεων υποδομής ή ο εμπλουτισμός της υπάρχουσας, σε κλίνες καταλυμάτων, σε μονάδες εστίασης και φυσικά σε προσωπικό κατάλληλο για την ενημέρωση και ξενάγηση των επισκεπτών, για τη φύλαξη των χώρων, όπου αυτό απαιτείται. Ακόμη πρέπει να εξασφαλίζεται η δυνατότητα εύκολης πρόσβασης, συνδυασμός κοντινών διαδρομών ενδιαφέροντος και φυσικά η ορθολογική διαχείριση των ειδικών αυτών περιοχών.

Έτσι πλέον γίνεται σαφές πως ο οικολογικός – πράσινος τουρισμός παύει να αποτελεί απλά μια ειδική μορφή τουρισμού που επιδρά άμεσα στον μαζικό τουρισμό, ο οποίος σύντομα θα κληθεί να περιλαμβάνει μέσα στα πακέτα προσφορά πράσινες προτάσεις για τους τουρίστες. Μια σειρά από τουριστικά γραφεία – και στην Κύπρο – έχουν στραφεί ήδη στη δημιουργία ειδικών πακέτων για τέτοιου είδους οικολογικές διαδρομές στην Κύπρο ενώ ειδικές εκθέσεις στο εξωτερικό δείχνουν να προωθούν τη νεότερη τάση στον τουρισμό στηρίζοντας και προβάλλοντας αυτές τις δραστηριότητες.

Συμπερασματικά λοιπόν ο οικολογικός τουρισμός είτε στρέφεται αποκλειστικά και μόνο σε φανατικούς λάτρεις της φύσης και της παράδοσης των τόπων, είτε σε ομάδες επιστημόνων που αποζητούν τον εμπλουτισμό των παραστάσεων και των γνώσεων τους είτε σε όλους, έχει τις καλές προοπτικές για να αναπτυχθεί στην Κύπρο. Η Κυπριακή πολιτεία και οι φορείς του τουρισμού της χώρας δείχνουν να έχουν αντιληφθεί και τις τάσεις της εποχής, αλλά και τη δύναμη αυτής της αγοράς. Το μόνο που μένει είναι να προσεχθούν και να προβληθούν κατάλληλα οι περιοχές ειδικού ενδιαφέροντος, ώστε να αναπτυχθούν τουριστικά σύμφωνα πάντα με τις προδιαγραφές που απαιτούνται για την προσέλκυση αυτών των ομάδων.

ΥΠΟΔΟΜΗ - ΑΝΩΔΟΜΗ

Όπως και στην περίπτωση του αγροτουρισμού η αναγκαία υποδομή για την ανάπτυξη του οικολογικού τουρισμού συνίσταται κατ' αρχήν στα γενικά στοιχεία υποδομής (μεταφορές, καταλύματα κτλ.). Επιπρόσθετα, ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του χώρου όπου ασκείται η οικοτουριστική δραστηριότητα (ξηρά, θάλασσα) και του συνδυασμού της με άλλες μορφές τουρισμού (κυρίως πολιτιστικές δραστηριότητες) απαιτούνται επιπρόσθετα συμπληρωματικά στοιχεία υποδομής: σηματοδοτημένες διαδρομές εξυπηρέτησης των τουριστών, εσωτερικές μεταφορικές διευκολύνσεις, κτλ.

Ανάλογα με τον τύπο του οικοτουρισμού που επιλέγεται οι απαραίτητες υποδομές διαφέρουν. Πιο συγκεκριμένα:

α) Δραστηριότητες σε σχέση με το βουνό

- Η δημιουργία μονοπατιών πλάτους 0,5 – 1μ. για πεζοπορία ή 1,2 – 2μ. για ιππασία.
- Σήμανση μονοπατιών.
- Κατασκευή μόνιμων παραδοσιακών πέτρινων γεφυριών ή ξύλινων προσωρινών.
- Κατασκευή περιπτέρων πληροφόρησης στις εισόδους.
- Χώροι στάθμευσης και ασφαλτοστρωμένοι δρόμοι που θα οδηγούν σε οικισμούς ή χωριά στην περιφέρεια περιοχής ενδιαφέροντος.
- Στην περίπτωση που παρέχεται η δυνατότητα ιππασίας ή σκι αντοχής απαραίτητο θεωρείται να υπάρχουν στην περιοχή στάβλοι δυναμικότητας 10 -25 αλόγων και έκταση καλυπτόμενη από χορτάρι επιφάνειας 2 – 5 στρεμ. για την περίπτωση της ιππασίας.

β) Περιοδείες για ενδιαφέροντα γλωρίδας και πανίδας

- Ξενοδοχεία σε απόσταση μέχρι 30 χιλ. από την περιοχή ενδιαφέροντος.
- Μεταφορικό μέσο (συνήθως mini bus).
- Εύλινες κατασκευές υπερυψωμένες για την παρατήρηση της γλωρίδας.
- Παρατηρητήρια και καταφύγια κατασκευασμένα σε επιλεγμένα σημεία και εξοπλισμένα με υλικό παρατήρησης μακρινών αποστάσεων.
- Καντίνες και snack – bars χωροθετημένα συνήθως σε απόσταση ½ χιλ. από τα δάση και 1 χιλ. από ανοικτές περιοχές για να αποφευχθεί η όχληση.
- Προαιρετική κατασκευή μουσείου φυσικής ιστορίας.
- Σήμανση ορίων πάρκου, μονοπατιών.
- Περίπτερα πληροφόρησης στις κυριότερες εισόδους.
- Θέσεις συλλογής απορριμμάτων.

γ) Θαλάσσιος – Υδραθλητικός τουρισμός

- Ξενοδοχείο ξενόνας στο πάρκο εκκίνησης.
- Εξοπλισμός αθλήματος (καγιάκ, φουσκωτή βάρκα, κανό).
- Ασφαλτοστρωμένος δρόμος ικανοποιητικού πλάτους που εξασφαλίζει την πρόσβαση στο σημείο αναχώρησης. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να δημιουργηθεί χώρος στάθμευσης.
- Προαιρετικό μικρό υποβρύχιο σκάφος για εξερεύνηση βυθού. Για τις καταδύσεις είναι απαραίτητη η ύπαρξη μιας σχολής, με ειδικευμένους δασκάλους, που θα ενοικιάζει και τον απαραίτητο εξοπλισμό (στολές καταδύσεις, φιάλες οξυγόνου, κτλ.).

7.2 Οικοτουριστικές Δραστηριότητες

Είναι σημαντικό να επιχειρήσουμε μια συνοπτική παρουσίαση των διαφόρων ειδών περιήγησης που έχουν έντονο οικολογικό χαρακτήρα.

- 1) Περιήγηση.
- 2) Περιήγηση με μοτοσικλέτα σε ορεινές περιοχές.
- 3) Περιήγηση εκτός δρόμου.
- 4) Ταξίδια παρατήρησης πουλιών.
- 5) Περιήγηση συνδεδεμένη με την παρατήρηση γλωρίδας.
- 6) Σαφάρι.
- 7) Περιηγήσεις σε λίμνη ή θάλασσα με φουσκωτό σκάφος.
- 8) Περιηγήσεις με πολιτιστικό και καλλιτεχνικό περιεχόμενο.

7.3 Παράγοντες που δυσχεραίνουν την Οικοτουριστική ανάπτυξη

Περιηγήσεις σε ορεινές περιοχές

- Η διάνοιξη δρόμων προκαλεί καταστροφή του φυσικού τοπίου, διακοπή της συνέχειας των πλαγιών, δυσχέρεια στην ανεύρεση και χρησιμοποίηση του δικτύου των μονοπατιών, καταστροφές στην γλωρίδα και απομάκρυνση της πανίδας.
- Η καταστροφή των δασών από πυρκαγιές, υλοτομία, κατασκευή δρόμων ή κτισμάτων έχει ως αποτέλεσμα, εκτός άλλων, αλλαγές στο μικροκλίμα, την διάβρωση του εδάφους που δυσχεραίνει την οδοιοπορία και την ερήμωση του τοπίου.
- Η ρύπανση από απορρίμματα έχει ως αποτέλεσμα τις δυσάρεστες οσμές και τη ρύπανση – μόλυνση ρεμάτων ή ποταμών.

-Η κατασκευή πυλώνων για τη μεταφορά ηλεκτρικής ενέργειας οδηγεί σε αλλοίωση του φυσικού τοπίου.

-Τα φράγματα και οι υδροηλεκτρικοί σταθμοί προκαλούν αλλοίωση του φυσικού τοπίου και διατάραξη της ησυχίας που επικρατεί υπό ομαλές συνθήκες στις περιοχές αυτές.

-Τα χιονοδρομικά κέντρα (ιδίως τα ειδικά μέσα μεταφοράς των σκιέρ) προκαλούν αισθητική αλλοίωση του τοπίου, καταστροφή της βλάστησης και απομάκρυνση των αγρίων ζώων. Απαιτούν διαμόρφωση (εξομάλυνση) του εδάφους με αποτέλεσμα την απώλεια όλων εκείνων των χαρακτηριστικών που κάνουν το τοπίο άγριο και κατ' επέκταση επιβλητικό.

-Συγχρόνως, η αλόγιστη οικοδομική δραστηριότητα, καθώς και οι κατασκευές του πρόσφατου παρελθόντος, προκαλούν αισθητική αλλοίωση του τοπίου.

Ταξίδια παρατήρησης πουλιών

-Κυνήγι παρά την απαγόρευση του κυνηγιού των αρπακτικών πουλιών, είναι πασίγνωστο ότι τα πουλιά αυτά κυνηγιούνται κυρίως για να ταριχευτούν. Σημαντική θεωρείται, επίσης, η δραστηριότητα αυτή, ως προς τις αρνητικές της επιπτώσεις, διότι απωθεί τους επισκέπτες.

-Η καταστροφή των φυσικών οικοσυστημάτων κυρίως από τις ανθρώπινες δραστηριότητες.

-Η χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων και εντομοκτόνων από τους γεωργούς.

Περιηγήσεις συνδεδεμένες με την γλωρίδα.

-Βόσκηση από κοπάδια, (ιδίως αγοπρόβατα). Τα ανοιξιάτικα λιβάδια που βρίσκονται κοντά σε χωριά με κτηνοτροφική παράδοση, καταστρέφονται από την βόσκηση μετά τα μέσα Ιουνίου.

-Κόψιμο των λουλουδιών από τους κατοίκους ή τους επισκέπτες.

-Πυρκαγιές για κατασκευή δρόμων.

Περιηγήσεις συνδεδεμένες με την πανίδα.

-Κυνήγι: Όπως συμβαίνει και με τα αρπακτικά, το κυνήγι όλων των ειδών που κινδυνεύουν είναι παράνομο, αλλά η απαγόρευση αυτή παραβιάζεται συστηματικά. Οι αρκούδες του πάρκου της Βάλλια Κάλντα σκοτώνονται διότι προκαλούν καταστροφές στα δέντρα και τις καλλιέργειες.

-Ρύψη σκουπιδιών. Είναι γνωστό ότι οι θαλάσσιες χελώνες πεθαίνουν, καταπίνοντας τις πλαστικές σακούλες νομίζοντας ότι είναι μέδουσες, με τις οποίες συνήθως τρέφονται. Τα ελάφια, οι αλεπούδες και οι λύκοι τρώγουν πολύ συχνά απορρίμματα που μπορεί να είναι δηλητηριώδη.

-Οι ανθρώπινες δραστηριότητες. Τα δυνατά φώτα και οι βάσεις αντηλιακών ομπρελών στις παραλίες, αποτρέπουν τις θηλυκές χελώνες από το να εναποθέσουν τα αυγά τους εκεί γιατί καταστρέφονται.

-Τα εντομοκτόνα και λιπάσματα που διεισδύουν στο έδαφος και καταλήγουν σε ρέματα και ποταμούς.

Οικοτουρισμός που έχει σχέση με το υγρό στοιχείο.

-Τεχνητή εκτροπή των υδάτων, όπως στην περίπτωση των υδροηλεκτρικών σταθμών και των αρδευτικών έργων.

-Μόλυνση και ρύπανση των υδάτων από πετρέλαιο, απορρίμματα ή βιομηχανικά, γεωργικά και αστικά απόβλητα.

Οικοτουρισμός που έχει σχέση με πολιτιστικές δραστηριότητες

-Η εγκατάλειψη των παραδοσιακών κοινοτήτων, με συνέπεια την έλλειψη καταλυμάτων που να βρίσκονται σε καλή κατάσταση και την αδυναμία προμήθειας τροφίμων ή άλλων εφοδίων σε μεγάλες σχετικά ποσότητες.

-Η υιοθέτηση των μοντέρνων υλικών και μεθόδων οικοδόμησης, που καταστρέφει το παραδοσιακό δομημένο περιβάλλον των οικισμών.

Είναι προφανές ότι το εύρος του φάσματος των παραγόντων που δρουν ανασταλτικά στην ανάπτυξη του οικοτουρισμού είναι μεγάλο και δεν διέπεται μόνο από τις αρνητικές επιδράσεις των ανθρωπίνων δραστηριοτήτων στο περιβάλλον. Ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη του οικοτουρισμού θα έχουν προγράμματα που θα συντελέσουν στην ανάπτυξη της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και συνείδησης σε θέματα που αφορούν το φυσικό περιβάλλον και την άγρια φύση διεθνώς και ιδιαίτερα μεταξύ πληθυσμών των ανεπτυγμένων χωρών. Επίσης οι τουριστικές δραστηριότητες των νέων θα αυξηθούν σημαντικά καθώς και το ενδιαφέρον όλων των ομάδων ηλικιών για δραστηριότητες που θα επικεντρώνονται σε περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα. Σημαντική πρέπει να θεωρηθεί, εκτός αυτών η αύξηση των τουριστικών πρακτορειών που ασχολούνται αποκλειστικά με τον οικοτουρισμό και συναφείς δραστηριότητες, ενώ θετική θεωρείται επίσης η αυξανόμενη τάση νέων οικοτουριστικών πακέτων που σήμερα προσφέρονται από μεγάλα και διεθνώς γνωστά γραφεία συμβατικών μορφών τουρισμού. Σημαντικές αλλαγές πρέπει, επίσης, να γίνουν και στη νομοθεσία που αφορά θέματα προστασίας περιβάλλοντος.

7.4 Η φύση της Κύπρου

Από την κορυφή του όρους Όλυμπος μέχρι τις ακτές, περνώντας ανάμεσα από κυματιστές πεδιάδες, η Κύπρος είναι αδιαμφισβήτητα το νησί της φύσης.

Πανέμορφα αλλά και σπάνια αγριολούλουδα φυτρώνουν με αφθονία την άνοιξη. Δέντρα, θάμνοι και φυτά ευδοκούν κάτω από το Μεσογειακό ήλιο καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου. Ζωηρόχρωμες βουκεμβίλιες λαμποκοπούν με φόντο τους ασπρισμένους τοίχους και τα κρυστάλλινα νερά αντανακλούν την ομορφιά του βυθού.

Η Κύπρος φημίζεται επίσης για τον πλούτο της από τον κόσμο των πουλιών και με ιδιαίτερη χαρά αναμένει τα διάφορα αποδημητικά πουλιά που χρησιμοποιούν το νησί ως ενδιάμεσο σταθμό κατά τις διάφορες εποχές του χρόνου.

Λόγω του υπέροχου κλίματος και της ποικιλίας του τοπίου, το νησί προσφέρει άπειρες ευκαιρίες γι' αυτούς που αγαπούν το φυσικό περιβάλλον και για εκείνους που ενδιαφέρονται για υπαίθρια αθλήματα. Δραστηριότητες όπως το ψάρεμα, η ορεινή ποδηλασία, το περπάτημα, το πέταγμα με ανεμόπτερο, το γκολφ, τα διάφορα θαλάσσια σπόρ και η ιστιοπλοία, δεν είναι παρά μερικές από τις δραστηριότητες των διακοπών που προσφέρει το νησί. Όλες αυτές οι ευκαιρίες κάνουν το νησί να είναι ένας πραγματικός παράδεισος για όλους όσους ενδιαφέρονται για τη φύση και την ιστορία.

α) Χλωρίδα και Πανίδα

Στην Κύπρο υπάρχουν 1900 είδη χλωρίδας, από τα οποία 140 δεν απαντώνται πουθενά αλλού. Μόνο στην περιοχή του Ακάμα υπάρχουν 700 είδη φυτών, από τα οποία 40 είναι ενδημικά. Από το Φεβρουάριο μέχρι τον Απρίλιο φυτρώνουν ροζ κυκλάμινα στους βραχώδεις πρόποδες των βουνών και στα ξέφωτα. Η ροζ ροδοδάφνη απαντάται σε

όλη την Κύπρο και συχνά καλλιεργείται ως καλλωπιστικό φυτό στις άκρες των δρόμων και αυτοκινητόδρομων. Από το Μάρτιο μέχρι τον Απρίλιο, η ροζ ορχιδέα με τα κυματιστά φύλλα (*Orchis italica*) φυτρώνει σε πυκνές συστάδες στην περιοχή της Πάφου.

Πολλά φυτά και βότανα που φυτρώνουν άγρια στην Κύπρο έχουν ιατροφαρμακευτικές ιδιότητες και χρησιμοποιούνται ευρέως για τη θεραπεία διαφόρων κοινών παθήσεων. Οι παιωνίες, για παράδειγμα, οι οποίες χρησιμοποιούνταν ως παυσίπονα κατά το Μεσαίωνα, φυτρώνουν σε μεγάλους αριθμούς στην οροσειρά του Τριόδου σε υψόμετρο άνω των 1500 μέτρων.

Η Κύπρος φιλοξενεί μια μεγάλη ποικιλία πανίδας. Υπάρχουν 168 είδη πουλιών, 12 θηλαστικών και 20 ερπετών - περιλαμβανομένης της θαλάσσιας χελώνας που εναποθέτει κάθε χρόνο τα αυγά της στη παραλία της Λάρας στον Ακάμα. Το αγρινό είναι ένα ορεσίβιο κριάρι με χοντρά ελικοειδή κέρατα, το οποίο ζει σε προστατευμένες περιοχές του Τροόδου και συναντάται μόνο στην Κύπρο.

β) Πτηνολογία και Παρατήρηση Πουλιών

Τα ενδημικά πουλιά περιλαμβάνουν το κουφαηδόνι, τον αιγίθαλο τον μέγα, και τον γκιώνη. Άλλοι πτερωτοί κάτοικοι του νησιού περιλαμβάνουν την πέρδικα, τον γαλερίτη, τον κορυδαλλό, τη φάσσα, το γεράκι, το νυχτοκόρακα, τον αετό του Bonelli και το γύπα τον πυρρόχρου. Επιπλέον πολλά αποδημητικά πουλιά που κάνουν στάση στο νησί την άνοιξη και το φθινόπωρο. Μέχρι το Δεκέμβριο υπάρχουν νερόκοτες, κιτρινοπούλια, σχοϊνίκοι, γλάροι και μπεκατσόνα. Τη άνοιξη έρχεται η ίβις, ο ψαροφάγος και ο ερωδιός. Όταν οι βροχές στα τέλη του φθινοπώρου γεμίσουν με νερό τις αλυκές της Λάρνακας και του Ακρωτηρίου, έρχονται χιλιάδες φλαμίνγκο για να περάσουν εκεί το χειμώνα πριν συνεχίσουν το ταξίδι τους προς την Αφρική. Πολλά αποδημητικά πουλιά έρχονται στο νησί γύρω στο Δεκέμβρη. Κάθε μήνα ο Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου οργανώνει εξορμήσεις για την τοποθέτηση αναγνωριστικών δακτυλίων στα πουλιά.

γ) Ο κόσμος της θάλασσας

Η υψηλή περιεκτικότητα σε αλάτι της θάλασσας γύρω από την Κύπρο περιορίζει την παραγωγικότητα της σε ψάρια, αλλά παρόλα αυτά υπάρχει άφθονη θαλάσσια ζωή και τα νερά είναι πολύ καθαρά. Στα ρηχά νερά υπάρχουν αχινοί, αστερίες, παγώνια της θάλασσας, λάβροι, χελιδονόψαρα, σαλιάρες, κωβιοί και μικροί σκάροι. Σε βάθος δέκα μέτρων είναι τα ποσειδώνια όπου αναπαράγεται πάρα πολλή θαλάσσια ζωή. Οι ύφαλοι σε βάθος 25 μέτρων δίνουν μια εκθαμβωτική θέα με κοράλλια και σφουγγάρια.

Η μεσογειακή φώκια *Monachus Monachus* και το δελφίνι, και τα δυο προστατευόμενα είδη απαντώνται στα παράκτια νερά. Η πράσινη χελώνα και η χελώνα Καρέτα Καρέτα αναπαράγονται σε παραλίες του Ακάμα τους καλοκαιρινούς μήνες.

δ) Γεωλογία (Βραχώδεις καταβολές)

Όπως και η θεά του έρωτα που αναδύθηκε από τα κύματα για να κάνει πατρίδα της την Κύπρο, έτσι και το ίδιο το νησί βγήκε μέσα από τον αφρό της θάλασσας. Κατά τη Μεσοζωική γεωλογική εποχή, πριν από περισσότερα από εκατό εκατομμύρια χρόνια, πρωτοεμφανίστηκε η γήινη μάζα από ασβεστόλιθο η οποία θα σχημάτιζε τον πυρήνα της Κύπρου. Βυθίστηκε, καλυμμένη με άμμο και ιλη και στριμώχτηκε μεταξύ της Ασίας στα

βόρεια και της Αφρικής στα νότια, και σπρώχθηκε προς τα πάνω από την τεκτονική πίεση με τη μορφή δυο μικρών νησιών πριν από είκοσι εκατομμύρια χρόνια. Διευρύνθηκε από ηφαιστειακή δραστηριότητα (η οροσειρά του Τροόδους σχηματίστηκε από ηφαίστεια). Η διάβρωση οδήγησε στη δημιουργία του κάμπου της Μεσσαορίας ο οποίος ένωσε τα δυο νησιά και τα έκανε ένα. Η γεωλογία της Κύπρου μπορεί να μελετηθεί καλύτερα στις περιοχές Τροόδους και Ακάμα.

ε) Μονοπάτια της Φύσης

Τα μονοπάτια και οι αμαξιτοί, πριν από την τεχνολογική επανάσταση και κυριαρχία του αυτοκινήτου, ήταν το κύριο μεταφορικό δίκτυο του τόπου μας που σύνδεε τα χωριά με τις πόλεις και μεταξύ τους.

Σήμερα, οι αμαξιτοί έχουν καταστραφεί τελείως, με μερικά μόνο υπολείμματα τους κοντά σε παλιά γεφύρια, ενώ τα μονοπάτια έχουν καλυφθεί με άγρια βλάστηση. Όσα απόμειναν, χρησιμοποιούνται περισσότερο για σωματική άθληση, μελέτη της φύσης και γενικά για αναψυχή.

Το Τμήμα Δασών, με οικονομική αρωγή του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, έχει κατασκευάσει μέχρι σήμερα σε διάφορες περιοχές του νησιού από το Κάβο Γκρέκο στο νοτιοανατολικό άκρο, μέχρι τον Ακάμα στα δυτικά, σαράντα οκτώ (48) μονοπάτια συνολικού μήκους 200 περίπου χιλιομέτρα.

Είναι προσεκτικά σχεδιασμένα για να διέρχονται από περιοχές με πλούσια φυσική βλάστηση αλλά και πολιτιστικό ενδιαφέρον. Κατασκευάζονται με ομαλές κλίσεις κατά το δυνατό κυκλικά, για εύκολο περπάτημα από όλες τις ηλικίες και είναι κατάλληλα σηματοδοτημένα.

Πολλά από τα μονοπάτια αυτά, είναι δικτυωμένα και ομαδοποιημένα κατά περιοχές.

Περιοχές με Μονοπάτια της Φύσης

Ακάμας

1. Αφροδίτη (κυκλικό)

Σημεία ενδιαφέροντος: Τα Λουτρά της Αφροδίτης, ερείπια Πύργου της Ρήγαινας, σημεία θέας προς την πόλη της Χρυσοχούς και το Δάσος Πάφου.

2. Άδωνης (κυκλικό)

Σημεία ενδιαφέροντος: Οι ακρογιαλιές του Ακάμα όπως ο κόλπος της Λάρας, το Τζιονι, οι Καραβόπετρες κλπ.

3. Σμιγιές (κυκλικό)

Σημεία ενδιαφέροντος: Σημεία θέας, στο ανατολικό τμήμα Κόλπος της Πόλης, Λαοσί, Παχάμμος και το δάσος Πάφου και στο δυτικό τμήμα Κόλπος της Λάρας, Τζιόνι, Καραβόπετρες κλπ.

4. Πισσουρόμουντη (κυκλικό)

Σημεία ενδιαφέροντος: Πλούσια βλάστηση πεύκου αοράτου, σχινιάς, ξυσταριάς κλπ. Σημεία θέας προς Κόλπο της Πόλης στα βορειοανατολικά και ακρογιαλιές του Ακάμα στα δυτικά.

5. Κάθηκας (κυκλικό)

Σημεία ενδιαφέροντος: 800 μέτρα από την αφετηρία υπάρχει πετρόκτιστη βρύση. Στην περιοχή υπάρχει εκκλησιάκι της Αγίας Μαρίας.

Πιτσιλιά

1. Δόξα σοι ο Θεός – Πυροφυλάκιο Μαδαρής

Σημεία ενδιαφέροντος: Πανοραμική θέα

2. Τεισιά της Μαδαρής

Σημεία ενδιαφέροντος: Πανύψηλοι και εντυπωσιακοί γκρεμοί κατά μήκος του μονοπατιού προκαλούν δέος. Ο επισκέπτης έχει επίσης την δυνατότητα να ανεβεί στην ψηλότερη κορυφή της Μαδαρής, 1613 μ.

3. Λαγουδερά – Αγρός

Σημεία ενδιαφέροντος: Ακολουθεί πορεία μέσα από αμπελώνες και καλλιέργειες οπωροφόρων δένδρων όπως μηλιές, κερασιές, αχλαδιές. Το πρώτο τμήμα του ακολουθεί πορεία παράλληλη με τον ποταμό των Λαγουδερών, τον οποίο διασταυρώνει σε δυο σημεία του.

Στην κορυφογραμμή Μαδαρής - Παπούτσας, προσφέρεται πανοραμική θέα προς όλες τις κατευθύνσεις.

4. Παναγιά του Αρακα – Σταυρός του Αγιασμάτι

Σημεία ενδιαφέροντος: Εκκλησίες Παναγία του Αρακα (1192 μ.Χ) και Σταυρός του Αγιασμάτι (1494 μ.Χ) που διαθέτουν εξαιρετικές τοιχογραφίες και ανήκουν στις εννέα Βυζαντινές εκκλησίες του Τροόδου που περιλαμβάνονται στον Κατάλογο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Ουνέσκο. Το μονοπάτι περνά μέσα από δάσος τραχείας πεύκης, αμπελώνες, αμυγδαλιές, και παλιές πετρόκτιστες δομές. Ανατολικά του μονοπατιού φαίνονται τα Κιόνια, βόρεια η πεδιάδα της Μόρφου, ο Πενταδάχτυλος, ο υδατοφράχτης του Ξυλιάτου, δυτικά ο Όλυμπος και νότια η Μαδαρή.

5. Αγρός – Κάτω Μύλος (κυκλικό)

Σημεία ενδιαφέροντος: Συναντά κανείς φυτείες με μηλιές, κερασιές, αχλαδιές, αμπέλια και τριανταφυλλιές, από τις οποίες παράγεται το φημισμένο ροδόσταγμα του Αγρού

6. Μονοπάτι του «Πέτρου Βανέζη» στην Άλωνα

Σημεία ενδιαφέροντος: Η Άλωνα είναι ένα από τα πιο όμορφα χωριά της Πιτσιλιάς, με πετρόκτιστα σπίτια που πνίγονται κυριολεκτικά στο πράσινο. Το μονοπάτι περνά μέσα από πυκνές φυτείες φουντουκιάς, φθάνοντας μέχρι τον ποταμό.

7. Αγία Ειρήνη – Σπηλιές του Διγενή

Σημεία ενδιαφέροντος: Το μονοπάτι καταλήγει στις Σπηλιές του Διγενή οι οποίες κατά τη διάρκεια του απελευθερωτικού αγώνα (1955-59) χρησιμοποιούνταν σαν κρησφύγετα από τους αντάρτες. Αυτές έχουν αναπαλαιωθεί και δέχονται μεγάλο αριθμό επισκεπτών.

8. Ασίνου – Άγιος Θεόδωρος

Σημεία ενδιαφέροντος: Το εκκλησάκι της Παναγίας της Ασίνου με τις περίφημες τοιχογραφίες έχει κηρυχθεί από την Ουνέσκο σε Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Εθνικό Δασικό Πάρκο Αθαλάσσας

1. Άγιος Γεώργιος

Σημεία ενδιαφέροντος: Εκδρομικός χώρος και υδατοφράκτης

2. Άγιος Γεώργιος – Δασοβοτανικός Κήπος

Σημεία ενδιαφέροντος: Διαδρομή μέσα από πεύκα, ευκαλύπτους, κυπαρίσσια και ακακίες. Εκδρομικός χώρος δίπλα από τον υδατοφράκτη της Αθαλάσσας με γήπεδα πετόσφαιρας και καλαθόσφαιρας.

3. Δασοβοτανικός Κήπος – Εκδρομικός χώρος ΝΔ εισόδου

Σημεία ενδιαφέροντος: Διαδρομή μέσα από πεύκα, ευκαλύπτους, κυπαρίσσια και ακακίες. Εκδρομικός χώρος δίπλα από τον υδατοφράκτη της Αθαλάσσας με γήπεδα πετόσφαιρας και καλάθόσφαιρας.

4. Υδατοφράκτης Αθαλάσσας

Σημεία ενδιαφέροντος: Πορεία γύρω από τον υδατοφράκτη. Παρατηρητήριο υδρόβιων πουλιών.

5. Εκδρομικός χώρος ΝΔ εισόδου – Πάρκο των Εθνών

Σημεία ενδιαφέροντος: Πάρκο των Εθνών όπου ηγέτες ξένων χωρών που επισκέπτονται την Κύπρο φυτεύουν δένδρα σε ανάμνηση της επίσκεψής τους.

6. Πάρκο των Εθνών – Άγιος Γεώργιος

7. Εκδρομικός χώρος ΝΔ εισόδου – Άγιος Γεώργιος

Τροόδος

1. Άρτεμη

Σημεία ενδιαφέροντος: Το δάσος της μαύρης πεύκης, σπάνια είδη χλωρίδας και πετρώματα της περιοχής. Ιστορικό ενδιαφέρον παρουσιάζουν «Τα τείχη της παλιάς χώρας» τα οποία είναι ερείπια πρόχειρων οχυρωματικών έργων που κτίστηκαν κατά τον τελευταίο χρόνο της Ενετικής κατοχής της Κύπρου (1571 μ.Χ) από ομάδα Ενετών στρατηγών που αποφάσισαν να αμυνθούν εκεί κατά των Τούρκων. Καταλήγει σε σημείο του μοναστηριού στο μονοπάτι Αταλάντη.

2. Αταλάντη (κυκλικό)

Σημεία ενδιαφέροντος: Το μονοπάτι ακολουθεί πορεία γύρω από τη Χιονίστρα σε υψόμετρο 1700-1750 μ. και διέρχεται μέσα από πυκνές συστάδες μαύρης πεύκης και αοράτου του Τροόδους. Εκεί βρίσκεται ένα από τα μεγαλύτερα δένδρα αοράτου ηλικίας 800 χρόνων. Προσφέρει εξαιρετική θέα προς όλες γενικά τις περιοχές του νησιού. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει είσοδος γαλαρίας για την εξόρυξη χρωμίου η οποία βρίσκεται εκτός λειτουργίας από το 1982. Σε απόσταση 3 χλμ. από την Πλατεία υπάρχει βρύση με πόσιμο νερό.

3. Περσεφόνη

Σημεία ενδιαφέροντος: Πλούσια βλάστηση και εξαιρετική θέα

4. Κάμπος του λιβαδιού (κυκλικό)

Σημεία ενδιαφέροντος: Πάρα πολλά αιωνόβια δέντρα μαύρης πεύκης

5. Καληδόνια

Σημεία ενδιαφέροντος: Το μονοπάτι ακολουθεί πορεία κατά μήκος του Κρύου Ποταμού, που έχει μόνιμα τρεχούμενο νερό. Περνά από τον Καταρράκτη των Καληδονιών και καταλήγει στο Ψηλό Δένδρο, στις Πάνω Πλάτρες.

6. Ψηλό δέντρο – Πουζιάρης

7. Καταρράκτης Μυλλομέρη

8. Καλοπαναγιώτης – Νίκος

9. Κάμπος του λιβαδιού – Μνήματα Επισκόπων – Άγιος Νικόλαος – Κακοπετριά

10. Γερακιές

Δάσος Μαχαιρά – Λεύκαρα – Κάτω Δρυς – Βαβαταινιά

1. Κιόνια – Προφήτης Ηλίας

Σημεία ενδιαφέροντος: Μοναστήρι του προφήτη Ηλία όπου υπάρχει βρύση με πόσιμο νερό

2. Βαβαταινιά

Σημεία ενδιαφέροντος : Σπηλιά της Αθασιάς

3. Λεύκαρα – Εκκλησιάκι Μεταμορφώσεως του Σωτήρος

Σημεία ενδιαφέροντος: Το εκκλησιάκι της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος κτισμένο στην κορυφή του υψώματος πάνω από τα Λεύκαρα (727 μ.). Πανοραμική θέα προς Πάνω και Κάτω Λεύκαρα, Κάτω Δρυ, Μονή του Αγίου Μηνά.

4. Λεύκαρα – Κάτω Δρυς

Σημεία ενδιαφέροντος: Κοντά στον Κάτω Δρυ βρίσκεται η γνωστή Μονή του Αγίου Μηνά.

Κάβο Γκρέκο

1. Κόννοι – Σπηλιά Κύκλωπα

Σημεία ενδιαφέροντος: Πορεία κατά μήκος της ακτής που οδηγεί σε φυσικές σπηλιές, πιο γνωστή από τις οποίες είναι αυτή του Κύκλωπα. Στην παραλία των Κόννων λειτουργεί περίπτερο.

2. Κόννοι – Άγιοι Ανάργυροι

Σημεία ενδιαφέροντος: Πορεία κατά μήκος της ακτής που τερματίζεται στο εκκλησιάκι των Αγίων Αναργύρων, κτισμένο πάνω από μια θαλασσινή σπηλιά, όπου σύμφωνα με την παράδοση έζησαν οι Άγιοι Κοσμάς και Δαμιανός.

3. Άγιοι Ανάργυροι

Σημεία ενδιαφέροντος: Πυκνή βλάστηση από αόρατους και εκδρομικός χώρος.

4. Άγιοι Ανάργυροι – Θαλασσινές σπηλιές

Σημεία ενδιαφέροντος: Ακολουθεί πορεία κατά μήκος της ακτής. Η περιοχή στις Θαλασσινές σπηλιές, που είναι προσιτή μόνο από τη θάλασσα, προσφέρεται για καταδύσεις.

5. Θαλασσινές σπηλιές (κυκλικό)

Σημεία ενδιαφέροντος: Πορεία κατά μήκος των ακτών, που σε αρκετά σημεία είναι απόκρημνες.

6. Κάβος

Σημεία ενδιαφέροντος: Παλιό λατομείο, ύπαρξη μεγάλου αριθμού απολιθωμάτων από θαλάσσιους οργανισμούς και σημείο θέας από την κορυφή του Κάβου από όπου κάποιος μπορεί να δει μακριά μέχρι το Μοναστήρι του Σταυροβουνίου. Με πολύ καλή ορατότητα φαίνονται τα υψώματα πάνω από τη Χάιφα του Ισραήλ. Οι εντυπωσιακοί γκρεμοί προσφέρονται για αναρριχήσεις.

Σταυρός της Ψώκας

1. Χορτερή

Σημεία ενδιαφέροντος: Εξαιρετική θέα προς την κοιλάδα του Σταυρού και το Δασικό Σταθμό. Στην αρχή του μονοπατιού υπάρχει πηγή με πόσιμο νερό.

2. Σελλάδι του Σταυρού

3. Σελλάδι του Σταυρού – Ελικοδρόμιο

Σημεία ενδιαφέροντος: Η θέα είναι εξαιρετική προς την κοιλάδα του Σταυρού. Για πολύωρο περπάτημα προτείνεται διαδρομή από το Δασικό Σταθμό μέχρι το Σελλάδι του Σταυρού, από τον υφιστάμενο δασικό δρόμο, μετά από το μονοπάτι προς το Αεροδρόμιο και επιστροφή μέσω του δασικού δρόμου στο Σταυρό. Μήκος διαδρομής 5 χλμ, χρόνος περπατήματος 2,5 ώρες.

7.5 Ενέργειες του ΚΟΤ για βελτίωση – αναβάθμιση του οικολογικού τουρισμού

α) Πολιτιστική Διαδρομή Αφροδίτη

Ολοκληρώθηκε ο σχεδιασμός των στεγάστρων και πινακίδων που θα τοποθετηθούν στους χώρους που περιλαμβάνονται στην διαδρομή. Μετά από προκήρυξη προσφορών ανατέθηκε η εργασία για κατασκευή των στεγάστρων και πινακίδων σε κατάλληλο κατασκευαστή.

Πραγματοποιήθηκαν τρεις συναντήσεις της επιστημονικής ομάδας. Ετοιμάστηκαν τα κείμενα στην αγγλική γλώσσα για τα στέγαστρα που θα τοποθετηθούν στους κύριους χώρους της διαδρομής και το πρόσχεδιο του κειμένου για το φυλλάδιο της Λάρνακας και της Αμμοχώστου. Έγιναν οι φωτογραφήσεις των χώρων που περιλαμβάνονται στη διαδρομή και βρίσκονται στη Λάρνακα και Αμμόχωστο. Σχεδιάστηκε το λογότυπο της διαδρομής και αποφασίστηκε η δομή με την οποία θα παρουσιάζονται οι πληροφορίες στα στέγαστρα στους κύριους χώρους.

β) Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4

Ολοκληρώθηκε η διάνοιξη της πρώτης φάσης του μονοπατιού στην Περιφέρεια Τροόδους η οποία καλύπτει 90χλμ και μετά από προκήρυξη προσφορών ανατέθηκε και ολοκληρώθηκε η κατασκευή πινακίδων για το τμήμα αυτό. Σηματοδοτήθηκε επίσης πλοτικά μέρος της διαδρομής που θα ακολουθήσει το μονοπάτι στην επαρχία Πάφου.

Επίσης ο οργανισμός χρηματοδότησε το Τμήμα Δασών για διάνοιξη νέων τμημάτων του Ευρωπαϊκού μονοπατιού στην περιοχή Μαχαίρα και Λευκωσίας.

Ο Οργανισμός εξελέγη παμπηφεί πλήρες μέλος του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου Ορειβασίας, ο οποίος συντονίζει το πρόγραμμα Ευρωπαϊκών Μονοπατιών μεγάλου μήκους στην 33^η Γενική Συνέλευση του Ευρωπαϊκού Συνδέσμου που πραγματοποιήθηκε στην Ισπανία τον Σεπτέμβριο του 2002. Πραγματοποιήθηκε επίσκεψη εκπροσώπου της Ελληνικής Ορειβατικής Ομοσπονδίας για παρακολούθηση των εργασιών διάνοιξης και σηματοδότησης του μονοπατιού.

γ) Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης

Ο Οργανισμός χρηματοδότησε την κατασκευή θεματικού μονοπατιού το οποίο θα συνδέει τρία μεσαιωνικά γεφύρια στην Επαρχία Πάφου όπως και την κατασκευή παρατηρητηρίου γυπών στα Βρέτσια. Χρηματοδοτήθηκε επίσης η κατασκευή μονοπατιού στο ακρωτήριο Κάβο Γκρέκο το οποίο θα περιληφθεί στην πολιτιστική διαδρομή Αφροδίτη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

8.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Αθλητικού Τουρισμού

Ασκείται σε περιοχές με αθλητικές εγκαταστάσεις για την προπόνηση (ερασιτεχνική – επαγγελματική των αθλητών και οι κοντινοί οικισμοί καλύπτουν τις υπόλοιπες ανάγκες των αθλητών και παρατηρητών όπως είναι η διαμονή, το φαγητό, η ψυχαγωγία κ.τ.λ.

8.2 Αθλητικός Τουρισμός στην Κύπρο

Η Κύπρος είναι ευλογημένη με τέλειο κλίμα και υπέροχες τοποθεσίες – ένας ακαταμάχητος συνδυασμός για μια ποικιλία από αθλητικές δραστηριότητες σε όλη τη διάρκεια του χρόνου. Οι χρυσές παραλίες προσφέρονται για κολύμπι, ιστιοπλοίες, ιστιοσανίδα, καταδύσεις και θαλάσσιο σκι. Το κολύμπι είναι ιδιαίτερα ευχάριστο από το Μάιο μέχρι και τον Οκτώβριο. Ο ΚΟΤ διαχειρίζεται αριθμό δημόσιων παραλιών οι οποίες προσφέρουν στους λουόμενους όλες τις ανέσεις, όπως καμπίνες, ομπρέλες και πολυθρόνες της θάλασσας, καθώς και υπηρεσίες ναυαγοσώστη.

Μια άλλη δημοφιλής δραστηριότητα είναι και το Ψάρεμα. Για το ψάρεμα στη θάλασσα δεν απαιτείται άδεια. Στο εσωτερικό του νησιού υπάρχουν 13 φράγματα στα οποία άτομα άνω των 12 ετών μπορούν να ψαρεύουν πέστροφα, πέρκα, γατόψαρο και άλλα ψάρια του γλυκού νερού, αφού έχουν πρώτα εξασφαλίσει άδεια από το Επαρχιακό Τμήμα Αλιείας.

Στην Κύπρο υπάρχουν εξαιρετικά **Μονοπάτια της Φύσης** τα οποία καλύπτουν μια συνολική έκταση 200 χιλιομέτρων. Η πεζοπορία στην Οροσειρά του Τροόδου με τις πευκόφυτες κορυφές και τα πανέμορφα δάση με τα κέδρα και τις λατζιές, μέσα από τα οποία περνούν μαγευτικά και πολύ καλά σηματοδοτημένα μονοπάτια, είναι μια ανεπανάληπτη εμπειρία. Υπάρχουν και στην παρθένα χερσόνησο του Ακάμα δυο μονοπάτια της φύσης, το Μονοπάτι Αφροδίτη, και το Μονοπάτι Αδωνης. Στο Κάβο Γκρέκο υπάρχει ένα μονοπάτι του Τμήματος Δασών και δυο μονοπάτια στο Δάσος Πάφου. Οργανώνονται και ομαδικές πεζοπορίες σε τακτική βάση.

Η **Ιππασία** στην Κύπρο προσφέρεται σε όλη τη διάρκεια του χρόνου στο Αθλητικό Κέντρο Λαπάτσα νοτιοδυτικά της Λευκωσίας και στο ξενοδοχείο Elias Beach Hotel και Country Club κοντά στη Λεμεσό.

Από τον Ιανουάριο μέχρι και το Μάρτιο μπορείτε να απολαύσετε το σκι στις βουνοκορφές του Ολύμπου. Η Χιονοδρομική Λέσχη Κύπρου λειτουργεί 4 πίστες και προσφέρει εξοπλισμό προς ενοικίαση τομπόγκαν καθώς και μαθήματα σκι.

Οι λάτρεις του Γκολφ μπορούν να εξασκηθούν σε ένα από τρία γήπεδα γκολφ του νησιού. Υπάρχουν **Γήπεδα Αντισφαίρισης** σε όλες τις περιοχές της Κύπρου. Για τους λάτρεις της **Ποδηλασίας**, ενοικιάζονται ποδήλατα σε πολλές πόλεις και θέρετρα.

8.3 Αθλητικές δραστηριότητες στην Κύπρο

α) Πισίνες

Η Κύπρος παρέχει εξαιρετικές ευκαιρίες σε αθλητές οι οποίοι επιθυμούν να συνδυάσουν την προπόνηση στην κολύμβηση με τις διακοπές τους. Πέρα από το γεγονός ότι η Κύπρος αποτελεί την ιδανική επιλογή λόγω του εξαιρετικού κλίματος καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, προσφέρει επίσης και άριστες υπηρεσίες και εγκαταστάσεις / διευκολύνσεις.

Οι κολυμβητικές δεξαμενές βρίσκονται σε κεντρικά σημεία της πόλης κοντά σε ξενοδοχεία και άλλα τουριστικά καταλύματα. Επιπλέον, υπάρχει στη γύρω περιοχή μεγάλος αριθμός καταστημάτων, εστιατορίων και ταβερνών για να είναι η παραμονή των αθλητών άνετη και ευχάριστη.

β) Γήπεδα ποδοσφαίρου

Λόγω των ήπιων χειμώνων στο νησί, πολλές ομάδες ποδοσφαίρου από χώρες της Βόρειας και Κεντρικής Ευρώπης χρησιμοποιούν την Κύπρο για τη χειμερινή τους προπόνηση.

Υπάρχουν γήπεδα με χλοοτάπητα σε όλες τις πόλεις και τα παραλιακά θέρετρα. Κάθε πόλη έχει το δικό της αθλητικό κέντρο. Οι περισσότερες ομάδες πρώτης κατηγορίας διαθέτουν το δικό τους κέντρο.

γ) Αγώνες (Ράλλυ) Αυτοκινήτων

Τα Ράλλυ Αυτοκινήτων στην Κύπρο οργανώνονται από τον Κυπριακό Σύνδεσμο Αυτοκινήτου, το μοναδικό κυπριακό σώμα το οποίο ανήκει σε δυο διεθνείς ομοσπονδίες: A.I.T. (Alliance Internationale de Tourisme) και

R.F.I.A. (FEDERATION INTERNATIONALE DE L'AUTOMOBILE), στις οποίες ανήκουν όλοι οι αναγνωρισμένοι αυτοκινητιστικοί σύνδεσμοι του κόσμου.

Ένας από τους κορυφαίους διεθνείς αγώνες λαμβάνει μέρος στην Κύπρο στις 14-16 Μαΐου 2004. Το Ράλλυ Κύπρου, είναι μέρος του Παγκοσμίου Πρωταθλήματος Ράλλυ (WRC).

Συμμετέχουν κορυφαίοι οδηγοί για να κερδίσουν πολύτιμους βαθμούς για το πρωτάθλημα και ο αγώνας παρέχει ένα θαυμάσιο θέαμα μέσα από τα πιο γραφικά σημεία του νησιού.

δ) Αεραθλήματα

Οι εξαιρετικές καιρικές συνθήκες της Κύπρου που καθιστούν κατάλληλη πέραν των 330 ημερών ετησίως για να πραγματοποιήσει πτήσεις, παρέχουν ιδεώδεις συνθήκες για αεραθλητικές δραστηριότητες.

Η Κυπριακή Αεραθλητική Ομοσπονδία παρέχει ευκαιρίες για περιηγήσεις, πτήσεις αναψυχής και για εκπαίδευση. Η Ομοσπονδία ανήκει στη Διεθνή Ομοσπονδία FAI και οι ετήσιες εκδηλώσεις της περιλαμβάνουν Εθνικούς Αεραθλητικούς Αγώνες, Πρωταθλήματα Πτώσεων με Αλεξιπτωτο, Hang-Gliding, Para-Gliding και Aeromodelling.

ε) Αντισφαίριση

Υπάρχουν γήπεδα τένις σε όλες τις πόλεις καθώς και στα πλείστα ξενοδοχεία και συγκροτήματα τουριστικών διαμερισμάτων. Τα περισσότερα γήπεδα φωτίζονται με προβολείς και είναι ανθεκτικά σε όλες τις καιρικές συνθήκες.

στ) Γκολφ

Λειτουργούν τρία γήπεδα γκολφ στο νησί.

1) Γήπεδο Γκολφ Τσάδας

Η λέσχη βρίσκεται κοντά στο χωριό Τσάδα 15 λεπτά με το αυτοκίνητο βόρεια της Πάφου. Είναι γήπεδο με 18 τρύπες, κανονική διαδρομή (Par) 72, συνολικό μήκος 6050μ.

2) Λέσχη Γκολφ Secret Valley

Τοποθετημένη 18 χλμ. Ανατολικά της Πάφου και 49 χλμ. Από τη Λεμεσό, κοντά στην Πέτρα του Ρωμιού. Διαθέτει 18 τρύπες, κανονική διαδρομή (Par) 72 και έχει μήκος 6158μ.

3) Aphrodite Hills

Ένα τρίτο γήπεδο του γκολφ με 18 τρύπες, κανονική διαδρομή (Par) 71, μήκος 6.665 μ. και club house βρίσκεται κοντά στον τόπο γεννήσεως της Θεάς Αφροδίτης.

ζ) Ερασιτεχνικό Ψάρεμα

Το ψάρεμα με ψαροντούφεκο (χωρίς συσκευή οξυγόνου), το ψάρεμα με καθετές, ή με συρτή είναι οι επιτρεπόμενες μέθοδοι για τις οποίες δεν απαιτείται άδεια.

Ειδικές άδειες απαιτούνται για όσους χρησιμοποιούν:

1. Σκάφη και δίχτυα, ιχθυοπαγίδες και μακρές καθετές
2. Ψαροντούφεκο με συσκευή οξυγόνου
3. Ψαροντούφεκο με φώτα τη νύχτα χωρίς συσκευή οξυγόνου
4. Δίχτυα χωρίς βάρκα.

Οι άδειες συνδέονται με αριθμό όρων που ρυθμίζουν τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται, τις ημέρες όπου επιτρέπεται το ψάρεμα και σε ορισμένες περιπτώσεις (ψαροντούφεκα με συσκευή οξυγόνου και νυχτερινό ψάρεμα με φώτα) το όριο ψαρέματος για κάθε εξόρμηση.

Τα είδη ψαριών που επιτρέπεται η αλιεία τους είναι: τσιπούρες, ροφοί, πέρκες κλπ.

η) Θαλάσσια Αθλήματα

Προσφέρεται μεγάλη ποικιλία από θαλάσσια αθλήματα ως εξής:

α) Δημόσια Ακτή Γεροσκήπου, στη Γεροσκήπου, 3 χλμ ανατολικά του λιμανιού της Πάφου.

β) Δημόσια ακτή Δασουδίου, Λεμεσός.

γ) Δημόσια ακτή Λάρνακας.

1. Στα μεγάλα παραθαλάσσια ξενοδοχεία με δικά τους αθλητικά κέντρα, όπου είναι ευπρόσδεκτα και άτομα που δε διαμένουν στο ξενοδοχείο.

2. Επιχειρήσεις θαλάσσιων σπορ κατά μήκος της ακτογραμμής:

α) Κόλπος των Κοραλλίων, 10 χλμ βορειοδυτικά της Πάφου.

β) Πόλη (Λατσι) 37 χλμ βόρεια της Πάφου.

γ) Διάφορα σημεία στις παραλίες της Λεμεσού, Λάρνακας, Πάφου, Αγίας Νάπας και Παραλιμνίου (Πρωταράς).

Παραδείγματα Θαλάσσιων Αθλημάτων

1. Βάρκα με πεντάλ
2. Κανό
3. Ιστιοσανίδα
4. Βάρκα κωπηλασίας
5. Ιστιοφόρο
6. Jet Ski
7. Ταχύπλοο
8. Θαλάσσιο Σκι
9. Πτήση με Αλεξίπτωτο
10. Μπανάνα
11. Ring Ride
12. Catamaran

θ) Ιπποδρομίες

Οι ιπποδρομίες διεξάγονται στο μοναδικό ιππόδρομο της Κύπρου, στη Λευκωσία, όπου πραγματοποιούνται 85 ιπποδρομιακές συναντήσεις ετησίως. Στοιχήματα τοποθετούνται στα πρακτορεία στοιχημάτων στη πόλη καθώς και στον ιππόδρομο κατά τη διάρκεια της συνάντησης, υπό τον έλεγχο της Δέσπης Ιπποδρομιών Λευκωσίας, στις ακόλουθες κατηγορίες: Win, Twin, Double Tote and Sweepstakes.

ι) Ιστιοπλοΐες / Θαλαμηγοί

Οι κλιματολογικές συνθήκες, η καθαρή και χωρίς ρύπανση θάλασσα και η ενδιαφέρουσα ακτογραμμή κάνουν την Κύπρο ένα ενδιαφέροντα και ανερχόμενο προορισμό για ιστιοπλοΐες και ταξίδια με κότερο.

Δυο μαρίνες, 5 λιμάνια και αριθμός κόλπων παρέχουν προστασία από τους μέτριους δυτικούς ανέμους που επικρατούν στην Κύπρο. Ακόμα και κατά τους μήνες του χειμώνα, οι ευρωπαίοι λάτρεις του αθλήματος της ιστιοπλοΐας μένουν έκπληκτοι με τις εύκρατες συνθήκες ιστιοπλοΐας - με θερμοκρασίες αέρα και θάλασσας γύρω στους 17 βαθμούς - πράγμα που θυμίζει αρχές του καλοκαιριού στη βόρειο Ευρώπη.

κ) Ιππασία

Αυτό το δημοφιλές άθλημα μπορεί κάποιος να το απολαύσει σε Κέντρα Ιππασίας, που βρίσκονται σε υπέροχες περιοχές. Όλα τα κέντρα διαθέτουν επαγγελματικές εκπαιδευτικές εγκαταστάσεις και εκπαιδευτές που παραδίδουν μαθήματα τόσο σε αρχάριους όσο και σε προχωρημένους λάτρεις του αθλήματος της ιππασίας και διαθέτουν και καλά σχεδιασμένα Προγράμματα Εργαζομένων Φοιτητών.

λ) Καταδύσεις – Υποβρύχιες Δραστηριότητες

Οι επισκέπτες που είναι λάτρεις των καταδύσεων είναι καλό να γνωρίζουν ότι δεν υπάρχουν επικίνδυνα υποβρύχια ρεύματα σε οποιοδήποτε από τα σημεία που συστήνονται για καταδύσεις.

Υπάρχουν όμως και κάποιες απαγορεύσεις που πρέπει να γνωρίζουν οι ενδιαφερόμενοι αυτών των δραστηριοτήτων όπως :

- Απαγορεύεται το ψάρεμα με καμάκι στις περιοχές λουομένων που σημάδεύονται με κόκκινες σημαδούρες.

- **ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΣΦΟΥΓΓΑΡΙΩΝ ΑΠΟ ΤΟ ΒΥΘΟ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.**

- Υπάρχει Θάλαμος Αποσυμπίεσης για υπερβαρική θεραπεία οξυγόνου στο Μακάρειο Νοσοκομείο Λάρνακας (νέο νοσοκομείο), τηλ: 357 24 63 03 00.

- Υπάρχουν οργανωμένοι όμιλοι υποβρύχιων δραστηριοτήτων και κέντρα καταδύσεων σε όλες τις Πόλεις και τα θέρετρα καθώς και σε αριθμό ξενοδοχείων.

- Πέρα από τους όμιλους και τα κέντρα, πολλές εταιρείες πούλουν ή ενοικιάζουν εξοπλισμό για υποβρύχιες δραστηριότητες σε κατόχους πιστοποιητικών κατάδυσης.

μ) Κολύμπι

Τα καθαρά γαλάζια νερά της θάλασσας της Κύπρου και οι ατέλειωτες αμμώδεις παραλίες προσφέρουν εξαιρετικές ευκαιρίες για κολύμπι και ηλιοθεραπεία.

Οι Δημόσιες Παραλίες του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού, με καφετέριες, μπαρ και εστιατόρια, προσφέρουν κάθε διευκόλυνση στους λουόμενους, περιλαμβανομένων και αποδυτηρίων. Ενοικιάζονται επίσης κρεβατάκια και ομπρέλες για την παραλία. Εκτός από τις παραλίες του ΚΟΤ, όλα τα παραθαλάσσια ξενοδοχεία, καθώς και άλλα τουριστικά καταλύματα παρέχουν διευκολύνσεις για τους λουόμενους.

ν) Μπαντμιντον

Το Μπαντμιντον παίζεται σε εθνικό και διεθνές επίπεδο στην Κύπρο:

Λευκωσία:

Λευκόθεο Αθλητικό Κέντρο: Περιοχή Μακεδονίτισσας 6 χλμ. (4 μίλια) από το κέντρο της πόλης. Στα πλαίσια του Μακάρειου Αθλητικού Κέντρου.

Αθλητικό Σωματείο Κεραυνός: περιοχή Στροβόλου, 15 λεπτά νοτιοδυτικά του κέντρου της Λευκωσίας.

Λάρνακα:

Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο: Λεωφόρος Φανερωμένης στο κέντρο της πόλης.

ξ) Μπούουλινγκ

Λευκωσία:

Κύκκο Μπούουλινγκ: Κοντά στο ξενοδοχείο Forum Intercontinental, 5 χλμ. νοτιοδυτικά του κέντρου της Λευκωσίας.

Λεμεσός:

Μπούουλινγκ: Λεμεσού: στην περιοχή των ξενοδοχείων, ανατολικά του κέντρου της πόλης.

Και τα δυο κέντρα είναι πλήρως εξοπλισμένα με 12 και 8 διαδρόμους αντίστοιχα και διαθέτουν αποδυτήρια και καφετέρια.

ο) Ποδηλασία

Η Κύπρος προσφέρεται πάρα πολύ για ποδηλασία ανώμαλου δρόμου. Υπάρχουν πολλές ευκαιρίες για συναρπαστική ποδηλασία σε διαφορετικούς τύπους εδάφους, καθιστώντας το νησί παράδεισο για τους λάτρεις του αθλήματός.

Λόγω των εξαιρετικών κλιματολογικών συνθηκών, τα αθλήματα ποδηλάτου προσφέρονται σε όλη τη διάρκεια του χρόνου.

Οι γενικοί κανόνες οδικής κυκλοφορίας αντιστοιχούν με αυτούς της Ευρώπης, με διαφορά ότι στην Κύπρο οδηγούν στην αριστερή πλευρά του δρόμου, ΚΑΙ ΟΧΙ ΣΤΗ ΔΕΞΙΑ.

Στους δρόμους και αυτοκινητόδρομους υπάρχουν τοποθετημένες διεθνείς πινακίδες τροχαίας.

Οι ποδηλάτες συμβουλεύονται να αποφεύγουν να οδηγούν σε κύριους δρόμους κατά τις εργάσιμες ημέρες, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες όπου υπάρχει μεγάλη κυκλοφορία.

Αν είναι δυνατό, οι ποδηλάτες πρέπει να αποφεύγουν να πηγαίνουν προς τα δυτικά αργά το απόγευμα μια και το εκτυφλωτικό φως του ήλιου που δύει μπορεί να είναι ενοχλητικό και δυνητικά επικίνδυνα. Συστήνεται η χρήση γυαλιών ήλιου και καπέλου όλες τις ώρες της ημέρας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Η Ποδηλατοκίνηση, ο όμιλος της Κυπριακής Ομοσπονδίας Ποδηλασίας, οργανώνει διάφορες μη αγωνιστικές δραστηριότητες και εκδηλώσεις στις οποίες μπορούν όλοι να συμμετέχουν. Παρόμοιες δραστηριότητες οργανώνονται και από τον Όμιλο Ποδηλασίας της Λεμεσού.

Η Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδηλασίας οργανώνει αγώνες κάθε άνοιξη, όπως τον περιφημο διεθνή αγώνα «Αυξέντεια» που διεξάγεται σε δυο στάδια. Το φθινόπωρο οργανώνονται διάφορες άλλες εκδηλώσεις στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν όλοι (το ετήσιο πρόγραμμα της Ομοσπονδίας διατίθεται από τα γραφεία της στα τέλη Ιανουαρίου).

Στα τέλη Νοεμβρίου διεξάγεται επίσης Διεθνής Αγώνας ποδηλάτων ανώμαλου δρόμου στην Αγία Νάπα.

Η Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδηλασίας οργανώνει τοπικούς και διεθνείς αγώνες για ποδήλατα πίστας και ανώμαλου δρόμου.

π) Σκοποβολή

Σκοπευτικοί όμιλοι Κύπρου – Σκοπευτικός όμιλος Λεμεσού, Σκοπευτικός όμιλος Λάρνακας, Σκοπευτικός όμιλος ελεύθερων περιοχών Αμμοχώστου, Σκοπευτικός όμιλος Πάφου.

ρ) Χιονοδρομίες

Στην Κύπρο μπορεί κάποιος να απολαύσει το σκι στο χόνι στις πλαγιές του Ολύμπου (1951 μέτρα), από τις αρχές Ιανουαρίου μέχρι τις αρχές Μαρτίου. Ο Όλυμπος είναι μόλις 3 χμ. από το Τρόδος, 12 χμ. από τις Πλάτρες, και περίπου μια ώρα με το αυτοκίνητο από την παράκτια πόλη της Λεμεσού και την πρωτεύουσα, Λευκωσία.

Ο Χιονοδρομικός Όμιλος διαθέτει τέσσερις ανελκυστήρες χιονοδρόμων:
α) Δυο από τους ανελκυστήρες βρίσκονται στη Βόρεια Πλευρά του Ολύμπου. Ο ένας έχει μήκος 350 μέτρα και ο άλλος 500 μέτρα.

β) Οι άλλοι δυο ανελκυστήρες - 150 μέτρα ο καθένας - βρίσκονται στην Κουλάδα του Ηλιου ("Sun Valley") νότια του Ολύμπου.

8.4 Σχέδιο δράσης 2004 – 2010 για ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού

“Ετοιμάστηκε από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού στα πλαίσια ανάπτυξης του Αθλητικού Τουρισμού στην Κύπρο”

α) Εισαγωγή και Στρατηγική Τοποθέτηση

Οι προοπτικές ανάπτυξης του Αθλητικού Τουρισμού αξιολογήθηκαν εκ νέου υπό το φως και των ευκαιριών που παρουσιάστηκαν λόγω της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων Αθήνα 2004 και της απόφασης ξένων ολυμπιακών ομάδων να επιλέξουν την Κύπρο για προπόνηση. Στη Στρατηγική Τουρισμού αποδίδεται στον Αθλητικό Τουρισμό πολύ υψηλή προτεραιότητα.

Η ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού συνάδει με την κύρια επιδίωξη του στρατηγικού σχεδίου για τον τουρισμό για επανατοποθέτηση της Κύπρου ως ενός πολυδιάστατου τουριστικού προορισμού. Το τμήμα αυτό της αγοράς ξεχωρίζει επίσης στη στρατηγική τουρισμού λόγω της θετικής συμβολής του στην επίτευξη των επί μέρους στόχων της στρατηγικής δηλαδή στην μείωση του προβλήματος της εποχικότητας, στην αύξηση της κατά κεφαλήν δαπάνης και του επαναλαμβανόμενου τουρισμού.

Ο αθλητικός τουρισμός αποτελεί μια ειδική μορφή τουρισμού η οποία κατάφερε να προσελκύσει αρκετά γρήγορα σημαντικό αριθμό ενδιαφερομένων αποκτώντας την αντίστοιχη οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική σημασία. Σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Αθλητικού Τουρισμού το μερίδιο αγοράς όλων των πτυχών του αθλητικού τουρισμού υπολογίζεται σε περίπου 32% του συνόλου της τουριστικής αγοράς.

Είναι ένα ιδιαίτερα σύνθετο και ευρύ φαινόμενο το οποίο μπορεί να αναπτυχθεί μέσα από διάφορες μορφές και διαστάσεις. Ο αθλητικός τουρισμός αφορά τόσο τον επαγγελματικό αθλητισμό δηλαδή την προσέλκυση ομάδων και ατόμων για αγωνιστική προετοιμασία / προπόνηση ή και συμμετοχή σε αγώνες όσο και την προσέλκυση ομάδων και ατόμων οι οποίοι ασχολούνται ενεργά με ένα άθλημα για ψυχαγωγικούς κυρίως λόγους. Για το τμήμα αυτό της αγοράς η ενασχόληση με το συγκεκριμένο άθλημα αποτελεί τον κύριο λόγο / κριτήριο επιλογής του προορισμού.

Μία άλλη κατηγορία με μεγάλες προοπτικές είναι η διακίνηση ατόμων νεαρής ηλικίας (μαθητών / φοιτητών) για σκοπούς αθλητικής ενασχόλησης, κυρίως κατά τις σχολικές διακοπές.

Επιπλέον οι θεατές καθώς και το τεράστιο τηλεοπτικό κοινό που παρακολουθεί παγκόσμια τα διεθνή αθλητικά γεγονότα προσφέρουν μια άλλη δυναμική.

Η Κύπρος έχει μεγάλες προοπτικές και δυνατότητες για ανάπτυξη αθλητικού τουρισμού και προσελκύει το ενδιαφέρον ξένων ομάδων ή και ατόμων για προπόνηση / προετοιμασία, καθώς και ψυχαγωγική ενασχόληση με τον αθλητισμό.

β) Ανταγωνισμός

Παρόλο ότι πρόκειται για σχετικά νέο τμήμα της τουριστικής αγοράς, ο τομέας του αθλητικού τουρισμού χαρακτηρίζεται από έντονο ανταγωνισμό μεταξύ τουριστικών προορισμών λόγω των μεγάλων προοπτικών που παρουσιάζει. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Παγκόσμιου Συνεδρίου για τον Αθλητικό Τουρισμό το οποίο διοργανώθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή το 2001 στην Βαρκελώνη, αναμένεται ότι ο αθλητικός τουρισμός θα έχει ένα από τους πιο σημαντικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Η Κύπρος βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση λόγω της αθλητικής της υποδομής καθώς και των εξαιρετών κλιματολογικών συνθηκών και της υψηλής στάθμης ξενοδοχειακής υποδομής και τουριστικών υπηρεσιών που διαθέτει.

Συγκρινόμενη όμως με άλλους ανταγωνιστικούς προορισμούς η Κύπρος βρίσκεται σε μειονεκτική θέση όσον αφορά κυρίως τις τιμές των αεροπορικών ναύλων και της διαμονής αλλά και της απουσίας απευθείας πτήσεων από σημαντικές πηγές αθλητικού τουρισμού όπως οι Βόρειες χώρες.

Με την ελευθεροποίηση των πτήσεων μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση ελπίζεται ότι το πρόβλημα με τις αερομεταφορές θα αρχίσει να αμβλύνεται.

γ) Ανάλυση Δυνατών και Αδύνατων σημείων, Ευκαιριών και Απειλών (SWOT)

1. Δυνατά Σημεία

- Καλές κλιματολογικές συνθήκες ολόχρονα (κυρίως ήπιος χειμώνας αποτελεί ένα από τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα)
- Καλό επίπεδο αθλητικής υποδομής
- Ψηλή στάθμη ξενοδοχειακής υποδομής και τουριστικών υπηρεσιών
- Καλή οργάνωση της υποδομής τηλεπικοινωνιών, ιατρικών παραϊατρικών και άλλων υπηρεσιών
- Φιλόξενο, φιλικό περιβάλλον
- Ασφάλεια

2. Αδύνατα Σημεία

- Η Κύπρος δεν είναι επαρκώς γνωστή στο εξωτερικό σαν προορισμός για αθλητισμό (sport destination)
- Έλλειψη επαγγελματικής, οργανωμένης διαχείρισης της προσφοράς αθλητικών χώρων για χρήση από ξένες ομάδες (συντονιστικός φορέας)
- Έλλειψη διοργάνωσης σημαντικών αθλητικών εκδηλώσεων που συμβάλλουν στην προβολή της Κύπρου σαν αθλητικού προορισμού στο εξωτερικό
- Κακή χρήση και έλλειψη συνεχούς συντήρησης των βοηθητικών γηπέδων ποδοσφαίρου
- Έλλειψη επαγγελματικής διεύθυνσης αθλητικών εγκαταστάσεων
- Μη ύπαρξη δρομολογημένων πτήσεων από τις Βόρειες Χώρες (Φιλανδία, Νορβηγία, Σουηδία), οι οποίες αποτελούν σημαντική αγορά σε ότι αφορά προπόνηση επαγγελματικών ομάδων ποδοσφαίρου από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Απρίλη

3. Ευκαιρίες

- Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας 2004
- Ολυμπιακή προετοιμασία της Βρετανικής Ολυμπιακής Επιτροπής στην Κύπρο καθώς και άλλων μεμονωμένων αποστολών όπως π.χ της Ιρλανδίας, Σουηδίας, Ολλανδίας κ.λ.π
- Η αυξανόμενη τάση που παρατηρείται στο διεθνές περιβάλλον για ενασχόληση με αθλητικές δραστηριότητες
- Ελευθεροποίηση των αερομεταφορών με την επικείμενη ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε.

4. Απειλές

- Ανταγωνισμός τιμών από άλλους προορισμούς π.χ Τουρκία, Μάλτα, Ισπανία
- Πολιτική κατάσταση στην Κύπρο και στην κοντινή περιοχή της Μ.Ανατολής
- Αύξηση ανταγωνιστικών προορισμών για αθλητικό τουρισμό π.χ. Τουρκία, Μάλτα

δ) Σκοπός και περιεχόμενο του Σχεδίου Δράσης

Το προτεινόμενο Σχέδιο Δράσης θα ασχοληθεί με το τμήμα αγοράς αθλητικός τουρισμός που αφορά κυρίως στην προσέλκυση ξένων ομάδων για προπόνηση, αγωνιστική προετοιμασία σε συνδυασμό με την διοργάνωση αξιόλογων διεθνών αθλητικών συναντήσεων, εκδηλώσεων.

Βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη του τμήματος αυτού της αγοράς είναι η παροχή υψηλής ποιότητας και διευρυμένης αθλητικής υποδομής και υπηρεσιών σε διάφορους τομείς υποστήριξης, όπως το φυσικό περιβάλλον, οι μεταφορές, η διαμονή και άλλες διευκολύνσεις π.χ ιατρικές υπηρεσίες, τηλεπικοινωνίες, ψυχαγωγία.

Κύριοι στόχοι είναι η καθιέρωση και προώθηση της Κύπρου σαν προορισμού για προπόνηση αθλητικών ομάδων και αθλητών υψηλού επιπέδου (warm base training destination) με την παράλληλη διοργάνωση αξιόλογων αθλητικών εκδηλώσεων οι οποίες θα προβάλλουν την Κύπρο στη διεθνή αγορά.

Το Σχέδιο Δράσης καταλήγει σε συγκεκριμένες δράσεις, δαπάνες και χρονοδιαγράμματα.

ε) Ζήτηση και προοπτικές ανάπτυξης

Η Κύπρος έχει αρχίσει να αναπτύσσει τα τελευταία χρόνια διάφορους τομείς του αθλητικού τουρισμού όπως είναι το ποδόσφαιρο, η ποδηλασία, ο στίβος, οι καταδύσεις κλπ. Το μεγαλύτερο μέρος της πελατείας ταξιδεύει στην Κύπρο κατά την περίοδο χαμηλής τουριστικής κίνησης Οκτωβρίου – Απριλίου. Η περίοδος των αφίξεων διαφέρει ανάλογα με το άθλημα π.χ για το ποδόσφαιρο η περίοδος για προπονήσεις / τουρνουά κυμαίνεται μεταξύ Δεκεμβρίου – Μαρτίου, για την ποδηλασία μεταξύ Οκτωβρίου – Μαΐου, για το στίβο ολόχρονα.

Σημειώνεται ότι όπως και στον διεθνή χώρο δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία για τον αριθμό των αφίξεων επαγγελματιών αθλητών και ομάδων στην Κύπρο για σκοπούς προετοιμασίας, ή ατόμων που επιλέγουν την Κύπρο για την ενασχόληση τους με ένα συγκεκριμένο άθλημα κατά την διάρκεια των διακοπών τους. Το γεγονός αυτό καθιστά δύσκολη την σωστή και αντικειμενική εκτίμηση της ζήτησης και προσφοράς.

Με στόχο την εξακρίβωση των αθλημάτων για τα οποία η Κύπρος έχει ιδιαίτερη ζήτηση από το εξωτερικό καθώς επίσης και αθλήματα τα οποία έχουν περαιτέρω προοπτικές ανάπτυξης στο σύντομο μέλλον λόγω των ιδιαίτερων κλιματολογικών και άλλων χαρακτηριστικών της, έγινε σχετική έρευνα τόσο μέσω των γραφείων του ΚΟΤ στο εξωτερικό όσο και μεταξύ εμπλεκομένων φορέων από τους τομείς του αθλητισμού και τουρισμού (ΚΟΑ, ΑΣΤΑ, ΣΤΕΚ, Ένωση Δήμων, British Olympic Association).

Με βάση τα αποτελέσματα της πιο πάνω έρευνας τα αθλήματα ιεραρχήθηκαν σε δύο κατηγορίες ως ακολούθως:

Ιεράρχηση αθλημάτων προτεραιότητας

ΨΗΛΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΚΥΡΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΗΓΕΣ
Ποδόσφαιρο	Γερμανία, Ελβετία, Αυστρία, Τσεχία, Σλοβακία, Ολλανδία, Ρωσία, Ουγγαρία, Σουηδία
Ποδηλασία	Ελβετία, Γερμανία, Αυστρία, Ολλανδία, Βέλγιο, Μεγάλη Βρετανία
Κολύμβηση (και άλλα αθλήματα υγρού στίβου)	Γερμανία, Βέλγιο, Αυστρία, Σουηδία, Γαλλία, Μεγάλη Βρετανία, Ρωσία
Στίβος	Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία, Ρωσία, Βέλγιο
Κωπηλασία / κανό	Μ.Βρετανία, Γερμανία, Ρωσία, Σουηδία, Πολωνία, Νορβηγία
Τρίαθλο	Ευρωπαϊκές χώρες

ΜΕΣΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΚΥΡΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΗΓΕΣ
Αθλήματα κλειστού χώρου(μπάσκετ,βόλεϊ, πυγμαχία, άρση βαρών,μπάτμιντον κλπ.	Ευρωπαϊκές χώρες
Σκοποβολή	Ρωσία,Φιλανδία,Σουηδία,Βέλγιο, Γερμανία
Ιστιοπλοία / ιστιοσανίδα	Ελλάδα, Ισραήλ, Ρωσία, Λευκορωσία

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο πιο πάνω πίνακας αθλημάτων δεν είναι εξαντλητικός. Είναι πιθανόν στην πορεία να προκύψουν και άλλα αθλήματα για τα οποία να διαπιστωθούν προοπτικές ανάπτυξης ανάλογα με τα δεδομένα που θα παρουσιαστούν και νέες εξελίξεις στην αγορά. Είναι επίσης πιθανό να μεταβληθεί η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων.

στ) Αξιολόγηση προσφερόμενου προϊόντος κατά άθλημα

Ο ΚΟΑ αξιολόγησε την υφιστάμενη αθλητική υποδομή και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον Πίνακα 3 (βλέπε παράρτημα).

Πιο κάτω αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση για κάθε άθλημα υψηλής προτεραιότητας που περιλαμβάνεται στον πίνακα, γίνονται εισηγήσεις για βελτιώσεις και αναβαθμίσεις εκεί όπου αυτό χρειάζεται καθώς και για δημιουργία νέων έργων υποδομής. Τέλος γίνονται εισηγήσεις για γενικότερες δράσεις που θα πρέπει να αναληφθούν για ανάπτυξη του προϊόντος.

1. Ποδόσφαιρο

• Γενικές διαπιστώσεις

Η προπόνηση / προετοιμασία ξένων ομάδων στην Κύπρο κυρίως από την κεντρική και βόρεια Ευρώπη κατά την διάρκεια της χειμερινής περιόδου (Δεκέμβρη – Μάρτη ή και Απρίλη σε ορισμένες περιπτώσεις)είναι μία δραστηριότητα που έχει αρχίσει και συνεχίζεται εδώ και μία δεκαετία περίπου.

Σήμερα, παρ' όλο που η Κύπρος λόγω των καλών κλιματολογικών της συνθηκών έχει πολύ καλές προοπτικές για περαιτέρω ανάπτυξη του αθλήματος αυτού, αντιμετωπίζει έντονο ανταγωνισμό από άλλους μεσογειακούς προορισμούς όπως π.χ. Ισπανία, Κανάριοι Νήσοι πρόσφατα δε και από την γειτονική μας Τουρκία η οποία προσφέρει πακέτα σε πιο δελεαστικές τιμές κυρίως λόγω του χαμηλού κόστους διαμονής.

Υπάρχει ήδη υποδομή σε ότι αφορά βοηθητικά γήπεδα ποδοσφαίρου για σκοπούς προπόνησης ομάδων η οποία αποτελείται κυρίως από δημοτικά γήπεδα και ιδιωτικές εγκαταστάσεις.

Τα κυριότερα προβλήματα που παρουσιάζονται αφορούν στην συχνή χρήση των γηπέδων και αρκετές φορές στην έλλειψη επαρκούς συντήρησης γεγονός που έχει αρνητικά επακόλουθα στην ποιότητα τους.

- **Περιγραφή υφιστάμενου προϊόντος**

Η υποδομή για το συγκεκριμένο άθλημα αποτελείται από τα κυρίως γήπεδα (στάδια) που μπορούν να διατίθενται μόνο για σκοπούς διεξαγωγής αγώνων / τουρνουά και από τα βοηθητικά γήπεδα τα οποία προορίζονται για προετοιμασία, προπόνηση ομάδων. Τα τελευταία ανήκουν κατά πλειονότητα σε ιδιώτες και τοπικές αρχές.

- **Στάδια ποδοσφαίρου**

Παφιακό	Πάφος
Μακάρειο	Λευκωσία
Γ.Σ.Π	Λευκωσία
Γ.Σ.Ζ	Λάρνακα
Αντώνης Παπαδόπουλος	Λάρνακα
Τσίρειο	Λεμεσός
Δασάκι	Λάρνακα
Κοίν.Στάδιο Παραλιμνίου	Παραλίμνι
Δημοτικό Στάδιο Αγ.Νάπας	Αγία Νάπα
Δημοτικό Στάδιο Γερμασόγειας	Γερμασόγεια
Καλογεροπούλειο Στάδιο	Λεμεσός

Σύνολο : 11

- **Ανάγκες για αναβαθμίσεις και δημιουργία νέας υποδομής**

Η μεγάλη ζήτηση που διαπιστώθηκε στα πλαίσια τόσο της έρευνας όσο και μέσα από συζητήσεις με τους εμπλεκόμενους φορείς και κυρίως με εξειδικευμένους τουριστικούς πράκτορες σε σχέση με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν με τη διαθεσιμότητα της υφιστάμενης υποδομής οδηγεί στο συμπέρασμα ότι χρειάζεται να δημιουργηθεί επιπρόσθετη υποδομή σε βοηθητικά γήπεδα. Με τον τρόπο αυτό θα εξυπηρετείται καλύτερα η ζήτηση και παράλληλα θα αποφευχθεί η υπερβολική χρήση των γηπέδων από πολλές ομάδες την ίδια μέρα η οποία έχει παρατηρηθεί σε αρκετές περιπτώσεις με αρνητικά επακόλουθα στην ποιότητα των γηπέδων.

Επιπλέον το υφιστάμενο προϊόν χρειάζεται σε αρκετές περιπτώσεις σημαντικές βελτιώσεις ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μιας πελατείας ψηλού αγωνιστικού επιπέδου στην οποία στοχεύουμε.

- **Βελτιωτικά έργα**

- **Βοηθητικά γήπεδα Μακαρίου :**

Χρειάζονται βοηθητικές εγκαταστάσεις (αίθουσα βαρών ,υδρομασάζ ,σάουνα).

- **Δημοτικά γήπεδα Παραλιμνίου και Αγ.Νάπας:**

Χρειάζεται ριζική αναβάθμιση του χορτοτάπητα ο οποίος θα πρέπει να συντηρείται ολόχρονα.

Δεν υπάρχουν βοηθητικές εγκαταστάσεις (αποχωρητηρια, αποδυτήρια).

Ιδιωτικά βοηθητικά γήπεδα

Γενικά το κυριότερο πρόβλημα που υπάρχει με τις εγκαταστάσεις αυτές συνίσταται στην ποιότητα του χορτοτάπητα, με την εξαίρεση του αθλητικού κέντρου Alpha Sports Center, καθώς και στην έλλειψη βοηθητικών εγκαταστάσεων και φωτισμού.

• Στάδια Ποδοσφαίρου

Τα γήπεδα αυτά χρησιμοποιούνται για διεξαγωγή αγώνων και για στίβο.

Παφιακό στάδιο

Πρέπει να αναβαθμιστούν τα αποδυτήρια και να εξοπλισθεί η αίθουσα γυμναστηρίου με μηχανήματα στατικής προπόνησης.

• Νέα υποδομή

Θα παρουσιαστεί κατά πάσα πιθανότητα ανάγκη για δημιουργία επιπλέον γηπέδων προπονήσεων κυρίως στις επαρχίες Λεμεσού και Πάφου οι οποίες διαθέτουν τα λιγότερα βοηθητικά γήπεδα. Τα γήπεδα που θα δημιουργηθούν πρέπει να είναι σύμφωνα με τις διεθνείς προδιαγραφές και να διαθέτουν όλους τους αναγκαίους βοηθητικούς χώρους (αποδυτήρια, χώρους υγιεινής, δωμάτια πρώτων βοηθειών ή και αποκατάστασης) ώστε να μπορούν να προσελκύσουν ομάδες ψηλού επιπέδου.

Η υποδομή αυτή μπορεί να γίνει τόσο μέσω ιδιωτικής πρωτοβουλίας (π.χ. Ιδιωτικές εταιρείες, κοινοπραξίες ξενοδόχων κλπ.) όσο και από πλευράς δημοτικών αρχών.

Ο Δήμος Γεροσκήπου προγραμματίζει ήδη την δημιουργία ενός σύγχρονου αθλητικού κέντρου που θα εξυπηρετεί την ευρύτερη περιοχή Πάφου και στο οποίο περιλαμβάνονται δύο γήπεδα ποδοσφαίρου.

• Προτεινόμενες δράσεις

Βελτίωση και συμπλήρωση προϊόντος με την αναβάθμιση υφιστάμενων γηπέδων και δημιουργία νέας υποδομής καλού επιπέδου.

Ένα είδος ανάπτυξης που προωθείται αρκετά στο εξωτερικό αφορά στην δημιουργία ολοκληρωμένων αθλητικών συγκροτημάτων με την παροχή τόσο αθλητικών διευκολύνσεων ανάλογα με το άθλημα / αθλήματα που προσφέρονται όσο και παροχή ψηλού επιπέδου διαμονής / διατροφής στον ίδιο χώρο π.χ. La Manga Club Resort στην Ισπανία. Οποιαδήποτε νέα υποδομή δημιουργηθεί θα πρέπει να είναι σε πολύ κοντινή απόσταση από ξενοδοχειακά καταλύματα ή να αποτελεί μέρος μιας ολοκληρωμένης ξενοδοχειακής / τουριστικής ανάπτυξης.

Η διαχείριση των χώρων αυτών (management) να γίνεται από επαγγελματίες και από κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό.

Το ανθρώπινο δυναμικό των ξενοδοχείων που ασχολούνται με το είδος αυτό του τουρισμού και φιλοξενούν αθλητές ή και ομάδες θα πρέπει να τύχει εκπαίδευσης για τις ειδικές ανάγκες και απαιτήσεις της πελατείας αυτής ώστε να παρέχεται η σωστή εξυπηρέτηση π.χ. Κατάλληλο διαιτολόγιο. (Αυτό ισχύει και για τα υπόλοιπα αθλήματα).

Να προωθηθεί το θέμα δρομολογημένων πτήσεων από τις βόρειες χώρες (Νορβηγία, Σουηδία, Φιλανδία) οι οποίες αποτελούν σημαντικές χώρες πηγές για το συγκεκριμένο άθλημα κυρίως σε ότι αφορά προπόνηση επαγγελματικών ομάδων.

- **Στοχευόμενη πελατεία**

- 1.Εθνικές Ομοσπονδίες Ποδοσφαίρου

- 2.Ποδοσφαιρικά σωματεία Premier League α, β, γ κατηγορίας, ερασιτεχνικές ομάδες

- 3.Πράκτορες αγώνων UEFA ΚΑΙ FIFA

- 4.Εξειδικευμένοι οργανωτές ταξιδιών

2. Ποδηλασία

- **Γενικές διαπιστώσεις**

Η ποδηλασία έχει χαρακτηριστεί ως ένα άθλημα με πολλές προοπτικές στην Κύπρο. Το άθλημα της ποδηλασίας αποτελείται από την ποδηλασία δρόμου, την ορειβατική ποδηλασία και την ποδηλασία πίστας, για την οποία απαιτείται συγκεκριμένη υποδομή η οποία δεν υπάρχει επί του παρόντος στην Κύπρο.

Οι ήπιες κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν ολόχρονα αλλά και η ποικιλομορφία του φυσικού περιβάλλοντος και της μορφολογίας του εδάφους ευνοούν την ανάπτυξη τόσο της ορειβατικής ποδηλασίας όσο και της ποδηλασίας δρόμου.

Η Κύπρος περιλαμβάνεται ήδη σε αρκετά προγράμματα μεγάλων οργανωτών ταξιδιών. Κυριότεροι ανταγωνιστές της Κύπρου είναι η Ισπανία και οι Κανάριοι νήσοι.

- **Περιγραφή υφιστάμενου προϊόντος**

Σε ότι αφορά ειδικά κατασκευασμένους ποδηλατοδρόμους στις αστικές περιοχές υπάρχουν σε όλες τις πόλεις αλλά μεμονωμένα κομμάτια χωρίς να συνδέονται μεταξύ τους. Έχει ήδη γίνει σχεδιασμός για ποδηλατικό δίκτυο στις πόλεις στα πλαίσια του προγράμματος LIFE. Τμήματα του δικτύου έχουν περιληφθεί στα τοπικά σχέδια.

Σε ότι αφορά ορειβατική ποδηλασία σε διαδρομές στην ενδοχώρα (κυρίως αγροτικοί δρόμοι) υπάρχουν επί του παρόντος ενδεικτικοί πληροφοριακοί χάρτες οι οποίοι τοποθετήθηκαν από τον ΚΟΤ στις περιοχές Τροόδους, Μαχαιρά, Ακάμα, Πόλις Χρυσοχούς.

Για την ποδηλασία πίστας δεν υπάρχει υποδομή.

Σε ότι αφορά την παροχή υπηρεσιών για τους ποδηλατιστές υπάρχει στην Κύπρο αριθμός ποδηλατικών κέντρων τα οποία ανήκουν σε ιδιώτες. Έχει ήδη γίνει καταγραφή και αξιολόγηση των ποδηλατικών κέντρων από τον ΚΟΤ σε συνεργασία με των Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδηλασίας.

- **Νέα υποδομή**

Δημιουργία ποδηλατοδρομίου. Το έργο αυτό θα μπορούσε να προσελκύσει μεγάλο αριθμό αθλητών για προετοιμασία, παράλληλα με την διοργάνωση διεθνών αγώνων ποδηλασίας πίστας.

Επέκταση του ποδηλατικού δικτύου στις πόλεις με προσβάσεις τόσο σε κεντρικά σημεία των πόλεων όσο και στην ενδοχώρα.

Υλοποίηση κατά φάσεις του Εθνικού δικτύου για τον ποδηλατικό τουρισμό.

- **Προτεινόμενες δράσεις**

Να προωθηθεί η δημιουργία του ποδηλατοδρομίου με απαλλοτρίωση της γης από τον ΚΟΑ και παραχώρηση της όπως είχε αρχικά συμφωνηθεί στην Ομοσπονδία ποδηλασίας, για προώθηση του έργου.

Στα διάφορα αστικά κέντρα θα πρέπει να προωθηθούν άμεσα κατά προτεραιότητα μικρά τμήματα του δικτύου που να είναι λειτουργικά και να συνδέουν σημαντικές χρήσεις γης π.χ. το κέντρο με την παραλιακή περιοχή, σημεία ενδιαφέροντος και άλλες υπηρεσίες.

Να διερευνηθεί η δυνατότητα τοποθέτησης στηριγμάτων για μεταφορά ποδηλάτων στα υπεραστικά λεωφορεία και δε αριθμό ταξί ανά επαρχία.

Να τοποθετηθεί κατάλληλη σηματοδότηση στις διαδρομές του προτεινόμενου δικτύου κατά φάσεις αρχίζοντας από τους αγροτικούς δρόμους.

Να προωθηθεί η παροχή ειδικών υπηρεσιών στα ξενοδοχεία που φιλοξενούν ποδηλάτες τα οποία θα θεωρούνται "cycle friendly hotels". Τα ξενοδοχεία αυτά θα παρέχουν καλυμμένο χώρο φύλαξης των ποδηλάτων, κατάλληλη πληροφόρηση και υπηρεσίες υποστήριξης π.χ. σε περίπτωση τεχνικού προβλήματος κλπ.

- **Στοχευόμενη Πελατεία**

- 1.Εθνικές Ομοσπονδίες Ορειβατικής Ποδηλασίας
- 2.Εθνικές Ομοσπονδίες Ποδηλασίας
- 3.Εξειδικευμένοι Οργανωτές Ταξιδιών
- 4.Σωματεία Ποδηλασίας

3. Κολύμβηση

- **Γενικές διαπιστώσεις**

Η κολύμβηση σε συνδυασμό με άλλα αθλήματα υγρού στίβου είναι ένα από τα βασικά αθλήματα στα οποία έχει διαφανεί ότι η Κύπρος μπορεί να έχει καλές προοπτικές ανάπτυξης. Η ύπαρξη της κατάλληλης υποδομής για την κολύμβηση αποτελεί καταλύτη και για άλλα αθλήματα όπως π.χ. τρίαθλο, πένταθλο, υδατοσφαίριση (water polo), καθώς και για αποθεραπεία και βελτίωση της φυσικής κατάστασης των αθλητών.

Για να μπορέσουμε να προσελκύσουμε ομάδες και αθλητές επιπέδου απαραίτητη είναι η ύπαρξη κολυμβητικών δεξαμενών ολυμπιακών προδιαγραφών (50 μέτρα). Σήμερα η Κύπρος διαθέτει κατάλληλο κολυμβητήριο μόνο στη Λευκωσία ενώ εκείνο της Λεμεσού πρέπει να αναβαθμιστεί για να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της πελατείας που στοχεύουμε να προσελκύσουμε.

- **Υφιστάμενο προϊόν**

Κολυμβητήριο Λευκωσίας
Κολυμβητήριο Λεμεσού

- **Βελτιωτικά έργα**

Κολυμβητήριο Λευκωσίας
Χρειάζεται αναβάθμιση της κολυμβητικής δεξαμενής καθώς και των βοηθητικών χώρων (αποδυτήρια, αίθουσες, φωτισμός).
Κολυμβητήριο Λεμεσού

Χρειάζεται ριζική αναβάθμιση τόσο της κολυμβητικής δεξαμενής όσο όλων των βοηθητικών χώρων του κολυμβητηρίου.

- **Νέα υποδομή**

- **Κολυμβητήριο Λάρνακας**

- Οι εργασίες κατασκευής βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο. Υπολογίζεται ότι το εν λόγω κολυμβητήριο θα ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιούλιο 2004. Πρόκειται για κολυμβητήριο ολυμπιακών προδιαγραφών 50 μέτρων το οποίο θα περιλαμβάνει και κολυμβητήριο.

- **Κολυμβητήριο Πάφου**

- Η επαρχία Πάφου δεν διαθέτει κολυμβητήριο ολυμπιακών προδιαγραφών. Το υφιστάμενο κολυμβητήριο είναι 25 μέτρων και δεν μπορεί να εξυπηρετήσει αθλητές υψηλού επιπέδου και κυρίως τους αθλητές της ομάδας κολύμβησης της Βρετανικής ολυμπιακής επιτροπής η οποία επέλεξε ως χώρο προετοιμασίας της για τους ολυμπιακούς της Αθήνας την Κύπρο και συγκεκριμένα την επαρχία Πάφου. Για να μπορέσει να εξυπηρετήσει τις ανάγκες της Βρετανικής ολυμπιακής ομάδας η κατασκευή του κολυμβητηρίου πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος Μαρτίου ή αρχές Απριλίου 2004.

- Ο Δήμος Γεροσήπου προωθεί την δημιουργία ολυμπιακού κολυμβητηρίου το οποίο θα αποτελεί μέρος του προγραμματιζόμενου αθλητικού κέντρου το οποίο θα μπορεί να εξυπηρετεί την ευρύτερη περιοχή Πάφου.

- **Προτεινόμενες δράσεις**

- Βελτίωση υφιστάμενων κολυμβητηρίων και προώθηση της δημιουργίας νέων.

- **Στοχευόμενη Πελατεία**

- 1.Εθνικές Ομοσπονδίες Κολύμβησης

- 2.Σωματεία Κολύμβησης

4. Στίβος

- **Γενικές διαπιστώσεις**

- Σε ότι αφορά τις εγκαταστάσεις για τα αθλήματα στίβου η υποδομή που υπάρχει σήμερα κρίνεται αρκετά καλή και ποιοτική. Με την κατάλληλη προβολή και οργάνωση η προώθηση αυτού του τομέα θα μπορούσε να αρχίσει σχεδόν άμεσα.

- **Υφιστάμενο προϊόν**

- Στάδια Στίβου

- Παφιακό - Πάφος

- Τσίρειο - Λεμεσός

- Λανίτειο - Λεμεσός

- Γ.Σ.Ζ - Λάρνακα

- Παραλιμνίου - Παραλίμνι

- Μακάρειο - Λευκωσία

- Γ.Σ.Π - Λευκωσία

(Εθνικό στάδιο στίβου)
Γ.Σ.Π - Λευκωσία
(2^ο βοηθητικό)

- **Στοχευόμενη Πελατεία**

- 1.Εθνικές Ομοσπονδίες Στίβου
- 2.Σωματεία για τρέξιμο

5. Κωπηλασία – Κανό

- **Γενικές διαπιστώσεις**

Τα αθλήματα της κωπηλασίας και του κανό έχουν πολύ μεγάλες προοπτικές ανάπτυξης ενόψει του γεγονότος ότι ο μόνος προορισμός με τις αντίστοιχες κλιματολογικές συνθήκες στη Μεσόγειο που έχει την υποδομή για την προσέλκυση ομάδων για προπονήσεις και για τον οποίο υπάρχει πολύ μεγάλη ζήτηση είναι η Σεβίλλη. Άλλοι προορισμοί είναι το Μιλάνο, η Βαρκελώνη και πρόσφατα η Αθήνα η οποία μετά την λήξη των ολυμπιακών αγώνων το 2004 προβλέπεται να είναι ένας από τους μεγαλύτερους προορισμούς στο άθλημα αυτό.

- **Υφιστάμενο προϊόν**

Δεν υπάρχει επί του παρόντος η απαραίτητη υποδομή. Στην Ευρώπη για την άσκηση του αθλήματος χρησιμοποιούνται φυσικές ή τεχνητές λίμνες για την δημιουργία του υγρού στίβου.

- **Δημιουργία υποδομής**

Η ομοσπονδία κωπηλασίας έχει ετοιμάσει με ανάθεση σε εξειδικευμένο τεχνικό τεχνοοικονομική μελέτη για την κατασκευή αγωνιστικού στίβου και βοηθητικών εγκαταστάσεων στο φράγμα του Κούρη το οποίο λόγω μήκους και βάθους θεωρείται το μόνο κατάλληλο.

Έχει ήδη εξασφαλιστεί η άδεια του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος για την χρήση του φράκτη για σκοπούς προπόνησης και αγώνων.

Τα σχέδια και η τεχνοοικονομική μελέτη έχουν εγκριθεί και από την αρμόδια υπηρεσία του ΚΟΑ. Απομένει η τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας ώστε να καταστεί δυνατή η χρήση των φραγμάτων για αθλητικές δραστηριότητες.

Η δημιουργία της πιο πάνω υποδομής θεωρείται επιθυμητή μακροπρόθεσμα όμως σε πρώτη φάση για να εξυπηρετηθεί και η Βρετανική Ολυμπιακή Επιτροπή η οποία σκοπεύει να προπονηθεί στον πιο πάνω χώρο και εν όψει των Ολυμπιακών 2004 θα πρέπει να προωθηθεί άμεσα η κατασκευή ορισμένων βασικών διευκολύνσεων και το όλο έργο να εκτελεστεί σε φάσεις.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι η μελέτη, τα σχέδια και ουσιαστικά οι εν λόγω εγκαταστάσεις θα μπορούν να χρησιμοποιούνται και για το άθλημα του κανό.

- **Προτεινόμενες δράσεις**

- Να προωθηθεί η τροποποίηση της νομοθεσίας.
- Να προωθηθεί άμεσα και χωρίς άλλη καθυστέρηση η δημιουργία βασικών διευκολύνσεων στο Φράγμα του Κούρη ώστε να διευκολυνθεί η προετοιμασία της Βρετανικής Ολυμπιακής ομάδας και άλλων ενδιαφερομένων ομάδων πριν τους Ολυμπιακούς του 2004.

- Στοχευόμενη πελατεία

1. Εθνικές Ομοσπονδίες Κωπηλασίας – κανό
2. Σωματεία κωπηλασίας – κανό

6. Οργάνωση διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων / συναντήσεων

Η οργάνωση διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων / συναντήσεων εμβέλειας, αποτελεί μία από τις σημαντικές πτυχές της στρατηγικής προϊόντος. Οι εκδηλώσεις αυτές ευνοούν ψηλά επίπεδα οικονομικής δραστηριότητας σε διάφορους τομείς κυρίως μέσα από τα ποσά που ξοδεύονται από οπαδούς και αθλητές. Επιπλέον οι εκδηλώσεις αυτές αποτελούν τον πιο αποτελεσματικό τρόπο προβολής της Κύπρου σαν αθλητικό προορισμό σε διεθνές επίπεδο.

Διάφορες χώρες και μεγαλουπόλεις όπως η Ιρλανδία, Βαρκελώνη, Μάντσεστερ, Τορίνο, και Μπίσμπειν χρησιμοποιούν τις αθλητικές εκδηλώσεις σαν μέσο δημιουργίας ξεχωριστής ταυτότητας προορισμού.

Η διοργάνωση διεθνών αθλητικών εκδηλώσεων συμβάλλει επίσης θετικά στην επανατοποθέτηση δημιουργώντας παράλληλα μεγάλες προοπτικές για τον ψυχαγωγικό αθλητισμό. Η τηλεοπτική μετάδοση και προβολή μέσω των ΜΜΕ διεθνών αθλητικών γεγονότων διευρύνει ακόμη περισσότερο τις προοπτικές.

Για να καταστεί ο τομέας αυτός ένα δυναμικό μέσο προώθησης πρέπει να ακολουθηθεί μία στρατηγική προσέγγιση για τις εκδηλώσεις για την εφαρμογή της οποίας θα εμπλακούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι δημόσιοι και ιδιωτικού φορέας.

Στόχοι της στρατηγικής είναι:

1. Η προσέλκυση διεθνών εκδηλώσεων με διεθνή απήχηση.
2. Η αναβάθμιση και προώθηση υφιστάμενων εκδηλώσεων.
3. Η δημιουργία νέων εκδηλώσεων που έχουν τη δυνατότητα να αποφέρουν έσοδα και κάλυψη από τα ΜΜΕ του εξωτερικού.

- Προτεινόμενες δράσεις

Να ανατεθεί η ετοιμασία μελέτης για καταρτισμό ενός ειδικού συστήματος αξιολόγησης, από ανεξάρτητο ειδικό σύμβουλο για αθλητικά θέματα. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ένας επιστημονικός τρόπος αξιολόγησης των εκδηλώσεων ανάλογα με την σημασία τους, για την οικονομία και το μέγεθος της προβολής που θα έχουν στο εξωτερικό.

Να περιληφθούν μεγαλύτερα κονδύλια στον προϋπολογισμό του κράτους και του ΚΟΤ για προώθηση τέτοιων εκδηλώσεων παράλληλα με την υιοθέτηση μίας πιο επιθετικής πολιτικής στο θέμα αυτό.

Συνεργασία και οικονομική στήριξη αρμόδιων φορέων για προσέλκυση στην Κύπρο διεθνών αγώνων και συναντήσεων με βάση το σχέδιο επιχορήγησης αθλητικών εκδηλώσεων και τον κανόνα de minimis.

Να συμπεριληφθεί στα πλαίσια της έρευνας που θα διεξάγει το ερευνητικό κέντρο του Intercollege σε σχέση με τον Αθλητικό Τουρισμό, σχετική έρευνα για το είδος των εκδηλώσεων που μπορεί να προσελκύσει η Κύπρος καθώς και για καθιέρωση νέων εκδηλώσεων, τρόπους προσέλκυσης τους και προγραμματισμό εκδηλώσεων εμβέλειας που συνάδουν με τις προτεραιότητες μας.

Σε περίπτωση διοργάνωσης διεθνών συναντήσεων σημασίας να βρεθούν τρόποι οικονομικής ενίσχυσης του κόστους διοργάνωσης σε συνεργασία με

αρμόδιους φορείς όπως π.χ. μειωμένα εισιτήρια, σημαντικά χρηματικά έπαθλα, φιλοξενία κλπ. Αλλά και με την εξεύρεση χορηγών.

Να καθιερωθεί συνεργασία με άλλους φορείς εσωτερικού και εξωτερικού. Στον τομέα αυτό ο Οργανισμός μπορεί να συνεργαστεί στο εσωτερικό με τοπικές αρχές, τοπικές επιτροπές τουρισμού, αθλητικές ομοσπονδίες και αθλητικές ομοσπονδίες και σωματεία.

Να γίνουν επαφές και να δρομολογηθούν συναντήσεις με τις αθλητικές ομοσπονδίες με στόχο την αξιοποίηση τους στον διεθνή χώρο (Συνέδρια, συναντήσεις, εκδηλώσεις).

Η πολιτική συνεργασίας θα πρέπει να εξυπηρετεί τους στόχους στρατηγικής για την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού.

7. Ψυχαγωγικός αθλητισμός

Όπως έχει ήδη αναφερθεί το συγκεκριμένο σχέδιο δράσης αφορά κατά κύριο λόγο στην προσέλκυση επαγγελματικών ομάδων και ατόμων ψηλού αθλητισμού. Παράλληλα όμως με την δημιουργία της απαραίτητης υποδομής για εξυπηρέτηση του πιο πάνω τμήματος της αγοράς δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για προσέλκυση και ψυχαγωγικού αθλητισμού.

Η πτυχή αυτή του αθλητικού τουρισμού είναι πολύ διαδεδομένη στην Ευρώπη και αποτελεί ένα εξίσου σημαντικό κομμάτι του πιο πάνω τμήματος της αγοράς. Στη συγκεκριμένη περίπτωση η ευκαιρία για ενασχόληση με ένα άθλημα αποτελεί τον κύριο λόγο επιλογής του τουριστικού προορισμού.

Σε ότι αφορά το είδος των αθλημάτων η έμφαση είναι σε ομαδικά αθλήματα και τα λεγόμενα "all inclusive" πακέτα για την εξάσκηση και ενασχόληση τους με το άθλημα της αρεσκείας τους. Πέραν της καλής αθλητικής και άλλης υποδομής, η παροχή ψυχαγωγίας και οι χώροι τουριστικού ενδιαφέροντος αποτελούν για το συγκεκριμένο τμήμα αγοράς επίσης κριτήριο επιλογής του τουριστικού προορισμού.

Ένα άλλο τμήμα οργανωμένου αθλητικού τουρισμού το οποίο έχει αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια, αφορά ομάδες σχολείων, πανεπιστημίων και αθλητικών ομίλων (clubs). Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι στη Μ.Βρετανία η οποία σήμερα αποτελεί το 58,8% των τουριστικών αφίξεων στην Κύπρο, ο τομέας αυτός είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος με πολλές ομάδες να ταξιδεύουν κάθε χρόνο στο εξωτερικό για προετοιμασία, αγώνες ή και αθλητικά συνέδρια. Η αγορά αυτή αποτελεί κατά κύριο το "φυτώριο" για τους αυριανούς επαγγελματίες αθλητές και πρωταθλητές.

ζ) Οργάνωση του προϊόντος – Σύστημα Διαχείρισης

Σήμερα το κυριότερο πρόβλημα που έχει διαπιστωθεί στην οργάνωση του προϊόντος είναι η έλλειψη σταθερότητας στην προσφορά αθλητικών χώρων κυρίως σε ότι αφορά τα ωράρια και περιόδους χρήσης και η έλλειψη διαφάνειας και πληροφόρησης. Το πρόβλημα αυτό καθιστά τον προγραμματισμό εκ μέρους των ξένων ομάδων σχεδόν αδύνατο με αποτέλεσμα να χάνεται πελατεία.

Χρειάζεται ένας συντονιστικός φορέας ο οποίος θα αναλάβει την διαχείριση των αθλητικών εγκαταστάσεων μέσα από ένα αξιόπιστο σύστημα δεδομένων.

Ένα άλλο σοβαρό πρόβλημα είναι η απουσία επαγγελματικής διεύθυνσης των αθλητικών εγκαταστάσεων με βάση τις ανάγκες της αγοράς.

Επιπλέον θα πρέπει να καθιερωθεί με επίσημο τρόπο η συνεργασία μεταξύ των αθλητικών φορέων της Κύπρου και του ΚΟΤ καθώς και άλλων αρμόδιων φορέων του

δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για προώθηση του αθλητικού τουρισμού και πιο ολοκληρωμένη ανάπτυξη του προϊόντος.

• **Προτεινόμενες δράσεις**

Να καταρτισθεί ένα λεπτομερές μητρώο αθλητικών εγκαταστάσεων στο οποίο να περιλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις οι οποίες έχουν τις απαιτούμενες προδιαγραφές και μπορούν να διατίθενται για φιλοξενία ξένων ομάδων αφού ληφθούν υπόψη οι ανάγκες των κυπριακών ομοσπονδιών. Στο μητρώο εκτός από τις εγκαταστάσεις που ανήκουν στον ΚΟΑ και σε αθλητικά σωματεία να περιληφθούν και οι δημοτικές και ιδιωτικές αθλητικές εγκαταστάσεις αφού προηγηθεί σχετική αξιολόγηση τους.

Ο ΚΟΑ να αναλάβει τον καταρτισμό του κατάλληλου ηλεκτρονικού συστήματος και τον συντονιστικό ρόλο σε ότι αφορά την διάθεση των αθλητικών χώρων.

Την διεύθυνση των αθλητικών χώρων θα πρέπει να αναλάβουν κατάλληλα καταρτισμένα άτομα ώστε η διαχείριση τους να γίνεται με ευελιξία, επαγγελματισμό και επιχειρηματικότητα.

Το μητρώο που θα ετοιμαστεί να περιληφθεί στο σύστημα δεδομένων ενός ηλεκτρονικού συστήματος κρατήσεων το οποίο θα πρέπει να δημιουργήσει ο ΚΟΑ για πιο ορθολογιστική διαχείριση των κρατήσεων είτε αυτές γίνονται από τις ίδιες τις ομάδες / ομοσπονδίες είτε από τουριστικούς πράκτορες. Σημαντικός παράγοντας είναι η αξιοπιστία του συστήματος. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει οι αντίστοιχοι φορείς διαχείρισης των χώρων να κοινοποιούν αρκετά έγκαιρα συγκεκριμένο πρόγραμμα χρήσης των χώρων και τις περιόδους κατά τις οποίες οι εγκαταστάσεις θα μπορούν να διατίθενται για χρήση από ξένες ομάδες / αθλητές.

Θα πρέπει να περιληφθούν τα απαραίτητα κονδύλια στον προϋπολογισμό του ΚΟΑ για αγορά του απαραίτητου εξοπλισμού καθώς και πρόνοια για απασχόληση του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού ώστε η υπηρεσία που θα δημιουργηθεί να είναι αποτελεσματική και να λειτουργεί σε επαγγελματικό επίπεδο για πιο άμεση και σωστή εξυπηρέτηση της πελατείας.

Σύσταση Επιτροπής από αρμόδιους φορείς για παρακολούθηση, αξιολόγηση των εξελίξεων στον τομέα του αθλητικού τουρισμού και της υλοποίησης του σχεδίου δράσης.

η) Σχέδιο Μάρκετινγκ αθλητικού τουρισμού

Λόγω της συνεχώς αυξανόμενης τάσης για αθλητικό τουρισμό διεθνώς και του έντονου ανταγωνισμού μεταξύ των τουριστικών προορισμών γίνεται επιτακτική η υιοθέτηση μιας καλά σχεδιασμένης και συντονισμένης στρατηγικής μάρκετινγκ που να στοχεύει στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για αειφόρα ανάπτυξη του τομέα αυτού.

Η στρατηγική μάρκετινγκ για τον αθλητικό τουρισμό θα στοχεύει:

- Στη δημιουργία μοναδικής εικόνας και ξεχωριστής ταυτότητας της Κύπρου σαν ιδανικού προορισμού για αθλητικό τουρισμό που περιλαμβάνει τους ακόλουθους τομείς:
  - προπόνηση / προετοιμασία επαγγελματιών αθλητών / ομάδων,
  - ψυχαγωγικός αθλητικός τουρισμός,

- οργάνωση αγώνων / τουρνουά.
- Διείσδυση των υφιστάμενων αγορών για την προσέλκυση
  - μεγαλύτερου αριθμού αθλητών / ομάδων στους τομείς όπου υπάρχει ικανοποιητικό προϊόν,
  - νέας πελατείας στους τομείς όπου δημιουργείται νέο ή / και αναβαθμισμένο προϊόν.
- Ανάπτυξη νέων αγορών – πηγών για αθλητικό τουρισμό.
- Δημιουργία πιστής επαναλαμβανόμενης πελατείας.
- Διοργάνωση στην Κύπρο διεθνών ή περιφερειακών τουρνουά και αγώνων.
- Προσέλκυση στην Κύπρο τουριστών για συμμετοχή / παρακολούθηση των εκδηλώσεων αυτών.
- Ευρύτερη προβολή της Κύπρου σαν τουριστικού προορισμού για "Ήλιος και Θάλασσα Συν".

Η υλοποίηση και τα επιτυχή αποτελέσματα μιας επιθετικής και επικεντρωμένης στρατηγικής μάρκετινγκ εξαρτάται άμεσα από την υλοποίηση του σχεδίου δράσης για τη βελτίωση και τη δημιουργία νέας αθλητικής υποδομής και του τουριστικού αθλητικού προϊόντος γενικότερα.

Για την καθιέρωση της Κύπρου ως σημαντικού αθλητικού προορισμού είναι απαραίτητο να υπάρξει σύγκλιση μεταξύ της εικόνας που θα προβάλλεται και της τουριστικής αθλητικής εμπειρίας που θα προσφέρεται. Η προβολή της εικόνας της Κύπρου σαν ιδανικού αθλητικού προορισμού θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες στις οποίες το τουριστικό προϊόν γενικότερα αλλά και η αθλητική υποδομή ιδιαίτερα θα μπορεί να ανταποκρίνεται.

1. Δράσεις Μάρκετινγκ αθλητικού τουρισμού

Υφιστάμενη κατάσταση

Ο Οργανισμός μέσα στα πλαίσια του σχεδίου δράσης μάρκετινγκ έχει εντάξει μεμονωμένα τα τελευταία χρόνια διάφορες δράσεις με στόχο την προώθηση της Κύπρου σαν προορισμού για αθλητικό τουρισμό όπως:

- Εκδηλώσεις προβολής σε οργανωτές ταξιδιών, αθλητικά σωματεία και ομοσπονδίες στη Ρωσία, Ιρλανδία κ.α.
- Συμμετοχή σε εξειδικευμένες εκθέσεις (ποδηλασία, καταδύσεις).
- Διαφήμιση σε εξειδικευμένα περιοδικά (ποδηλασία, ποδόσφαιρο).
- Φιλοξενία δημοσιογράφων και αθλητικών παραγόντων.
- Επιχορήγηση εγχειριδίου και CD – ROM της LTV SPORT Ltd, για αθλητικές εγκαταστάσεις.
- Επιχορήγηση αθλητικών εκδηλώσεων.
- Δημιουργία ξεχωριστού κονδυλίου στον προϋπολογισμό για ευρύτερη οικονομική στήριξη μεγάλων, μεσαίων και μικρών αθλητικών εκδηλώσεων.
- Συνεργασία μάρκετινγκ με British Olympic Association για τα έτη 2003-2004 ενόψει των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 στην Αθήνα. Με βάση τη συνεργασία αυτή ο Οργανισμός έχει εκπονήσει ένα σχέδιο δράσης για διαφήμιση και προβολή της Κύπρου με διάφορες εκδηλώσεις δημοσίων σχέσεων με στόχο την προβολή

της Κύπρου ως του επιλεγμένου προορισμού της αφρόκρεμας του βρετανικού αθλητισμού για προπόνηση / προετοιμασία για το μεγαλύτερο γεγονός παγκόσμια. Το σχέδιο μάρκετινγκ που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη στο Ηνωμένο Βασίλειο αναμένεται να συμβάλει πολύ στην όλη προσπάθεια για τη δημιουργία της μοναδικής εικόνας της Κύπρου ως αθλητικού προορισμού αλλά παράλληλα να ενδυναμώνει τη γενική διαφημιστική εκστρατεία για την Κύπρο.

- Στήριξη του Κυπριακού Συνδέσμου Αυτοκινήτου για την προβολή του Διεθνούς Ράλλυ Κύπρου στην Ευρώπη, Μέση Ανατολή και Αραβικό Κόλπο.
- Συνεργασία το 2004 με ξένα ποδοσφαιρικά σωματεία για προβολή της Κύπρου και προσέλκυση των ομάδων για προπόνηση στην Κύπρο κατά τη χειμερινή περίοδο του 2004.

2. Τοποθέτηση Κύπρου / Στρατηγική Επικοινωνίας

Η τοποθέτηση της Κύπρου σαν προορισμού για αθλητικό τουρισμό πρέπει να προβάλλει μια ξεκάθαρη εικόνα στην τουριστική αγορά και να στοχεύει στην ανάδειξη των στοιχείων που παρουσιάζουν τη μοναδικότητά της σε σύγκριση με ανταγωνιστικούς προορισμούς.

Η στρατηγική επικοινωνίας θα καλλιεργήσει με συνέπεια μία ξεκάθαρη εικόνα για την Κύπρο γενικά σαν προορισμό για αθλητικό τουρισμό αλλά παράλληλα θα προβάλλει τους επί μέρους τομείς του αθλητικού τουρισμού που θα προωθούνται άμεσα και μεσοπρόθεσμα στα πλαίσια του σχεδίου δράσης.

Στόχοι της Στρατηγικής επικοινωνίας είναι:

- Η καθιέρωση της Κύπρου ως αθλητικού τουριστικού προορισμού.
- Η προώθηση εξειδικευμένων τομέων του αθλητικού τουρισμού π.χ. ποδηλασία, καταδύσεις, κ.α.
- Η δημιουργία εικόνας "Sun and Sea Plus".

Για την καλύτερη επίτευξη των στόχων αυτών θα χρησιμοποιηθούν οι ακόλουθες τακτικές:

I. Προβολή – Δημόσιες Σχέσεις

Η τοποθέτηση της Κύπρου στον ευρωπαϊκό και παγκόσμιο χάρτη σαν ποιοτικό προορισμό για αθλητικό τουρισμό απαιτεί μία δυναμική εκστρατεία προβολής και δημοσίων σχέσεων η οποία θα αποτελεί το κύριο μέσο προώθησης της Κύπρου.

Εκδηλώσεις Προβολής και δημοσίων Σχέσεων

Προτεινόμενες Δράσεις

- Γενικές παρουσιάσεις για τις προοπτικές που παρουσιάζει η Κύπρος στον τομέα του αθλητικού τουρισμού σε οργανωτές ταξιδιών, αθλητικές ομοσπονδίες κ.α.
- Παρουσιάσεις για εξειδικευμένους τομείς του αθλητικού τουρισμού σε οργανωτές ταξιδιών, μέλη σωματείων (clubs) που ασχολούνται με αθλητικές δραστηριότητες.

Αξιοποίηση των ολυμπιακών αγώνων της Αθήνας κατά την διάρκεια διεξαγωγής τους για απευθείας επαφές με αθλητικούς παράγοντες και άλλους φορείς από τον διεθνή χώρο για προβολή της Κύπρου σαν αθλητικό προορισμό παράλληλα με μια γενική προβολή της χώρας σαν τουριστικό προορισμό. (π.χ πρόταση της Sporteam)

- Έκδοση ανακοινωθέντων και ενημερωτικών δελτίων, οργάνωση δημοσιογραφικών διασκέψεων σε σχέση με τις συναντήσεις, αθλητικές εκδηλώσεις ή και αθλητικές προσωπικότητες που αθλούνται στην Κύπρο.
- Στήριξη κυπριακών αθλητικών ομάδων ή μεμονωμένων αθλητών που συμμετέχουν σε διεθνείς συναντήσεις στο εξωτερικό ανάλογα με τις προτεραιότητες του σχεδίου δράσης.
- Στήριξη αθλητικών ομοσπονδιών και άλλων φορέων για τη διοργάνωση στην Κύπρο αθλητικών συνεδρίων και ετήσιων συνελεύσεων ομοσπονδιών με βάση τις προτεραιότητες του σχεδίου δράσης.
- Συμμετοχή της Κύπρου σε εκθεσιακούς χώρους ή άλλες εκδηλώσεις που γίνονται παράλληλα με μεγάλες αθλητικές εκδηλώσεις όπως διεθνείς αγώνες ποδηλασίας, αγώνες δρόμου κ.α.
Μεγάλη προοπτική στο άμεσο μέλλον παρουσιάζουν οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 στην Αθήνα.
- Συνεργασία με αρμόδιους φορείς για την από κοινού προβολή του αθλητικού τουρισμού.
- Προσφορά αναμνηστικών δώρων σε εκδηλώσεις δημοσίων σχέσεων, ομάδες αθλητών που επιλέγουν την Κύπρο για προετοιμασία.
- Οργάνωση διαγωνισμών με βραβείο ταξίδι στην Κύπρο για διακοπές με επίκεντρο την αθλητική ενασχόληση ή παρακολούθηση διεθνών αγώνων.
- Προσφορά φιλοξενίας σε διακεκριμένους αθλητές για σκοπούς προβολής της Κύπρου σαν κέντρο αθλητικού τουρισμού.

Όλες οι πιο πάνω ενέργειες συνάδουν και με τους τρεις στόχους της στρατηγικής επικοινωνίας.

II. Διαφήμιση

• Γενική Διαφημιστική Εκστρατεία

Η παραγωγή νέου κατάλληλου δημιουργικού υλικού το οποίο να προβάλλει την Κύπρο σαν τουριστικό προορισμό για αθλητισμό και το οποίο θα ενσωματωθεί μέσα στα πλαίσια της νέας γενικής διαφημιστικής εκστρατείας με το μήνυμα «Το νησί για όλες τις εποχές». Η δράση αυτή συνάδει με τον πρώτο και τρίτο στόχο της στρατηγικής επικοινωνίας.

• Διαφήμιση Τακτικής

Η διαφήμιση αυτή που διακρίνεται για το βραχυπρόθεσμο χαρακτήρα της, συνδέεται με συγκεκριμένα γεγονότα ή εξελίξεις και επιδιώκει άμεσα αποτελέσματα. Τέτοια γεγονότα αποτελούν συνήθως εκδηλώσεις διεθνούς σημασίας.

Η διαφήμιση τακτικής μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη και των τριών στόχων.

Παράδειγμα διαφήμισης τακτικής αποτελεί η διαφημιστική εκστρατεία που διεξαγάγει ο Οργανισμός στο ΗΒ με την ευκαιρία της παρουσίας στην Κύπρο του ΒΟΑ ενόψει των Ολυμπιακών αγώνων της Αθήνας και η οποία θα ολοκληρωθεί το 2004.

Παρόμοια τακτική ήταν και η ειδική διαφημιστική εκστρατεία που διεξήχθη για το Διεθνές Ράλλυ Κύπρου στον Αραβικό Κόλπο, Μέση Ανατολή και Ευρώπη το 2003 και στηρίχθηκε πλήρως από τον Οργανισμό.

Σε συνέχεια της απόφασης του ΚΟΤ για συνεργασία με ξένα ποδοσφαιρικά σωματεία το 2004, θα προωθηθεί η ετοιμασία μακροπρόθεσμου σχεδίου συνεργασίας με ξένες ποδοσφαιρικές ομάδες με σκοπό την προσέλκυση τους στην Κύπρο για προπόνηση κατά τη χειμερινή περίοδο 2004.

• Στοχευόμενη Διαφήμιση

Η διαφήμιση σε εξειδικευμένα Μ.Μ.Ε. για στόχευση συγκεκριμένων τμημάτων του αθλητικού τουρισμού στις χώρες πηγές που παρουσιάζουν προοπτικές ανάπτυξης.

Η τακτική αυτή στοχεύει στην προώθηση του δεύτερου στόχου.

III. Επισκέψεις Πωλήσεων

Επί τόπου επισκέψεις για ενδελεχείς παρουσιάσεις από τους υπεύθυνους πωλήσεων που στελεχώνουν τα γραφεία εξωτερικού σε οργανωτές ταξιδιών που εξειδικεύονται στον αθλητικό τουρισμό και σε Ολυμπιακές Επιτροπές, αθλητικές ομοσπονδίες, σωματεία εκπαιδευτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων.

Για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του εργαλείου αυτού χρειάζεται η επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού και η στήριξη τους με τα κατάλληλα μέσα.

IV. Φιλοξενία

Ο τομέας της φιλοξενίας μπορεί να στηρίξει την προώθηση του αθλητικού τουρισμού με την οργάνωση εκπαιδευτικών ταξιδιών για δημοσιογράφους και ταξιδιωτικούς πράκτορες.

Στα προγράμματα φιλοξενίας πρέπει να περιληφθούν και αθλητικοί παράγοντες που συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων.

V. Εκθέσεις

- Συμμετοχή της Κύπρου σε υφιστάμενες και νέες εξειδικευμένες εκθέσεις σε χώρες πηγές του τουρισμού όπου υπάρχει προοπτική ανάπτυξης για αθλητικό τουρισμό.
- Προβολή του αθλητικού τουρισμού μέσα από τις τουριστικές εκθέσεις που συμμετέχει ο Οργανισμός.

VI. Μέσα Προβολής

Ο Οργανισμός έχει παράξει ταινία για την ποδηλασία στην Κύπρο ενώ πρόσφατα έχει έκδοση ειδικό έντυπο για ποδηλατικές διαδρομές. Μέσα στο 2003 θα παράξει δύο νέες αφίσες που αφορούν τον αθλητικό τουρισμό (ποδηλασία, γκολφ).

Προτεινόμενες Δράσεις

- Παραγωγή γενικού διαφημιστικού φυλλαδίου για τον αθλητικό τουρισμό.
- Παραγωγή επί μέρους φυλλαδίων για συγκεκριμένα αθλήματα.
- Παραγωγή DVD που να περιλαμβάνει ένα γενικό 10' φιλμ για εξειδικευμένα θέματα όπως ποδόσφαιρο, στίβο, θαλάσσια σπορ κ.α. Τα φιλμ θα εμπλουτίζονται ανάλογα με την ανάπτυξη νέων προϊόντων.
- Ετοιμασία ειδικού kit για αθλητικούς παράγοντες και δημοσιογράφους.
- Δημιουργία αρχείου διαφανειών.

- Στήριξη των ομοσπονδιών, σωματείων και του ιδιωτικού τομέα για την παραγωγή υλικού προβολής με βάση το Σχέδιο Επιχορήγησης Επαγγελματικών Συνδέσμων και τον κανόνα De Minimis.

Ο ACTA εξέφρασε την πρόθεση του να εκδώσει εκσυγχρονισμένο εγχειρίδιο των αθλητικών εγκαταστάσεων που διατίθεται, για ενημέρωση των ταξιδιωτικών πρακτόρων και άλλων ενδιαφερομένων στο εξωτερικό.

VII. Διαδίκτυο

- Δημιουργία ειδικού τμήματος για τον αθλητικό τουρισμό που θα προβάλλει την αθλητική υποδομή με τα αντίστοιχα αθλήματα και τις εκδηλώσεις.
- Σύνδεση με το κεντρικό σύστημα κρατήσεων του ΚΟΑ.

θ) Ετήσια Σχέδια Δράσης

Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής μάρκετινγκ θα ετοιμάζονται τριετή και ετήσια σχέδια δράσης στα οποία θα περιληφθούν με λεπτομέρεια οι συγκεκριμένες δράσεις προβολής και προώθησης στις αγορές ανάλογα με τις προτεραιότητες που προκύπτουν από την κατάταξη των αθλημάτων την υφιστάμενη υποδομή και τις συγκεκριμένες προοπτικές κάθε αγοράς.

Για το 2004 οι προτεινόμενες δράσεις θα περιληφθούν στα πλαίσια του υφιστάμενου προϋπολογισμού όπως έχει εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο.

ι) Σχέδιο Δράσης και προκαταρκτικές δαπάνες

Στους Πίνακες 1 και 2 παρουσιάζονται οι δράσεις, οι προκαταρκτικές δαπάνες όπου αυτό είναι εφικτό, χρονοδιαγράμματα και πηγές χρηματοδότησης.

Οι δαπάνες για τη βελτίωση των ιδιωτικών αθλητικών χώρων και του Δήμου Αγίας Νάπας δεν υπολογίστηκαν δεδομένου ότι πρέπει να προηγηθεί από τους ίδιους μελέτη αναβάθμισης και εκτίμηση δαπάνης.

Οι συνολικές δαπάνες για τις δράσεις που αναφέρονται στον Πίνακα 1 και οι οποίες αφορούν έργα αθλητικής υποδομής υπολογίζονται γύρω στα ΛΚ.4.500.000 για περίοδο τριών ετών περίπου. Οι δαπάνες αυτές προτείνεται να χρηματοδοτηθούν κυρίως μέσω των Προϋπολογισμών ΚΟΑ, μέσω του Σχεδίου επιχορήγησης αθλητικών εγκαταστάσεων (ΚΟΤ) ή άλλου σχεδίου που θα το αντικαταστήσει, μέσω των προϋπολογισμών τοπικών αρχών ή και σύναψης δανείων μέσω του τραπεζικού εκ μέρους τους. Σ' αυτές δεν περιλαμβάνονται οι δαπάνες για την ανέγερση του νέου κολυμβητηρίου Λάρνακας για το οποίο υπάρχει ήδη πρόνοια στον Προϋπολογισμό του ΚΟΑ καθώς και οι δαπάνες για την εφαρμογή του Σχεδίου Μάρκετινγκ (ΛΚ.1.000.000 ετησίως) και του συστήματος διαχείρισης αθλητικών εγκαταστάσεων (ΛΚ.1.000.000 ετησίως) και του συστήματος διαχείρισης αθλητικών εγκαταστάσεων (ΛΚ. 34000) (Πίνακας 2).

8.5 Ανάπτυξη Τουριστικής Ποδηλασίας στην Κύπρο

Τα τελευταία χρόνια η Κύπρος προσελκύει μεγάλο αριθμό τουριστών που ενδιαφέρονται να εξερευνήσουν τη χώρα με ποδήλατο.

Το γεγονός αυτό οφείλεται στην αλματώδη αύξηση της **τουριστικής ποδηλασίας**, αλλά και στη διοργάνωση διεθνών αγώνων ποδηλασίας στην Κύπρο. Το νησί διαθέτει πολλές ποδηλατικές διαδρομές που καλύπτουν όλες τις ελεύθερες περιοχές και μπορούν να ικανοποιήσουν κάθε επίπεδο ποδηλασίας εντός και εκτός δρόμου.

Οι κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στην Κύπρο είναι πολύ καλές για ποδηλασία τόσο για αθλητικούς όσο και για τουριστικούς σκοπούς, ιδίως κατά τους χειμερινούς μήνες. Με αυτό ως δεδομένο η ανάπτυξη του ποδηλατικού τουρισμού είναι μια από τις ειδικές μορφές τουρισμού και μπορεί να συνεισφέρει στην επίτευξη των στόχων του **στρατηγικού σχεδίου** για τον τουρισμό κυρίως λόγω της συνεισφοράς του στη βελτίωση της εποχικότητας, δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος της πελατείας αυτής ταξιδεύει στην περίοδο εκτός αιχμής, αλλά και λόγω του ήπιου χαρακτήρα του και των σχεδόν ανύπαρκτων αρνητικών περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων που μπορεί να επιφέρει.

Στο δάσος Μαχαιρά, ο **Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού, ΚΟΤ**, σε συνεργασία με την **Κυπριακή Ομοσπονδία Ποδηλασίας** κατάσχευσε και τοποθέτησε πληροφοριακές πινακίδες, οι οποίες προτείνουν ορισμένες διαδρομές, πληροφορούν τον ποδηλάτη για το πού ακριβώς βρίσκεται και δείχνουν στον ποδηλάτη βασικά σημεία ενδιαφέροντος που μπορεί να δει στις διαδρομές. Ανάλογες πινακίδες πρόκειται σύντομα να τοποθετηθούν και στις περιοχές Τροόδους, Ακάμα και Πόλης της Χρυσοχούς.

8.6 Λόγοι που η Κύπρος επενδύει στον Αθλητικό Τουρισμό

Με στόχο την ανάκαμψη της τουριστικής βιομηχανίας και την καταπολέμηση του προβλήματος της εποχικότητας, η **Κύπρος στρέφεται στην ανάπτυξη και αξιοποίηση του αθλητικού τουρισμού**.

“Ο αθλητικός τουρισμός θα συμβάλει στην άμβλυνση του προβλήματος της εποχικότητας, ενώ η κάθοδος αθλητικών ομάδων αναμένεται να αφήσει περισσότερα έσοδα σε σύγκριση με όσα αφήνει ο μέσος τουρίστας”⁷. Το θέμα της ανάπτυξης του **αθλητικού τουρισμού** συζητήθηκε κατά τη πρόσφατη ευρεία σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Υπουργείο Εμπορίου, και στην οποία παρακάθισαν ο υπουργός Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού, **Γιώργος Λιλλήκας**, ο υπουργός Παιδείας και Πολιτισμού, **Πεύκιος Γεωργιάδης**, ο πρόεδρος του ΚΟΤ, **Φώτης Φωτίου**, ο πρόεδρος του ΚΟΑ, **Τίτος Χριστοφίδης**, εκπρόσωποι των εργοδοτικών συνδέσμων στην ξενοδοχειακή βιομηχανία, ΠΑΣΥΞΕ και ΣΤΕΚ, καθώς και εκπρόσωποι του Συνδέσμου Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κύπρου.

Ήδη, η Βρετανική Ολυμπιακή Επιτροπή έχει αποφασίσει η Ολυμπιακή της ομάδα να πραγματοποιήσει την προετοιμασία της στην Κύπρο. Παρόμοια πρόθεση έχει εκφράσει και η αντίστοιχη Ολυμπιακή Επιτροπή της Ιρλανδίας. Την ίδια ώρα, ομάδες πόλο από τη Μεγάλη Βρετανία έχουν αποστείλει επιστολή προς τον ΚΟΤ, εκφράζοντας το ενδιαφέρον τους για πραγματοποίηση της προετοιμασίας τους στο νησί.

Τέλος θα πρέπει να **δημιουργηθεί η απαραίτητη υποδομή**, ώστε να γίνει κατορθωτή μέσα στα επόμενα χρόνια η αξιοποίηση του αθλητικού τουρισμού. Μάλιστα πρόκειται να συσταθεί **Ad hoc Επιτροπή**, στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι του ΚΟΤ και του ΚΟΑ, και η οποία θα παρακολουθεί στενά και επί τακτικής βάσης το ρυθμό προώθησης του αθλητικού τουρισμού.

⁷ Δήλωση Υπουργού Εμπορίου Βιομηχανίας και Τουρισμού κ. Γιώργου Λιλλήκα

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ - ΑΘΛΗΜΑΤΑ ΨΗΛΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Αθλημα	Περιγραφή Δράσης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Δαπάνη	Πηγές Χρηματοδότησης
Ποδόσφαιρο Βοηθητικά Μακαρείου	Δημιουργία βοηθητικών εγκαταστάσεων (αίθουσα βαρών, υδρομασάζ, σάουνα). Βελτίωση υφιστάμενων ιδιωτικών και δημοτικών γηπέδων.	2004 - 2005 2004 - 2006	ΚΟΑ ΚΟΑ Τοπικές Αρχές Ιδιωτικός Τομέας	Κατ' αρχή προϋπολογιζόμενη δαπάνη ΑΚ.15.000 - 20.000. Τα βελτιωτικά έργα για τα υφιστάμενα γήπεδα και το ύψος της δαπάνης είναι ξεχωριστά για κάθε περίπτωση. Πιο κάτω αναφέρεται το ενδεικτικό κόστος κατασκευής βοηθητικού γηπέδου σωστών προδιαγραφών.	Προϋπολογισμός ΚΟΑ Προϋπολογισμός ΚΟΑ Προϋπολογισμός ΚΟΤ Κρατικός Προϋπολογισμός (Νέο Σχέδιο Κινήτρων για εμπλουτιστικά έργα) Τοπικές Αρχές
	Νέα βοηθητικά γήπεδα	2004 - 2006	ΚΟΑ Τοπικές Αρχές/Φορείς Ιδιωτικός Τομέας (Ξενοδόχοι κλπ.)	Για κατασκευή ενός βοηθητικού γηπέδου προπόνησης: Κατ' αρχή προϋπολογιζόμενη δαπάνη: £230.000 χορτοτάπητας: £100.000, αποδυτήρια (1): £50.000, 60 τ.μ. φωτισμός: £30.000 περίφραξη: £50.000	Προϋπολογισμός ΚΟΑ Προϋπολογισμός ΚΟΤ Κρατικός Προϋπολογισμός (Νέο Σχέδιο Κινήτρων για εμπλουτιστικά έργα) Τοπικές Αρχές
Στάδια ποδοσφαίρου Αγώνες/Στίβος Παφιακό	Αναβάθμιση αποδυτηρίων. Αγορά εξοπλισμού για την αίθουσα γυμναστηρίου (μηχανήματα στατικής προπόνησης)	2004	ΚΟΑ	Κατ' αρχή προϋπολογιζόμενη δαπάνη για: - ανακαίνιση αποδυτηρίων: £323.000 - εξοπλισμό αίθουσας γυμναστηρίου: £15.000	Προϋπολογισμός ΚΟΑ

Αθλημα	Περιγραφή Δράσης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Δαπάνη	Πηγές Χρηματοδότησης
Ποδηλασία	Επέκταση ποδηλατικού δικτύου στα αστικά κέντρα	2004 - 2010	Δήμοι Τμήμα Πολεοδομίας	Δεν μπορεί να γίνει στο παρόν στάδιο προϋπολογισμός της δαπάνης	Κρατικός Προϋπολογισμός
	Δημιουργία Εθνικού Ποδηλατικού Δικτύου	2004 - 2010	Κοινοότητες, ΚΟΤ Τμήμα Δημοσίων Έργων Τμ. Πολεοδομίας Γραφείο Προγραμματισμού	Δεν μπορεί να γίνει στο παρόν στάδιο προϋπολογισμός της δαπάνης	Προϋπολογισμός ΚΟΤ Διαρθρωτικά Ταμεία
	Ποδηλατοδρόμιο	2005 - 2007	ΚΟΑ Ομοσπονδία Ποδηλασίας	€1.000.000 κλειστό €500.000 ανοικτό	Προϋπολογισμός ΚΟΑ Προϋπολογισμός Δήμων
Κολύμβηση (+ αθλήματα υγρού στίβου)	Βελτιώσεις στα υφιστάμενα κολυμβητήρια Λεμεσού - Λευκωσίας	2004	ΚΟΑ	Λευκωσία: €250.000 Λεμεσός : €800.000	Προϋπολογισμός ΚΟΑ
	Νέο κολυμβητήριο Πάφου (Δήμος Γεροσκήπου	2004	Δήμος Γεροσκήπου	Πάφος: €800.000 - €1.000.000	Κρατικός Προϋπολογισμός Δήμος Γεροσκήπου
	Κολυμβητήριο Λάρνακας	2004	ΚΟΑ	Λάρνακα : €1.500.000	Προϋπολογισμός ΚΟΑ
Κωπηλασία - Κανό	Δημιουργία εγκαταστάσεων στο Φράγμα του Κούρη σε φάσεις	2004 - 2006	ΚΟΑ Ομοσπονδία Κωπηλασίας	€1.000.000 σύνολο	Προϋπολογισμός ΚΟΑ Προϋπολογισμός ΚΟΤ Κρατικός Προϋπολογισμός

Αθλημα	Περιγραφή Δράσης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Δαπάνη	Πηγές Χρηματοδότησης
Τρίαθλο	Οι δράσεις είναι αυτές που προτείνονται για την κολύμβηση και ποδηλασία. + Καθιέρωση τουρνουά, αγώνων τρίαθλου	2004 - 2006			
Αθλήματα κλειστού χώρου* Κλειστή αίθουσα Αφροδίτη (Πάφος)	Τοποθέτηση συστήματος κλιματισμού. Αναβάθμιση αποδυτηρίων	2004	ΚΟΑ	Κατ' αρχή προϋπολογιζόμενη δαπάνη: - Σύστημα κλιματισμού: £200.000-300.000 - Ανακαίνιση αποδυτηρίων: £60.000	Προϋπολογισμός ΚΟΑ

* Παρόλο που τα αθλήματα κλειστού χώρου δεν έχουν ενταχθεί στα αθλήματα προτεραιότητας, λόγω της ζήτησης που υπάρχει για την αίθουσα Αφροδίτη από τη Βρετανική Ολυμπιακή Επιτροπή για προπόνηση ενόψει των Ολυμπιακών της Αθήνας, η τοποθέτηση κλιματισμού θα πρέπει να γίνει άμεσα.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ - ΜΑΡΚΕΤΙΓΚ

Αθλημα	Περιγραφή Δράσης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Δαπάνη	Πηγές Χρηματοδότησης
	Σύστημα Διαχείρισης αθλητικών εγκαταστάσεων	2004	ΚΟΑ	Εξοπλισμός: £4.000 + Ενίσχυση ανθρώπινου δυναμικού Δημιουργία προγράμματος (ηλεκτρονικό σύστημα κρατήσεων): 30.000	Προϋπολογισμός ΚΟΑ
	Επαγγελματική διεύθυνση / διαχείριση υποδομής	Άμεση και συνεχής	ΚΟΑ Τοπικοί Φορείς Ιδιωτικός Τομέας		Προϋπολογισμός ΚΟΑ Προϋπολογισμός Τοπικών Φορέων Προϋπολογισμός Ιδιωτικών Φορέων
	Μελέτη καταρτισμού ειδικού συστήματος αξιολόγησης εκδηλώσεων	2004 - 2005	ΚΟΤ		Προϋπολογισμός ΚΟΤ
	Ερευνα για αθλητικό τουρισμό (τρόποι προγραμματισμού καθιέρωσης και προώθησης αθλητικών εκδηλώσεων) (Ερευνα Intercollege)	2004	Intercollege	£30.000 - £35.000	Ίδρυμα Προώθησης Ερευνας Intercollege Προϋπολογισμός ΚΟΤ
	Επαφές και συναντήσεις με Κυπριακές Αθλητικές Ομοσπονδίες	2004	ΚΟΤ ΚΟΑ ΚΟΕ		Προϋπολογισμός ΚΟΤ (για οικονομική ενίσχυση εκδηλώσεων) Προϋπολογισμός ΚΟΑ

Αθλημα	Περιγραφή Δράσης	Χρονοδιάγραμμα	Φορέας	Δαπάνη	Πηγές Χρηματοδότησης
	Εκπαιδευτικά σεμινάρια στα ξενοδοχεία	2004 - 2005	ΚΟΤ ΑΑΑΔ		Προϋπολογισμός ΚΟΤ
	Σύσταση Επιτροπής από αρμόδιους φορείς για παρακολούθηση / αξιολόγηση των εξελίξεων στον τομέα του αθλητικού τουρισμού και της υλοποίησης του Σχεδίου Δράσης	2004	ΚΟΤ - ΚΟΑ Επαγγελματικοί Συνδέσμοι		
	Ενέργειες Μάρκετινγκ	2004 - 2010 ετήσια	ΚΟΤ	€1.000.000 ετησίως	Προϋπολογισμός ΚΟΤ

19.1.2004

8.7 Οφέλη για την Τουριστική Βιομηχανία της Κύπρου από τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 με επίκεντρο τον Αθλητικό Τουρισμό

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Αθήνας το 2004 μόνο οφέλη έχουν επιφέρει στον κυπριακό τουρισμό.

Είναι γεγονός ότι, η κάθοδος χιλιάδων ξένων αθλητών στο νησί, για προετοιμασία, έδωσε ένα γερό στήριγμα στην πληγείσα ξενοδοχειακή βιομηχανία.

Με αυτό το στόχο η Κυβέρνηση της Κύπρου σε συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα έκαναν κάθε προσπάθεια και δημιούργησαν την απαραίτητη υποδομή, η οποία προσέλκυσε στην Κύπρο ένα μεγάλο αριθμό ξένων αθλητών. Αλλωστε όπως είναι γνωστό, οι προοπτικές ανάπτυξης του Αθλητικού Τουρισμού αποτελούν σημείο έντονων διαβουλεύσεων, τόσο σε επίπεδο Υπουργείων όσο και σε επίπεδο ιδιωτικής πρωτοβουλίας. Η ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού κατέχει δεσπόζουσα θέση και στο Στρατηγικό Σχέδιο για τον Τουρισμό, στο οποίο αναφέρεται η απόφαση της Κυβέρνησης για διενέργεια έρευνας και ετοιμασία σχεδίου δράσης, το οποίο θα καλύψει τόσο την επαγγελματική / πρωταθλητική όσο και την ψυχαγωγική πτυχή του Αθλητικού Τουρισμού.

Το σχέδιο δράσης συνίσταται σε συγκεκριμένες ενέργειες προτεραιότητας στους ακόλουθους τομείς:

- Συμπλήρωση και δημιουργία υποδομής διεθνών προδιαγραφών για τα αθλήματα προτεραιότητας (ποδόσφαιρο, κολύμβηση, ποδηλασία, στίβος) κι άλλα αθλήματα, περιλαμβανομένων των θαλάσσιων αθλημάτων.
- Λειτουργία συστήματος διαχείρισης και κρατήσεων όλων των αθλητικών εγκαταστάσεων που προσφέρονται για σκοπούς αθλητικού τουρισμού.
- Διοργάνωση διεθνών αθλητικών συναντήσεων, εκδηλώσεων κ.λπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

9.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Θρησκευτικού Τουρισμού

α) Θρησκευτικές Ρίζες της Κύπρου

Από όλα τα νησιά της Μεσογείου η Κύπρος είναι το κοντινότερο νησί προς τους Αγίους Τόπους τόσο γεωγραφικά όσο και πνευματικά. Και η ίδια η ιστορία της Κύπρου είναι άρρηκτα συνυφασμένη με το Χριστιανισμό. Το 45 μ. Χ. ο Απόστολος Παύλος ταξίδεψε μαζί με το Βαρνάβα στο νησί, όπου και κατόρθωσε να πείσει το Ρωμαίο Ανθύπατο Σέργιο Παύλο στην Πάφο να ασπαστεί το Χριστιανισμό. Έτσι, η Κύπρος έγινε η πρώτη χώρα που απέκτησε Χριστιανό ηγέτη. Αργότερα, σύμφωνα με την Αγία Γραφή, μετά την ανάσταση του από τον Χριστό, ο Λάζαρος ταξίδεψε στην Κύπρο όπου έζησε για άλλα 30 χρόνια. Η σαρκοφάγος του βρίσκεται στην κρύπτη της Εκκλησίας του Αγίου Λαζάρου στη Λάρνακα.

Η νέα θρησκεία δεν αναγνωρίστηκε επίσημα μέχρι τη Βυζαντινή Περίοδο. Το 313 μ. Χ. παραχωρήθηκε η ελευθερία λατρείας από τον Αυτοκράτορα Κωνσταντίνο με αυτοκρατορικό διάταγμα και καταργήθηκαν πολλοί από τους πιο αυστηρούς νόμους των Ρωμαίων. Στα τέλη του 4ου μ. Χ. αιώνα, ο Αυτοκράτορας Θεοδόσιος διέταξε να κλείσουν οι ειδωλολατρικοί ναοί. Ο Πατριάρχης της Αντιοχείας έκανε απόπειρα να φέρει την Εκκλησία της Κύπρου υπό τη δική του διοίκηση αλλά συνάντησε μεγάλη αντίσταση από τους ίδιους τους Κυπρίους. Η επίκαιρη ανακάλυψη των αγίων λειψάνων του Απόστολου Βαρνάβα με το χειρόγραφο αντίγραφο του Κατά Ματθαίον Ευαγγελίων από τον τότε Αρχιεπίσκοπο της Κύπρου Ανθέμιο, αποτέλεσε την αδιάσειστη απόδειξη ότι η Εκκλησία της Κύπρου είχε ιδρυθεί από τους Αποστόλους Παύλο και Βαρνάβα και έτσι μπορούσε να θεωρηθεί αποστολική.

Ο Αρχιεπίσκοπος Ανθέμιος πήρε τα λείψανα και το Ευαγγέλιο στην Κωνσταντινούπολη στον Αυτοκράτορα Ζήνωνα, ο οποίος κήρυξε την Εκκλησία της Κύπρου Αυτοκέφαλη και παραχώρησε στον Αρχιεπίσκοπο της Κύπρου ορισμένα προνόμια. Ο Απόστολος Βαρνάβας, Κύπριος και ο ίδιος, θεωρείται ο ιδρυτής της Εκκλησίας της Κύπρου.

β) Βυζαντινά Μοναστήρια

Η Κύπρος διαδραμάτισε ένα σημαντικότερο ρόλο στα πρώτα χρόνια της διάδοσης του Χριστιανισμού. Μια σπουδαία κληρονομιά από εκείνη την περίοδο της ιστορίας του νησιού είναι και τα ιστορικά μοναστήρια. Το 327 μ. Χ., μόλις μια δεκαετία μετά την επίσημη αναγνώριση του Χριστιανισμού από τον Κωνσταντίνο, η μητέρα του, η Αγία Ελένη, επισκέφθηκε την Κύπρο ενώ επέστρεφε από την Ιερουσαλήμ. Με τα κομμάτια από τον Τιμιο Σταυρό που έφερε μαζί της, ίδρυσε τρία μοναστήρια. Το αρχαιότερο από τα τρία, το *Σταυροβούνι*, βρίσκεται κουρνιασμένο στη βραχώδη κορυφή ενός ψηλού και απότομου λόφου δυτικά της Λάρνακας και είναι ορατό από πολύ μακριά. Κατά την αρχαιότητα η βουνοκορφή έφερε το όνομα Όλυμπος και εκεί βρισκόταν ένας ναός αφιερωμένος στην Αφροδίτη. Σήμερα, καθώς ανεβαίνουμε τον απότομο δρόμο προς την κορυφή αισθανόμαστε μια υπέροχη γαλήνη όσο πλησιάζουμε προς τα βουνά του Τροόδους και αγναντεύουμε πίσω μας τη μαγευτική θέα της θάλασσας. Μέσα στην έξοχη

εκκλησία της μονής που ανήκει στο 18ο αιώνα βρίσκεται το θραύσμα από τον Τίμιο Σταυρό, δεμένο με ασήμι και χρυσό. Σημειώνεται ότι απαγορεύεται η είσοδος στο μοναστήρι σε γυναίκες.

Ένα άλλο μοναστήρι που συνδέεται με την Αγία Ελένη είναι ο Άγιος Νικόλαος των Γάτων, το οποίο βρίσκεται σε μια κατάφυτη από αμπέλια και σπρωφόρα δέντρα περιοχή στο Ακρωτήρι κοντά στη Λεμεσό. Λέγεται ότι οι αμέτρητες γάτες που περιφέρονται ελεύθερα στον περίβολο της μονής είναι απόγονοι αυτών που έφερε μαζί της η Αγία Ελένη σε μια προσπάθεια εξάλειψης των φιδιών που αποτελούσαν μάλιστα τότε για το νησί.

Το μοναστήρι του Αγίου Νεοφύτου βρίσκεται σε μια μαγευτική τοποθεσία στο Μελισσόβουνο στα περίχωρα της Πάφου. Ο πολυμαθής ασκητής Νεόφυτος έζησε από το 1159 σε δυο σπηλιές που λάξευσε με τα ίδια του τα χέρια στη βουνοπλαγιά λίγο πιο ψηλά από το σημερινό μοναστήρι. Στη μια σπηλιά υπάρχει ένα παρεκκλήσι με υπέροχες τοιχογραφίες ζωγραφισμένες με ζωντανά, χρυσά, κόκκινα, και γαλάζια χρώματα. Στο Άγιο Νεόφυτο θα βρείτε επίσης ένα μικρό μουσείο και κατάστημα δώρων όπου μπορείτε να αγοράσετε αγνό και νόστιμο σπιτίσιο μέλι.

Η Ιερά Μονή Κύκκου, ψηλά στην Οροσειρά του Τροόδους, είναι το γνωστότερο και πλουσιότερο μοναστήρι της Κύπρου. Ιδρύθηκε το 1100 στην εποχή του βυζαντινού Αυτοκράτορα Αλέξιου Κομνηνού. Σε όλα τα μοναστήρια της Κύπρου υπάρχουν ενδιαφέρουσες συλλογές εικόνων, αλλά οι περίφημες συλλογές του Κύκκου είναι ιδιαίτερα σπάνιες και πολύτιμες. Αξιοσημείωτη είναι μια εικόνα την οποία φιλοτέχνησε ο ίδιος ο Ευαγγελιστής Λουκάς. Εδώ και αιώνες, αρκετά μοναστήρια, περιλαμβανομένου και του Κύκκου, παράγουν τα δικά τους εξαιρετικά κρασιά.

Θρησκευτικό Μουσείο Ιεράς Μονής Κύκκου

Το Μουσείο της Ιεράς Μονής Κύκκου τυπικά έχει όλες τις προδιαγραφές των σύγχρονων μουσείων, αλλά ουσιαστικά διαφέρει ριζικά από αυτά. Δεν είναι ένα μουσείο, αποκομμένο από τον λειτουργικό χώρο των έργων, που παρουσιάζει, ούτε ένα μουσείο, που εκθέτει έργα μόνο για την καλλιτεχνική τους αξία, όπως είναι τα μουσεία για την αρχαία Ελληνική τέχνη. Είναι ένα μουσείο στον χώρο της ίδιας της Μονής, αποτελεί μέρος της, όπως το σκευοφυλάκιο, και παρουσιάζει τα αντικείμενά του, εικόνες, ιερά σκεύη, ξυλόγλυπτα, άμφια, κεντήματα, χειρόγραφα και άλλα, ως μέρος της ζωντανής λατρείας και της Ιστορίας της Μονής.

Στο Μουσείο της Ιεράς Μονής Κύκκου εκτίθενται ανεκτίμητα εκκλησιαστικά κειμήλια, τα οποία αποθησαύρισε ο ζήλος και η φιλοτιμία των μοναχών, έργα που υπερνίκησαν τη φθορά, την αποσύνθεση και τον αφανισμό, έργα με σημασία, με παρελθόν, με ιστορία.

Οι επισκέπτες, που έρχονται στην Ιερά Μονή Κύκκου για προσκύνηση και θεωρία, στο μουσείο αυτό μπορούν να περιδιαβάσουν στην ευσέβεια, που ενέπνευσε τα έργα, και στην Ιστορία της Μονής και γενικότερα της Εκκλησίας.

γ) Ανάπτυξη Θρησκευτικού Τουρισμού στην Κύπρο

Είναι μια μορφή τουρισμού όχι ιδιαίτερα ανεπτυγμένη στην Κύπρο, παρ' όλα αυτά όμως χιλιάδες επισκέπτες που έρχονται στην Κύπρο συνδυάζουν τις διακοπές τους με προσκυνήματα στις διάφορες εκκλησίες και μοναστήρια.

Η Κύπρος όπως αναφέραμε και πιο πάνω είναι μία χώρα με πολυάριθμα μοναστήρια και εκκλησίες με ανεκτίμητους θρησκευτικούς θησαυρούς που αποτελούν πόλο έλξης για τους τουρίστες.

Τα πιο αξιόλογα μοναστήρια της Κύπρου που παρουσιάζουν τουριστικό ενδιαφέρον είναι αυτά που βρίσκονται στην περιοχή του Τροόδου, σε πολύ όμορφες τοποθεσίες. Εκεί ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει τα διάφορα μοναστήρια και να ξεκουραστεί, γιατί οι χώροι αυτοί είναι οι πιο κατάλληλοι για ξεκούραση και ψυχική ηρεμία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ

10.1 Έννοια και χαρακτηριστικά Τουρισμού Υγείας

Ο τουρισμός υγείας ιστορικά και έως το πρόσφατο παρελθόν ταυτιζόταν με το θεραπευτικό – ιαματικό τουρισμό. Τα τελευταία 15 χρόνια όμως έχει αναπτυχθεί και ένα νέο είδος τουρισμού υγείας που δεν αφορά τους αρρώστους, αλλά υγιείς κατά κύριο λόγο οι οποίοι επιδιώκουν μέσα από ειδικές «κούρες» (υγιεινή διατροφή υδρομασάζ, γυμναστική) να διατηρήσουν μια καλή φυσική κατάσταση και να αναζωογονηθούν.

Μορφές Τουρισμού Υγείας

<u>A'</u> <u>ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΦΥΣΙΚΗΣ</u> & <u>ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ</u>	<u>B'</u> <u>ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΟΣ</u> <u>ΙΑΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ</u>	<u>Γ'</u> <u>ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ</u> <u>ΑΝΑΠΗΡΩΝ</u>
1) Φυσική Διατροφή	1) Ιαματικά Λουτρά	1) Διακοπών σε κανονικά ξενοδοχεία
2) Άθληση	2) Λασποθεραπεία	2) Υγείας σε ειδικά κέντρα
3) Δίαιτες Αδυνατίσματος	3) Ποσιμοθεραπεία	3) Υγείας σε κέντρα θεραπευτικού-ιαματικού τουρισμού
4) Κούρες Ομορφιάς	4) Εισπνευσοθεραπεία	
5) Ψυχαγωγία	5) Κινησιοθεραπεία	
6) Αναζωογόνηση		

α) Χώρες προέλευσης και προορισμού των τουριστών

Οι χώρες προέλευσης αλλά και προορισμού των περισσότερων πελατών τουρισμού υγείας είναι οι αναπτυγμένες χώρες της κεντρικής Ευρώπης και η Σκανδιναβία. Οι Μεσογειακές χώρες έχουν μία ικανοποιητική ζήτηση αλλά υστερούν σε υποδομή αφού όλο το βάρος της ανάπτυξής τους δόθηκε στον οργανωμένο μαζικό τουρισμό διακοπών. Σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα για τις Μεσογειακές χώρες είναι το ήπιο κλίμα, ιδιαίτερα για τον τουρισμό υγιεινής διαβίωσης και τον τουρισμό για άτομα με ειδικές ανάγκες.

β) Τουρισμός Υγείας στην Κύπρο

Η Κύπρος διαθέτει εξαιρετικά ξενοδοχεία τα οποία ασφαλώς φημίζονται και για τις άρτιες εγκαταστάσεις υγείας και γυμναστικής που προσφέρουν. Μια καινοτομία η οποία έχει κατακτήσει τις καρδιές των επισκεπτών στο νησί είναι η προσφορά υπηρεσιών θαλασσοθεραπείας και περιποίησης σε ένα περιβάλλον μοναδικής πολυτέλειας. Ο επισκέπτης παραδίδεται σε ένα παράδεισο χαλάρωσης και απόλαυσης. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται μπορεί να αποτελέσουν μέρος πακέτου διακοπών ή να επιλεγούν ανάλογα με τις επιθυμίες του κάθε επισκέπτη.

Le Meridien Spa and Resort

Το Le Meridien προσφέρει πολύ μεγάλο αριθμό αθλητικών και ψυχαγωγικών ανέσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται μοναδικές θαλασσοθεραπείες, λέσχη άθλησης και υγιεινής σώματος, κέντρο υδρόβιων αθλημάτων καθώς και πολλές αθλητικές εγκαταστάσεις για πετόσφαιρα, καλαθόσφαιρα, ποδόσφαιρο και bowling.

Le SPA: Το Le Meridien Limassol Spa & Resort, στη Λεμεσό της Κύπρου είναι το νέο Κέντρο Υγείας που συνδυάζει εγκαταστάσεις θαλασσοθεραπείας, σε εσωτερικό και εξωτερικό χώρο έκτασης 3.000τμ, με 4 εξωτερικές και 3 εσωτερικές πισίνες με θαλασσινό νερό με διαφορετικό βαθμό αλμυρότητας και διαφορετική θερμοκρασία η καθεμία. Στις εγκαταστάσεις περιλαμβάνονται ακόμη και χαμάμ, σάουνα, καθώς και κέντρο αρωματοθεραπείας και λασποθεραπείας με 20 δωμάτια θεραπείας. Ολόκληρο το Κέντρο περιβάλλεται από μία ακόμη πισίνα γλυκού νερού με καταρράκτες και βράχια καθώς και από τη μεγαλύτερη πισίνα θαλασσινού νερού της Κύπρου. Το **Le Spa** προσφέρει μία επιλογή από 61 διαφορετικά είδη θεραπείας όπως:

Fitness And Wellness Week Anti-Stress Week Revitalise Yourself Week For Him Beauty Week For Her Anti-Ageing Week Le Spa Resort Package 3-Day "Getaway" Break .

Με την ολοκλήρωση του Κέντρου Υγείας Le Spa όλος ο χώρος προς τη θάλασσα μπροστά από το ξενοδοχείο έχει μεταμορφωθεί σε μία όαση ολοκληρωτικής χαλάρωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ 2000-2010

11.1 Ανάλυση Στρατηγικού σχεδίου για τον τουρισμό 2000 –2010

“Ετοιμάστηκε από στελέχη του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού στα πλαίσια ανάπτυξης και βελτίωσης του τουριστικού προϊόντος στην Κύπρο”

“EXECUTIVE SUMMARY”

Η Κύπρος σαν ένας αναπτυσσόμενος τουριστικός προορισμός σε ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον, δέχεται τις επιδράσεις της παγκοσμιοποίησης και της ωρίμανσης της τουριστικής αγοράς.

Ο ανταγωνισμός έχει οξυνθεί σημαντικά τόσο μεταξύ νέων τουριστικών προορισμών όσο και τουριστικών επιχειρήσεων με αντίκτυπο στους τουριστικούς προορισμούς οι οποίοι υπόκεινται σε πιέσεις ειδικότερα σε θέματα τιμών.

Δημογραφικές, κοινωνικές και τεχνολογικές αλλαγές μεταβάλλουν καθοριστικά τη διεθνή τουριστική αγορά του μέλλοντος που χαρακτηρίζεται από ωριμότητα, καλή πληροφόρηση και πολυπλοκότητα.

Λόγω της εμπειρίας και της μόρφωσης του, ο τουρίστας είναι γενικά πιο απαιτητικός, ανεξάρτητος, δραστήριος και καλός γνώστης των τουριστικών προορισμών, με ανάγκες και προσδοκίες που συνεχώς διαφοροποιούνται.

Το τουριστικό προϊόν της Κύπρου έχει να αντιμετωπίσει συσσωρευμένα προβλήματα και αδυναμίες όπως η μονοδιάστατη ανάπτυξη και τυποποίηση του, η καταπόνηση του φυσικού περιβάλλοντος και της πολιτιστικής μας ταυτότητας, τα κρούσματα αντικοινωνικής συμπεριφοράς, το ψηλό λειτουργικό κόστος, η εποχικότητα, η εξάρτηση από ορισμένους οργανωτές ταξιδιών, η ανεπάρκεια των έργων υποδομής, διευκολύνσεων και άλλα.

Οι πρόσκαιρες και σπασμωδικές ενέργειες είναι επικίνδυνες. Η Κύπρος επιβάλλεται να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες και να προστατευθεί από απειλητικές μεταβολές που παρουσιάζονται στο διεθνή τουριστικό στίβο έγκαιρα και αποτελεσματικά, ενώ παράλληλα οφείλει να αντιμετωπίσει τα προβλήματα του τομέα με νέα, επιστημονική, δυναμική και αποτελεσματική προσέγγιση. Η εξέλιξη του τουριστικού τομέα βρίσκεται στα χέρια τόσο του ιδιωτικού όσο και δημόσιου τομέα και ο συντονισμός τους στα πλαίσια ενός μακροπρόθεσμου στρατηγικού σχεδίου είναι επιβεβλημένος για τη διασφάλιση της επιτυχίας του τουρισμού.

Με άνω των 30 ετών εμπειρία στον τομέα του τουρισμού, η Κύπρος καλείται να αξιοποιήσει τη γνώση του παρελθόντος και στα πλαίσια των καινούργιων δεδομένων να ξεκινήσει τη νέα πορεία για τον Κυπριακό Τουρισμό προς τον 21^ο αιώνα.

Όραμα

Το όραμα που θα καθοδηγήσει τη Στρατηγική της επόμενης δεκαετίας είναι:

“Κύπρος ένας ποιοτικός τουριστικός προορισμός που να ικανοποιεί τον επισκέπτη με ποικίλα ενδιαφέροντα και αναζητήσεις και να διασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας ζωής για το ντόπιο”.

Η επίτευξη του οράματος θα διασφαλιστεί μέσα από μια Στρατηγική που έχει σαν κεντρικό σημείο αναφοράς την Αειφορία η οποία ταυτίζεται με την έννοια της ποιότητας. Στα πλαίσια της αειφορίας η τουριστική ανάπτυξη θα διασφαλίσει την ποιότητα της

τουριστικής εμπειρίας, του φυσικού περιβάλλοντος αλλά και την ποιότητα της ζωής των κατοίκων αξιοποιώντας τους διαθέσιμους πόρους χωρίς να τους καταπονεί ή εξαντλεί, επιτρέποντας έτσι στον προορισμό να ανταποκριθεί επιτυχώς στις παρούσες και μελλοντικές ανάγκες τόσο του επισκέπτη όσο και του ντόπιου.

Στόχοι

Η μεγιστοποίηση των κοινωνικοοικονομικών οφελών θα επιδιωχθεί μέσα από την αύξηση των εσόδων που θα αποτελεί το βασικό δείκτη επιτυχίας του στρατηγικού σχεδίου. Η μεγιστοποίηση των εσόδων από τον τουρισμό θα επιτευχθεί με την:

- Αύξηση της δαπάνης των περιηγητών
- Βελτίωση της εποχικότητας
- Αύξηση των αφίξεων
- Αύξηση της διάρκειας παραμονής
- Αύξηση του επαναλαμβανόμενου τουρισμού

Κρίσιμο σημείο στην επιτυχία του στόχου της αύξησης των εσόδων είναι η απομάκρυνση από την παραδοσιακή πρακτική επικέντρωσης στη μεγιστοποίηση των αφίξεων και η επικέντρωση στη μεγιστοποίηση των εσόδων. Ο γενικός στόχος επιδιώκεται με τον καθορισμό του βαθμού ανάπτυξης και των προτεραιοτήτων των επιμέρους παραμέτρων που συνθέτουν το στόχο "έσοδα".

Αριθμητικοί Στόχοι

Στόχος του στρατηγικού σχεδίου είναι ο διπλασιασμός των εσόδων από τον τουρισμό σε σχέση με το 1999 ώστε το 2010 να ανέλθουν σε 1,8δισεκ.σε πραγματικούς όρους.

Η επίτευξη του στόχου αυτού θα επιδιωχθεί με την ισορροπημένη ανάπτυξη των δύο συνθετικών παραμέτρων – αφίξεις και δαπάνη. Στόχος είναι μέχρι το 2010 η μέση δαπάνη κατά περιηγητή σε πραγματικούς όρους να ανέλθει από 338 Λ.Κ. το 1999 σε 512 Λ.Κ. (μέση ετήσια αύξηση 2010/1999 2,6%) και οι αφίξεις περιηγητών από 2,434,285 το 1999 στα 3,512,000 (μέση ετήσια αύξηση 3,4% για την περίοδο 1999/2010). Ωστόσο, σχετικά με τις αφίξεις υπάρχουν καλές ενδείξεις ότι ο αριθμός μπορεί να ανέλθει στα 4εκ.μέχρι το 2010 (αύξηση 4% ετησίως για την περίοδο 2000-2010).

Οι στόχοι για τις υπόλοιπες αριθμητικές παραμέτρους καθορίζονται ως εξής:

Η μέση **Διάρκεια Παραμονής** να ανέλθει σε 11,6 μέρες από 11,3 το 1999, η **εποχικότητα** να αντιμετωπισθεί με την καλύτερη κατανομή των αφίξεων μέσα στο χρόνο και συγκεκριμένα με μείωση του μεριδίου της περιόδου αιχμής (Ιούλιος – Σεπτέμβριος) σε 33% από 40% που είναι τα τελευταία χρόνια και αύξηση του μεριδίου όλων των άλλων μηνών. Τέλος, ποσοστό τουλάχιστον 15% των συνολικών αφίξεων περιηγητών να αποτελεί επαναλαμβανόμενο τουρισμό (repeaters).

Επανατοποθέτηση

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Κύπρου αποτελεί βασική προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων. Η Κύπρος θα επιδιώξει να επανατοποθετηθεί στον τουριστικό χάρτη αναδεικνύοντας το πλεονέκτημα που τη διαφοροποιεί από τους ανταγωνιστές της. Σαν το κυριότερο ανταγωνιστικό της πλεονέκτημα κρίθηκε η **μεγάλη ποικιλία / ποικιλομορφία (diversity)** της τουριστικής εμπειρίας σε μικρό γεωγραφικό χώρο :

«Ένα μωσαϊκό φύσης και πολιτισμού, ένας ολόκληρος, μαγευτικός κόσμος συγκεντρωμένος σ' ένα μικρό, ζεστό και φιλόξενο νησί της Μεσογείου στο

σταυροδρόμι τριών ηπείρων, μεταξύ δύσης και ανατολής που προσφέρει μια πολυδιάστατη ποιοτική τουριστική εμπειρία».

Η στρατηγική πορεία του 2010 υποστηρίζεται από τρεις επιμέρους στρατηγικές: Στρατηγική Μάρκετινγκ, Προϊόντος και Ποιότητας – Πρόσθετης Αξίας.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ

Η στρατηγική κατεύθυνση που καλείται να ακολουθήσει ο τομέας του Μάρκετινγκ του τουριστικού προϊόντος είναι επικεντρωμένη και επιθετική με κεντρικό στόχο την ανάπτυξη αγορών και τμημάτων αγορών που να είναι πιο αποδοτικά.

Στα πρώτα χρόνια εφαρμογής του στρατηγικού σχεδίου η έμφαση θα δοθεί στη διεύθυνση υφιστάμενων αγορών, δηλαδή στη διεύθυνση σε υφιστάμενες αγορές / τμήματα με προσπάθεια προσέλκυσης πιο αποδοτικής πελατείας ενώ καθώς διαμορφώνεται το κατάλληλο προϊόν, με την αναβάθμιση υφιστάμενου και δημιουργία νέων προϊόντων, η έμφαση θα δοθεί στη διαφοροποίηση αγορών, δηλαδή την καλλιέργεια νέων αγορών / τμημάτων.

Ιεράρχηση Αγορών Τμημάτων Πελατείας

Με βάση την ανάλυση, αξιολόγηση και ιεράρχηση που έγινε για τα διάφορα τμήματα της αγοράς, η στρατηγική Μάρκετινγκ επικεντρώνεται στην προσέλκυση επιλεγμένων τμημάτων βάσει κινήτρου και δημοσιογραφικών χαρακτηριστικών, από επιλεγμένες γεωγραφικές αγορές.

Στοχεύει στην προσέλκυση κατά κύριο λόγο περιηγητών “Ήλιου και Θάλασσας Συν”, στα τμήματα “Πολιτισμός”, Συνέδρια και Κίνητρα, Φύση, Περιπατητές, Ποδηλάτες, Τουρισμό Κρουαζιέρων, Αθλητικό Τουρισμό, καθώς και Γαμήλιες Τελετές / Μήνας του Μέλιτος, Εκδηλώσεις Μεγάλης Εμβέλειας, Θαλάσσια Αθλήματα και Yachting. Από τις αγορές προτεραιότητας, υψηλής προτεραιότητας ανάπτυξης είναι οι αγορές του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γερμανίας, της Ρωσίας, της Ελλάδας και των Ηνωμένων Πολιτειών. Μεσαίας προτεραιότητας η Ελβετία, Ολλανδία, Αυστρία, Σουηδία, Βέλγιο, Ισραήλ, Πολωνία, Ιρλανδία, Γαλλία και Φιλανδία, ενώ χαμηλότερης προτεραιότητας είναι οι αγορές της Νορβηγίας, Ιταλίας, Αραβικές Χώρες, Δανία, Τσεχία, Ουγγαρία και Ιαπωνία.

Οι χώρες αυτές που προβλέπεται να παρουσιάσουν προοπτικές ανάπτυξης τουρισμού θα παρακολουθούνται ώστε να αξιοποιηθούν ανάλογα με τις ευκαιρίες που προσφέρουν για την Κύπρο.

Τέλος τα δημογραφικά τμήματα στα οποία θα επικεντρωθεί κατά προτεραιότητα η τουριστική Κύπρος είναι ζευγάρια (νεαρά και μεσήλικες), οικογένειες και ηλικιωμένοι μέσης έως υψηλής εισοδηματικής τάξης, μέσου έως ανώτερου μορφωτικού επιπέδου.

Επικοινωνία

Η Στρατηγική Επικοινωνίας, στοχεύει στη δημιουργία ξεκάθαρης μοναδικής εικόνας και ταυτότητας και επανατοποθέτηση της Κύπρου στη διεθνή τουριστική αγορά. Η Στρατηγική Επικοινωνίας προτείνει την ορθολογιστική αξιοποίηση της διαφήμισης, και διάφορων εργαλείων προβολής και δημοσίων σχέσεων για τη συστηματική προβολή μιας ομοιόμορφης και μοναδικής εικόνας βάσει της επανατοποθέτησης και την αποτελεσματική στόχευση των επιλεγμένων αγορών και τμημάτων τους. Προτείνονται τρόποι στενής συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα ούτως ώστε οι προσπάθειες επικοινωνίας να ενταχθούν σε ένα κοινό πλαίσιο βάσει της επανατοποθέτησης για την επίτευξη των στόχων και επιδιώξεων της στρατηγικής.

Διανομή

Το μεγαλύτερο ποσοστό του τουριστικού ρεύματος με τη Στρατηγική Διανομής, θα συνεχίσει να διοχετεύεται μέσω των Οργανωτών Ταξιδιών με διαφοροποιημένο όμως τον τρόπο συνεργασίας. Στόχος είναι η επιλεκτική επέκταση της συνεργασίας με μεγάλους Οργανωτές Ταξιδιών για να καλύψει νέους τομείς (αναβαθμισμένη παρουσία στους γενικούς καταλόγους, συμπερίληψη σε εξειδικευμένα προγράμματα, επέκταση των εξειδικευμένων προγραμμάτων) και η ενδυνάμωση της στήριξης και συνεργασίας με Εξειδικευμένους οργανωτές και με οργανωτές που ειδικεύονται στον προορισμό.

Παράλληλα θα επιδιωχθεί η προσφορά εναλλακτικών τρόπων οργάνωσης του ταξιδιού και κράτησης εκτός των οργανωτών ταξιδιών με τη δημιουργία συστήματος διαχείρισης του προορισμού με στόχο την αύξηση του ατομικού τουρισμού.

Πληροφόρηση / Έρευνα

Η επιτυχής εφαρμογή της στρατηγικής προϋποθέτει ένα σύστημα συλλογής, επεξεργασίας, αξιοποίησης και διοχέτευσης πληροφοριών, παρακολούθησης και αξιολόγησης των πληροφοριών μάρκετινγκ. Η έγκαιρη, σωστή και συστηματική πληροφόρηση όλων των τουριστικών εταίρων αποτελεί τον κύριο στόχο της Στρατηγικής Πληροφόρησης / Έρευνας.

Οργάνωση Μάρκετινγκ

Τέλος, η Στρατηγική Μάρκετινγκ προτείνει τη διαφοροποίηση και βελτίωση της οργάνωσης μάρκετινγκ του προορισμού και τη δημιουργία μηχανισμών συνεργασίας των τουριστικών φορέων τόσο σε εθνικό όσο και περιφερειακό επίπεδο.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

Η Στρατηγική Προϊόντος με γνώμονα την αειφορία του τουριστικού τομέα, κτίζει στο συγκριτικό πλεονέκτημα της Κύπρου έτσι ώστε να διαμορφωθεί έγκαιρα το τουριστικό προϊόν το οποίο θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την επανατοποθέτηση της στον τουριστικό χάρτη και θα επιτρέψει την προσέλκυση των επιλεγμένων τμημάτων της τουριστικής πελατείας.

Άξονες

Οι πτυχές του τουριστικού προϊόντος θα αναπτυχθούν με κεντρικό σημείο αναφοράς τον πολιτισμό και το περιβάλλον. Ο πολιτισμός, στη διάσταση που του αποδίδεται, περιλαμβάνει και τον παράγοντα "άνθρωπος" από τον οποίο εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η ανάδειξη της ταυτότητας και μοναδικότητας του προορισμού.

Η Στρατηγική Προϊόντος καλύπτει όλες τις πτυχές του, δηλαδή Ειδικά Προϊόντα, Διαμονή, Διατροφή, Γενική Υποδομή, Συγκοινωνίες, Εμπόριο. Επίσης επιβάλλει την περιφερειακή προσέγγιση για τη διαμόρφωση του προϊόντος παρέχοντας τη δυνατότητα στην κάθε περιοχή να αξιοποιήσει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της και να αποκτήσει και αναδείξει τη δική της ταυτότητα.

Ειδικά Προϊόντα

Η Στρατηγική Προϊόντος – Ειδικά Προϊόντα, επικεντρώνεται στη δημιουργία προϊόντων που μπορούν να αναδείξουν τη μοναδικότητα του προορισμού βάσει της επανατοποθέτησης και περιστρέφονται κυρίως γύρω από τους δύο βασικούς άξονες – πολιτισμός και περιβάλλον.

Τα “ειδικά προϊόντα” θα λειτουργήσουν σαν προσελκύστηκα / εμπλουτιστικά στοιχεία (attractions) και ταυτόχρονα θα προσφέρουν ευκαιρίες για δραστηριότητες και ψυχαγωγία (things to see and do). Ειδικά Προϊόντα Μέγιστης προτεραιότητας είναι οι Θεματικές και Σύνθετες Διαδρομές, Μουσεία, Αγροτουρισμός, Εθνικά Δασικά Πάρκα, Μονοπάτια Μελέτης της Φύσης, Εκδηλώσεις Ψηλής Προτεραιότητας Προϊόντα που εξυπηρετούν συγκεκριμένα τμήματα αγοράς είναι μεταξύ άλλων οι Μαρίνες και τα Γήπεδα Ποδοσφαίρου, ενώ τα Γήπεδα Γκολφ, Θεματικά Πάρκα και άλλα αποτελούν ειδικά προϊόντα Μέσης Προτεραιότητας.

Διαμονή

Η Στρατηγική Προϊόντος – Διαμονή στοχεύει στη δημιουργία νέων τύπων καταλυμάτων (mixed use destination resorts) στην αναβάθμιση των υφιστάμενων τουριστικών καταλυμάτων, στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης μικρών μονάδων με χαρακτήρα και παράλληλα στην κατάργηση ορισμένων κατηγοριών, και τον εκσυγχρονισμό του νομοθετικού πλαισίου για τη ρύθμιση όλων των κατηγοριών καταλυμάτων.

Για την ικανοποίηση της ζήτησης υπολογίζεται ότι απαιτούνται 131000 κλίνες συνολικά έτσι η στρατηγική στοχεύει στη δημιουργία 22000 πρόσθετων κλινών σε Mixed use destination resorts, Ξενοδοχεία 3* - 5*, Τουριστικά χωριά, Αγροτουριστικά καταλύματα, Τουριστικές επαύλεις και Μικρές μονάδες με χαρακτήρα.

Διατροφή

Η Στρατηγική για τη Διατροφή στοχεύει στην ικανοποίηση των γαστρονομικών αναγκών του επισκέπτη με την προσφορά επιλογής ποιοτικού επιπέδου διατροφής σε διαφορετικές τιμές.

Η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου που θα διέπει τη δημιουργία και λειτουργία των Κέντρων Αναψυχής τα οποία γενικά χαρακτηρίζονται από τυποποιημένο προϊόν, έλλειψη αυθεντικότητας, χαμηλά επίπεδα εξυπηρέτησης και άλλα, η ανάδειξη της Κυπριακής κουζίνας και φιλοξενίας και η προσφορά παραδοσιακού εδεσματολογίου με περιφερειακή εξειδίκευση, αποτελούν τις κύριες επιδιώξεις της στρατηγικής για τη διατροφή.

Γενική Υποδομή

Η επέκταση και αναβάθμιση των αεροδρομίων τόσο από πλευράς δυναμικότητας, όσο και από πλευράς παροχής πολύ καλών γενικών και εξειδικευμένων διευκολύνσεων και υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης, η βελτίωση των λιμανιών έτσι ώστε να χρησιμοποιούνται όχι μόνο ως σημεία πρόσβασης αλλά και ως σημεία που θα εξυπηρετούν τους επιβάτες κρουαζιερόπλοιων είναι θέματα μεγάλης προτεραιότητας.

Κρίσιμης σημασίας είναι η βελτίωση και αναβάθμιση του οδικού δικτύου διότι η μοναδικότητα της τουριστικής εμπειρίας της Κύπρου βασίζεται στη δυνατότητα του επισκέπτη να διακινήθει με ευκολία και ασφάλεια στον τόπο. Επείγει επίσης η δημιουργία ικανοποιητικού δικτύου πεζοδρομίων και ποδηλατοδρόμων ιδιαίτερα στις τουριστικές περιοχές.

Συγκοινωνίες

Η βελτίωση των συγκοινωνιών είναι απόλυτα συνυφασμένη με τη στρατηγική επανατοποθέτησης της Κύπρου γι αυτό και ο στόχος σε ότι αφορά τα μέσα συγκοινωνίας είναι να διασφαλιστεί καλύτερη οργάνωση, αναβάθμιση προσφερόμενων υπηρεσιών και εμπλουτισμός των συγκοινωνιών με νέα μέσα προσαρμοσμένα στις ανάγκες των επισκεπτών.

Εμπόριο

Το εμπόριο μπορεί να αποτελέσει μέσο προβολής και ανάδειξης του πολιτισμού της Κύπρου και βασικό εμπλουτιστικό στοιχείο. Ως ει τούτου, είναι αναγκαία η λήψη μέτρων που θα προσανατολίσουν την υφιστάμενη προσφορά αυθεντικών Κυπριακών προϊόντων και θα παρέχουν στους επισκέπτες αυξημένες ευκαιρίες για ψώνια σε διάφορα σημεία της Κύπρου.

Περιφερειακή Στρατηγική

Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής επανατοποθέτησης της Κύπρου η κάθε περιοχή θα κληθεί να ετοιμάσει το δικό της όραμα για την τουριστική της ανάπτυξη και να δημιουργήσει ένα ξεχωριστό προϊόν που να εξυπηρετεί τμήματα της αγοράς στα οποία στοχεύσει.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΘΕΤΗΣ ΑΞΙΑΣ

Η Στρατηγική Ποιότητας και Πρόσθετης Αξίας στην Τουριστική Εμπειρία θα επιδιώξει να αναχαιτίσει τη διάβρωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού τομέα.

Η αύξηση της προσφερόμενης αξίας και η βελτιωμένη σχέση μεταξύ ποιότητας και τιμής θα επιδιωχθεί μέσα από την προσπάθεια μεγιστοποίησης της ικανοποίησης του επισκέπτη, την προσφορά πλούσιας και πολυδιάστατης τουριστικής εμπειρίας την καλλιέργεια μοναδικού χαρακτήρα και ταυτότητας στον προορισμό, την παροχή τουριστικών διευκολύνσεων και υποδομής μεγαλύτερης ευρύτητας και ελκυστικότητας και η διατήρηση τους σε υψηλά επίπεδα ποιότητας, την αύξηση της παραγωγικότητας και αποδοτικότητας του τομέα την κάλυψη των αναγκών του τομέα σε ανθρώπινο δυναμικό από Κύπριους κυρίως και άλλα.

Οι βασικοί τομείς παρέμβασης που θα διασφαλίσουν την επιτυχία της Στρατηγικής είναι:

- Τα θέματα ποιότητας (καθορισμός προτύπων, συστήματα ολικής ποιότητας, νοοτροπία ποιότητας).
- Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού (ισοζύγιο προσφοράς και ζήτησης τουριστική εκπαίδευση, κατάρτιση και επιμόρφωση, τόσο των επαγγελματιών του τουρισμού όσο και πολλών άλλων επαγγελματιών που έμμεσα ή άμεσα σχετίζονται με τον τουρισμό).
- Το θέμα των τιμών (συσχετισμός ποιότητας – τιμής, ενίσχυση διαπραγματευτικής ικανότητας, μεσοπρόθεσμη / μακροπρόθεσμη προσέγγιση, καλή πληροφόρηση και συλλογική προσέγγιση, συνεργασία).

11.2 Ενέργειες που πραγματοποίησε ο ΚΟΤ για την προώθηση του Κυπριακού Τουριστικού Προϊόντος

Μέσα στα πλαίσια της στρατηγικής Μάρκετινγκ για την υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής για τον τουρισμό μέχρι το 2010 έχουν καθοριστεί οι ειδικότεροι στόχοι Μάρκετινγκ, οι οποίοι συνοψίζονται ως ακολούθως:

- Δημιουργίας ξεκάθαρης, μοναδικής εικόνας και ταυτότητας και επανατοποθέτηση της Κύπρου στη Διεθνή Τουριστική Αγορά
- Ισορροπημένη ανάπτυξη αγορών και τμημάτων τους
- Προσέλκυση αποδοτικότερης πελατείας του τμήματος ήλιου και θάλασσας και καλλιέργεια άλλων τμημάτων
- Βελτίωση της διοχέτευσης του Τουριστικού Προϊόντος μέσω των οργανωτών ταξιδιών και ανάπτυξη του ατομικού τουρισμού, με τη χρήση του διαδικτύου και της νέας ιστοσελίδας του ΚΟΤ

Κατά το 2002 ο οργανισμός συνέχισε τις προσπάθειες για την σταδιακή υλοποίηση της στρατηγικής Μάρκετινγκ για την επίτευξη των πιο πάνω στόχων.

Μέσα από τις δραστηριότητες προβολής που πραγματοποιούνται από τα γραφεία του Οργανισμού στο εξωτερικό δόθηκε έμφαση στην προσέλκυση τμημάτων της αγοράς με ειδικά ενδιαφέροντα. Επιπρόσθετα επιδιώχθηκε ο καλύτερος προγραμματισμός και η αναβάθμιση δραστηριοτήτων προβολής. Για το σκοπό αυτό συνεχίστηκε και επεκτάθηκε η συνεργασία του Οργανισμού με εξειδικευμένους οίκους Δημοσίων Σχέσεων ή δημοσιογράφους. Η συνεργασία αυτή βοήθησε και στην αύξηση και βελτίωση της δημοσιότητας που δίδεται στην Κύπρο από τα ΜΜΕ.

Ο Οργανισμός κατέβαλε ιδιαίτερες προσπάθειες για την αύξηση της τουριστικής κίνησης εκτός περιόδου αιχμής και κυρίως κατά τους χειμερινούς μήνες. Κατά την χειμερινή περίοδο 2001/02 εφαρμόστηκε ειδικό σχέδιο κινήτρων για την ανάπτυξη χειμερινού τουρισμού που προνοούσε την παροχή οικονομικής βοήθειας σε οργανωτές ταξιδιών του εξωτερικού με στόχο την ενθάρρυνση της αύξησης του τουριστικού ρεύματος κατά τους χειμερινούς μήνες.

Ενέργειες Προώθησης

Ο Οργανισμός εφαρμόζει μια ολοκληρωμένη στρατηγική επικοινωνίας για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου και η οποία βασίζεται στη συστηματική προβολή μιας ενιαίας και μοναδικής εικόνας της Κύπρου. Η στρατηγική επικοινωνίας περιλαμβάνει μια σειρά ενεργειών, οι οποίες προωθούν άμεσα το τουριστικό προϊόν της Κύπρου όπως η διεξαγωγή διαφημιστικών εκστρατειών, η διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής, η φιλοξενία στην Κύπρο τουριστικών επαγγελματιών, δημοσιογράφων και άλλων προσωπικοτήτων και η συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις.

Ο Οργανισμός προσδίδει επίσης ιδιαίτερη σημασία στην καλλιέργεια άριστων σχέσεων με τους τουριστικούς επαγγελματίες και άλλους συνεργάτες, καθώς και τα ΜΜΕ στις χώρες πηγές τουρισμού. Επιδίωξη του Οργανισμού είναι όλες αυτές οι ενέργειες να υποστηρίζονται από τα κατάλληλα έντυπα, οπτικοακουστικά και ηλεκτρονικά μέσα προβολής, περιλαμβανομένης και της νέας αναβαθμισμένης ιστοσελίδας του οργανισμού. Επιπρόσθετα ο οργανισμός προωθεί και έμμεσα το τουριστικό προϊόν της Κύπρου υποστηρίζοντας ανάλογες ενέργειες των οργανωτών ταξιδιών, καθώς και άλλων επαγγελματιών και φορέων. Οι ενέργειες του οργανισμού

απευθύνονται τόσο προς επαγγελματίες του τουρισμού όσο και προς καταναλωτές και οργανωμένα σύνολα που σχετίζονται με τα ειδικά τμήματα αγορών στα οποία στοχεύει ο οργανισμός.

Διαφήμιση

Ο οργανισμός συνέχισε να επενδύει ένα σημαντικό μέρος του προϋπολογισμού του για την διεξαγωγή διαφημιστικών εκστρατειών σε αριθμό αγορών - πηγών τουρισμού. Η κατανομή των πιστώσεων στις διάφορες αγορές βασίστηκε μεταξύ άλλων και στον βαθμό προτεραιότητας της κάθε αγοράς όπως αυτός καθορίζεται στη στρατηγική για τον τουρισμό μέχρι το 2010. Παράλληλα με τη διεξαγωγή ολοκληρωμένων διαφημιστικών εκστρατειών στις αγορές προτεραιότητας, ο οργανισμός συνέχισε να ενισχύει τις διαφημιστικές προσπάθειες και στις υπόλοιπες αγορές μεσαίας και χαμηλής προτεραιότητας και ιδιαίτερα στις νέες αγορές της Ανατολικής Ευρώπης. Σε κύριες τουριστικές αγορές όπως Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Βόρειες χώρες και Ρωσία οι εκστρατείες του οργανισμού περιλάμβαναν και τηλεοπτική διαφήμιση. Στις υπόλοιπες χώρες οι εκστρατείες του οργανισμού περιορίστηκαν σε σημαντικά έντυπα του καταναλωτικού και επαγγελματικού τύπου, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε και εξωτερική διαφήμιση.

Προβολή και Δημόσιες Σχέσεις

Ο Οργανισμός κατέβαλε ιδιαίτερες προσπάθειες για τον καλύτερο προγραμματισμό και αναβάθμιση των εκδηλώσεων Προβολής και Δημοσίων Σχέσεων που διοργανώνει. Προς την κατεύθυνση αυτή προωθήθηκε η συνεργασία με οίκους δημοσίων σχέσεων σε σημαντικές αγορές και η ενίσχυση των γραφείων στο εξωτερικό με εξειδικευμένο προσωπικό. Όλες οι εκδηλώσεις προβολής που διοργανώνονται από τα γραφεία του Οργανισμού στο εξωτερικό περιλαμβάνονται στο ετήσιο σχέδιο δραστηριοτήτων, το οποίο είναι ένα σημαντικό εργαλείο προγραμματισμού και παρακολούθησης της δραστηριότητας του οργανισμού στον τομέα της προβολής. Διοργανώνεται ένα μεγάλο φάσμα εκδηλώσεων όπως Κυπριακές βραδιές /Κυπριακές Εβδομάδες, παρουσιάσεις ή εκπαιδευτικά σεμινάρια για την Κύπρο, σειρά παρουσιάσεων, ειδικές εκδηλώσεις προβολής της Κύπρου στους καταναλωτές, ημέρες πληροφόρησης του κοινού σε ταξιδιωτικά γραφεία κ.α. Παράλληλα τα γραφεία του οργανισμού στο εξωτερικό συμμετέχουν και σε εκδηλώσεις που διοργανώνονται από οργανωτές ταξιδιών, άλλους τουριστικούς επαγγελματίες, φορείς κ.λ.π.

11.3 Οι επιπτώσεις του σχεδίου Ανάν στην Κύπρο

Στο σχέδιο δεν προβλέπεται ένας κεντρικός συντονιστικός μηχανισμός που θα καθορίζει την γενική πολιτική στα δύο συνιστώμενα κρατίδια για το σύνολο της Κύπρου όσον αφορά την τουριστική ανάπτυξη και την προβολή της Κύπρου.

Αυτό σημαίνει, ότι η αρμοδιότητα για τον τουρισμό μένει στα δύο κρατίδια και ενδεχομένως να αναπτυχθεί μια διαχωριστική προβολή της Κύπρου στο εξωτερικό σε ανταγωνιστική βάση που θα δίνει διαφορετικά ίσως και αντιφατικά μηνύματα στους ξένους.

Εσωτερικά, θα αναπτυχθεί ένας ανταγωνισμός ανάμεσα στα δύο κρατίδια που δεν θα είναι πάνω σε ζητήματα ποιότητας αλλά τιμών, πράγμα που θα πλήξει οικονομικά την Κύπρο και θα αφαιρέσει ουσιαστικούς πόρους.

Μακροπρόθεσμα όμως, η επίλυση του Κυπριακού θα έχει ευεργετικά οφέλη διότι θα υπάρξει η ασφάλεια και ο δυναμισμός μιας χώρας που θα βρίσκεται σε διαρκή ειρήνη, καθώς και η ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε ότι αφορά την μελέτη που διεξάγεται για τον τουρισμό, θα επιτρέψει στη κυβέρνηση να είναι έτοιμη και με προτάσεις για το πώς θα αντιμετωπισθούν οι οποιεσδήποτε επιπτώσεις που ενδεχομένως να προκύψουν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1. Προβλήματα που αντιμετωπίζει η Τουριστική Βιομηχανία της Κύπρου και τρόποι επίλυσής τους

Η Τουριστική βιομηχανία αποτελεί βασικό τομέα της οικονομίας με ψηλή συνεισφορά, τόσο στην απασχόληση εργατικού δυναμικού όσο και στο εθνικό εισόδημα. Παράλληλα παραμένει ένας τομέας πολύ ευαίσθητος, τόσο σε εσωγενείς όσο και εξωγενείς παράγοντες και ο οποίος σήμερα αντιμετωπίζει πληθώρα προβλημάτων τα κυριώτερα από τα οποία είναι:

- Ανυπαρξία ολοκληρωμένης μακροπρόθεσμης τουριστικής πολιτικής.
- Χαμηλή παραγωγικότητα.
- Υπερπροσφορά κλινών και αδυναμία αξιοποίησής τους σε περιόδους πέραν της καλοκαιρινής.
- Ανεξέλεγκτη και άναρχη ανάπτυξη που είχε σαν αποτέλεσμα τον τραυματισμό του φυσικού περιβάλλοντος.
- Περιορισμός στις επιλογές του προϊόντος που προσφέρουμε μόνο στην κλασική του μορφή, που είναι ο ήλιος και η θάλασσα.
- Ανυπαρξία υλικών κινήτρων για αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.
- Υποβαθμισμένη τουριστική υποδομή ιδιαίτερα σ' ότι αφορά το οδικό δίκτυο, τα πάρκα, μαρίνες, αεροδρόμια, αθλητικά και πολιτιστικά κέντρα.
- Παραγνώριση και υποβάθμιση άλλων μορφών τουρισμού (χειμερινός, εσωτερικός, κοινωνικός, αθλητικός, συνεδριακός, πολιτιστικός, εκπαιδευτικός κλπ).

Η επίλυση των σοβαρών προβλημάτων και η ανάκαμψη της τουριστικής βιομηχανίας επιβάλλουν την άμεση λήψη μιας σειράς μέτρων:

- Εκπόνηση Ειδικού Προγράμματος Δράσης και οθολογιστικού ελέγχου της ανάπτυξης, στα πλαίσια της στρατηγικής διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος, το οποίο θα περιλαμβάνει βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα μέτρα πολιτικής. Θα καταβληθεί προσπάθεια να συμμετέχουν στην προετοιμασία του Προγράμματος όλοι όσοι εμπλέκονται στην τουριστική βιομηχανία.
- Καθορισμό αυστηρών και πολύ ψηλού επιπέδου κριτηρίων και προδιαγραφών για την ανέγερση τουριστικών καταλυμάτων που θα ικανοποιούν τις σύγχρονες τάσεις της τουριστικής βιομηχανίας.
- Αύξηση των κονδυλίων και της προσπάθειας διαφήμισης του τουριστικού μας προϊόντος, τόσο στις παραδοσιακές μας αγορές, όσο και σε καινούργιες αναπτυσσόμενες αγορές, όπως οι χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης καθώς και της Απω Ανατολής και της Βορείου Αμερικής. Σ' αυτή την προσπάθεια θα πρέπει να εμπλακούν ο ΚΟΤ, ο ΠΑΣΥΞΕ, ΠΑΣΥΔΙΞΕ οι Κυπριακές Αερογραμμές και οι Τουριστικοί Πράκτορες.
- Οργανωμένη από τον Κυπριακό Οργανισμό Τουρισμού και από τους ντόπιους επιχειρηματίες και ξενοδόχους, διεθνής πληροφόρηση μέσω του διαδικτύου INTERNET, με τη δημιουργία επιμελώς προετοιμασμένων σελίδων, εύχρηστων, φιλικών και ελκυστικών στον ενδιαφερόμενο ταξιδιώτη.

- Εμπέδωση της εμπιστοσύνης για χρησιμοποίηση των υπηρεσιών ηλεκτρονικού εμπορίου για παροχή παρεμφερών προς τον τουρισμό υπηρεσιών.
- Αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος και ανάληψη σημαντικών επενδύσεων σε έργα τουριστικής υποδομής όπως γήπεδα γκολφ, μαρίνες, τουριστικά χωριά με καθαρά κυπριακό χαρακτήρα, βελτίωση και ανάπτυξη των αρχαιολογικών μας χώρων, διαμόρφωση του οδικού δικτύου, φωτισμού, χώρων πρασίνου κ.α.
- Πάταξη της αισχροκέρδειας σε βάρος των τουριστών και η καλλιέργεια τουριστικής συνείδησης.
- Νομοθετική ρύθμιση και σωστή επιτήρηση σ'ότι αφορά την καθαριότητα και καλή εμφάνιση των τουριστικών κέντρων και καταστημάτων γενικά αλλά με ιδιαίτερη έμφαση στις τουριστικές περιοχές με μεγαλύτερη ευαισθησία σε θέματα ρύπανσης και προστασίας του περιβάλλοντος.
- Προβολή και ανάπτυξη εξειδικευμένου τουρισμού όπως για παράδειγμα ο αθλητικός, αγροτικός, πολιτιστικός, κοινωνικός, συνεδριακός, κλπ.
- Εφαρμογή πακέτου μέτρων για ενθάρρυνση του εσωτερικού τουρισμού.
- Λήψη μέτρων για να σταματήσει η παράνομη απασχόληση ξένων εργατών. Η ανειδίκευτη εργασία πλήττει την ποιότητα και το επίπεδο των προσφερομένων υπηρεσιών.
- Καθιέρωση και επέκταση του ρόλου του συντονιστικού φορέα τουρισμού με ταυτόχρονη αναβάθμιση του ρόλου του ΚΟΤ.

2. Απόψεις και Εισηγήσεις

Η φετινή χρονιά, καθώς και οι επόμενες που θα ακολουθήσουν θα είναι αναμφίβολα καλύτερες από τις προηγούμενες χρονιές.

Οι αρμόδιοι φορείς στην προσπάθειά τους για βελτίωση και αναβάθμιση του τουρισμού στην Κύπρο έχουν συντάξει το στρατηγικό σχέδιο για τον τουρισμό 2010, που κατά την άποψή μας είναι η σημαντικότερη παράμετρος για να πραγματοποιηθούν τα πιο πάνω.

Το "στρατηγικό σχέδιο για τον τουρισμό 2010" που συντάχθηκε από τον ΚΟΤ, είναι κατά την γνώμη μας το καθοριστικό στοιχείο που θα οδηγήσει τον τουρισμό της Κύπρου στην επιτυχία. Οι πρόσκαιρες ενέργειες είναι επικίνδυνες και μη αποτελεσματικές, έτσι ένα τέτοιο σχέδιο είναι ότι καλύτερο για την αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος. Θα πρέπει όμως τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο δημόσιος τομέας να συνεργαστούν και να συντονιστούν μακροπρόθεσμα για την διασφάλιση του καλύτερου αποτελέσματος. Το πιο σημαντικό για την προσέλκυση πολλών τουριστών σε ένα τόπο είναι κατά την άποψή μας η ποιότητα του τουριστικού προϊόντος που προσφέρει καθώς και η ποιότητα των τουριστών, πράγμα που αποτελεί το όραμα του στρατηγικού σχεδίου. Παρακάτω το σχέδιο καθορίζει ένα πολύ σημαντικό στόχο, αυτόν της αύξησης των εσόδων και συνεχίζει με την Στρατηγική Μάρκετινγκ που στοχεύει πολύ καλά στην αποδοτικότερη πελατεία και σταδιακά στην καλλιέργεια νέων αγορών. Επίσης πολύ σωστά στη συνέχεια στοχεύει κατά κύριο λόγο στους περιηγητές "Ήλιου και θάλασσας" και στα τμήματα Πολιτισμός, Συνέδρια, Αθλητικό Τουρισμό, Εκδηλώσεις Μεγάλης Εμβέλειας, Θαλάσσια Αθλήματα και Yachting. Πολύ σημαντική είναι επίσης η στρατηγική επικοινωνίας που στοχεύει στη δημιουργία μοναδικής εικόνας και ταυτότητας και επανατοποθέτηση της Κύπρου στη διεθνή τουριστική αγορά. Καθοριστική είναι και η επιλογή μεγάλων οργανωτών ταξιδιών για την διοχέτευση του τουριστικού ρεύματος. Η στρατηγική Μάρκετινγκ τελειώνει με την πληροφόρηση /

έρευνα με πολύ σημαντικό πρωταρχικό στόχο που είναι η έγκαιρη, σωστή και συστηματική πληροφόρηση όλων των τουριστικών εταίρων.

Ακολουθεί η στρατηγική προϊόντος που στοχεύει στην επανατοποθέτηση της Κύπρου στον τουριστικό χάρτη και θα προσελκύει επιλεγμένη τουριστική πελατεία, πράγμα που θα επιφέρει μεγαλύτερα έσοδα στο νησί.

Απ' ότι βλέπουμε η Στρατηγική Ανάπτυξης του Τουρισμού, βρίσκεται σε τροχιά υλοποίησης, αφού ήδη έχουν γίνει σημαντικά βήματα. Έχει καλυφθεί έδαφος σε πολλά σημαντικά θέματα, όπως:

- αυτό του Αθλητικού Τουρισμού,
- των Περιφερειακών Στρατηγικών,
- των κινήτρων για αναβάθμιση και απόσυρση κλινών,
- των ποιοτικών κριτηρίων για την αξιολόγηση των τουριστικών καταλυμάτων, των γηπέδων γκολφ, των μαρίνων και του νέου σύγχρονου συνεδριακού κέντρου.

Ο ιδιωτικός τομέας, επίσης δεν θα πρέπει να περιοριστεί σε ένα παθητικό ρόλο αναμένοντας τη συμβολή του Κράτους, αλλά θα πρέπει ν' αναλάβει πρωτοβουλίες για να επιφέρει τις τομές που απαιτεί ο στρατηγικός αναπροσανατολισμός, ο οποίος έχει συναποφασιστεί.

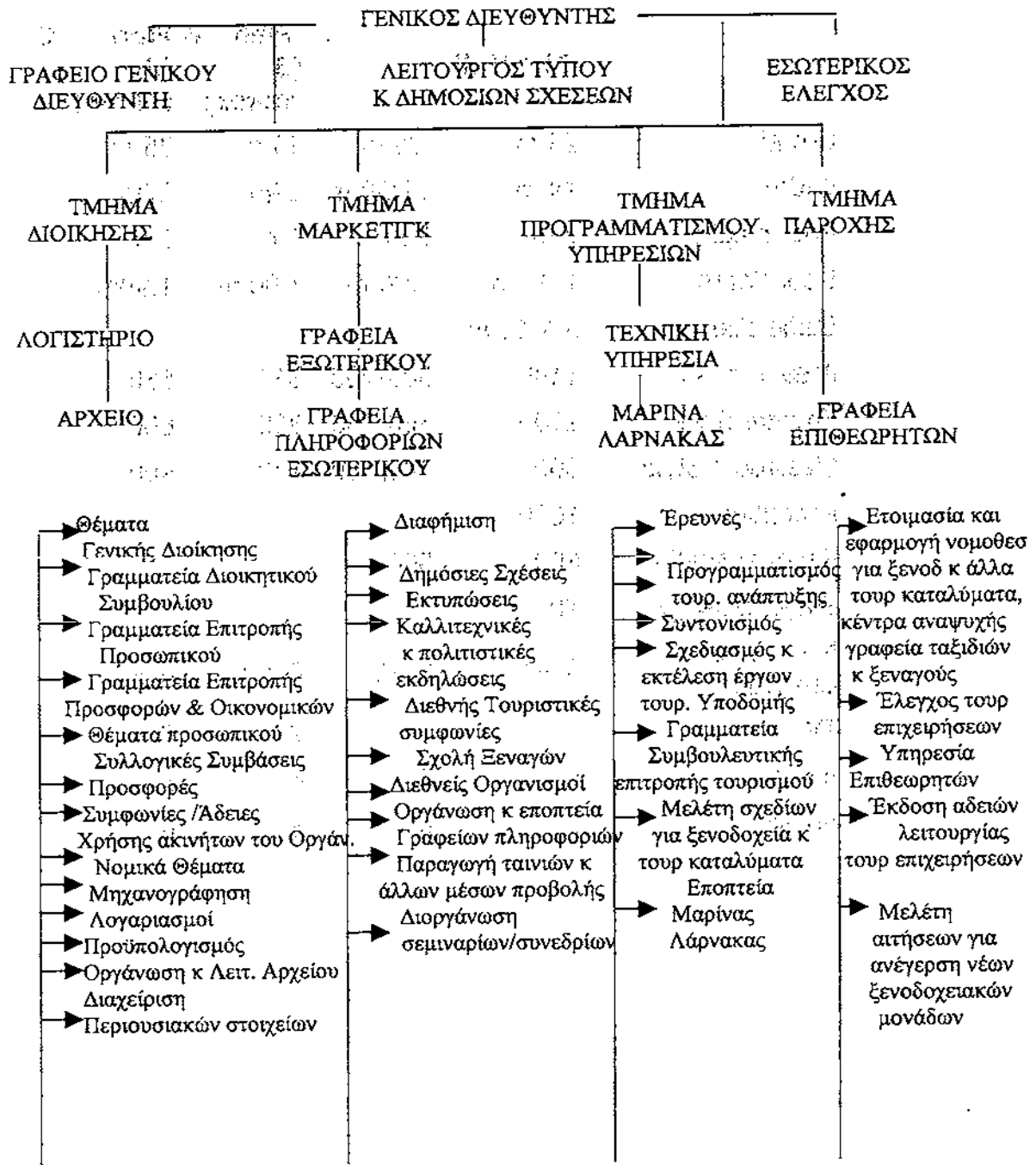
Σημαντικό ρόλο θα διαδραματίσει και το μάρκετινγκ των τουριστικών επιχειρήσεων στα πλαίσια που καθορίστηκαν στο Στρατηγικό Σχέδιο. Επίσης, η αποφυγή εργοδότησης ανειδίκευτου εργατικού προσωπικού, για να μην πληγεί η εικόνα του τουριστικού προϊόντος.

Το πιο σημαντικό πιστεύουμε είναι οι τουριστικές επιχειρήσεις να επενδύσουν στην ενίσχυση της ποιότητας, μοναδικότητας και στον εκσυγχρονισμό των προσφερόμενων εγκαταστάσεων και υπηρεσιών, καθώς και στην απόδοση της αρμόζουσας αξίας στον πολιτισμό και το περιβάλλον της Κύπρου.

Πρέπει να καταστεί συνείδηση σε όλους, ότι το σύστημα του τουρισμού χαρακτηρίζεται από αλληλεξαρτήσεις. Η πορεία είναι κοινή, έτσι ο κάθε τομέας έχει το ρόλο του και οι αποφάσεις και πορεία του επηρεάζουν τους υπόλοιπους τομείς και τη μακροπρόθεσμη εξέλιξη του τουρισμού. Πρέπει όλοι οι τομείς να συντονιστούν με τη Στρατηγική που υιοθέτησαν και να επικεντρωθούν στο ρόλο που έχουν να διαδραματίσουν μέσα σε πνεύμα συνεργασίας και συνεταιρισμού για την επίτευξη της επανατοποθέτησης της Κύπρου στον τουριστικό χάρτη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. Διάρθρωση Υπηρεσιών του ΚΟΤ

2. Περιγραφή Συνεδριακού Κέντρου

	The Hall	Plan A (2 rooms)	Plan B (3 rooms)	Plan C (2 rooms)
Length	25 m	25 m	25 m	25 m
Width	44 m	14/30 m	14m	22m
Roof height	7 m	7 m	7 m	7 m
Door Width	1.90 m	1.90 m	1.90 m	1.90m
Stage size	3 X 19 m			
Area in m sq.	1100	300/700	350	550
Theatre Style	1200	360/750	360	600
Classroom Style	800	240/500	240	400
Reception	1600			
Banquet seating	800	500		
Stage capacity	40			
Max No. Of Languages	6 +1	6 +1	6 + 1	6 +1
TV	7	7	7	7
Radio	6	6	6	6
Audio	6	6	6	6

3. Ξενοδοχειακές Συνεδριακές Εγκαταστάσεις

Επεξήγηση κωδικοποίησης των στοιχείων :

«ΑΑΣ: Αριθμός Αιθουσών Συνεδρίων

ΜΧ : Μέγιστη Χωρητικότητα

ΜΧΘΔ: Μέγιστη Χωρητικότητα για Θεατρική Διάταξη

ΜΧΔΕΞ: Μέγιστη Χωρητικότητα για Δεξίωση

ΜΧΔ: Μέγιστη Χωρητικότητα για Δείπνο»

Τα αστέρια (***) υποδεικνύουν την κατηγορία του ξενοδοχείου

1.Λάρνακα

1 α) Karpasiana Beach Hotel ***

ΑΑΣ 2, ΜΧ 60, ΜΧΘΔ 100

1β) Henipa ***

ΑΑΣ 2, ΜΧ 150, ΜΧΘΔ 200

1γ) Beau Rivage Beach ***

ΑΑΣ 2, ΜΧ 80, ΜΧΘΔ 170, ΜΧΔΕΞ 250, ΜΧΔ 188

2.Αμμόγωστος / Αγία Νάπα

2α) Sunwing Sundry Bay Village (Hotel Apts A)

ΑΑΣ 3, ΜΧ 80, ΜΧΘΔ 160

2β) Adams Beach Hotel ****

ΑΑΣ 8, ΜΧ 580, ΜΧΘΔ 1050, ΜΧΔΕΞ 1125, ΜΧΔ 880

2γ) Nissi Beach ****

ΑΑΣ 3, ΜΧ 250, ΜΧΘΔ 400, ΜΧΔΕΞ 500, ΜΧΔ 300

2δ) Olympic Lagoon Resort ****

ΑΑΣ 1, ΜΧ 80, ΜΧΘΔ 160, ΜΧΔΕΞ 130, ΜΧΔ 80

2ε) Aeneas*****

ΑΑΣ 5, ΜΧ 350, ΜΧΘΔ 550, ΜΧΔΕΞ 700

2στ) Panthea Tourist Village

ΑΑΣ 1, ΜΧ 220, ΜΧΘΔ 270, ΜΧΔΕΞ 240, ΜΧΔ 180

3.Αμμόγωστος / Πρωταράς

3 α) Louis Nausicaa Beach (Hotel Apts A)

ΑΑΣ 4, ΜΧ 200, ΜΧΘΔ 365, ΜΧΔΕΞ 500, ΜΧΔ 300

3β) Cavo Maris Beach***

ΑΑΣ 3, ΜΧ 150, ΜΧΘΔ 250, ΜΧΔΕΞ 300

Μέγιστη Χωρητικότητα για Δείπνο : 150

3γ) Cabo Bay ****

ΑΑΣ 2, ΜΧ 120, ΜΧΘΔ 230, ΜΧΔΕΞ 340, ΜΧΔ 130

3δ) Golden Coast ****

AAΣ 3, MX 80, MXΘΔ 110, MXΔΕΞ 180, MXΔ 100

3 ε) Iliada Beach ****

AAΣ 1, MX 40, MXΘΔ 60

3στ) Sunrise Beach****

AAΣ 3, MX 250, MXΘΔ 350, MXΔΕΞ 750, MXΔ 500

3ζ) Grecian Park*****

AAΣ 9, MX 210, MXΘΔ 410, MXΔΕΞ 700, MXΔ 250

4.Λευκωσία

4 α) Hilton Park Nicosia (ex Forum)****

AAΣ 12, MX 840, MXΘΔ 1650, MXΔΕΞ 2500, MXΔ 1200

4β) Holiday Inn Nicosia City Centre****

AAΣ 6, MX 400, MXΘΔ 900, MXΔΕΞ 1100, MXΔ 600

4γ) Cleopatra ****

AAΣ 4, MX 120, MXΘΔ 300, MXΔΕΞ 800, MXΔ 310

4δ) Cyprus Hilton *****

AAΣ 10, MX 365, MXΘΔ 750, MXΔΕΞ 1000, MXΔ 700

5.Λεμεσός

5 α) Mediterranean Beach ****

AAΣ 4, MX 140, MXΘΔ 250, MXΔΕΞ 400, MXΔ 150

5 β) Ajax ****

AAΣ 4 MX 168, MXΘΔ 315, MXΔΕΞ 315, MXΔ 225

5γ) Elias Beach ****

AAΣ 2, MX 100, MXΘΔ 150, MXΘΔ 150, MXΔΕΞ 140, MXΔ 60

5δ) Four Seasons *****

AAΣ 2, MX 360, MXΘΔ 660, MXΔΕΞ 700, MXΔ 550

5 ε) Le Meridien Limassol Spa and Resort*****

AAΣ 3, MX 510, MXΘΔ 750, MXΔΕΞ 480, MXΔ 319

5στ) Louis Apollonia Beach *****

AAΣ 3, MX 250, MXΘΔ 260, MXΔΕΞ 260, MXΔ 250

5ζ) St Raphael*****

AAΣ 3, MX 300, MXΘΔ 525, MXΔΕΞ 500, MXΔ 300

5 η) Hawai Grand Hotel and Resort*****

ΑΑΣ 6, ΜΧ 750, ΜΧΘΔ 1200, ΜΧΔΕΞ 1200, ΜΧΔ 800

5θ) Amathus Beach *****

ΑΑΣ 7, ΜΧ 124, ΜΧΘΔ 258 ΜΧΔΕΞ 600, ΜΧΔ 300

6. Πάφος

6α) Theofano***

ΑΑΣ 2, ΜΧ 200, ΜΧΘΔ 400, ΜΧΔΕΞ 500, ΜΧΔ 150

6β) Louis Phaethon Beach***

ΑΑΣ 4, ΜΧ 400, ΜΧΘΔ 600, ΜΧΔΕΞ 750, ΜΧΔ 550

6γ) Paphos Beach ****

ΑΑΣ 3, ΜΧ 120, ΜΧΘΔ 200, ΜΧΔΕΞ 200, ΜΧΔ 200

6δ) Avanti*****

ΑΑΣ 4, ΜΧ 150, ΜΧΘΔ 300, ΜΧΔΕΞ 500, ΜΧΔ 500

6ε) Alexander The Great****

ΑΑΣ 1, ΜΧ 120, ΜΧΘΔ 220, ΜΧΔΕΞ 300, ΜΧΔ 150

6στ) Ledra Beach*****

ΑΑΣ 4, ΜΧ 120, ΜΧΘΔ 160, ΜΧΔΕΞ 160, ΜΧΔ 135

6ζ) Riu Cypria Maris Beach****

ΑΑΣ 3, ΜΧ 128, ΜΧΘΔ 240, ΜΧΔΕΞ 240, ΜΧΔ 140

6η) Amalthia Beach*****

ΑΑΣ 3, ΜΧ 80, ΜΧΘΔ 120, ΜΧΔΕΞ 150, ΜΧΔ 100

6θ) St. George****

ΑΑΣ 2, ΜΧ 110, ΜΧΘΔ 180, ΜΧΔΕΞ 170, ΜΧΔ 100

6ι) Aloc****

ΑΑΣ 2, ΜΧ 120, ΜΧΘΔ 220, ΜΧΔΕΞ 350, ΜΧΔ 150

6κ) Athena Beach****

ΑΑΣ 5, ΜΧ 150, ΜΧΘΔ 303, ΜΧΔΕΞ 400, ΜΧΔ 200

6λ) Luis Imperial Beach****

ΑΑΣ 1, ΜΧ 450, ΜΧΘΔ 650, ΜΧΔΕΞ 750, ΜΧΔ 450

6μ) Cyprotel Laura Beach****

ΑΑΣ 2, ΜΧ 60, ΜΧΘΔ 120, ΜΧΔΕΞ 200, ΜΧΔ 50

6ν) Azia Beach*****

ΑΑΣ 4, ΜΧ 400, ΜΧΘΔ 800, ΜΧΔΕΞ 1500, ΜΧΔ 1000

6ξ)Annapelle *****

ΑΑΣ 7, ΜΧ 260, ΜΧΘΔ 400, ΜΧΔΕΞ 400, ΜΧΔ 300

6ο) Leptos Coral Beach*****

ΑΑΣ 20, ΜΧ 600, ΜΧΘΔ 1000, ΜΧΔΕΞ 1400, ΜΧΔ 620

6π) Paphos Amathus Beach*****

ΑΑΣ 4, ΜΧ 149, ΜΧΘΔ 425, ΜΧΔΕΞ 250, ΜΧΔ 150

6ρ) Venus Beach*****

ΑΑΣ 3, ΜΧ 200, ΜΧΘΔ 420, ΜΧΔΕΞ 420, ΜΧΔ 300

7.Τρούδος

7α) Forest Park****

ΑΑΣ 3-4, ΜΧ 130, ΜΧΘΔ 200, ΜΧΔΕΞ 200

4. Πρόγραμμα Εκθέσεων 2004

α) 5 – 8 Φεβρουαρίου 2004

Food lovers

Οργανωτής: Display Art

β) 12 – 15 Φεβρουαρίου 2004

Διεθνής Εκπαιδευτική Έκθεση

Πανεπιστήμια, Κολέγια, Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Προμηθευτές εκπαιδευτικών προϊόντων κλπ.

γ) 13 – 15 Φεβρουαρίου 2004

Γαστρονομία

Οργανωτής: Georgallis Fair & Easy

δ) 22 – 25 Φεβρουαρίου 2004

Πόλη

Οργανωτής: Suricom Consultants Ltd.

ε) 30 /4 – 2/5 2004

Ταξίδι

Οργανωτής : ACTA

στ) 14 – 23 Μαΐου 2004

29^η Διεθνής Έκθεση Κύπρου

Γενική Έκθεση καταναλωτικών και βιομηχανικών προϊόντων

ζ) 20 – 24 Οκτωβρίου 2004

Ήχος και Εικόνα

Συστήματα Hi – Fi

η) Offitec

Η.Υ,μηχανές γραφείου,τηλεφωνικά συστήματα, έπιπλα, γραφεία

θ) 17 – 21 Νοεμβρίου 2004

Αυτοκίνητο

Αυτοκίνητα, εξαρτήματα αυτοκινήτων κλπ .

BEDS IN OPERATION 30.09.2003

AREA	HOTELS										Total Hotels		HOTEL APARTMENTS								TOTAL HOTEL APTS			
	5*		4*		3*		2*		1*		Units	Beds	De Luxe		A Class		B Class		C Class		Units	Beds		
	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds			Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds				
LEFKO	1	596	3	823	3	281	3	199	1	51	11	1921											1	86
LEMES	8	3090	10	3178	17	3335	9	1052	4	180	46	10813	1	114	10	898	23	1932	9	509	43	3144		
LARNA	1	386	5	1714	7	1307	19	1361	2	39	34	4747			4	400	28	1550	7	354	39	2304		
AGIA N	3	1258	10	3561	23	4666	6	847	1	45	43	10177			10	2218	48	3342	7	406	85	5966		
PARAL	2	788	12	3848	12	2483	1	145	1	34	28	7298			29	4375	44	4242	3	154	78	6771		
PAFOS	7	3325	15	7105	20	4700	9	718	8	439	59	16285			16	1978	14	750	11	484	41	3212		
HILL RESORTS			1	280	7	788	6	364	7	312	21	1744												
TOTAL	20	9443	58	20507	89	17540	53	4415	24	1080	242	52985	1	114	89	9869	158	11582	37	1898	265	23483		

AREA	TOURIST VILLAGES										TOTAL HOTELS		TOURIST VILLAS				TRADITIONAL BUILDINGS HOTELS				HOTEL APTS		TOURIST APTS		FURNISHED APTS		HOTELS WITHOUT *		GUEST HOUSES		CAMPING SITES		
	A Class		B Class		Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds	Units	Beds			
	Units	Beds	Units	Beds																													
LEFKOSIA					12	1987						1	10	3	20																		
LEMES	1	192	1	58	91	14205						1	22	12	69	29	1124	7	92	1	29	4	83	1	1440								
LARNAKA					73	7091						2	33	25	223	20	786	7	176														
AGIA N	5	1646			113	17789										95	3376	2	38														
PARAL	2	694			108	18783										12	388	1	4	1	20												
PAFOS	10	3136			110	22627	118	958	3	98	23	149	38	2468	9	56	1	34	1	34	1	21	3	1368									
HILL RESORTS					21	1744						1	18	2	24					8	192	2	53										
TOTAL	18	5682	1	56	526	82186	118	958	8	181	65	485	194	8118	27	384	11	275	7	157	4	2808											

	TOTAL OTHER CATEGORIES		GRAND TOTAL	
	Units	Beds	UNITS	BEDS
LEFKOSIA	5	46	17	2033
LEMESOS	55	2858	146	17084
LARNAKA	54	1188	127	8249
AGIA NAPA	97	3414	210	21203
PARALIMNI	14	410	120	17173
PAFOS	196	5152	306	27779
HILL RESORTS	13	287	34	2031
TOTAL	434	13366	980	95532

Στον πίνακα περιλαμβάνονται τα Camping Sites 4 Units, 2808 Beds.

REVENUE ESTIMATES FROM TOURISM

PERIOD	2003		2002		% CHANGE 2003/2002	
	ARRIVALS OF TOURISTS	REVENUE	ARRIVALS OF TOURISTS	REVENUE	ARRIVALS OF TOURISTS	REVENUE
JANUARY	59.529	25.639.140	54.067	21.580.893	10,10	18,80
FEBRUARY	77.972	31.427.394	71.950	28.870.094	8,37	8,86
MARCH	91.634	37.832.930	138.625	59.125.083	-33,90	-36,01
APRIL	169.891	67.057.677	180.481	77.034.735	-5,87	-12,95
MAY	231.527	92.518.189	279.070	119.544.848	-17,04	-22,61
JUNE	262.100	114.786.695	293.192	139.318.701	-10,60	-17,61
JULY	318.143	152.419.130	327.404	160.686.471	-2,83	-5,15
AUGUST	325.390	165.294.866	301.724	153.764.585	7,84	7,50
SEPTEMBER	287.358	134.104.231	306.731	157.365.272	-6,32	-14,78
OCTOBER	271.980	112.417.493	275.840	128.039.411	-1,40	-12,20
NOVEMBER	123.800	48.669.494	111.327	51.408.582	11,20	-5,33
DECEMBER	83.919	32.861.002	77.822	35.582.553	7,83	-7,65
JANUARY- DECEMBER	2.303.245	1.015.028.241	2.418.236	1.132.321.228	-4,76	-10,36

(Last Updated 20/01/04)

TOURIST ARRIVALS BY MONTH 2003

COUNTRIES	JANUARY	FEBRUARY	MARCH	APRIL	MAY	JUNE	JULY	AUGUST	SEPTEMBER	OCTOBER	NOVEMBER	DECEMBER	TOTAL
UNITED KINGDOM	34825	44795	51040	97770	140436	153773	189832	191395	172899	159077	68183	43012	1347037
GERMANY	5224	7481	9624	10649	9578	7728	10744	11992	13187	21929	13916	6976	129028
GREECE	5353	5767	5655	10356	7899	9774	13470	15814	8988	9170	7990	9984	110220
SWEDEN	988	831	3237	6274	11581	12572	10866	11166	14071	11769	2331	1133	86819
NORWAY	658	207	230	3182	7649	10185	10313	7666	9237	4922	1102	740	56091
FINLAND	92	985	2253	3093	3319	3637	2768	1629	3299	4891	2117	779	28862
DENMARK	146	745	1657	2982	3158	3827	4275	3192	4135	2877	1043	475	28512
FRANCE	838	970	1096	3576	3002	3293	4069	5448	3195	2890	1715	1321	31413
SWITZERLAND	167	751	960	2782	3646	3691	5412	4791	5910	7783	1138	469	37500
NETHERLANDS	771	1301	1601	3083	3284	2335	4990	3510	3582	4581	1759	1206	32003
BELGIUM/LUXEMBURG	463	755	912	2471	1410	1719	3427	2430	2138	2719	1151	992	20587
AUSTRIA	490	826	1562	2379	1665	2426	3184	3585	3325	3839	1759	849	25889
ITALY	327	389	367	753	1095	1411	1728	3052	1590	887	987	789	13375
IRELAND	645	716	92	3029	7157	10473	11380	11977	8660	6120	413	901	61563
RUSSIA & OTHER EX SOV. UN. COUNTR.	2766	3145	3316	6839	13074	15461	14830	19926	13425	10500	6954	4556	114792
POLAND	392	491	524	793	935	1023	1832	1827	1595	1339	666	344	11761
HUNGARY	215	528	215	330	419	594	1404	2023	1103	1187	360	379	8757
CZECH REPUBLIC	65	129	445	217	1048	1673	1912	2166	1739	2396	1021	264	13075
OTHER EASTERN EUROPE	265	533	335	403	959	1329	1484	1721	1146	1053	713	740	10681
OTHER EUROPE	482	756	565	568	858	1466	1437	1609	1283	1527	847	686	12084
ARAB COUNTRIES	1142	1676	1639	2203	2299	3665	3980	5464	3589	2500	2236	1867	32260
GULF COUNTRIES	516	1444	1095	1438	1476	1586	3064	2429	1344	1394	1367	1309	18462
ISRAEL	815	896	1337	2101	1893	2803	4587	4685	3047	2466	1251	1318	27199
USA	861	848	726	795	1535	2176	3259	2292	1551	1596	1055	1396	18090
CANADA	174	227	206	272	319	487	687	517	495	424	331	242	4381
JAPAN	14	41	44	18	0	58	45	83	67	74	60	29	553
OTHER COUNTRIES	835	739	901	1535	1833	2935	3164	3001	2738	2070	1335	1163	22249
TOTAL	59529	77972	91634	169891	231527	262100	318143	325390	287358	271980	123800	83919	2303246

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Κύπρος, "Το νησί της Αφροδίτης", εκδόσεις Toubis Αθήνα.
2. Τουριστική ανάπτυξη, Περικλής Λύτρας, εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1983.
3. Τουρισμός προς το 2000, Περικλής Λύτρας, εκδόσεις Interbooks, Αθήνα 1989.
4. Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και περιβάλλον, Χ.Κοκκώσης – Π. Τσάρτας.
(εκδόσεις κριτική)
5. Αγροτικός Τουρισμός: Μία εναλλακτική λύση, Λογοθέτης Μ., Αθήνα 1998.
6. Επαγγελματικός Τουρισμός –Συνεδρίων, Κώστα Κραβαρία, εκδόσεις Interbooks, Αθήνα 1992.
7. Σημειώσεις Τουριστικής Οικονομίας, Σπ.Λάσκαρη, καθηγητή ΤΕΙ Πάτρας.
8. Σημειώσεις Γενικών αρχών τουρισμού, Σπ.Λάσκαρη, καθηγητή ΤΕΙ Πάτρας.
9. Τμήμα Δασών του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος.
10. Πληροφοριακά έντυπα του ΚΟΤ
  - α) Cyprus - Guide to Hotels and other Tourist Establishments
  - β) Cyprus - Travelers handbook
  - γ) Κύπρος, 1000 χρόνια Ιστορίας και Πολιτισμού
  - δ) Ημερολόγιο Εκδηλώσεων (Diary of Events)
  - ε) Κύπρος - Μονοπάτια της Φύσης
  - στ) Οδηγός Αγροτουριστικών καταλυμάτων
  - ζ) Κύπρος
  - η) Ετήσια Έκθεση ΚΟΤ
  - θ) Ομηλίες στελεχών του ΚΟΤ
11. INTERNET
  - www.visitcyprus .org.cy
  - www.agrotourism.com.cy
  - www.rialto.com.cy
  - www.traveldailynews.gr
  - www.stockwatch.com.cy
12. Κυπριακός Οργανισμός Τουρισμού (ΚΟΤ)
13. Στατιστική υπηρεσία Κύπρου (Statistical Service of Cyprus).
14. Υπουργείο Οικονομικών.

